

תקן דיווח כספי בינלאומי 9

מכשירים פיננסיים

International Financial Reporting

Standard 9

Financial Instruments

גרסה זו כוללת תיקונים הנובעים מתקני דיווח כספי בינלאומיים, אשר פורסמו עד 31 במאי 2016 ומועד תחילתם לא מאוחר מיום 1 לינואר 2017. אולם, התיקונים שנובעים מתקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות שפורסם במאי 2014 ומועד תחילתו הוא 1 בינואר 2018 שולבו בתקן זה מאחר שמועד התחילה שלהם חופף למועד התחילה של תקן זה.

תיקונים אחרים שמועד תחילתם לאחר 1 בינואר 2017

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 והמסמכים הנלווים אליו תוקנו על ידי:

- תקן דיווח כספי בינלאומי 16 חכירות (פורסם בינואר 2016) (מועד תחילה 1 בינואר 2019)

מועד התחילה של התיקונים הוא לאחר 1 בינואר 2017 ולכן במהדורה זו הם לא שולבו אלא נכללו בנפרד, במסגרת נספח ד לתקן דיווח כספי בינלאומי 16.

תוכן עניינים

החל מסעיף

מבוא*

תקן דיווח כספי בינלאומי 9
מכשירים פיננסיים

פרקים

1.1	מטרת התקן	1
2.1	תחולה	2
3.1.1	הכרה וגריעה	3
3.1.1	הכרה לראשונה	3.1
3.2.1	גריעה של נכסים פיננסיים	3.2
3.3.1	גריעה של התחייבויות פיננסיות	3.3
4.1.1	סיווג	4
4.1.1	סיווג של נכסים פיננסיים	4.1
4.2.1	סיווג של התחייבויות פיננסיות	4.2
4.3.1	נגזרים משובצים	4.3
4.4.1	סיווג מחדש	4.4
5.1.1	מדידה	5
5.1.1	מדידה לראשונה	5.1
5.2.1	מדידה עוקבת של נכסים פיננסיים	5.2
5.3.1	מדידה עוקבת של התחייבויות פיננסיות	5.3
5.4.1	מדידת עלות מופחתת	5.4
5.5.1	ירידת ערך	5.5
5.6.1	סיווג מחדש של נכסים פיננסיים	5.6
5.7.1	רווחים והפסדים	5.7
6.1.1	חשבונאות גידור	6
6.1.1	מטרה ותחולה של חשבונאות גידור	6.1
6.2.1	מכשירים מגדרים	6.2
6.3.1	פריטים מגודרים	6.3
6.4.1	קריטריונים המזכים בחשבונאות גידור	6.4
6.5.1	הטיפול החשבונאי ביחסי גידור כשירים	6.5
6.6.1	גידורים של קבוצה של פריטים	6.6
6.7.1	אפשרות לייעד חשיפת אשראי כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	6.7
7.1.1	מועד תחילה והוראות מעבר	7
7.1.1	מועד תחילה	7.1
7.2.1	הוראות מעבר	7.2

תוכן עניינים (המשך)

- 7.3.1 ביטול של פרשנות מספר 9 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (9) (IFRIC), של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2009), של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010) ושל תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2013)

נספחים

- א מונחים מוגדרים
 ב הנחיות יישום
 ג תיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בנובמבר 2009*

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של הדרישות שנוספו לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 באוקטובר 2010*

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9:

מועד תחילה מנדטורי של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 וגילויים במעבר (תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2009), לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010) ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7) שפורסם בדצמבר 2011*

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (חשבונאות גידור ותיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 ולתקן חשבונאות בינלאומי 39) שפורסם בנובמבר 2013*

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם ביולי 2014*

בסיס למסקנות*

* לא תורגם לעברית

תוכן עניינים (המשך)

דעות מנוגדות*

נספח א

דעות מנוגדות קודמות*

נספח ב

תיקונים לבסיס למסקנות של תקני דיווח כספי
בינלאומיים אחרים*

דוגמאות להמחשה*

הנחיות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9*

נספח

תיקונים להנחיות לתקני דיווח כספי בינלאומיים
אחרים*

* לא תורגם לעברית

תקן דיווח כספי בינלאומי 9

מכשירים פיננסיים

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (IFRS 9) מפורט בסעיפים 1.1-7.3.2 ובנספחים א-ג. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה. הוראות התקן, המובאות באותיות מודגשות, מייצגות את העקרונות העיקריים של התקן. הגדרות של מונחים מובאות במילון המונחים לתקני דיווח כספי בינלאומיים. יש לקרוא את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בהקשר למטרתו ולבסיס למסקנות שלו, להקדמה לתקני דיווח כספי בינלאומיים ולמסגרת המושגית לדיווח כספי. תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, מספק בסיס לבחירה ויישום של מדיניות חשבונאית בהעדר הנחיות מפורשות.

פרק 1 מטרת התקן

1.1 מטרת תקן זה היא לקבוע עקרונות לדיווח כספי על נכסים פיננסיים ועל התחייבויות פיננסיות אשר יציגו למשתמשים בדוחות כספיים מידע רלוונטי ושימושי לצורך הערכת הסכומים, העיתוי ואי-הודאות של תזרימי מזומנים עתידיים של ישות.

פרק 2 תחולה

2.1 תקן זה ייושם על ידי כל הישויות לכל הסוגים של מכשירים פיננסיים, למעט:

(א) אותן זכויות בחברות בנות, בחברות כלולות ובעסקאות משותפות, אשר מטופלות בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 10 דוחות כספיים מאוחדים, תקן חשבונאות בינלאומי 27 דוחות כספיים נפרדים או תקן חשבונאות בינלאומי 28 השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות. אולם, במקרים מסוימים, תקן דיווח כספי בינלאומי 10, תקן חשבונאות בינלאומי 27 או תקן חשבונאות בינלאומי 28 דורשים מישות או מתירים לה לטפל בזכויות בחברה בת, בחברה כלולה או בעסקה משותפת בהתאם לכל הדרישות או לחלק מהדרישות של תקן זה. ישויות יישמו תקן זה גם לנגזרים על זכויות בחברה בת, בחברה כלולה או בעסקה משותפת, אלא אם הנגזר מקיים את ההגדרה של מכשיר הוני של הישות בתקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה.

(ב) זכויות ומחויבויות הנובעות מחכירות, שעליהן חל תקן חשבונאות בינלאומי 17 חכירות. אולם:

(i) ההוראות לגבי גריעה וההוראות לגבי ירידת ערך בתקן זה חלות על חייבים בגין חכירה שהוכרו על ידי מחכיר;

(ii) ההוראות לגבי גריעה בתקן זה חלות על זכאים בגין חכירה מימונית שהוכרו על ידי חוכר; וכן

(iii) ההוראות לגבי נגזרים משובצים בתקן זה חלות על נגזרים המשובצים בחכירות.

(ג) זכויות ומחויבויות של מעסיקים הנובעות מתוכניות הטבת עובד, שעליהן חל תקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד.

(ד) מכשירים פיננסיים, שהונפקו על ידי הישות, אשר מקיימים את ההגדרה של מכשיר הוני בתקן חשבונאות בינלאומי 32 (כולל אופציות וכתבי אופציה) או שנדרש לסווגם כמכשיר הוני בהתאם לסעיפים 16א ו-16ב או סעיפים 16ג ו-16ד לתקן חשבונאות בינלאומי 32. אולם, המחזיק במכשירים הוניים כאלה יישם לגביהם תקן זה, אלא אם אלה מקיימים את תנאי ההחרגה בסעיף (א) לעיל.

(ה) זכויות ומחויבויות הנובעות מ (i) חוזה ביטוח, כהגדרתו בתקן דיווח כספי בינלאומי 4 חוזי ביטוח, למעט זכויות ומחויבויות של המנפיק הנובעות מחוזה ביטוח שמקיים את ההגדרה של חוזה ערבות פיננסית, או (ii) חוזה הנמצא בתחולה של תקן דיווח כספי בינלאומי 4, משום שהוא כולל מאפיין השתתפות לפי שיקול דעת. אולם, תקן זה חל על נגזר המשובץ בחוזה הנמצא בתחולה של תקן דיווח כספי בינלאומי 4, אם הנגזר אינו מהווה בעצמו חוזה הנמצא בתחולה של תקן דיווח כספי בינלאומי 4. יתר על כן, אם מנפיק חוזי ערבות פיננסית הצהיר במפורש קודם לכן כי הוא רואה בחוזים אלה חוזי ביטוח והשתמש בטיפול חשבונאי הרלוונטי לחוזי ביטוח, המנפיק יכול לבחור ליישם תקן זה או תקן דיווח כספי בינלאומי 4 לגבי חוזי ערבות פיננסית כאלה (ראה סעיפים 2.5ב-2.6). המנפיק רשאי לבצע בחירה זו לכל חוזה בנפרד, אבל הבחירה לגבי כל חוזה אינה ניתנת לשינוי.

(ו) חוזה אקדמה כלשהו בין רוכש לבין בעל מניות מוכר לרכישה או למכירה של נרכש שתוצאתה צירוף עסקים שהינו בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים

במועד רכישה עתידי. התקופה של חוזה האקדמה לא תעלה על תקופת זמן סבירה, הדרושה באופן רגיל, להשיג את האישורים הדרושים ולהשלים את העסקה.

(ז) מחויבויות למתן הלוואות, למעט מחויבויות למתן הלוואות המתוארות בסעיף 2.3. אולם, מנפיק של מחויבויות למתן הלוואות יישם את הוראות ירידת הערך בתקן זה לגבי מחויבויות למתן הלוואות, אשר פרט לכך אינן בתחולת תקן זה. בנוסף, הוראות לגבי גריעה בתקן זה חלות על כל המחויבויות למתן הלוואות.

(ח) מכשירים פיננסיים, חוזים ומחויבויות בעסקאות תשלום מבוסס מניות שתקן דיווח כספי בינלאומי 2 תשלום מבוסס מניות חל עליהם, פרט לחוזים שבתחולת סעיפים 2.4-2.7 לתקן זה, שתקן זה חל עליהם.

(ט) זכויות לתשלומים שנועדו לשפות את הישות בגין יציאה שהיא נדרשת לעמוד בה על מנת לסלק התחייבות שהיא מכירה כהפרשה, או שהוכרה בתקופה קודמת כהפרשה, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 37.

(י) זכויות ומחויבויות שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות שהן מכשירים פיננסיים, למעט אלה שתקן דיווח כספי בינלאומי 15 קובע כי הם יטופלו בהתאם לתקן זה.

2.2 הוראות ירידת ערך בתקן זה ייושמו לאותן זכויות שתקן דיווח כספי בינלאומי 15 קובע כי הם יטופלו בהתאם לתקן זה לצרכי הכרה ברווחים או הפסדים מירידת ערך.

2.3 המחויבויות למתן הלוואות הבאות הן בתחולת התקן:

(א) מחויבויות למתן הלוואות אשר הישות מייעדת כהתחייבויות פיננסיות לשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ראה סעיף 4.2.2). ישות, שיש לה ניסיון עבר (past practice) של מכירת הנכסים, הנובעים ממחויבויותיה למתן הלוואות, בסמוך לאחר יצירת הלוואות, תיישם תקן זה לכל המחויבויות שלה למתן הלוואות שבאותה קבוצה.

(ב) מחויבויות למתן הלוואות שניתן לסלק נטו במזומן או באמצעות מסירה או הנפקה של מכשיר פיננסי אחר. מחויבויות למתן הלוואות אלה הן נגזרים. לא יראו

במחויבות למתן הלוואה כמסולקת נטו רק משום שההלוואה נפרעת בתשלומים (לדוגמה, הלוואת משכנתא לבנייה שנפרעת בתשלומים במקביל להתקדמות הבנייה).

(ג) מחויבויות למתן הלוואה בשיעור ריבית הנמוך משיעור ריבית השוק (ראה סעיף 4.2.1 סעיף (ד)).

2.4 תקן זה ייושם לגבי חוזים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי, שניתנים לסילוק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר, או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים, כאילו היו חוזים אלה מכשירים פיננסיים, למעט חוזים אשר ההתקשרות בהם הייתה לשם קבלה או מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות והם ממשכיכים להיות מוחזקים למטרות אלה. אולם, תקן זה ייושם לאותם חוזים אשר ישות ייעדה כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 2.5.

2.5 חוזה לרכוש או למכור פריט לא פיננסי, שניתן לסילוק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר, או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים, כאילו היה החוזה מכשיר פיננסי, ניתן לייעוד כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, ללא יכולת לשנות יעוד זה, אפילו אם ההתקשרות בחוזה הייתה לשם קבלה או מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות. יעוד זה ניתן לביצוע רק בעת ההתקשרות בחוזה ורק אם הייעוד מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות בהכרה (לעיתים מצב זה מכונה 'חוסר הקבלה חשבונאית') שהיה נוצר אילו לא כן בשל אי הכרה בחוזה זה מאחר שהוא מוצא מתחולתו של תקן זה (ראה סעיף 2.4).

2.6 ישנן אפשרויות שונות בהן חוזה לרכוש או למכור פריט לא פיננסי יכול להיות מסולק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים. אפשרויות אלה כוללות:

(א) כאשר תנאי החוזה מתירים לכל אחד מהצדדים לסלק אותו נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים;

(ב) כאשר היכולת לסלק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר, או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים, אינה באה לידי ביטוי מפורש בתנאי החוזה, אך לישות נוהג של סילוק חוזים דומים נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר, או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים (על ידי

התקשרות בחוזים מקוזזים עם הצד שכנגד או על ידי מכירת החוזה לפני מימושו או פקיעתו);

(ג) כאשר לגבי חוזים דומים, לישות נוהג של קבלת נכס הבסיס ומכירתו זמן קצר לאחר קבלתו, במטרה להפיק רווח מתנודות מחיר בטווח הקצר או ממרווחי סחר (dealer's margin) בטווח הקצר; וכן

(ד) כאשר הפריט הלא פיננסי נשוא החוזה ניתן בנקל להמרה למזומן.

חוזה אשר סעיף קטן (ב) או סעיף קטן (ג) חלים עליו, אינו נקשר לצורך קבלה או מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות, ולפיכך הוא בתחולת תקן זה. חוזים אחרים, אשר סעיף 2.4 חל עליהם, נבחנים כדי לקבוע האם נקשרו וממשיכים להיות מוחזקים לצורך קבלה או מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות ובהתאם לכך אם הם בתחולת תקן זה.

2.7 אופציה שנכתבה לרכוש או למכור פריט לא פיננסי, אשר ניתנת לסילוק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר, או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים, בהתאם לסעיף 2.6 סעיף (א) או 2.6 סעיף (ד) היא בתחולת תקן זה. ההתקשרות בחוזה כאמור אינה יכולה להיות לצורך קבלה או מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות.

פרק 3 הכרה וגריעה

3.1 הכרה לראשונה

3.1.1 ישות תכיר בנכס פיננסי או בהתחייבות פיננסית בדוח על המצב הכספי שלה כאשר, ורק כאשר, הישות הופכת צד להוראות החוזיות של המכשיר (ראה סעיפים 3.1.11 ו-3.1.22). כאשר ישות מכירה לראשונה בנכס פיננסי, עליה לסווג אותו בהתאם לסעיפים 4.1.1-4.1.5 ולמדוד אותו בהתאם לסעיפים 5.1.1-5.1.3. כאשר ישות מכירה לראשונה בהתחייבות פיננסית, עליה לסווג אותה בהתאם לסעיפים 4.2.1 ו-4.2.2 ולמדוד אותה בהתאם לסעיף 5.1.1.

רכישה או מכירה בדרך רגילה של נכסים פיננסיים

3.1.2 **רכישה או מכירה בדרך רגילה של נכסים פיננסיים תוכר או תגרע, לפי העניין, תוך שימוש בחשבונאות מועד קשירת העסקה או בחשבונאות מועד סליקת העסקה (ראה סעיפים 3.1.3ב-3.1.6ב).**

3.2 גריעה של נכסים פיננסיים

3.2.1 בדוחות כספיים מאוחדים, סעיפים 3.2.2-3.2.9 וסעיפים ב3.1.1, 3.1.2ב ו- ב3.2.1ב-3.2.17ב מיושמים ברמת המאוחד. דהיינו, ישות מאחדת תחילה את כל חברות הבנות שלה בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 10 *דוחות כספיים מאוחדים* ולאחר מכן מיישמת סעיפים אלה לקבוצה הנובעת מהאיחוד.

3.2.2 לפני ביצוע הערכה, אם ובאיזו מידה, *גריעה היא ראויה, בהתאם לסעיפים 3.2.3-3.2.9, ישות קובעת אם סעיפים אלה ייושמו לחלק מנכס פיננסי (או חלק מקבוצה של נכסים פיננסיים דומים) או לנכס פיננסי בשלמותו (או לקבוצה של נכסים פיננסיים דומים בשלמותה), כלהלן.*

(א) סעיפים 3.2.3-3.2.9 מיושמים לחלק מנכס פיננסי (או חלק מקבוצה של נכסים פיננסיים דומים) אם, ורק אם, החלק שלגביו נשקלת גריעה, מקיים את אחד משלושת התנאים הבאים.

(i) החלק מורכב רק מתזרימי מזומנים שזוהו ספציפית הנובעים מנכס פיננסי (או מקבוצה של נכסים פיננסיים דומים). לדוגמה, כאשר ישות מתקשרת ברצועת שיעור ריבית, לפיה הצד שכנגד משיג את הזכות לתזרימי המזומנים בגין הריבית, אך לא לתזרימי המזומנים בגין הקרן ממכשיר חוב, סעיפים 3.2.3-3.2.9 מיושמים לתזרימי המזומנים בגין הריבית.

(ii) החלק מהווה את מלוא השיעור היחסי (fully proportionate [pro rata] share) מכל תזרימי המזומנים הנובעים מנכס פיננסי (או מקבוצה של נכסים פיננסיים דומים). לדוגמה, כאשר ישות מתקשרת בהסדר, לפיו הצד שכנגד משיג את הזכויות ל- 90 אחוז מכל תזרימי המזומנים ממכשיר חוב,

סעיפים 3.2.9-3.2.3 מיושמים ל- 90 אחוז מתזרימי מזומנים אלה. אם קיים יותר מצד שכנגד אחד, אין דרישה שלכל צד שכנגד יהיה חלק יחסי בתזרימי המזומנים, בתנאי שלישות המעבירה יותר מלוא השיעור היחסי מכל תזרימי המזומנים.

(iii) החלק מהווה את מלוא השיעור היחסי מכל תזרימי מזומנים שזוהו ספציפית הנובעים מנכס פיננסי (או מקבוצה של נכסים פיננסיים דומים). לדוגמה, כאשר ישות מתקשרת בהסדר, לפיו הצד שכנגד משיג את הזכויות ל- 90 אחוז מתזרימי המזומנים בגין ריבית מנכס פיננסי, סעיפים 3.2.9-3.2.3 מיושמים ל- 90 אחוז מתזרימי מזומנים בגין ריבית אלה. אם קיים יותר מצד שכנגד אחד, אין דרישה שלכל צד שכנגד יהיה חלק יחסי בתזרימי המזומנים שזוהו ספציפית, בתנאי שלישות המעבירה יותר מלוא השיעור היחסי מכל תזרימי המזומנים שזוהו ספציפית.

(ב) בכל המקרים האחרים, סעיפים 3.2.9-3.2.3 מיושמים לנכס הפיננסי בשלמותו (או לקבוצה של נכסים פיננסיים דומים בשלמותה). לדוגמה, כאשר ישות מעבירה (i) את הזכויות ל- 90 האחוז הראשונים או האחרונים מגביית המזומנים מנכס פיננסי (או מקבוצה של נכסים פיננסיים), או (ii) את הזכויות ל- 90 אחוז מתזרימי המזומנים מקבוצה של חייבים, אך נותנת ערבות לפיצוי הרוכש בגין הפסדי אשראי כלשהם עד 8 אחוזים מסכום הקרן של החייבים, סעיפים 3.2.9-3.2.3 מיושמים לנכס הפיננסי בשלמותו (או לקבוצה של נכסים פיננסיים דומים בשלמותה).

המונח 'נכס פיננסי' בסעיפים 3.2.12-3.2.3 מתייחס לחלק מנכס פיננסי (או חלק מקבוצה של נכסים פיננסיים דומים), כפי שתואר בסעיף (א) לעיל או, לחלופין, לנכס פיננסי בשלמותו (או לקבוצה של נכסים פיננסיים דומים בשלמותה).

3.2.3 ישות תגרע נכס פיננסי כאשר ורק כאשר:

(א) פקעו הזכויות החוזיות לתזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או

(ב) הישות מעבירה את הנכס הפיננסי, כמפורט בסעיפים 3.2.4 ו-3.2.5, והעברה כשירה לגריעה בהתאם לסעיף 3.2.6.

3.1.2 ראה סעיף בהתייחס למכירות בדרך רגילה של נכסים פיננסיים).

3.2.4 ישות מעבירה נכס פיננסי אם, ורק אם, היא:

(א) מעבירה את הזכויות החוזיות לקבל את תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או

(ב) מותירה בידיה את הזכויות החוזיות לקבל את תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, אך נוטלת על עצמה מחויבות חוזית לשלם תזרימי מזומנים אלה, לגוף אחד או יותר, בהסדר שמקיים את התנאים של סעיף 3.2.5.

3.2.5 כאשר ישות מותירה בידיה את הזכויות החוזיות לקבל את תזרימי המזומנים מנכס פיננסי ('הנכס המקורי'), אך נוטלת על עצמה מחויבות חוזית לשלם תזרימי מזומנים אלה לישות אחת או יותר ('המקבלים הסופיים'), הישות מטפלת בעסקה כהעברה של נכס פיננסי, אם ורק אם, כל שלושת התנאים הבאים מתקיימים.

(א) לישות אין מחויבות לשלם סכומים למקבלים הסופיים, אלא אם כן הישות גובה סכומים מקבלים מהנכס המקורי. מתן מקדמות לזמן קצר, על ידי הישות, עם זכות להשבה מלאה של הסכום שניתן כהלוואה בתוספת ריבית צבורה על פי שיעורי השוק, אינה פוגעת בתנאי זה.

(ב) נאסר על הישות, בהתאם לתנאי חוזה ההעברה, למכור או לשעבד את הנכס המקורי, מלבד כבטוחה למקבלים הסופיים עבור המחויבות לשלם להם תזרימי מזומנים.

(ג) לישות קיימת מחויבות להעביר תזרימי מזומנים כלשהם שהיא גובה בשם המקבלים הסופיים ללא עיכוב מהותי. בנוסף, הישות אינה רשאית להשקיע מחדש תזרימי מזומנים כאלה, פרט להשקעות במזומנים ושווי מזומנים (כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 7 דוח על תזרימי מזומנים) במהלך תקופת הסילוק הקצרה שבין מועד הגבייה לבין מועד ההעברה הנדרש למקבלים הסופיים, והריבית הנצברת על השקעות כאלה מועברת למקבלים הסופיים.

3.2.6 כאשר ישות מעבירה נכס פיננסי (ראה סעיף 3.2.4), עליה להעריך את המידה בה נותרו בידיה הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס הפיננסי. במקרה זה:

(א) אם הישות מעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס הפיננסי, הישות תגרע את הנכס הפיננסי ותכיר בנפרד, כנכסים או כהתחייבויות, זכויות ומחויבויות כלשהן שנוצרו או שנתרו בידיה בהעברה.

(ב) אם בידי הישות נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס הפיננסי, הישות תמשיך להכיר בנכס הפיננסי.

(ג) אם הישות לא מעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס הפיננסי, אך כל הסיכונים וההטבות גם לא נותרו בידיה, הישות תקבע אם נותרה בידיה שליטה על הנכס הפיננסי. במקרה זה:

(i) אם השליטה על הנכס הפיננסי לא נותרה בידי הישות, עליה לגרוע את הנכס הפיננסי ולהכיר בנפרד, כנכסים או כהתחייבויות, זכויות ומחויבויות כלשהן שנוצרו או שנתרו בידיה בהעברה.

(ii) אם השליטה על הנכס הפיננסי נותרה בידי הישות, עליה להמשיך להכיר בנכס הפיננסי, בהתאם למידת מעורבותה הנמשכת בנכס הפיננסי (ראה סעיף 3.2.16).

3.2.7 ההעברה של סיכונים והטבות (ראה סעיף 3.2.6) מוערכת באמצעות השוואת החשיפה של הישות, לפני ואחרי ההעברה, הנובעת מההשתנות של הסכומים והעיתוי של תזרימי המזומנים נטו מהנכס המועבר. בידי ישות נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס הפיננסי אם החשיפה שלה להשתנות בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים נטו מהנכס הפיננסי אינה משתנה באופן משמעותי כתוצאה מההעברה (לדוגמה, מאחר שהישות מכרה נכס פיננסי כפוף להסכם לרכוש את הנכס בחזרה במחיר קבוע או במחיר המכירה בתוספת תשואה של מלווה). ישות העבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על נכס פיננסי אם חשיפתה להשתנות זו אינה משמעותית עוד ביחס להשתנות הכוללת בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים נטו

המיוחסים לנכס הפיננסי (לדוגמה, מאחר שהישות מכרה נכס פיננסי כפוף רק לאופציה לרכוש את הנכס בחזרה בשווי הוגן במועד הרכישה בחזרה או העבירה את מלוא השיעור היחסי מכל תזרימי המזומנים מנכס פיננסי גדול יותר בהסדר, כגון השתתפות משנה בהלוואה (loan sub-participation), אשר מקיים את התנאים בסעיף 3.2.5).

3.2.8 לעיתים קרובות, יהיה זה ברור אם ישות העבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על נכס פיננסי, או שבאופן מהותי הם נותרו בידיה, ולא יהיה צורך לבצע חישובים כלשהם. במקרים אחרים, יהיה צורך לחשב ולהשוות את החשיפה של הישות להשתנות בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים נטו לפני ואחרי ההעברה. החישוב וההשוואה מבוצעים תוך שימוש בשיעור ריבית שוק נוכחי מתאים כשיעור ההיוון. כל השתנות שהיא אפשרית באופן סביר בתזרימי המזומנים נטו מובאת בחשבון, כאשר ניתן משקל רב יותר לתוצאות שסביר יותר שיתרחשו.

3.2.9 קביעה אם השליטה בנכס המועבר נותרה בידי הישות (ראה סעיף 3.2.6 סעיף ג) תלויה ביכולת של המקבל למכור את הנכס. השליטה לא נותרה בידי הישות אם המקבל יכולת מעשית למכור את הנכס בשלמותו לצד שלישי לא קשור וביכולתו לממש יכולת זו באופן חד צדדי וללא צורך בהטלת הגבלות נוספות על העברה. בכל יתר המקרים, השליטה נותרה בידי הישות.

העברות כשירות לגריעה

3.2.10 אם ישות מעבירה נכס פיננסי בהעברה שכשירה לגריעת הנכס בשלמותו, אך נותרת בידיה הזכות לשרת את הנכס הפיננסי תמורת עמלה, הישות תכיר בנכס שירות או התחייבות שירות בגין חוזה שירות זה. אם העמלה שתקבל אינה חזויה לפצות את הישות באופן הולם על ביצוע השירות, הישות תכיר בהתחייבות שירות בגין המחויבות לשירות בשוויה ההוגן. אם העמלה שתקבל חזויה לפצות את הישות מעבר לפיצוי הולם על השירות, הישות תכיר בנכס שירות בגין זכות השירות בסכום שייקבע על בסיס הקצאה של הערך בספרים של הנכס הפיננסי הגדול יותר, בהתאם לסעיף 3.2.13.

3.2.11 אם, כתוצאה מהעברה, נכס פיננסי נגרע בשלמותו, אך בעקבות ההעברה הישות משיגה נכס פיננסי חדש או נוטלת התחייבות פיננסית חדשה, או התחייבות שירות, הישות תכיר בנכס הפיננסי החדש, בהתחייבות הפיננסית החדשה או בהתחייבות השירות על פי שווין ההוגן.

3.2.12 בגריעה של נכס פיננסי בשלמותו, ההפרש שבין:

(א) הערך בספרים (שנמדד במועד הגריעה) לבין

(ב) התמורה שהתקבלה (כולל כל נכס חדש שהושג בניכוי כל התחייבות חדשה שניטלה)

יוצר ברווח או הפסד.

3.2.13 אם הנכס המועבר הוא חלק מנכס פיננסי גדול יותר (לדוגמה, כאשר הישות מעבירה תזרימי מזומנים בגין ריבית אשר מהווים חלק ממכשיר חוב (ראה סעיף 3.2.2 סעיף (א)) והחלק המועבר כשיר לגריעה בשלמותו, הערך בספרים הקודם של הנכס הפיננסי הגדול יותר יוקצה בין החלק, שממשיך להיות מוכר, לבין החלק שנגרע, בהתבסס על השווי ההוגן היחסי של חלקים אלה במועד העברה. למטרה זו, נכס שירות שנותר בידי הישות יטופל כחלק שממשיך להיות מוכר. ההפרש בין:

(א) הערך בספרים (שנמדד במועד הגריעה) שהוקצה לחלק שנגרע לבין

(ב) התמורה שהתקבלה עבור החלק שנגרע (כולל כל נכס חדש שהושג בניכוי כל התחייבות חדשה שניטלה)

יוצר ברווח או הפסד.

3.2.14 כאשר ישות מקצה את הערך בספרים הקודם של נכס פיננסי גדול יותר בין החלק שממשיך להיות מוכר והחלק שנגרע, השווי ההוגן של החלק שממשיך להיות מוכר צריך להימדד. כאשר לישות יש ניסיון מהעבר של מכירת חלקים דומים לחלק שממשיך להיות מוכר או שקיימות עסקאות שוק אחרות לחלקים אלה, מחירים עדכניים של עסקאות בפועל מספקים את האומדן הטוב ביותר של השווי ההוגן שלו. כאשר אין מחירים מצוטטים או עסקאות שוק עדכניות לתמוך בשווי ההוגן של החלק שממשיך להיות מוכר, האומדן הטוב ביותר של השווי ההוגן הוא ההפרש בין השווי ההוגן של הנכס הפיננסי הגדול יותר במלואו לבין התמורה שהתקבלה מהמקבל עבור החלק שנגרע.

העברות שאינן כשירות לגריעה

3.2.15 אם העברה לא גרמה לגריעה, כיוון שבידי הישות נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס

המועבר, הישות תמשיך להכיר בנכס המועבר בשלמותו ותכיר בהתחייבות פיננסית בגין התמורה שהתקבלה. בתקופות עוקבות, הישות תכיר בכל הכנסה בגין הנכס המועבר ובכל הוצאה שהתהוותה בגין ההתחייבות הפיננסית.

מעורבות נמשכת בנכסים מועברים

3.2.16 אם ישות לא העבירה, אך גם לא הותירה בידיה, באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס המועבר, והשליטה על הנכס המועבר נותרה בידיה, הישות ממשיכה להכיר בנכס המועבר בהתאם למידת המעורבות הנמשכת שלה. מידת המעורבות הנמשכת של הישות בנכס המועבר היא מידת החשיפה של הישות המעבירה לשינויים בערכו של הנכס המועבר. לדוגמה:

(א) כאשר המעורבות הנמשכת של הישות היא בדרך של ערבות לנכס המועבר, מידת המעורבות הנמשכת של הישות היא הנמוך מבין (i) סכום הנכס ו- (ii) הסכום המירבי מתוך התמורה שהתקבלה שהישות עשויה להידרש להחזיר ('סכום הערבות').

(ב) כאשר המעורבות הנמשכת של הישות היא בדרך של אופציה שנכתבה או אופציה שנרכשה (או של שתיהן) על הנכס המועבר, מידת המעורבות הנמשכת של הישות היא סכום הנכס המועבר שייתכן שהישות תרכוש בחזרה. אולם, במקרה של אופציית מכר שנכתבה על נכס, הנמדד בשווי הוגן, מידת המעורבות הנמשכת של הישות מוגבלת לנמוך מבין השווי ההוגן של הנכס המועבר לבין מחיר המימוש של האופציה (ראה סעיף 3.2.13).

(ג) כאשר המעורבות הנמשכת של הישות היא בדרך של אופציה המסולקת במזומן או הוראה דומה על הנכס המועבר, מידת המעורבות הנמשכת של הישות נמדדת באותו אופן בו נמדדת מידת המעורבות הנמשכת באופציות שאינן ניתנות לסילוק במזומן, כמפורט בסעיף (ב) לעיל.

3.2.17 כאשר ישות ממשיכה להכיר בנכס בהתאם למידת המעורבות הנמשכת שלה בו, הישות גם מכירה בהתחייבות הקשורה אליו. למרות הוראות המדידה האחרות בתקן זה, הנכס המועבר וההתחייבות הקשורה נמדדים על פי בסיס, המשקף את הזכויות והמחויבויות שנתרו בידי הישות. ההתחייבות

הקשורה נמדדת בדרך כזו שהערך בספרים נטו של הנכס המועבר וההתחייבות הקשורה הוא:

(א) העלות המופחתת של הזכויות והמחויבויות שנותרו בידי הישות, אם הנכס המועבר נמדד בעלות מופחתת, או

(ב) שקול לשווי ההוגן של הזכויות והמחויבויות שנותרו בידי הישות, כאשר הם נמדדים על בסיס נפרד (stand-alone), אם הנכס המועבר נמדד בשווי הוגן.

3.2.18 הישות תמשיך להכיר בהכנסה כלשהי הנובעת מהנכס המועבר בהתאם למידת המעורבות הנמשכת שלה ותכיר בכל הוצאה שהתהוותה בגין ההתחייבות הקשורה אליו.

3.2.19 למטרת המדידה העוקבת, שינויים שהוכרו בשווי ההוגן של הנכס המועבר וההתחייבות הקשורה אליו מטופלים באופן עקבי אחד לשני בהתאם לסעיף 5.7.1 ואין לקזז ביניהם.

3.2.20 אם המעורבות הנמשכת של ישות היא רק לגבי חלק מנכס פיננסי (לדוגמה, כאשר בידי הישות נותרת אופציה לרכוש בחזרה חלק מהנכס המועבר או שבידי הישות נותרת זכות שייר (residual interest) וכתוצאה מכך הישות אינה מחזיקה באופן מהותי בכל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות והשליטה נותרת בידי הישות), הישות מקצה את הערך בספרים הקודם של הנכס הפיננסי בין החלק שהישות ממשיכה להכיר עקב מעורבות נמשכת והחלק שהישות אינה מכירה עוד, בהתבסס על השווי ההוגן היחסי של חלקים אלה במועד ההעברה. למטרה זו, חלות הדרישות שבסעיף 3.2.14. ההפרש בין:

(א) הערך בספרים (שנמדד במועד הגריעה) שהוקצה לחלק שאינו מוכר עוד, לבין

(ב) התמורה שהתקבלה עבור החלק שאינו מוכר עוד

יוצר רווח או הפסד.

3.2.21 אם הנכס המועבר נמדד בעלות מופחתת, החלופה בתקן זה לייעד התחייבות פיננסית כשווי הוגן דרך רווח או הפסד אינה חלה על ההתחייבות הקשורה אליו.

כל ההעברות

3.2.22 אם נכס מועבר ממשיך להיות מוכר, הנכס וההתחייבות הקשורה אליו לא יקוזזו. באופן דומה, ישות לא תקיז הכנסה כלשהי הנובעת מהנכס המועבר מול הוצאה כלשהי שהתהוותה בגין ההתחייבות הקשורה (ראה סעיף 42 לתקן חשבונאות בינלאומי 32).

3.2.23 אם מעביר מספק בטחונות (collateral) שאינם מזומנים (כמו מכשירי חוב או מכשירים הוניים) למקבל, הטיפול החשבונאי שיישם לגבי הבטחונות על ידי המעביר והמקבל תלוי בשאלה אם המקבל יש זכות למכור או לשעבד מחדש את הבטחונות ובשאלה אם המעביר לא עמד במחויבויותיו. המעביר והמקבל יטפלו בבטחונות כדלקמן:

(א) אם למקבל יש זכות, מכוח חוזה או נוהג, למכור או לשעבד מחדש את הבטחונות, אז המעביר יסווג מחדש נכס זה בדוח על המצב הכספי שלו (לדוגמה, כנכס מושאל, כמכשירים הוניים משועבדים או כחייב בגין הסכם לרכישה חזרה) בנפרד מנכסים אחרים.

(ב) אם המקבל מוכר בטחונות ששועבדו לו, עליו להכיר בתמורה מהמכירה ובהתחייבות, הנמדדת בשווי הוגן, בגין מחויבותו להחזיר את הבטחונות.

(ג) אם המעביר לא עומד במחויבויותיו בהתאם לתנאי החוזה, ואינו זכאי עוד לשחרור הבטחונות, עליו לגרוע את הבטחונות, ועל המקבל להכיר בבטחונות כנכס שלו הנמדד לראשונה בשווי הוגן או, לגרוע את מחויבותו להחזיר את הבטחונות, אם הוא כבר מכר אותם.

(ד) למעט האמור בסעיף (ג), המעביר ימשיך להציג בספרים את הבטחונות כנכס שלו, והמקבל לא יכיר בבטחונות כנכס.

3.3 גריעה של התחייבויות פיננסיות

3.3.1 ישות תסיר התחייבות פיננסית (או חלק מהתחייבות פיננסית) מהדוח על המצב הכספי שלה כאשר, ורק כאשר, היא מסולקת (extinguished) - דהיינו, כאשר המחויבות שהוגדרה בחוזה נפרעת או מבוטלת או פוקעת.

3.3.2 החלפה של מכשירי חוב, בעלי תנאים שונים באופן מהותי, בין לווה לבין מלווה קיימים תטופל כסילוק ההתחייבות הפיננסית המקורית והכרה בהתחייבות פיננסית חדשה. בדומה, תיקון משמעותי של התנאים של התחייבות פיננסית קיימת או של חלק ממנה (בין אם ניתן לייחס את התיקון לקשיים כספיים של הלווה ובין אם לא) יטופל כסילוק ההתחייבות הפיננסית המקורית והכרה בהתחייבות פיננסית חדשה.

3.3.3 ההפרש בין הערך בספרים של התחייבות פיננסית (או חלק מהתחייבות פיננסית), שסולקה או שהועברה לצד אחר, לבין התמורה ששולמה, כולל נכסים כלשהם שאינם מזומנים שהועברו או התחייבויות כלשהן שניטלו, יוכר ברווח או הפסד.

3.3.4 אם ישות רוכשת בחזרה חלק מהתחייבות פיננסית, על הישות להקצות את הערך בספרים הקודם של ההתחייבות הפיננסית בין החלק שממשיכים להכיר בו לבין החלק שנגרע, בהתבסס על שוויים ההוגן היחסי של חלקים אלה במועד הרכישה חזרה. ההפרש בין (א) הערך בספרים שהוקצה לחלק שנגרע לבין (ב) התמורה ששולמה, כולל נכסים כלשהם שאינם מזומנים שהועברו או התחייבויות כלשהן שניטלו, בגין החלק שנגרע, יוכר ברווח או הפסד.

פרק 4 סיווג

4.1 סיווג של נכסים פיננסיים

4.1.1 למעט המקרים בהם חל סעיף 4.1.5, ישות תסווג נכסים פיננסיים בהתאם למדידה העוקבת שלהם בעלות מופחתת, בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר או בשווי הוגן דרך רווח או הפסד על בסיס:

(א) המודל העסקי של הישות לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן

(ב) מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי.

4.1.2 נכס פיננסי יימדד בעלות מופחתת אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(א) הנכס הפיננסי מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים; וכן

(ב) התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

סעיפים 4.1.11-4.1.26 מספקים הנחיות כיצד ליישם תנאים אלה.

4.1.א2 נכס פיננסי יימדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(א) הנכס הפיננסי מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא הן לגבות תזרימי מזומנים חוזיים והן למכור נכסים פיננסיים וכן

(ב) התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

סעיפים 4.1.11-4.1.26 מספקים הנחיות כיצד ליישם תנאים אלה.

4.1.3 למטרת יישום סעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.א2 סעיף (ב):

(א) קרן היא השווי ההוגן של הנכס הפיננסי במועד ההכרה לראשונה. סעיף 4.1.ב7 מספק הנחיות נוספות לגבי המשמעות של קרן.

(ב) ריבית מורכבת מתמורה עבור ערך הזמן של הכסף, עבור סיכון האשראי המיוחס לסכום הקרן שטרם נפרעה במהלך תקופת זמן מסוימת ועבור סיכונים ועלויות בסיסיים אחרים של הלוואה, כמו גם מרווח רווח. סעיפים 4.1.א7 ו-4.1.א9-4.1.ב9 מספקים הנחיות נוספות לגבי המשמעות של ריבית, כולל המשמעות של ערך הזמן של הכסף.

4.1.4 נכס פיננסי יימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אלא אם הוא נמדד בעלות מופחתת בהתאם לסעיף 4.1.2 או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2. אולם, במועד ההכרה לראשונה, ישות יכולה לבצע בחירה, שאינה ניתנת לשינוי, להציג ברווח כולל אחר שינויים עוקבים בשווי ההוגן של השקעות מסוימות במכשירים הונניים, אשר אילולא כן היו נמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ראה סעיפים 5.7.5-5.7.6).

אפשרות לייעד נכס פיננסי לשווי הוגן דרך רווח או הפסד

4.1.5 למרות סעיפים 4.1.4-4.1.1, במועד ההכרה לראשונה ישות יכולה לייעד (ללא אפשרות לשנות יעוד זה) נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד שכזה מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה (המכונה לעתים "חוסר הקבלה חשבונאית") שהיו נוצרים אילו לא כן ממדידת נכסים או התחייבויות או מהכרה ברווחים ובהפסדים בגינם לפי בסיסים שונים (ראה סעיפים 4.1.29-4.1.32).

4.2 סיווג של התחייבויות פיננסיות

4.2.1 ישות תסווג את כל ההתחייבויות הפיננסיות כנמדדות במדידה עוקבת לפי עלות מופחתת, פרט ל:

(א) התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. התחייבויות כאלה, כולל נגזרים שהם התחייבויות, ימדדו במדידה עוקבת בשווי הוגן.

(ב) התחייבויות פיננסיות שנוצרות כאשר העברת נכס פיננסי אינה כשירה לגריעה או כאשר גישת המעורבות הנמשכת חלה. סעיפים 3.2.15 ו-3.2.17 חלים על המדידה של התחייבויות פיננסיות כאלה.

(ג) חוזי ערבות פיננסית. לאחר הכרה לראשונה, מנפיק של חוזה כזה ימדוד אותו במדידה עוקבת (אלא אם חל סעיף 4.2.1 סעיף (א) או (ב)) לפי הגבוה מבין:

(i) הסכום של ההפרשה להפסד שנקבע בהתאם לתת-פרק 5.5, לבין

(ii) הסכום שהוכר לראשונה (ראה סעיף 5.1.1) בניכוי, כאשר מתאים, הסכום המצטבר של הכנסה שהוכרה בהתאם לעקרונות של תקן דיווח כספי בינלאומי 15.

(ד) מחויבויות למתן הלוואה בשיעור ריבית הנמוך משיעור ריבית השוק. המדידה העוקבת על ידי מנפיק של מחויבות כזו (אלא אם חל סעיף 4.2.1 סעיף (א)) תהיה לפי הגבוה מבין:

(i) הסכום של ההפרשה להפסד שנקבע בהתאם לתת-פרק 5.5, לבין

(ii) הסכום שהוכר לראשונה (ראה סעיף 5.1.1) בניכוי, כאשר מתאים, הסכום המצטבר של הכנסה שהוכרה בהתאם לעקרונות של תקן דיווח כספי בינלאומי 15.

(ה) תמורה מותנית שהוכרה על ידי רוכש בצירוף עסקים שתקן דיווח כספי בינלאומי 3 חל עליה. המדידה העוקבת של תמורה מותנית כזו תהיה בשווי הוגן כאשר השינויים יוכרו ברווח או הפסד.

אפשרות לייעד התחייבות פיננסית לשווי הוגן דרך רווח או הפסד

4.2.2 ישות יכולה, במועד ההכרה לראשונה, לייעד (ללא אפשרות לשנות יעוד זה) התחייבות פיננסית כממדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד שכזה מותר לפי סעיף 4.3.5 או כאשר התוצאה של יעוד כזה תהיה מידע רלוונטי יותר, מאחר ש:

(א) הייעוד מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה (המכונה לעתים "חוסר הקבלה חשבונאית") שהיה נוצר אילולא כן ממדידת נכסים או התחייבויות או מהכרה ברווחים ובהפסדים בגינם לפי בסיסים שונים (ראה סעיפים 4.1.29-4.1.32ב); או

(ב) קבוצה של התחייבויות פיננסיות או נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מנוהלת וביצועיה מוערכים על בסיס שווי הוגן, בהתאם לאסטרטגיה מתועדת של ניהול סיכונים או השקעה, ומידע לגבי הקבוצה מסופק פנימית לפי אותו הבסיס לאנשי מפתח בהנהלה של הישות (כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור), לדוגמה דירקטוריון ומנהל העסקים הראשי של הישות (ראה סעיפים 4.1.33-4.1.36ב).

4.3 נגזרים משובצים

4.3.1 נגזר משובץ הוא רכיב של חוזה מעורב הכולל גם חוזה מארח לא-נגזר - כשהתוצאה היא שחלק מתזרימי המזומנים של המכשיר המשולב משתנים באופן דומה לתזרימי מזומנים של נגזר נפרד. נגזר משובץ גורם לחלק מתזרימי המזומנים או כולם, שאילולא כן היו נדרשים לפי החוזה, להשתנות בהתאם לשיעור ריבית מוגדר, למחיר של מכשיר פיננסי מוגדר, למחיר סחורת יסוד

(commodity) מוגדר, לשער חליפין של מטבע חוץ מוגדר, למדד מחירים או שיעורים מוגדר, לדירוג אשראי מוגדר או למדד אשראי מוגדר, או למשתנה מוגדר אחר בתנאי שבמקרה של משתנה לא פיננסי, המשתנה אינו ספציפי לצד לחוזה. נגזר שמצורף למכשיר פיננסי אבל ניתן להעברה בהתאם לחוזה באופן בלתי תלוי ממכשיר זה, או נגזר שיש לו צד שכנגד שונה, אינם נגזרים משובצים, אלא מכשירים פיננסיים נפרדים.

חוזים מעורבים עם חוזים מארחים שהם נכס פיננסי

4.3.2 אם חוזה מעורב מכיל חוזה מארח שהוא נכס בתחולת תקן זה, ישות תיישם את הדרישות בסעיפים 4.1.1-4.1.5 לחוזה המעורב בכללותו.

חוזים מעורבים אחרים

4.3.3 אם חוזה מעורב מכיל חוזה מארח שאינו נכס שבתחולת תקן זה, נגזר משובץ יופרד מהחוזה המארח ויטופל כנגזר בהתאם לתקן זה, אם ורק אם:

(א) המאפיינים והסיכונים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן הדוק (closely related) למאפיינים ולסיכונים הכלכליים של החוזה המארח (ראה סעיפים 4.3.5 ו-4.3.8ב);

(ב) מכשיר נפרד עם אותם תנאים כמו הנגזר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של נגזר; וכן

(ג) המכשיר המעורב אינו נמדד בשווי הוגן, כאשר שינויים בשווי הוגן מוכרים ברווח או הפסד (כלומר, נגזר משובץ בהתחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אינו מופרד).

4.3.4 אם נגזר משובץ מופרד, החוזה המארח יטופל בהתאם לתקנים המתאימים. תקן זה אינו קובע אם נגזר משובץ יוצג בנפרד בדוח על המצב הכספי.

4.3.5 על אף האמור בסעיפים 4.3.3 ו-4.3.4, אם חוזה כולל נגזר משובץ אחד או יותר, והחוזה המארח אינו נכס שבתחולת תקן זה, ישות יכולה לייעד את החוזה המעורב בכללותו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אלא אם:

(א) הנגזר המשובץ אינו משנה (הנגזרים המשובצים אינם משנים) באופן משמעותי את תזרימי המזומנים שאילולא כן היו נדרשים לפי החוזה; או

(ב) ברור לאחר ניתוח קצר או ללא ניתוח כלל, כאשר מכשיר מעורב דומה נבחן לראשונה, שהפרדה של הנגזר המשובץ (הנגזרים המשובצים) אסורה, כמו אופציית פירעון מוקדם המשובצת בהלוואה שמאפשרת למחזיק לבצע פירעון מוקדם של ההלוואה תמורת סכום השווה בקירוב לעלותה המופחתת.

4.3.6 אם ישות נדרשת על ידי תקן זה להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח שלו, אבל אינה מסוגלת למדוד את הנגזר המשובץ בנפרד, בין אם במועד הרכישה ובין אם בסוף תקופת הדיווח העוקבת, עליה ליעד את החוזה המעורב בכללותו כשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

4.3.7 אם ישות אינה מסוגלת למדוד באופן מהימן את השווי ההוגן של נגזר משובץ על בסיס התנאים שלו, השווי ההוגן של הנגזר המשובץ הוא ההפרש בין השווי ההוגן של המכשיר המעורב לבין השווי ההוגן של החוזה המארח. אם הישות אינה מסוגלת למדוד את השווי ההוגן של הנגזר המשובץ באמצעות שיטה זו, סעיף 4.3.6 מיושם והמכשיר המעורב מיועד כשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

4.4 סיווג מחדש

4.4.1 כאשר, ורק כאשר, ישות משנה את המודל העסקי שלה לניהול נכסים פיננסיים, עליה לסווג מחדש את כל הנכסים הפיננסיים המושפעים בהתאם לסעיפים 4.1.1-4.1.4. ראה סעיפים 5.6.1-5.6.1, ב-4.4.1, ב-4.4.3, ו-5.6.1ב-5.6.2 להנחיות נוספות לגבי סיווג מחדש של נכסים פיננסיים.

4.4.2 ישות לא תסווג מחדש התחייבות פיננסית כלשהי.

4.4.3 השינויים הבאים בנסיבות אינם מהווים סיווגים מחדש לצורך סעיפים 4.4.1 ו-4.4.2:

(א) פריט שהיה קודם לכן מכשיר מגדר מיועד ואפקטיבי בגידור תזרים מזומנים או בגידור השקעה נטו אינו כשיר עוד ככזה;

(ב) פריט שהופך להיות מכשיר מגדר מיועד ואפקטיבי בגידור תזרים מזומנים או בגידור השקעה נטו; וכן

(ג) שינויים במדידה בהתאם לתת-פרק 6.7.

פרק 5 מדידה

5.1 מדידה לראשונה

5.1.1 למעט לקוחות שבתחולת סעיף 5.1.3, במועד ההכרה לראשונה, ישות תמדוד נכס פיננסי או התחייבות פיננסית בשוויים ההוגן בתוספת או בניכוי, במקרה של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית שאינם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה או להנפקה של הנכס הפיננסי או ההתחייבות הפיננסית.

5.1.1א1 אולם, אם השווי ההוגן של הנכס הפיננסי או של ההתחייבות הפיננסית במועד ההכרה לראשונה שונה ממחיר העסקה, ישות תיישם את סעיף 5.1.1א2.

5.1.2 כאשר ישות משתמשת בחשבונאות מועד סליקת העסקה עבור נכס שנמדד לאחר מכן בעלות מופחתת, הנכס מוכר לראשונה בשווי ההוגן במועד קשירת העסקה (ראה סעיפים 3.1.3-3.1.6ב).

5.1.3 על אף הדרישה בסעיף 5.1.1, במועד ההכרה לראשונה, ישות תמדוד לקוחות במחיר העסקה שלהם (כהגדרתו בתקן דיווח כספי בינלאומי 15) אם הלקוחות אינם כוללים מרכיב מימון משמעותי בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 15 (או כאשר הישות מיישמת את ההקלה המעשית בהתאם לסעיף 63 לתקן דיווח כספי בינלאומי 15).

5.2 מדידה עוקבת של נכסים פיננסיים

5.2.1 לאחר הכרה לראשונה, ישות תמדוד נכס פיננסי בהתאם לסעיפים 4.1.1-4.1.5 ב:

(א) עלות מופחתת;

(ב) שווי הוגן דרך רווח כולל אחר; או

(ג) שווי הוגן דרך רווח או הפסד.

5.2.2 ישות תיישם את דרישות ירידת הערך בתת-פרק 5.5 לנכסים פיננסיים שנמדדים בעלות מופחתת בהתאם לסעיף 4.1.2 ולנכסים פיננסיים שנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2.

5.2.3 ישות תיישם את דרישות חשבונאות הגידור בסעיפים 6.5.14-6.5.8 (וכן, אם רלוונטי, סעיפים 89-94 לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה עבור חשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק) לנכס פיננסי שיועד כפריט מגודר.¹

5.3 מדידה עוקבת של התחייבויות פיננסיות

5.3.1 לאחר הכרה לראשונה, ישות תמדוד התחייבות פיננסית, בהתאם לסעיפים 4.2.1-4.2.2.

5.3.2 ישות תיישם את דרישות חשבונאות הגידור בסעיפים 6.5.14-6.5.8 (וכן, אם רלוונטי, סעיפים 89-94 לתקן חשבונאות בינלאומי 39 עבור חשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק) להתחייבות פיננסית שיועדה כפריט מגודר.

5.4 מדידת עלות מופחתת

נכסים פיננסיים

שיטת ריבית אפקטיבית

5.4.1 הכנסות ריבית יחושבו תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית (ראה נספח א וסעיפים 5.4.1ב-5.4.7ב). החישוב יבוצע על ידי יישום שיעור הריבית האפקטיבי לערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי למעט עבור:

(א) נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו. עבור נכסים פיננסיים אלה, החל ממועד ההכרה לראשונה, הישות תיישם את שיעור הריבית האפקטיבי

¹ בהתאם לסעיף 7.2.21, ישות יכולה לבחור כמדיניות החשבונאית להמשיך ליישם את דרישות חשבונאות הגידור בתקן חשבונאות בינלאומי 39, במקום הדרישות של פרק 6 של תקן זה. אם ישות בחרה במדיניות זו, ההפניות בתקן זה לדרישות חשבונאות גידור מסוימות בפרק 6 אינן רלוונטיות. במקום זאת, הישות מיישמת את דרישות חשבונאות הגידור הרלוונטיות בתקן חשבונאות בינלאומי 39.

המותאם לסיכון אשראי לעלות המופחתת של הנכס הפיננסי.

(ב) נכסים פיננסיים שאינם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו אך לאחר מכן הפכו לנכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי. עבור נכסים פיננסיים אלה, הישות תיישם את שיעור הריבית האפקטיבי לעלות המופחתת של הנכס הפיננסי בתקופות דיווח עוקבות.

5.4.2 ישות אשר מחשבת הכנסות ריבית בתקופת דיווח על ידי יישום שיטת הריבית האפקטיבית לעלות המופחתת של נכס פיננסי בהתאם לסעיף 5.4.1 סעיף (ב), תחשב את הכנסות הריבית בתקופות דיווח עוקבות על ידי יישום שיעור הריבית האפקטיבי לערך בספרים ברוטו אם סיכון האשראי של המכשיר הפיננסי משתפר כך שהנכס הפיננסי אינו פגום עוד עקב סיכון אשראי וניתן לייחס את השיפור באופן אובייקטיבי להתרחשות אירוע לאחר שהדרישות בסעיף 5.4.1 סעיף (ב) יושמו (כגון שיפור בדירוג האשראי של הלווה).

תיקון של תזרימי מזומנים חוזיים

5.4.3 כאשר תזרימי המזומנים החוזיים של נכס פיננסי נקבעים מחדש במשא ומתן או מתוקנים בדרך אחרת, והמשא ומתן מחדש או התיקון לא הביאו לגריעתו של הנכס הפיננסי בהתאם לתקן זה, ישות תחשב מחדש את הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי ותכיר בדיווח או הפסד מתיקון ברווח או הפסד. הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי יחושב מחדש כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החוזיים שנקבעו מחדש במשא ומתן או שתוקנו שמהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של הנכס הפיננסי (או שיעור ריבית אפקטיבי מותאם לסיכון האשראי עבור נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו) או, אם מתאים, שיעור הריבית האפקטיבי המתוקן המחושב בהתאם לסעיף 6.5.10. עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו מתאימות (adjust) את הערך בספרים של הנכס הפיננסי המתוקן ומופחתות על פני יתרת התקופה של הנכס הפיננסי המתוקן.

מחיקה

5.4.4 ישות תקטין במישרין את הערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי כאשר לישות אין ציפיות סבירות להשבה של נכס פיננסי בשלמותו או בחלקו. מחיקה מהווה אירוע גריעה (ראה סעיף 3.2.163 סעיף (יח)).

5.5 ירידת ערך

הכרה בהפסדי אשראי חזויים

גישה כללית

- 5.5.1 ישות תכיר בהפרשה להפסד בגין הפסדי אשראי חזויים על נכס פיננסי שנמדד בהתאם לסעיפים 4.1.2 או 4.1.א2, חייבים בגין חכירה, נכס בגין חוזה או מחויבות למתן הלוואה וחובה ערבות פיננסית שלגביהם דרישות ירידת הערך מיושמות בהתאם לסעיפים 2.1 סעיף (ז), 4.2.1 סעיף (ג) או 4.2.1 סעיף (ד).
- 5.5.2 ישות תיישם את דרישות ירידת הערך עבור ההכרה והמדידה של הפרשה להפסד בגין נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2. אולם, ההפרשה להפסד תוכר ברווח כולל אחר ולא תקטין את הערך בספרים של הנכס הפיננסי בדוח על המצב הכספי.
- 5.5.3 בכפוף לסעיפים 5.5.13-5.5.16, בכל מועד דיווח, ישות תמדוד את ההפרשה להפסד בגין מכשיר פיננסי בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי המכשיר אם סיכון האשראי על מכשיר פיננסי זה עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה.
- 5.5.4 המטרה של דרישות ירידת הערך היא להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר עבור כל המכשירים הפיננסיים בהם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה - בין אם ההערכה בוצעה על בסיס אינדיבידואלי או על בסיס קבוצתי - תוך הבאה בחשבון של כל מידע סביר וניתן לביסוס, כולל מידע צופה פני עתיד.
- 5.5.5 בכפוף לסעיפים 5.5.13-5.5.16, אם, במועד הדיווח, סיכון האשראי של מכשיר פיננסי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה, ישות תמדוד את ההפרשה להפסד בגין מכשיר פיננסי זה בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש.
- 5.5.6 עבור מחויבות למתן הלוואות וחוזי ערבות פיננסית, המועד שבו הישות הופכת להיות צד למחויבות שאינה ניתנת לביטול ייחשב כמועד ההכרה לראשונה לצורך יישום דרישות ירידת הערך.
- 5.5.7 אם בתקופת הדיווח הקודמת ישות מדדה את ההפרשה להפסד בגין מכשיר פיננסי בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך

כל חיי המכשיר, אך קובעת במועד הדיווח הנוכחי שסעיף 5.5.3 אינו מתקיים עוד, הישות תמדוד את ההפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש במועד הדיווח הנוכחי.

5.5.8 ישות תכיר ברווח או הפסד, את סכום הפסדי האשראי החזויים (או ביטולם) שנדרשים על מנת להתאים את ההפרשה להפסד במועד הדיווח לסכום שנדרש להיות מוכר בהתאם לתקן זה, *כרווח או הפסד מרידת ערך*.

קביעת עלייה משמעותית בסיכון אשראי

5.5.9 בכל מועד דיווח, ישות תעריך אם סיכון האשראי של מכשיר פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה. בעת ביצוע ההערכה, ישות תשתמש בשינוי בסיכון להתרחשות כשל על פני אורך החיים החזוי של המכשיר הפיננסי במקום השינוי בסכום של הפסדי האשראי החזויים. על מנת לבצע הערכה זו, ישות תשווה את הסיכון להתרחשות הכשל במכשיר הפיננסי במועד הדיווח עם הסיכון להתרחשות כשל במכשיר הפיננסי במועד ההכרה לראשונה ותביא בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס, שניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, שמעיד על עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה.

5.5.10 ישות רשאית להניח שסיכון האשראי של מכשיר פיננסי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה אם נקבע במועד הדיווח כי המכשיר הפיננסי הינו בעל סיכון אשראי נמוך (ראה סעיפים 5.5.22ב-5.5.24ב).

5.5.11 אם מידע צופה פני עתיד סביר וניתן לביסוס ניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, ישות אינה יכולה להסתמך אך ורק על מידע לגבי תשלומים בפיגור בעת קביעה אם סיכון אשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה. אולם, כאשר מידע שהוא יותר צופה פני עתיד מאשר מצב פיגורים (על בסיס אינדיבידואלי או על בסיס קבוצתי) אינו ניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, ישות רשאית להשתמש במידע לגבי תשלומים בפיגור על מנת לקבוע אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה. ללא קשר לאופן שבו ישות מעריכה עלייה משמעותית בסיכון אשראי, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שסיכון האשראי של נכס פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה כאשר תשלומים חזויים נמצאים בפיגור של יותר מ- 30 יום. ישות יכולה להפריך הנחה זו אם לישות יש מידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, שמוכיח כי סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי

ממועד ההכרה לראשונה למרות שהתשלומים החוזיים נמצאים בפיגור של יותר מ- 30 יום. כאשר ישות קובעת כי היתה עלייה משמעותית בסיכון האשראי לפני שהתשלומים החוזיים נמצאים בפיגור של יותר מ- 30 יום, ההנחה הניתנת להפרכה אינה חלה.

נכסים פיננסיים מתוקנים

5.5.12 אם תזרימי המזומנים החוזיים של נכס פיננסי נקבעו מחדש במשא ומתן או שהם תוקנו והנכס הפיננסי לא נגרע, ישות תעריך אם הייתה עלייה משמעותית בסיכון האשראי של המכשיר הפיננסי בהתאם לסעיף 5.5.3 על ידי השוואה בין:

(א) הסיכון להתרחשות כשל במועד הדיווח (בהתבסס על התנאים החוזיים המתוקנים); וכן

(ב) הסיכון להתרחשות כשל בעת ההכרה לראשונה (בהתבסס על התנאים החוזיים המקוריים, ללא התיקון).

נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו

5.5.13 על אף סעיפים 5.5.3 ו-5.5.5, במועד הדיווח, ישות תכיר רק בשינויים המצטברים בהפסדי האשראי החוזיים לאורך כל חיי המכשיר ממועד ההכרה לראשונה במסגרת הפרשה להפסד בגין נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו.

5.5.14 בכל מועד דיווח, ישות תכיר ברווח או הפסד את סכום השינוי בהפסדי אשראי חוזיים לאורך כל חיי מכשיר כרווח או הפסד מירידת ערך. ישות תכיר בשינויים חיוביים בהפסדי אשראי חוזיים לאורך כל חיי המכשיר כרווח מירידת ערך, גם אם הפסדי האשראי החוזיים לאורך כל חיי המכשיר הם פחות מהסכום של הפסדי האשראי החוזיים שנכללו בתזרימי המזומנים שנאמדו במועד ההכרה לראשונה.

גישה מקלה ללקוחות, נכסים בגין חוזה וחייבים בגין חכירה

5.5.15 על אף האמור בסעיפים 5.5.3 ו-5.5.5, ישות תמדוד תמיד את ההפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חוזיים לאורך כל חיי מכשיר עבור:

(א) לקוחות או נכסים בגין חוזה שנובעים מעסקאות שהם בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 15, ואשר:

(i) אינם כוללים מרכיב מימון משמעותי בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 15 (או כאשר הישות מיישמת את ההקלה המעשית בהתאם לסעיף 63 לתקן דיווח כספי בינלאומי 15); או

(ii) כוללים מרכיב מימון משמעותי בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 15, אם הישות בוחרת כמדיניותה החשבונאית למדוד את ההפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי מכשיר. מדיניות חשבונאית זו תיושם לכל הלקוחות או נכסים בגין חוזה כאלה אך ניתן ליישמה באופן נפרד ללקוחות ולנכסים בגין חוזה.

(ב) חייבים בגין חכירה שנובעים מעסקאות שהם בתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 17, אם הישות בוחרת כמדיניותה החשבונאית למדוד את ההפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי מכשיר. מדיניות חשבונאית זו תיושם לכל החייבים בגין חכירה אך ניתן ליישמה באופן נפרד לחייבים בגין חכירה מימונית ולחייבים בגין חכירה תפעולית.

5.5.16 ישות רשאית לבחור את מדיניותה החשבונאית ללקוחות, לחייבים בגין חכירה ולנכסים בגין חוזה באופן בלתי תלוי זו בזו.

מדידה של הפסדי אשראי חזויים

5.5.17 ישות תמדוד הפסדי אשראי חזויים של מכשיר פיננסי בדרך שתשקף:

(א) סכום בלתי מוטה ומשוקלל הסתברות שנקבע על ידי הערכת טווח של תוצאות אפשריות;

(ב) ערך הזמן של הכסף; וכן

(ג) מידע סביר וניתן לביסוס שניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים במועד הדיווח על אירועי עבר, תנאים נוכחיים ותחזיות של תנאים כלכליים עתידיים.

5.5.18 בעת מדידת הפסדי אשראי חזויים, ישות אינה צריכה בהכרח לזהות כל תרחיש אפשרי. אולם, עליה להביא בחשבון את הסיכון או ההסתברות שהפסד אשראי יתרחש על ידי שיקוף האפשרות שהפסד אשראי יתרחש והאפשרות שהפסד אשראי לא יתרחש, גם אם האפשרות של התרחשות הפסד אשראי היא נמוכה מאוד.

- 5.5.19 התקופה המירבית שיש להביא בחשבון בעת מדידת הפסדי אשראי חזויים היא התקופה החוזית המירבית (כולל אופציות להארכה) במהלכה הישות חשופה לסיכון אשראי ולא תקופה ארוכה יותר, גם אם תקופה ארוכה זו עקבית עם נוהג עסקי.
- 5.5.20 אולם, מכשירים פיננסיים אחדים כוללים הן רכיב הלוואה והן רכיב מחויבות שטרם נוצלה והיכולת החוזית של הישות לדרוש פירעון ולבטל את המחויבות שטרם נוצלה אינו מגביל את החשיפה של הישות להפסדי אשראי לתקופת ההודעה המוקדמת החוזית. עבור מכשירים פיננסיים כאלה, ורק עבור מכשירים פיננסיים אלה, הישות תמדוד הפסדי אשראי חזויים במהלך התקופה בה הישות חשופה לסיכון אשראי והפסדי אשראי חזויים לא יצומצמו על ידי פעולות של ניהול סיכונים אשראי, גם אם תקופה זו חורגת מעבר לתקופה החוזית המירבית.

5.6 סיווג מחדש של נכסים פיננסיים

- 5.6.1 אם ישות מסווגת מחדש נכסים פיננסיים בהתאם לסעיף 4.4.1, עליה ליישם את הסיווג מחדש מכאן ולהבא החל ממועד הסיווג מחדש. הישות לא תציג מחדש סכומים שהוכרו קודם לכן של רווחים, של הפסדים (כולל רווחים או הפסדים מירידת ערך) או של ריביות כלשהם. סעיפים 5.6.2-5.6.7 מפרטים את הדרישות לסיווגים מחדש.
- 5.6.2 אם ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה של עלות מופחתת ולקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח או הפסד, שוויו ההוגן נמדד במועד הסיווג מחדש. רווח או הפסד כלשהם שנובעים מההפרש בין העלות המופחתת הקודמת של הנכס הפיננסי לבין השווי ההוגן מוכרים ברווח או הפסד.
- 5.6.3 אם ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח או הפסד ולקבוצת המדידה של עלות מופחתת, השווי ההוגן שלו במועד הסיווג מחדש יהיה הערך בספרים ברוטו החדש שלו. (ראה סעיף 5.6.2 להנחיות לקביעת שיעור ריבית אפקטיבי והפרשה להפסד במועד הסיווג מחדש).
- 5.6.4 אם ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה של עלות מופחתת ולקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח כולל אחר, שוויו ההוגן נמדד במועד הסיווג מחדש. רווח או הפסד כלשהם שנובעים מההפרש בין העלות המופחתת הקודמת של הנכס הפיננסי לבין השווי ההוגן מוכרים ברווח כולל אחר. שיעור הריבית האפקטיבי והמדידה של הפסדי האשראי החזויים אינם מתואמים כתוצאה מהסיווג מחדש. (ראה סעיף 5.6.11).

5.6.5 אם ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח כולל אחר ולקבוצת המדידה של עלות מופחתת, הנכס הפיננסי מסווג מחדש לפי שווי הוגן במועד הסיווג מחדש. אולם, הרווח או הפסד המצטבר שהוכר קודם לכן ברווח כולל אחר מועבר מההון ומתאם כנגד השווי הוגן של הנכס הפיננסי במועד הסיווג מחדש. כתוצאה מכך, הנכס הפיננסי נמדד במועד הסיווג מחדש כאילו הוא נמדד בעלות מופחתת מאז ומתמיד. תיאום זה משפיע על רווח כולל אחר אך אינו משפיע על רווח או הפסד ולכן אינו תיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1 הצגת דוחות כספיים). שיעור הריבית האפקטיבי והמדידה של הפסדי האשראי החזויים אינם מתואמים כתוצאה מהסיווג מחדש. (ראה סעיף 5.6.1).

5.6.6 אם ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח או הפסד ולקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח כולל אחר, הנכס הפיננסי ממשיך להימדד בשווי הוגן. (ראה סעיף 5.6.2 להנחיות לקביעת שיעור ריבית אפקטיבי והפרשה להפסד במועד הסיווג מחדש).

5.6.7 אם ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח כולל אחר ולקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח או הפסד, הנכס הפיננסי ממשיך להימדד בשווי הוגן. הרווח או הפסד המצטבר שהוכר קודם לכן ברווח כולל אחר מסווג מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) במועד הסיווג מחדש.

5.7 רווחים והפסדים

5.7.1 רווח או הפסד בגין נכס פיננסי או התחייבות פיננסית שנמדדים בשווי הוגן יוכרו ברווח או הפסד, אלא אם כן:

(א) הם חלק מיחסי גידור (ראה סעיפים 6.5.8-6.5.14 וכן, אם רלוונטי, סעיפים 89-94 לתקן חשבונאות בינלאומי 39 עבור חשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק);

(ב) הוא השקעה במכשיר הוני והישות בחרה להציג רווחים או הפסדים בגין השקעה זו ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5;

(ג) זו התחייבות פיננסית שיועדה לשווי הוגן דרך רווח או הפסד והישות נדרשת להציג את ההשפעות של שינויים

**בסיכון האשראי של ההתחייבות ברווח כולל אחר בהתאם
לסעיף 5.7.7; או**

**(ד) זה נכס פיננסי שנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
בהתאם לסעיף 4.1.א2 והישות נדרשת להכיר בשינויים
אחדים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף
5.7.10.**

5.7.1א דיבידנדים מוכרים ברווח או הפסד רק כאשר:

(א) הזכות של הישות לקבל תשלום של הדיבידנד התגבשה;

**(ב) צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לדיבידנד יזרמו אל
הישות; וכן**

(ג) סכום הדיבידנד ניתן למדידה באופן מהימן.

**5.7.2 רווח או הפסד בגין נכס פיננסי שנמדד בעלות מופחתת ואינו
חלק מיחסי גידור (ראה סעיפים 6.5.8-6.5.14 וכן, אם רלוונטי,
סעיפים 89-94 לתקן חשבונאות בינלאומי 39 עבור חשבונאות
גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק) יוכרו
ברווח או הפסד כאשר הנכס הפיננסי נגרע, כאשר הוא מסווג
מחדש בהתאם לסעיף 5.6.2, דרך תהליך ההפחתה או על מנת
להכיר ברווחים או בהפסדים מירידת ערך. ישות תיישם את
סעיפים 5.6.2 ו-5.6.4 אם היא מסווגת מחדש נכסים פיננסיים
מקבוצת המדידה של עלות מופחתת. רווח או הפסד בגין
התחייבות פיננסית שנמדדת בעלות מופחתת ואינה חלק מיחסי
גידור (ראה סעיפים 6.5.8-6.5.14 וכן, אם רלוונטי, סעיפים 89-
94 לתקן חשבונאות בינלאומי 39 עבור חשבונאות גידור שווי הוגן
של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק) יוכרו ברווח או הפסד
כאשר ההתחייבות הפיננסית נגרעת ודרך תהליך ההפחתה.
(ראה סעיף 5.7.2 להנחיות בנושא רווחים או הפסדים משערי
חליפין של מטבע חוץ).**

**5.7.3 רווח או הפסד בגין נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות
שהם פריטים מגודרים ביחסי גידור יוכרו בהתאם לסעיפים
6.5.8-6.5.14 וכן, אם רלוונטי, סעיפים 89-94 לתקן חשבונאות
בינלאומי 39 עבור חשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון
שיעור ריבית של תיק.**

**5.7.4 אם ישות מכירה בנכסים פיננסיים תוך שימוש בחשבונאות
מועד סליקת העסקה (settlement date) (ראה סעיפים 3.1.2,**

3.1.3ב ו-3.1.6ב), שינוי כלשהו בשווי ההוגן של הנכס שיתקבל במהלך התקופה בין מועד קשירת העסקה (trade date) לבין מועד הסליקה אינו מוכר עבור נכסים שנמדדים בעלות מופחתת. אולם, לגבי נכסים שנמדדים בשווי הוגן, השינוי בשווי ההוגן יוכר ברווח או הפסד או ברווח כולל אחר, כפי שמתאים בהתאם לסעיף 5.7.1. מועד קשירת העסקה (trade date) ייחשב כמועד ההכרה לראשונה לצורך יישום של דרישות ירידת הערך.

השקעות במכשירים הוניים

5.7.5 במועד ההכרה לראשונה, ישות יכולה לבצע בחירה שאינה ניתנת לשינוי, להציג ברווח כולל אחר שינויים עוקבים בשווי ההוגן של השקעה במכשיר הוני שבתחולת תקן זה שהיא אינה מוחזקת למסחר ושהיא גם אינה תמורה מותנית שהוכרה על ידי רוכש בצירוף עסקים שתקן דיווח כספי בינלאומי 3 צינופי עסקים חל עליה. (ראה סעיף 5.7.3 להנחיות בנושא רווחים או הפסדים משערי חליפין של מטבע חוץ).

5.7.6 אם ישות מבצעת את הבחירה שבסעיף 5.7.5, עליה להכיר בדיבידנדים מאותה השקעה ברווח או הפסד בהתאם לסעיף 5.7.א1.

התחייבויות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד

5.7.7 ישות תציג רווח או הפסד בגין התחייבות פיננסית שיועדה לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.2.2 או סעיף 4.3.5 כדלהלן:

(א) הסכום של שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית הניתן לייחוס לשינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות יוצג ברווח כולל אחר (ראה סעיפים 5.7.13ב-5.7.20), וכן

(ב) יתר הסכום של שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות יוצג ברווח או הפסד

אלא אם הטיפול בהשפעות השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות המתואר ב- (א) ייצור או יגדיל חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד (במקרה כזה חל סעיף 5.7.8). סעיפים 5.7.5ב-5.7.7ב וסעיפים 5.7.10ב-5.7.12ב מספקים הנחיות לקביעה אם יוצר או יגדל חוסר הקבלה חשבונאית.

5.7.8 אם הדרישות בסעיף 5.7.7 יוצרות או מגדילות חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד, ישות תציג את כל הרווחים או ההפסדים מאותה התחייבות (כולל ההשפעות של שינויים בסיכון אשראי של התחייבות זו) ברווח או הפסד.

5.7.9 למרות הדרישות בסעיפים 5.7.7 ו-5.7.8, ישות תציג ברווח או הפסד את כל הרווחים או ההפסדים על מחויבויות למתן הלוואות וחוזי ערבות פיננסית שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

נכסים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

5.7.10 רווח או הפסד בגין נכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 יוכר ברווח כולל אחר, למעט רווחים או הפסדים מירידת ערך (ראה תת-פרק 5.5) ורווחים או הפסדים משערי חליפין של מטבע חוץ (ראה סעיפים 5.7.2ב - 5.7.2א), עד שהנכס הפיננסי נגרע או מסווג מחדש. כאשר הנכס הפיננסי נגרע, הרווח או ההפסד המצטבר שהוכר קודם לכן ברווח כולל אחר מסווג מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1). אם הנכס הפיננסי מסווג מחדש מקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח כולל אחר, הישות תטפל ברווח או הפסד המצטבר שהוכר קודם לכן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיפים 5.6.5 ו-5.6.7. ריבית המחושבת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית מוכרת ברווח או הפסד.

5.7.11 כמתואר בסעיף 5.7.10, אם נכס פיננסי נמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2, הסכומים שמוכרים ברווח או הפסד זהים לסכומים שהיו מוכרים ברווח או הפסד אם הנכס הפיננסי היה נמדד בעלות מופחתת.

פרק 6 חשבונאות גידור

6.1 מטרה ותחולה של חשבונאות גידור

6.1.1 המטרה של חשבונאות גידור היא לייצג, בדוחות הכספיים, את ההשפעה של פעילויות ניהול הסיכונים של ישות אשר משתמשת במכשירים פיננסיים לנהל חשיפות הנובעות מסיכונים מסוימים, אשר יכולים להשפיע על רווח או הפסד (או על רווח כולל אחר, במקרה של השקעות במכשירים הוניים לגביהם בחרה הישות להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5). מטרת גישה זו היא להמחיש את ההקשר של מכשירים מגדרים שלגביהם מיושמת חשבונאות גידור כדי לאפשר להבין את מטרתם ואת ההשפעה שלהם.

6.1.2 ישות רשאית לבחור לייעד יחסי גידור בין מכשיר מגדר לבין פריט מגודר בהתאם לסעיפים 6.2.1-6.3.7 וסעיפים 6.2.1ב-6.3.25. לגבי יחסי גידור שמקיימים את הקריטריונים המזכרים, ישות תטפל ברווח או הפסד על המכשיר המגדר ועל הפריט המגודר בהתאם לסעיפים 6.5.1-6.5.14 וסעיפים 6.5.1ב-6.5.28. כאשר הפריט המגודר הוא קבוצה של פריטים, ישות תציית לדרישות הנוספות בסעיפים 6.6.1-6.6.6 ובסעיפים 6.6.1ב-6.6.16.

6.1.3 עבור גידור שווי הוגן של חשיפה לשיעור ריבית של תיק של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות (ורק עבור גידור כזה), ישות רשאית ליישם את דרישות חשבונאות הגידור בתקן חשבונאות בינלאומי 39 במקום הדרישות בתקן זה. במקרה כזה, הישות חייבת ליישם גם את הדרישות הספציפיות לחשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק ולייעד כפריט המגודר חלק שהוא סכום של מטבע (ראה סעיפים 81א, 89א וסעיפים 114א-132א לנספח הנחיות היישום בתקן חשבונאות בינלאומי 39).

6.2 מכשירים מגדרים

מכשירים כשירים

6.2.1 ניתן לייעד נגזר שנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כמכשיר מגדר, למעט אופציות מסוימות שנכתבו (ראה סעיף 6.2.4).

6.2.2 ניתן לייעד נכס פיננסי לא-נגזר או התחייבות פיננסית לא-נגזרת הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כמכשיר מגדר, אלא אם כן זו התחייבות פיננסית שיועדה לשווי הוגן דרך רווח או הפסד שלגביה הסכום של השינוי בשווי ההוגן הניתן לייחוס לשינויים בסיכון האשראי של התחייבות זו מוצג ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.7. עבור גידור של סיכון מטבע חוץ, ניתן לייעד כמכשיר מגדר את רכיב סיכון מטבע החוץ של נכס פיננסי לא-נגזר או התחייבות פיננסית לא-נגזרת בתנאי שהוא אינו השקעה במכשיר הוני שלגביה הישות בחרה להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5.

6.2.3 לצורכי חשבונאות גידור, ניתן לייעד כמכשירים מגדרים רק חוזים עם צד שהוא חיצוני לישות המדווחת (כלומר, חיצוני לקבוצה או לישות האינדיבידואלית שמדווחים עליהן).

ייעוד מכשירים מגדרים

6.2.4 מכשיר כשיר חייב להיות מיועד בשלמותו כמכשיר מגדר. החריגים היחידים שמותרים הם:

(א) הפרדת הערך הפנימי וערך הזמן של חוזה אופציה וייעוד כמכשיר מגדר רק את השינוי בערך הפנימי של האופציה ולא את השינוי בערך הזמן שלה (ראה סעיפים 6.5.15 וסעיפים 6.5.29-6.5.33);

(ב) הפרדת אלמנט המחיר העתידי (forward element) ואלמנט המחיר המיידי (spot element) של חוזה אקדמה וייעוד כמכשיר מגדר רק את השינוי בשווי של אלמנט המחיר המיידי של חוזה האקדמה ולא את אלמנט המחיר העתידי; באופן דומה, ניתן להפריד את מרווח מטבע חוץ במועד הבסיס (foreign currency basis spread) ולהוציא אותו מהייעוד של המכשיר הפיננסי כמכשיר מגדר (ראה סעיף 6.5.16 וסעיפים 6.5.34-6.5.39); וכן

(ג) ניתן לייעד חלק יחסי מהמכשיר המגדר בשלמותו, כגון 50 אחוז מהסכום הנומינלי (nominal amount), כמכשיר מגדר ביחסי גידור. אולם, לא ניתן לייעד מכשיר מגדר לגבי חלק מהשינוי בשווי ההוגן שנובע רק בגין חלק מתקופת הזמן שבמהלכה המכשיר המגדר עדיין קיים.

6.2.5 ישות יכולה לראות בשילוב, ולייעד במשותף כמכשיר המגדר, כל שילוב של הבאים (כולל אותן נסיבות שבהן הסיכון או הסיכונים הנובעים ממכשירים מגדרים אחדים מקוזים את הסיכון או הסיכונים הנובעים ממכשירים מגדרים אחרים):

(א) נגזרים או חלק יחסי מהם; וכן

(ב) לא-נגזרים או חלק יחסי מהם.

6.2.6 אולם, מכשיר נגזר שמשלב אופציה שנכתבה ואופציה שנרכשה (לדוגמה, רצועה על שיעורי ריבית) אינו כשיר כמכשיר מגדר, אם הוא מהווה למעשה אופציה שנכתבה נטו במועד הייעוד (אלא אם כן היא כשירה בהתאם לסעיף 6.2.4). בדומה, ניתן לייעד יחד שני מכשירים או יותר (או חלקים יחסיים שלהם) כמכשיר המגדר רק אם במשולב, הם לא מהווים למעשה אופציה שנכתבה נטו במועד הייעוד (אלא אם כן היא כשירה בהתאם לסעיף 6.2.4).

6.3 פריטים מגודרים

פריטים כשירים

6.3.1 פריט מגודר יכול להיות נכס או התחייבות שהוכרו, התקשרות איתנה שלא הוכרה, עסקה חזויה או השקעה נטו בפעילות חוץ. הפריט המגודר יכול להיות:

(א) פריט יחיד; או

(ב) קבוצת פריטים (בכפוף לסעיפים 6.6.1-6.6.6 וסעיפים 6.6.16-6.6.1).

פריט מגודר יכול גם להיות רכיב של פריט כזה או קבוצה של פריטים כאלה (ראה סעיפים 6.3.7 וסעיפים 6.3.7-6.3.25).

6.3.2 הפריט המגודר חייב להיות ניתן למדידה באופן מהימן.

6.3.3 אם פריט מגודר הוא עסקה חזויה (או רכיב שלה), עסקה זו חייבת להיות צפויה ברמה גבוהה.

6.3.4 ניתן ליעד כפריט מגודר חשיפה מצרפית שהיא שילוב של חשיפה שיכולה היתה להיות כשירה כפריט מגודר בהתאם לסעיף 6.3.1 ונגזר (ראה סעיפים 6.3.3-6.3.4). זה כולל עסקה חזויה של חשיפה מצרפית (כלומר, עסקאות עתידיות בלתי מחייבות אך חזוי שיתרחשו (anticipated) אשר יניבו חשיפה ונגזר) אם החשיפה המצרפית הזו צפויה ברמה גבוהה וכן, מרגע שהעסקה התרחשה ולכן אינה עוד בגדר עסקה חזויה, החשיפה כשירה כפריט מגודר.

6.3.5 לצורכי חשבונאות גידור, ניתן ליעד כפריטים מגודרים רק נכסים, התחייבויות, התקשרויות איתנות או עסקאות חזויות שצפויות ברמה גבוהה שמעורב בהם צד חיצוני לישות המדווחת. ניתן ליישם את חשבונאות הגידור לגבי עסקאות בין ישויות באותה קבוצה, רק בדוחות הכספיים האינדיווידואליים או הנפרדים של אותן ישויות ולא בדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה, למעט הדוחות הכספיים המאוחדים של ישות השקעה, כהגדרתה בתקן דיווח כספי בינלאומי 10, כאשר עסקאות בין ישות השקעה לבין החברות הבנות שלה הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד לא יבוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.

6.3.6 אולם, כחריג לסעיף 6.3.5, סיכון מטבע החוץ של פריט כספי תוך קבוצתי (לדוגמה, יתרת זכות או יתרת חוב בין שתי חברות בנות) יכול להיות כשיר כפריט מגודר בדוחות הכספיים המאוחדים אם הוא גורם לחשיפה לרווחים או הפסדים בגין שערי חליפין של מטבע חוץ, שאינם מבוטלים במלואם במסגרת האיחוד בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21 *השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ*. בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21, רווחים והפסדים בגין שערי חליפין של מטבע חוץ בהתייחס לפריט כספי תוך קבוצתי, אינם מבוטלים במלואם במסגרת האיחוד כאשר הפריט הכספי נוצר בעסקה בין שתי ישויות בתוך הקבוצה, בעלות מטבעות פעילות שונים. בנוסף, סיכון מטבע החוץ של עסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה בתוך הקבוצה, עשוי להיות כשיר כפריט מגודר בדוחות הכספיים המאוחדים, בתנאי שהעסקה נקובה במטבע השונה ממטבע הפעילות של הישות המתקשרת באותה עסקה וסיכון מטבע החוץ ישפיע על הרווח או הפסד המאוחד.

ייעוד פריטים מגודרים

6.3.7 ישות יכולה לייעד פריט בשלמותו או רכיב (component) ממנו כפריט המגודר ביחסי גידור. פריט שלם מורכב מכל השינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של הפריט. רכיב מורכב מפחות מכל השינוי בשווי ההוגן או מכל השתנות תזרימי המזומנים של פריט. במקרה כזה, ישות יכולה לייעד רק את הסוגים הבאים של רכיבים (כולל שילובים שלהם) כפריטים מגודרים:

(א) רק שינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של פריט הניתנים לייחוס לסיכון ספציפי או לסיכונים ספציפיים (רכיב סיכון), בתנאי שבהתבסס על הערכה בהקשר של מבנה השוק המסוים, רכיב הסיכון ניתן לזיהוי בנפרד והוא ניתן למדידה באופן מהימן (ראה סעיפים 6.3.8-6.3.15).

רכיבי סיכון כוללים יעוד רק של השינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של פריט מגודר מעל או מתחת למחיר מוגדר או משתנה אחר (סיכון חד-צידני).

(ב) אחד או יותר, תזרימי מזומנים חוזיים נבחרים.

(ג) רכיבים של סכום נומינלי, כלומר חלק מוגדר מתוך הסכום של פריט (ראה סעיפים 6.3.16-6.3.20).

6.4 קריטריונים המזכים בחשבונאות גידור

6.4.1 יחסי גידור מזכים בחשבונאות גידור רק אם כל הקריטריונים הבאים מתקיימים:

(א) יחסי הגידור מורכבים רק ממכשירים מגדרים כשירים ומפריטים מגודרים כשירים.

(ב) במועד יצירת יחסי הגידור קיים יעוד ותיעוד פורמלי של יחסי הגידור ושל מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הישות לביצוע הגידור. תיעוד זה צריך לכלול זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר והאופן בו הישות תבחן אם יחסי הגידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור (כולל הניתוח שלה של המקורות לחוסר אפקטיביות הגידור וכיצד היא קובעת את יחס הגידור).

(ג) יחסי הגידור מקיימים את כל דרישות אפקטיביות הגידור הבאות:

(i) קיים קשר כלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר (ראה סעיפים ב-6.4.4-ב-6.4.6);

(ii) ההשפעה של סיכון אשראי אינה דומיננטית יותר משינויי השווי הנובעים מהקשר הכלכלי הזה (ראה סעיפים ב-6.4.7-ב-6.4.8); וכן

(iii) יחס הגידור (hedge ratio) של יחסי הגידור הוא זהה ליחס הנובע מהכמות של הפריט המגודר שהישות מגדרת בפועל והכמות של המכשיר המגדר שהישות משתמשת בה בפועל כדי לגדר את הכמות האמורה של הפריט המגודר. אולם, יעוד זה לא ישקף חוסר איזון בין המשקלים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר אשר ייצור חוסר אפקטיביות של הגידור (ללא קשר אם מוכר או לא) שעשוי לגרום לתוצאה חשבונאית שתהיה לא עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור (ראה סעיפים ב-6.4.9-ב-6.4.11).

6.5 הטיפול החשבונאי ביחסי גידור כשירים

6.5.1 ישות תיישם חשבונאות גידור ליחסי גידור שמקיימים את הקריטריונים המזכים בסעיף 6.4.1 (אשר כוללים את ההחלטה של הישות ליעד את יחסי הגידור).

6.5.2 קיימים שלושה סוגים של יחסי גידור:

(א) גידור שווי הוגן: גידור החשיפה לשינויים בשווי הוגן של נכס או התחייבות שהוכרו או של התקשרות איתנה שלא הוכרה, או של רכיב של פריט כלשהו כזה, שניתן לייחסם לסיכון מסוים ושיכולים להשפיע על רווח או הפסד.

(ב) גידור תזרים מזומנים: גידור החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או התחייבות שהוכרו, בכללותם או לרכיב שלהם (כמו חלק או כל תשלומי ריבית עתידיים בגין חוב בריבית משתנה) או לעסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה ושיכולה להשפיע על רווח או הפסד.

(ג) גידור השקעה נטו בפעילות חוץ כהגדרתה בתקן חשבונאות בינלאומי 21.

6.5.3 אם הפריט המגודר הוא מכשיר הוני שלגביו ישות בחרה להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5, החשיפה המגודרת שאליה מתייחס סעיף 6.5.2 סעיף (א) חייבת להיות כזו שיכולה להשפיע על רווח כולל אחר. במקרה כזה, ורק במקרה כזה, חוסר אפקטיביות הגידור המוכר מוצג ברווח כולל אחר.

6.5.4 גידור של סיכון מטבע חוץ של התקשרות איתנה יכול להיות מטופל כגידור שווי הוגן או כגידור תזרים מזומנים.

6.5.5 אם יחסי גידור מפסיקים לקיים את דרישת אפקטיביות הגידור המתייחסת ליחס הגידור (ראה סעיף 6.4.1 סעיף (ג)(iii)), אך מטרת ניהול הסיכונים עבור יחסי הגידור שיועדו נותרת ללא שינוי, ישות תתאים את יחס הגידור של יחסי הגידור כך שהם יקיימו שוב את הקריטריונים המזכים (נקרא בתקן זה "איזון מחדש" - ראה סעיפים 6.5.7-6.5.21).

6.5.6 ישות תפסיק חשבונאות גידור מכאן ולהבא רק כאשר יחסי הגידור (או חלק מיחסי הגידור) מפסיקים לקיים את הקריטריונים המזכים (לאחר הבאה בחשבון של איזון מחדש

כלשהו של יחסי הגידור, אם רלוונטי). זה כולל מקרים בהם המכשיר המגדר פוקע או נמכר, מבוטל או ממומש. לצורך זה, החלפה או גלגול (rollover) של מכשיר מגדר למכשיר מגדר אחר אינם מהווים פקיעה או ביטול, אם החלפה או גלגול כאלה מהווים חלק מאסטרטגית הגידור המתועדת של הישות ועקביים עם אסטרטגיה זו. בנוסף, לעניין זה אין פקיעה או ביטול של המכשיר המגדר אם:

(א) כתוצאה מחוקים או מתקנות, קיימים או חדשים, הצדדים למכשיר המגדר מסכימים שאחד או יותר מהצדדים שכנגד שפועלים כמסלקות יחליפו את הצד שכנגד המקורי שלהם על מנת שיהפכו לצד שכנגד החדש לכל אחד מהצדדים. לצורך זה, צד שכנגד שפועל כמסלקה הוא צד שכנגד מרכזי (לעתים נקרא 'מסלקה' או 'סוכנות סליקה') או ישות או ישויות, לדוגמה, חבר סולק של מסלקה או לקוח של חבר סולק של מסלקה, אשר פועלים כצד שכנגד על מנת לבצע סליקה על ידי צד שכנגד מרכזי. אולם, כאשר הצדדים למכשיר המגדר מחליפים את הצדדים שכנגד המקוריים שלהם עם צדדים שכנגד שונים הדרישה בפסקה זו תתקיים רק אם כל אחד מצדדים אלה מבצע סליקה עם אותו צד שכנגד מרכזי.

(ב) שינויים אחרים, אם קיימים, למכשיר המגדר מוגבלים לשינויים הנחוצים כדי לבצע החלפה כזו של הצד שכנגד. שינויים מוגבלים לאלה אשר עקביים עם התנאים אשר ניתן היה לצפות שיהיו אם המכשיר המגדר היה נסלק במקור עם הצד שכנגד שפועל כמסלקה. שינויים אלה כוללים שינויים בדרישות של בטחונות, בזכויות לקיז יתרות חייבים וזכאים ובחייבים שמוטלים.

הפסקת חשבונאות הגידור יכולה להשפיע על יחסי הגידור בכללותם או רק על חלק מהם (במקרה כזה חשבונאות גידור נמשכת על שארית יחסי הגידור).

6.5.7 ישות תיישם:

(א) סעיף 6.5.10 כאשר היא מפסיקה חשבונאות גידור עבור גידור שווי הוגן שבו הפריט המגודר הוא (או שהוא רכיב של) מכשיר פיננסי הנמדד בעלות מופחתת; וכן

(ב) סעיף 6.5.12 כאשר היא מפסיקה חשבונאות גידור עבור גידורי תזרים מזומנים.

גידורי שווי הוגן

6.5.8 כל עוד גידור שווי הוגן מקיים את הקריטריונים המזכים בסעיף 6.4.1, יחסי הגידור יטופלו כלהלן:

(א) הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגדר יוכר ברווח או הפסד (או ברווח כולל אחר, אם המכשיר המגדר מכשיר הוני שלגביו הישות בחרה להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5).

(ב) הרווח או ההפסד מהגידור בגין הפריט המגודר יתאם את ערכו בספרים של הפריט המגודר (אם רלוונטי) ויוכר ברווח או הפסד. אם הפריט המגודר הוא נכס פיננסי (או רכיב של נכס פיננסי) שנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2, הרווח או ההפסד מהגידור בגין הפריט המגודר יוכר ברווח או הפסד. אולם, אם הפריט המגודר הוא מכשיר הוני שהישות בחרה לגביו להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5, סכומים אלה יישארו ברווח כולל אחר. כאשר פריט מגודר הוא התקשרות איתנה שלא הוכרה (או רכיב של התקשרות כזו), השינוי המצטבר בשווי ההוגן של הפריט המגודר לאחר יעודו מוכר כנכס או כהתחייבות ורווח או הפסד מקביל יוכר ברווח או הפסד.

6.5.9 כאשר פריט מגודר בגידור שווי הוגן הוא התקשרות איתנה (או רכיב של התקשרות כזו) לרכוש נכס או ליטול התחייבות, הערך בספרים הראשוני של הנכס או ההתחייבות הנוצרים כתוצאה מכך שהישות מקיימת את ההתקשרות האיתנה מותאם כדי לכלול את השינוי המצטבר בשווי ההוגן של הפריט המגודר שהוכר בדוח על המצב הכספי.

6.5.10 תיאום כלשהו הנובע מסעיף 6.5.8 סעיף (ב) יופחת לרווח או הפסד אם הפריט המגודר הוא מכשיר פיננסי (או רכיב של מכשיר פיננסי) שנמדד בעלות מופחתת. הפחתה יכולה להתחיל מרגע שקיים תיאום והיא תתחיל לא יאוחר מהמועד שבו הפריט המגודר מפסיק להיות מותאם בגין רווחים והפסדים מגידור. ההפחתה מתבססת על שיער ריבית אפקטיבי שמחושב מחדש במועד שבו ההפחתה מתחילה. במקרה של נכס פיננסי (או רכיב של נכס פיננסי) שהוא פריט מגודר ושנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2, הפחתה מיושמת באותו אופן אבל לסכום שמייצג את הרווח או ההפסד המצטבר שהוכר קודם לכן בהתאם לסעיף 6.5.8 סעיף (ב) במקום על ידי תיאום הערך בספרים.

גידורי תזרים מזומנים

6.5.11 כל עוד גידור תזרים מזומנים מקיים את הקריטריונים המזכים בסעיף 6.4.1, יחסי הגידור יטופלו כלהלן:

(א) הרכיב הנפרד של ההון, המיוחס לפריט המגודר (קרבן גידור תזרים מזומנים), מותאם לסכום הנמוך מבין הבאים (בסכומים מוחלטים):

(i) הרווח או ההפסד המצטברים בגין המכשיר המגודר ממועד יצירת הגידור; לבין

(ii) השינוי המצטבר בשווי הוגן (ערך נוכחי) של הפריט המגודר (כלומר, הערך הנוכחי של השינוי המצטבר בתזרימי המזומנים העתידיים החזויים המגודרים) ממועד יצירת הגידור.

(ב) החלק של הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגודר, שנקבע כגידור אפקטיבי (כלומר, החלק שמקוזה על ידי השינוי בקרבן גידור תזרים מזומנים המחושב בהתאם ל (א)), יוכר ברווח כולל אחר;

(ג) החלק הנותר של הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגודר (או רווח או הפסד כלשהו הדרוש כדי לאזן את השינוי בקרבן גידור תזרים מזומנים המחושבת בהתאם ל (א)) הוא חוסר אפקטיביות הגידור אשר יוכר ברווח או הפסד.

(ד) הסכום שהצטבר בקרבן גידור תזרים מזומנים בהתאם ל (א) יטופל כלהלן:

(i) אם התוצאה של עסקה חזויה מגודרת היא הכרה בנכס לא פיננסי או בהתחייבות לא פיננסית, או שעסקה חזויה מגודרת לנכס לא פיננסי או להתחייבות לא פיננסית הופכת להתקשרות איתנה שבגינה מיושמת חשבונאות גידור שווי הוגן, הישות תסיר סכום זה מקרבן גידור תזרים מזומנים ותכלול אותו ישירות בעלות הראשונית או בערך בספרים אחר של הנכס או ההתחייבות. העברה זו אינה תיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) ולפיכך אין לה השפעה על רווח כולל אחר.

(ii) עבור גידורי תזרים מזומנים מלבד אלה המכוסים על ידי (i), סכום זה יסווג מחדש מקרן גידור תזרים מזומנים לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) באותה תקופה או באותן תקופות שבמהלכן תזרימי המזומנים העתידיים החזויים המגודרים משפיעים על רווח או הפסד (לדוגמה, בתקופות שהכנסת ריבית או הוצאת ריבית מוכרות או כאשר מכירה חזויה מתרחשת).

(iii) אולם, אם סכום זה הוא הפסד והישות צופה שכל ההפסד או חלקו לא יושב בתקופה עתידית, אחת או יותר, עליה לסווג מחדש באופן מיידי את הסכום שהיא אינה צופה להשיב לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1).

6.5.12 כאשר ישות מפסיקה חשבונאות גידור עבור גידור תזרים מזומנים (ראה סעיפים 6.5.6 ו-6.5.7 סעיף (ב)), עליה לטפל בסכום שהצטבר בקרן גידור תזרים מזומנים בהתאם לסעיף 6.5.11 סעיף (א) כלהלן:

(א) אם תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים עדיין חזויים להתרחש, סכום זה יישאר בקרן גידור תזרים מזומנים עד שתזרימי המזומנים העתידיים יתרחשו או עד שסעיף 6.5.11 סעיף (ד)(iii) יחול. כאשר תזרימי המזומנים העתידיים מתרחשים, יחול סעיף 6.5.11 סעיף (ד).

(ב) אם תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים אינם חזויים עוד להתרחש, סכום זה יסווג מחדש באופן מיידי מקרן גידור תזרים מזומנים לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1). תזרים מזומנים עתידי מגודר שהתרחשותו אינה צפויה עוד ברמה גבוהה (highly probable) יכול עדיין להיות חזוי להתרחש.

גידורי השקעה נטו בפעילות חוץ

6.5.13 גידורי השקעה נטו בפעילות חוץ, כולל גידור של פריט כספי, שמטופל כחלק מההשקעה נטו (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 21), יטופלו בדומה לגידורי תזרים מזומנים:

(א) החלק של הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגדר, שנקבע כגידור אפקטיבי יוכר ברווח כולל אחר (ראה סעיף 6.5.11); וכן

(ב) החלק הלא אפקטיבי יוכר ברווח או הפסד.

6.5.14 הרווח או ההפסד המצטברים בגין המכשיר המגדר, המתייחסים לחלק האפקטיבי של הגידור שהצטברו בקרן תרגום מטבע חוץ, יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) בהתאם לסעיפים 48-49 לתקן חשבונאות בינלאומי 21 בעת מימוש או מימוש חלקי של פעילות החוץ.

טיפול חשבונאי בערך הזמן של אופציות

6.5.15 כאשר ישות מפרידה את הערך הפנימי ואת ערך הזמן של חוזה אופציה ומייעדת כמכשיר המגדר רק את השינוי בערך הפנימי של האופציה (ראה סעיף 6.2.4 סעיף (א)), עליה לטפל בערך הזמן של האופציה כלהלן (ראה סעיפים 6.5.29-6.5.33):

(א) ישות תבדיל את ערך הזמן של האופציות לפי סוג הפריט המגודר שהאופציה מגדרת (ראה סעיף 6.5.29):

(i) פריט מגודר המהווה עסקה; או

(ii) פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן.

(ב) השינוי בשווי ההוגן של ערך הזמן של אופציה שמגדרת פריט מגודר המהווה עסקה יוכר ברווח כולל אחר במידה שבה הוא מתייחס לפריט המגודר וייצבר ברכיב נפרד בהון. השינוי המצטבר בשווי ההוגן הנובע מערך הזמן של האופציה שהצטבר ברכיב נפרד בהון (ה"סכום") יטופל כלהלן:

(i) אם התוצאה של הפריט המגודר היא הכרה בנכס לא פיננסי או בהתחייבות לא פיננסית, או התקשרות איתנה לנכס לא פיננסי או להתחייבות לא פיננסית שבגינה מיושמת חשבונאות גידור, הישות תסיר את הסכום מהרכיב הנפרד בהון ותכלול אותו ישירות בעלות הראשונית או בערך בספרים אחר של הנכס או ההתחייבות. העברה זו אינה תיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) ולפיכך אין לה השפעה על רווח כולל אחר.

(ii) עבור יחסי גידור מלבד אלה המכוסים על ידי (i), הסכום יסווג מחדש מהרכיב הנפרד בהון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) באותה תקופה או באותן תקופות שבמהלכן תזרימי המזומנים העתידיים החזויים

המגודרים משפיעים על רווח או הפסד (לדוגמה, כאשר מכירה חזויה מתרחשת).

(iii) אולם, אם אין זה חזוי שסכום זה, כולו או חלקו, יושב בתקופה עתידית, אחת או יותר, הסכום שאינו חזוי שיושב יסווג מחדש באופן מיידי לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1).

(ג) השינוי בשווי ההוגן של ערך הזמן של אופציה שמגדרת פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן יוכר ברווח כולל אחר במידה שבה הוא מתייחס לפריט המגודר וייצבר ברכיב נפרד בהון. ערך הזמן במועד הייעוד של האופציה כמכשיר מגדר, במידה שבה הוא מתייחס לפריט המגודר, יופחת על בסיס שיטתי ורציונאלי על פני התקופה שבה תיאום גידור (hedge adjustment) בגין הערך הפנימי של האופציה יכול להשפיע על רווח או הפסד (או רווח כולל אחר, אם הפריט המגודר הוא מכשיר הוני שלגביו בחרה הישות להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5). לפיכך, בכל תקופת דיווח, סכום ההפחתה יסווג מחדש מהרכיב הנפרד בהון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1). אולם, אם חשבונאות גידור מופסקת עבור יחסי הגידור אשר כוללים את השינוי בערך הפנימי של האופציה כמכשיר המגדר, הסכום נטו (כלומר, כולל ההפחתה שנצברה) אשר הצטבר ברכיב הנפרד בהון יסווג מחדש באופן מיידי לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1).

טיפול חשבונאי באלמנט המחיר העתידי של חוזי אקדמה ובמרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס (foreign currency basis spreads) של מכשירים פיננסיים

6.5.16 כאשר ישות מפרידה את אלמנט המחיר העתידי ואת אלמנט המחיר המיידי (spot element) של חוזה אקדמה ומייעדת כמכשיר המגדר רק את השינוי בשווי של אלמנט המחיר המיידי של חוזה האקדמה, או כאשר ישות מפרידה את מרווח מטבע חוץ במועד הבסיס ממכשיר פיננסי ומוציאה אותו מהייעוד של מכשיר פיננסי זה כמכשיר מגדר (ראה סעיף 6.2.4 סעיף (ב)), הישות יכולה ליישם את סעיף 6.5.15 לאלמנט המחיר העתידי של חוזה האקדמה או למרווח מטבע חוץ במועד הבסיס באותו אופן שבו הוא מיושם לערך הזמן של אופציה. במקרה כזה, הישות תיישם את הנחיות היישום בסעיפים 6.5.34-6.5.39.

6.6 גידורים של קבוצה של פריטים

כשירות (eligibility) של קבוצה של פריטים כפריט המגודר

6.6.1 קבוצה של פריטים (כולל קבוצה של פריטים שמהווה פוזיציה נטו; ראה סעיפים ב-6.6.1 ו-ב-6.6.8) היא פריט מגודר כשיר רק אם:

(א) היא מורכבת מפריטים (כולל רכיבים של פריטים) שהם בעצמם (individually) פריטים מגודרים כשירים;

(ב) הפריטים בקבוצה מנוהלים יחד על בסיס קבוצתי לצרכי ניהול סיכונים; וכן

(ג) במקרה של גידור תזרים מזומנים של קבוצה של פריטים שההשתנויות של תזרימי המזומנים שלהם אינן חזויות להיות יחסיות בקירוב להשתנות הכוללת בתזרימי המזומנים של הקבוצה כך שנוצרות פוזיציות סיכון מקזזות:

(i) זהו גידור של סיכון מטבע חוץ; וכן

(ii) הייעוד של הפוזיציה נטו הזו מגדיר את תקופת הדיווח שבה חזויות להשפיע על רווח או הפסד עסקאות חזויות, ומגדיר גם את מהות והיקף העסקאות (ראה סעיפים ב-6.6.7 ו-ב-6.6.8).

ייעוד רכיב של סכום נומינלי (nominal amount)

6.6.2 רכיב שהוא חלק יחסי של קבוצה כשירה של פריטים הוא פריט מגודר כשיר בתנאי שהייעוד הוא עקבי עם מטרת ניהול הסיכונים של הישות.

6.6.3 רכיב שכבה של קבוצה כוללת של פריטים (לדוגמה, שכבה תחתונה) הוא כשיר לחשבונאות גידור רק אם:

(א) הוא ניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן;

(ב) מטרת ניהול הסיכונים היא לגדר רכיב שכבה;

(ג) הפריטים בקבוצה הכוללת שממנה מזוהה השכבה חשופים לאותו סיכון מגודר (כך שהמדידה של השכבה המגודרת אינה מושפעת באופן משמעותי מהפריטים המסוימים מתוך הקבוצה הכוללת שנבחרו להוות חלק מהשכבה המגודרת);

(ד) עבור גידור של פריטים קיימים (לדוגמה, התקשרות איתנה שלא הוכרה או נכס שהוכר) ישות יכולה לזהות ולקבוע אחר הקבוצה הכוללת של פריטים שממנה השכבה המגודרת הוגדרה (כך שהישות יכולה לציית לדרישות של טיפול חשבונאי ביחסי גידור כשירים); וכן

(ה) פריטים כלשהם בקבוצה אשר כוללים אופציות פירעון מוקדם מקיימים את הדרישות לרכיבים של סכום נומינלי (ראה סעיף 6.3.20).

הצגה

6.6.4 עבור גידור של קבוצה של פריטים עם פוזיציות סיכון מקוזות (כלומר, בגידור של פוזיציה נטו) שהסיכון המגודר שלה משפיע על סעיפים שונים בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, רווחים או הפסדים מגידור יוצגו בדוח זה בסעיף נפרד מהסעיפים שהושפעו מהפריטים המגודרים. לפיכך, בדוח זה הסכום בסעיף שמתייחס לפריט המגודר עצמו (לדוגמה, הכנסות או עלות המכירות) לא יושפע.

6.6.5 עבור נכסים והתחייבויות שמגודרים יחד כקבוצה בגידור שווי הוגן, הרווח או ההפסד (gain or loss) בדוח על המצב הכספי בגין הנכסים וההתחייבויות האינדיבידואליים יוכרו כתיאום לערך בספרים של הפריטים האינדיבידואליים המתאימים המרכיבים את הקבוצה בהתאם לסעיף 6.5.8 סעיף (ב).

פוזיציות נטו בסכום אפס

6.6.6 כאשר הפריט המגודר הוא קבוצה המהווה פוזיציה נטו בסכום אפס (כלומר, הפריטים המגודרים בעצמם מקוזים באופן מלא את הסיכון המנוהל על בסיס קבוצתי), לישות מותר לייעד אותה ביחסי גידור שאינם כוללים מכשיר מגדר, בתנאי:

(א) שהגידור הוא חלק מאסטרטגיית גידור סיכון נטו מתגלגל, לפיה הישות מגדרת באופן שיגרתי פוזיציות חדשות מאותו סוג ככל שמתקדם הזמן (לדוגמה, כאשר עסקאות נכנסות לאופק הזמן שאותו הישות מגדרת);

(ב) שהפוזיציה נטו המגודרת משתנה בגודלה לאורך אסטרטגיית גידור הסיכון נטו המתגלגל והישות משתמשת במכשירים מגדרים כשירים כדי להגן על הסיכון נטו (כלומר, כאשר הפוזיציה נטו אינה בסכום אפס);

(ג) שחשבונאות גידור מיושמת באופן רגיל לפוזיציות נטו כאלה כאשר הפוזיציה נטו אינה בסכום אפס והיא מגודרת עם מכשירים מגדרים כשירים; וכן

(ד) שאי יישום חשבונאות גידור לפוזיציה נטו שהינה בסכום אפס היה גורם לתוצאות חשבונאיות לא עקביות, מאחר שהחשבונאות לא היתה מכירה בפוזיציות הסיכון המקזזות, אשר אחרת היו מוכרות בגידור של פוזיציה נטו.

6.7 אפשרות לייעד חשיפת אשראי כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

כשירות של חשיפות אשראי לייעוד לשווי הוגן דרך רווח או הפסד

6.7.1 אם ישות משתמשת בנגזר אשראי אשר נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד לנהל את סיכון האשראי של מכשיר פיננסי, כולו או חלקו (חשיפת אשראי), הישות יכולה לייעד מכשיר פיננסי זה במידה שבה הוא מנוהל באופן זה (כלומר כולו או חלק יחסי שלו) כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם:

(א) השם של חשיפת האשראי (לדוגמה, הלווה או המחזיק בהתחייבות למתן הלוואה) תואם את הישות המתייחסת של נגזר האשראי ('תאימות שם'); וכן

(ב) הבכירות של המכשיר הפיננסי תואמת את זו של המכשירים שניתן להעבירם בהתאם לנגזר האשראי.

ישות יכולה לבצע יעוד כזה ללא קשר אם המכשיר הפיננסי שמנוהל בגין סיכון אשראי הוא בתחולת תקן זה (לדוגמה, ישות יכולה לייעד מחויבויות למתן הלוואות שהן מחוץ לתחולת תקן זה). הישות יכולה לייעד מכשיר פיננסי זה במועד ההכרה לראשונה או לאחריו או כאשר הוא עדיין אינו מוכר. הישות תתעד את הייעוד במקביל.

טיפול חשבונאי בחשיפות אשראי שיועדו לשוויון הוגן דרך רווח או הפסד

6.7.2 אם מכשיר פיננסי מיועד בהתאם לסעיף 6.7.1 כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד לאחר ההכרה לראשונה בו, או כאשר הוא לא הוכר קודם לכן, ההפרש במועד הייעוד בין הערך בספרים, אם קיים, לבין השווי ההוגן יוכר מיידית ברווח או הפסד. לגבי נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.2, הרווח או ההפסד המצטבר שהוכר קודם לכן ברווח כולל אחר יסווג מחדש מיידית מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1).

6.7.3 ישות תפסיק למדוד את המכשיר הפיננסי שגרם לסיכון אשראי, או חלק יחסי ממכשיר פיננסי זה, בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם:

(א) הקריטריונים המזכים בסעיף 6.7.1 אינם מתקיימים עוד, לדוגמה:

(i) נגזר האשראי או המכשיר הפיננסי המתייחס אשר גורם לסיכון האשראי פוקעים או נמכרים, מבוטלים או מסולקים; או

(ii) סיכון האשראי של המכשיר הפיננסי אינו מנוהל עוד תוך שימוש בנגזרי אשראי. לדוגמה, זה יכול להתרחש מאחר שחל שיפור באיכות האשראי של הלווה או המחזיק בהתחייבות למתן הלוואה או בשל שינויים בדרישות ההון המוטלות על ישות; וכן

(ב) המכשיר הפיננסי אשר גורם לסיכון אשראי אינו נדרש מסיבה אחרת להימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (כלומר, המודל העסקי של הישות לא השתנה בינתיים כך שנדרש סיווג מחדש בהתאם לסעיף 4.4.1).

6.7.4 כאשר ישות מפסיקה למדוד מכשיר פיננסי אשר גורם לסיכון אשראי, או חלק יחסי ממכשיר פיננסי כזה, בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי במועד ההפסקה הופך לערך בספרים החדש שלו. לאחר מכן, אותה מדידה אשר שימשה לפני יעוד המכשיר הפיננסי לשווי הוגן דרך רווח או הפסד תיושם (כולל הפחתה הנובעת מהערך בספרים החדש). לדוגמה, נכס פיננסי אשר סווג במקור כנמדד בעלות מופחתת יחזור למדידה כזו ושיעור הריבית האפקטיבי שלו יחושב מחדש

בהתבסס על הערך בספרים ברוטו החדש שלו במועד שבו הופסקה המדידה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

פרק 7 מועד תחילה והוראות מעבר

7.1 מועד תחילה

7.1.1 ישות תיישם תקן זה לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או לאחריו. יישום מוקדם של התקן מותר. אם ישות בוחרת ליישם תקן זה מוקדם, הישות חייבת לתת גילוי לעובדה זו וליישם את כל הדרישות בתקן זה באותו מועד (אך ראה גם סעיפים 7.1.2, 7.2.21 ו-7.3.2). על הישות ליישם גם, באותו מועד, את התיקונים בנספח ג'.

7.1.2 למרות הדרישות בסעיף 7.1.1, לתקופות דיווח שנתיות המתחילות לפני ה-1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם מוקדם רק את הדרישות להצגה של רווחים והפסדים בגין התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בסעיפים 5.7.1 סעיף (ג), 5.7.7-5.7.9, 7.2.14 ו-5.7.5ב-5.7.20 מבלי ליישם את הדרישות האחרות בתקן זה. אם ישות בוחרת ליישם רק את סעיפים אלה, עליה לתת גילוי לעובדה זו ולספק על בסיס מתמשך את הגילויים המתייחסים המפורטים בסעיפים 10-11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים (כפי שתוקן על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010)). (ראה גם סעיפים 7.2.2 ו-7.2.15).

7.1.3 שיפורים שנתיים לתקני דיווח כספי בינלאומיים מחזור 2010-2012 שפורסם בדצמבר 2013 תיקן את סעיף 4.2.1 ו-5.7.5 כתוצאה מהתיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 3. ישות תיישם תיקון זה מכאן ולהבא לצירופי עסקים שהתיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 3 חל עליהם.

7.1.4 תקן דיווח כספי בינלאומי 15, שפורסם במאי 2014, תיקן את סעיפים 3.1.1, 4.2.1, 5.1.1, 5.2.1, 5.7.6, 3.2.13ב, 5.7.1ב, ג 5 ו-423 וביטל את סעיף 16 ואת הכותרת המתייחסת אליו. סעיפים 5.1.3 ו-5.7.1א, והגדרה לנספח א, נוספו. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 15.

7.1.5 [סעיף זה נוסף כתוצאה מתיקונים של תקן דיווח כספי בינלאומי 16, אשר תחולתו היא מיום 1 בינואר 2019, ולפיכך הסעיף לא נוסף במהדורה זו. הסעיף נכלל בנספח ד לתקן דיווח כספי בינלאומי 16.]

7.2 הוראות מעבר

- 7.2.1 ישות תיישם תקן זה למפרע, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, למעט כמפורט בסעיפים 7.2.4-7.2.26 ו-7.2.28. תקן זה לא יחול על פריטים שכבר נגרעו במועד היישום לראשונה.
- 7.2.2 לצורך הוראות המעבר בסעיפים 7.2.1, 7.2.3-7.2.28 ו-7.3.2, מועד היישום לראשונה הוא המועד שבו הישות מיישמת לראשונה את דרישות תקן זה והוא חייב להיות תחילת תקופת דיווח לאחר הפרסום של תקן זה. בהתאם לגישה שנבחרה על ידי הישות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9, המעבר יכול להיות כרוך במועד יישום לראשונה אחד או מספר מועדי יישום לראשונה לדרישות שונות.

הוראות מעבר לסיווג ומדידה (פרקים 4 ו-5)

- 7.2.3 במועד היישום לראשונה, ישות תעריך אם נכס פיננסי מקיים את התנאי שבסעיפים 4.1.2 סעיף (א) או 4.1.2 סעיף (א) על בסיס העובדות והנסיבות שקיימות במועד זה. הסיווג הנובע מכך ייושם למפרע ללא קשר למודל העסקי של הישות בתקופות דיווח קודמות.
- 7.2.4 אם, במועד היישום לראשונה, אין זה מעשי (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8) לישות להעריך מרכיב מתוקן של ערך הזמן של הכסף בהתאם לסעיפים 4.1.29-4.1.29 ב-4.1.29 על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי, ישות תעריך את המאפיינים של תזרים המזומנים החוזי של נכס פיננסי זה על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי מבלי להביא בחשבון את הדרישות המתייחסות לתיקון המרכיב של ערך הזמן של הכסף בסעיפים 4.1.29-4.1.29. (ראה גם סעיף 4.1.29 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7).
- 7.2.5 אם, במועד היישום לראשונה, אין זה מעשי (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8) לישות להעריך אם השווי ההוגן של מאפיין פירעון מוקדם היה לא משמעותי בהתאם לסעיף 4.1.12 ב-4.1.12 סעיף (ג) על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי, ישות תעריך את המאפיינים של תזרים המזומנים החוזי של נכס פיננסי זה על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי מבלי להביא בחשבון את החרוג לגבי מאפיין פירעון מוקדם בסעיף 4.1.12. (ראה גם סעיף 4.1.29 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7).

7.2.6 אם ישות מודדת חוזה מעורב בשווי הוגן בהתאם לסעיפים 4.1.2, 4.1.4 או 4.1.5 אך השווי ההוגן של החוזה המעורב לא נמדד בתקופת דיווח להשוואה, השווי ההוגן של החוזה המעורב בתקופת הדיווח להשוואה יהיה סכום שוויים ההוגן של הרכיבים (כלומר החוזה המארח הלא-נגזר והנגזר המשובץ) בסוף כל תקופת דיווח להשוואה אם הישות מציגה מחדש תקופות קודמות (ראה סעיף 7.2.15).

7.2.7 אם ישות יישמה את סעיף 7.2.6 אז במועד היישום לראשונה הישות תכיר בכל הפרש בין השווי ההוגן של החוזה המעורב בכללותו במועד היישום לראשונה לבין סכום שוויים ההוגן של הרכיבים של החוזה המעורב במועד היישום לראשונה ביתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר של הון, כפי שמתאים) של תקופת הדיווח הכוללת את מועד היישום לראשונה.

7.2.8 במועד היישום לראשונה, ישות יכולה לייעד:

(א) נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.1.5; או

(ב) השקעה במכשיר הוני כשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5.

ייעוד כזה יבוצע על בסיס העובדות והנסיבות הקיימות במועד היישום לראשונה. סיווג כזה ייושם למפרע.

7.2.9 במועד היישום לראשונה, ישות:

(א) תבטל את הייעוד הקודם שלה של נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם אותו נכס פיננסי אינו מקיים את התנאי בסעיף 4.1.5.

(ב) רשאית לבטל את הייעוד הקודם שלה של נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם אותו נכס פיננסי מקיים את התנאי בסעיף 4.1.5.

ביטול כזה יבוצע על בסיס העובדות והנסיבות שקיימות במועד היישום לראשונה. סיווג כזה ייושם למפרע.

7.2.10 במועד היישום לראשונה, ישות:

(א) רשאית לייעד התחייבות פיננסית כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.2.2 סעיף (א).

(ב) תבטל את הייעוד הקודם שלה של התחייבות פיננסית כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד כזה בוצע במועד ההכרה לראשונה בהתאם לתנאי הנמצא כעת בסעיף 4.2.2 סעיף (א) וייעוד כזה אינו מקיים תנאי זה במועד היישום לראשונה.

(ג) יכולה לבטל את הייעוד הקודם שלה של התחייבות פיננסית כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד כזה בוצע במועד ההכרה לראשונה בהתאם לתנאי שנמצא כעת בסעיף 4.2.2 סעיף (א) וייעוד כזה מקיים תנאי זה במועד היישום לראשונה.

ייעוד כזה וביטול של יעוד כזה יבוצעו על בסיס העובדות והנסיבות שקיימות במועד היישום לראשונה. סיווג זה ייושם למפרע.

7.2.11 אם אין זה מעשי (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8) לישות ליישם למפרע את שיטת הריבית האפקטיבית, הישות תטפל:

(א) בשווי ההוגן של הנכס הפיננסי או של ההתחייבות הפיננסית בסוף כל אחת מתקופות ההשוואה המוצגות כערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי זה או העלות המופחתת של התחייבות פיננסית זו אם הישות מציגה מחדש תקופות קודמות; וכן

(ב) בשווי ההוגן של הנכס הפיננסי או של ההתחייבות הפיננסית במועד היישום לראשונה כערך בספרים ברוטו החדש של נכס פיננסי זה או העלות המופחתת החדשה של התחייבות פיננסית זו במועד היישום לראשונה של תקן זה.

7.2.12 אם קודם לכן ישות יישמה את בסיס העלות (בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39) בטיפול בהשקעה במכשיר הוני שאין לו מחיר מצוטט בשוק פעיל עבור מכשיר זהה (כלומר נתון רמה 1) (או נכס נגזר הצמוד למכשיר הוני כזה ואשר יש לסלקו על ידי מסירה של מכשיר הוני כזה), עליה למדוד מכשיר זה בשווי הוגן במועד היישום לראשונה. כל הפרש בין הערך בספרים הקודם לבין השווי הוגן יוכר ביתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר של הון, כפי שמתאים) לתקופת הדיווח הכוללת את מועד היישום לראשונה.

7.2.13 אם ישות יישמה קודם לכן את בסיס העלות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39, לטיפול בנגזר שהוא התחייבות הצמודה למכשיר הוני ואשר יש לסלקו על ידי מסירה של מכשיר הוני כזה שאין לו מחיר מצוטט בשוק פעיל עבור מכשיר זהה (כלומר נתון

רמה 1), עליה למדוד נגזר התחייבות זה בשווי הוגן במועד היישום לראשונה. כל הפרש בין הערך בספרים הקודם לבין השווי ההוגן יוכר ביתרת הפתיחה של העודפים לתקופת הדיווח הכוללת את מועד היישום לראשונה.

7.2.14 במועד היישום לראשונה, ישות תקבע אם הטיפול בסעיף 5.7.7 ייצור או יגדיל חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד על בסיס העובדות והנסיבות הקיימות במועד היישום לראשונה. תקן זה ייושם למפרע בהתאם לקביעה זו.

7.2.14א במועד היישום לראשונה, ישות רשאית לבצע את הייעוד בסעיף 2.5 עבור חוזים שכבר קיימים באותו מועד, אך רק אם הישות מבצעת יעוד של כל החוזים הדומים. השינוי בנכסים נטו הנובע מייעודים כאלה יוכר ביתרת העודפים במועד היישום לראשונה.

7.2.15 למרות הדרישה בסעיף 7.2.1, ישות שמאמצת את דרישות הסיווג והמדידה של תקן זה (הכוללות את הדרישות המתייחסות למדידת עלות מופחתת עבור נכסים פיננסיים ולירידת ערך בתתי-פרק 5.4 ו-5.5). תספק את הגילויים המפורטים בסעיפים 42ב-42טו לתקן דיווח כספי בינלאומי 7, אך אינה צריכה לבצע הצגה מחדש של תקופות קודמות. הישות יכולה לבצע הצגה מחדש של תקופות קודמות אם, ורק אם, הדבר אפשרי ללא שימוש בראייה לאחור (hindsight). אם ישות אינה מציגה מחדש תקופות קודמות, הישות תכיר בכל הפרש בין הערך בספרים הקודם לבין הערך בספרים בתחילת תקופת הדיווח השנתית הכוללת את מועד היישום לראשונה ביתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר של הון, כפי שמתאים) של תקופת הדיווח השנתית הכוללת את מועד היישום לראשונה. אולם, אם ישות מציגה מחדש תקופות קודמות, הדוחות הכספיים שהוצגו מחדש חייבים לשקף את כל הדרישות של תקן זה. אם התוצאה של הגישה שנבחרה על ידי ישות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 היא יותר ממועד אחד של יישום לראשונה לדרישות שונות, סעיף זה חל בכל מועד של יישום לראשונה (ראה סעיף 7.2.2). זה יהיה המקרה, לדוגמה, אם ישות בוחרת ליישם מוקדם רק את הדרישות להצגת רווחים והפסדים בגין התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 7.1.2 לפני יישום הדרישות האחרות בתקן זה.

7.2.16 אם ישות מכינה דוחות כספיים לתקופות ביניים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 דיווח כספי לתקופות ביניים הישות אינה צריכה ליישם את הדרישות בתקן זה לתקופות ביניים הקודמות למועד היישום לראשונה אם אין זה מעשי (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8).

ירידת ערך (תת-פרק 5.5)

7.2.17 ישות תיישם את דרישות ירידת הערך בתת-פרק 5.5 למפרע בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 בכפוף לסעיפים 7.2.15 ו-7.2.20-7.2.18.

7.2.18 במועד היישום לראשונה, ישות תשתמש במידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים על מנת לקבוע את סיכון האשראי במועד שבו מכשיר פיננסי הוכר לראשונה (או לגבי מחויבויות למתן הלוואות וחוזי ערבות פיננסית במועד שבו הישות הפכה לצד למחויבות שאינה ניתנת לביטול בהתאם לסעיף 5.5.6) ותשווה סיכון אשראי זה לסיכון האשראי במועד היישום לראשונה של תקן זה.

7.2.19 בעת קביעה אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה, ישות יכולה ליישם:

(א) את הדרישות בסעיפים 5.5.10 ו-5.5.22ב-5.5.24ב; וכן

(ב) את ההנחה הניתנת להפרכה בסעיף 5.5.11 לגבי תשלומים חוזיים הנמצאים בפיגור של יותר מ-30 יום, אם ישות תיישם את דרישות ירידת הערך על ידי זיהוי עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה עבור מכשירים פיננסיים אלה על בסיס מידע לגבי תשלומים בפיגור.

7.2.20 אם, במועד היישום לראשונה, נדרשים עלות או מאמץ מופרזים כדי לקבוע אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה, ישות תכיר בהפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בכל מועד דיווח עד שמכשיר פיננסי זה נגרע (אלא אם מכשיר פיננסי זה הוא בעל סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח, ובמקרה כזה סעיף 7.2.19 סעיף (א) מיושם).

הוראות מעבר לחשבונאות גידור (פרק 6)

7.2.21 כאשר ישות מיישמת לראשונה תקן זה, היא יכולה לבחור כמדיניותה החשבונאית להמשיך ליישם את דרישות חשבונאות הגידור בתקן חשבונאות בינלאומי 39, במקום הדרישות של פרק 6 של תקן זה. ישות תיישם מדיניות זו לכל יחסי הגידור שלה. ישות שבחרת במדיניות זו תיישם גם את פרשנות מספר 16 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי *גידורים של השקעה נטו בפעילות חוץ ללא התיקונים שמתאימים פרשנות זו לדרישות של פרק 6 של תקן זה*.

7.2.22 למעט כאמור בסעיף 7.2.26, ישות תיישם את דרישות חשבונאות הגידור בתקן זה מכאן ולהבא.

7.2.23 על מנת ליישם חשבונאות גידור ממועד היישום לראשונה של דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה, כל הקריטריונים המזכים חייבים להתקיים במועד זה.

7.2.24 יחסי גידור שהיו כשירים לחשבונאות גידור בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 ואשר כשירים גם לחשבונאות גידור בהתאם לקריטריונים של תקן זה (ראה סעיף 6.4.1), לאחר הבאה בחשבון של איזון מחדש כלשהו של יחסי הגידור בעת המעבר (ראה סעיף 7.2.25 (ב)), יחשבו כיחסי גידור ממשיכים.

7.2.25 ביישום לראשונה של דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה, ישות:

(א) רשאית להתחיל ליישם דרישות אלה מאותה נקודה בזמן שבה היא הפסיקה ליישם את דרישות חשבונאות הגידור של תקן חשבונאות בינלאומי 39; וכן

(ב) תשקול את יחס הגידור (hedge ratio) בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 כנקודת פתיחה לאיזון מחדש של יחס הגידור של יחסי גידור ממשיכים, כפי שמתאים. רווח או הפסד כלשהו מאיזון מחדש כזה יוכר ברווח או הפסד.

7.2.26 כחריג ליישום מכאן ולהבא של דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה, ישות:

(א) תיישם את הטיפול החשבונאי בערך הזמן של אופציות בהתאם לסעיף 6.5.15 למפרע אם, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39, רק השינוי בערך הפנימי של האופציה יועד כמכשיר מגדר ביחסי גידור. יישום למפרע זה חל רק על אותם יחסי גידור שהיו קיימים בתחילת התקופה להשוואה המוקדמת ביותר או שיועדו לאחר מכן.

(ב) רשאית ליישם את הטיפול החשבונאי באלמנט המחיר העתידי של חוזי אקדמה בהתאם לסעיף 6.5.16 למפרע אם, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39, רק השינוי באלמנט המחיר המידי של חוזה האקדמה יועד כמכשיר מגדר ביחסי הגידור. יישום למפרע זה חל רק על אותם יחסי גידור שהיו קיימים בתחילת התקופה להשוואה המוקדמת ביותר או שיועדו לאחר מכן. בנוסף, אם ישות בוחרת יישום למפרע של טיפול חשבונאי זה, הוא ייושם לכל יחסי הגידור

שכשירים לבחירה זו (כלומר בעת המעבר בחירה זו אינה זמינה על בסיס כל יחס גידור (hedge relationship) בנפרד). ניתן ליישם למפרע את הטיפול החשבונאי במרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס (ראה סעיף 6.5.16). עבור יחסי הגידור שהיו קיימים בתחילת התקופה להשוואה המוקדמת ביותר או שיועדו לאחר מכן.

(ג) תיישם למפרע את הדרישה בסעיף 6.5.6 שלא חלה פקיעה או חיסול של המכשיר המגדר אם:

(i) כתוצאה מחוקים או מתקנות, קיימים או חדשים, הצדדים למכשיר המגדר מסכימים שאחד או יותר מהצדדים שכנגד שפועלים כמסלקה יחליפו את הצד שכנגד המקורי שלהם על מנת שייהפכו לצד שכנגד החדש לכל אחד מהצדדים; וכן

(ii) שינויים אחרים, אם קיימים, למכשיר המגדר מוגבלים לשינויים הנחוצים כדי לבצע החלפה כזו של הצד שכנגד.

ישויות שיישמו מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2009), את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010) או את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2013)

7.2.27 ישות תיישם את דרישות הוראות המעבר בסעיפים 7.2.1-7.2.26 במועד הרלוונטי של יישום לראשונה. ישות תיישם כל אחת מהוראות המעבר בסעיפים 7.2.3 - 7.2.14 א-ו ו-7.2.17-7.2.26 פעם אחת בלבד (כלומר, אם ישות בוחרת גישה של יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 אשר כרוכה במספר מועדים של יישום לראשונה, היא אינה יכולה ליישם הוראה כלשהי מהוראות אלה פעם נוספת, אם הן יושמו כבר במועד מוקדם יותר) (ראה סעיפים 7.2.2 ו-7.3.2).

7.2.28 ישות שמיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2009), את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010) או את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2013) ולאחר מכן מיישמת את תקן זה:

(א) תבטל את הייעוד הקודם שלה של נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד זה נעשה קודם לכן בהתאם לתנאי בסעיף 4.1.5 אך תנאי זה אינו מתקיים עוד כתוצאה מהיישום של תקן זה;

(ב) רשאית ליעד נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד זה לא קיים קודם לכן את התנאי בסעיף 4.1.5 אך תנאי זה מתקיים כעת כתוצאה מהיישום של תקן זה;

(ג) תבטל את הייעוד הקודם שלה של התחייבות פיננסית כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד זה נעשה קודם לכן בהתאם לתנאי בסעיף 4.2.2 סעיף (א) אך תנאי זה אינו מתקיים עוד כתוצאה מהיישום של תקן זה; וכן

(ד) רשאית ליעד התחייבות פיננסית כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד זה לא קיים קודם לכן את התנאי בסעיף 4.2.2 סעיף (א) אך תנאי זה מתקיים כעת כתוצאה מהיישום של תקן זה.

יעוד כזה וביטול של יעוד כזה יבוצעו על בסיס העובדות והנסיבות שקיימות במועד היישום לראשונה של תקן זה. סיווג זה ייושם למפרע.

7.3 ביטול של פרשנות מספר 9 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 9), של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2009), של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010) ושל תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2013)

7.3.1 תקן זה מחליף את פרשנות מספר 9 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 9) *הערכה מחדש של נגזרים משובצים*. הדרישות שנוספו לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 באוקטובר 2010 כללו את הדרישות שפורטו קודם לכן בסעיפים 5 ו-7 לפרשנות מספר 9 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 9). תיקון שנובע מכך לתקן דיווח כספי בינלאומי 1 *אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים* כלל את הדרישות שפורטו קודם לכן בסעיף 8 לפרשנות מספר 9 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 9).

7.3.2 תקן זה מחליף את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2009), את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010) ואת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2013). אולם, לתקופות דיווח שנתיות המתחילות לפני ה-1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם גרסאות מוקדמות אלה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 במקום ליישם תקן זה אם, ורק אם, המועד הרלוונטי של הישות ליישום לראשונה הוא לפני ה-1 בפברואר 2015.

נספח א

מונחים מוגדרים

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד של התקן.

<p>החלק מהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר אשר מייצג את הפסדי האשראי החזויים הנובעים מאירועי כשל במכשיר פיננסי שהם אפשריים בתוך 12 חודש לאחר מועד הדיווח.</p>	<p>הפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש (12-month expected credit losses)</p>
<p>הסכום בו נמדדים הנכס הפיננסי או ההתחייבות הפיננסית בעת הכרה לראשונה בניכוי תשלומי קרן, בתוספת או בניכוי ההפחתה המצטברת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, של הפרש כלשהו בין הסכום הראשוני לבין סכום הפירעון, וכן, עבור נכסים פיננסיים, מותאם בגין הפרשה להפסד כלשהי.</p>	<p>עלות מופחתת של נכס פיננסי או התחייבות פיננסית (amortised cost of a financial asset or financial liability)</p>
<p>אותן זכויות שתקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות קובע שהן מטופלות בהתאם לתקן זה לצורכי הכרה ומדידה של הפסדים ורווחים מירידת ערך.</p>	<p>נכסים בגין חוזה (contract assets)</p>
<p>נכס פיננסי הינו פגום עקב סיכון אשראי כאשר התרחש אחד, או יותר, מהאירועים שיש להם השפעה מזיקה על תזרימי המזומנים העתידיים שנאמדו של נכס פיננסי זה. ראיה שנכס פיננסי הינו פגום עקב סיכון אשראי כוללת נתונים ניתנים לצפייה לגבי האירועים הבאים:</p>	<p>נכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי (credit-impaired financial asset)</p>
<p>(א) קושי פיננסי משמעותי של המנפיק או הלווה;</p>	
<p>(ב) הפרה של חוזה, כגון אירוע כשל או אירוע פיגור בתשלומים;</p>	

מונחים מוגדרים (המשך)

(ג) המלווה (המלווים) של הלווה, מסיבות כלכליות או חוזיות המתייחסות לקושי פיננסי של הלווה, העניק (העניקו) ללווה ויתור (ויתורים) שהמלווה (המלווים) לא היה שוקל (שוקלים) אילולא כן ;	נכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי credit- impaired (financial asset - המשך
(ד) הסבירות שהלווה ייכנס לפשיטת רגל או לשינוי מבני פיננסי אחר הופכת לצפויה ;	
(ה) היעלמות שוק פעיל לנכס פיננסי זה עקב קשיים פיננסיים ; או	
(ו) הרכישה או היצירה של נכס פיננסי בניכיון עמוק אשר משקף הפסדי אשראי שהתהוו.	

ייתכן, שאין זה אפשרי לזהות אירוע יחיד ומבודד - במקום זאת, ההשפעה המשולבת של מספר אירועים עשויה הייתה לגרום לכך שנכסים פיננסיים הפכו פגומים עקב סיכון אשראי.

ההפרש בין כל תזרימי המזומנים החוזיים שהישות זכאית להם (are due to an entity) בהתאם לחוזה לבין כל תזרימי המזומנים שהישות צופה לקבל (כלומר כל הפסדי מזומנים (cash shortfalls)), מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי (או בשיעור הריבית האפקטיבי המותאם לסיכון אשראי עבור נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו). ישות תאמוד את תזרימי המזומנים תוך הבאה בחשבון של כל התנאים החוזיים של המכשיר הפיננסי (לדוגמה, אופציית פירעון מוקדם, אופציית הארכה, אופציית רכש ואופציות דומות) במהלך אורך החיים החוזי של המכשיר הפיננסי. תזרימי המזומנים שיובאו בחשבון יכללו תזרימי מזומנים מהמכירה של בטחונות מוחזקים או אמצעים אחרים לחיזוק אשראי שהם אינטגרליים לתנאים החוזיים. קיימת חזקה שאורך החיים החוזי של מכשיר פיננסי ניתן לאמידה באופן מהימן. אולם, במקרים הנדירים בהם אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את אורך החיים החוזי של מכשיר פיננסי, הישות תשתמש ביתרת התקופה החוזית של המכשיר הפיננסי.

**הפסד אשראי
(credit loss)**

מונחים מוגדרים (המשך)

השיעור שמהוון במדויק את תשלומי המזומנים העתידיים שנאמדו או תקבולי המזומנים העתידיים שנאמדו במהלך אורך החיים החזוי של הנכס הפיננסי לעלות המופחתת של נכס פיננסי שהינו נכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי, שנרכש או שנוצר. בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי המותאם לסיכון האשראי, ישות תאמוד את תזרימי המזומנים החזויים תוך הבאה בחשבון של כל התנאים החזויים של הנכס הפיננסי (לדוגמה, אופציית פירעון מוקדם, אופציית הארכה, אופציית רכש ואופציות דומות) ושל הפסדי אשראי חזויים. החישוב כולל את כל העמלות והנקודות (fees and points), ששולמו או שהתקבלו בין הצדדים לחוזה, שמהוות חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי (ראה סעיפים 5.4.1ב-5.4.3ב), עלויות עסקה, וכל הפרמיות או הניכיונות האחרים. קיימת חזקה לפיה תזרימי המזומנים ואורך החיים החזוי של קבוצת מכשירים פיננסיים דומים ניתנים לאמידה באופן מהימן. אולם, במקרים הנדירים בהם אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את תזרימי המזומנים או את יתרת אורך החיים של מכשיר פיננסי (או של קבוצת מכשירים פיננסיים), הישות תשתמש בתזרימי המזומנים החזויים במהלך התקופה החוזית המלאה של המכשיר הפיננסי (או של קבוצת מכשירים פיננסיים).

שיעור ריבית אפקטיבי מותאם לסיכון אשראי
(credit-adjusted effective interest rate)

ההסרה של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית, שהוכרו קודם לכן, מהדוח על המצב הכספי של ישות.

גריעה
(derecognition)

מונחים מוגדרים (המשך)

מכשיר פיננסי או חוזה אחר, שבתחולת תקן זה, בעל כל שלושת המאפיינים הבאים : **נגזר (derivative)**

(א) שוויו משתנה בתגובה לשינוי בשיעור ריבית מוגדר, במחיר מכשיר פיננסי מוגדר, במחיר סחורת יסוד מוגדר, בשער חליפין של מטבע חוץ מוגדר, במדד מחירים או שיעורים מוגדר, בדירוג אשראי או במדד אשראי מוגדר, או במשתנה מוגדר אחר, בתנאי שבמקרה של משתנה לא-פיננסי, המשתנה אינו ספציפי לצד לחוזה (לעיתים מכונה ה"בסיס" [underlying]).

(ב) אינו דורש השקעה ראשונית נטו או דורש השקעה ראשונית נטו הקטנה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק.

(ג) הוא מסולק במועד עתיד.

חלוקות של רווחים למחזיקים במכשירים הוניים באופן יחסי לאחזקותיהם בסוג מסוים של הון.

דיבידנדים (dividends)

שיטה המשמשת לחישוב העלות המופחתת של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית ולהקצאה ולהכרה בהכנסת הריבית או בהוצאת הריבית ברווח או הפסד על פני התקופה הרלוונטית.

שיטת ריבית אפקטיבית (effective interest method)

מונחים מוגדרים (המשך)

השיעור שמהוון במדויק את תשלומי המזומנים העתידיים שנאמדו או תקבולי המזומנים העתידיים שנאמדו במהלך אורך החיים החזוי של הנכס הפיננסי או ההתחייבות הפיננסית **לערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי או לעלות המופחתת של התחייבות פיננסית**. בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי, ישות תאמוד את תזרימי המזומנים החזויים תוך הבאה בחשבון של כל התנאים החזויים של המכשיר הפיננסי (לדוגמה, אופציית פירעון מוקדם, אופציית הארכה, אופציות רכש ואופציות דומות), אך לא תביא בחשבון **הפסדי אשראי חזויים**. החישוב כולל את כל העמלות והנקודות (fees and points), ששולמו או שהתקבלו בין הצדדים לחוזה, שמהוות חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי (ראה סעיפים 5.4.1-5.4.3), **עלויות עסקה**, וכל הפרמיות או הניכיונות האחרים. קיימת חזקה לפיה תזרימי המזומנים ואורך החיים החזוי של קבוצת מכשירים פיננסיים דומים ניתנים לאמידה באופן מהימן. אולם, במקרים הנדירים בהם אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את תזרימי המזומנים או את אורך החיים החזוי של מכשיר פיננסי (או של קבוצת מכשירים פיננסיים), הישות תשתמש בתזרימי המזומנים החזויים במהלך התקופה החוזית המלאה של המכשיר הפיננסי (או של קבוצת מכשירים פיננסיים).

שיעור ריבית אפקטיבי
(effective interest rate)

הממוצע המשוקלל של **הפסדי אשראי** כשהסיכונים להתרחשות כשל משמשים כמשקלים.

הפסדי אשראי חזויים
(expected credit losses)

חוזה הדורש מהמנפיק לבצע תשלומים מוגדרים על מנת לשפות את המחזיק בגין הפסד שהתהווה לו משום שלווה מוגדר נכשל לבצע תשלום במועדו בהתאם לתנאים המקוריים או התנאים המתוקנים (modified) של מכשיר חוב.

חוזה ערבות פיננסית
(financial guarantee contract)

מונחים מוגדרים (המשך)

התחייבות פיננסית המקיימת אחד מהתנאים הבאים.	התחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
(א) היא מקיימת את ההגדרה של מוחזקת למסחר .	(financial liability at fair value through profit or loss)
(ב) בעת ההכרה לראשונה היא מיועדת על ידי הישות כשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.2.2 או 4.3.5.	
(ג) היא מיועדת במועד ההכרה לראשונה או לאחר מכן כשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 6.7.1.	
הסכם מחייב להחלפת כמות מוגדרת של משאבים לפי מחיר מוגדר במועד עתידי מוגדר או במועדים עתידיים מוגדרים.	התקשרות איתנה (firm commitment)
עסקה עתידית בלתי מחייבת, אולם חזויה להתרחש.	עסקה חזויה (forecast) (transaction)
העלות המופחתת של נכס פיננסי, לפני תיאומה בגין הפרשה להפסד כלשהי.	ערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי (gross carrying amount of a financial asset)
היחסים בין כמות המכשיר המגדר לבין כמות הפריט המגודר במונחים של המשקל היחסי שלהם.	יחס גידור (hedge ratio)

מונחים מוגדרים (המשך)

נכס פיננסי או התחייבות פיננסית אשר :	מוחזק למסחר (held for trading)
(א) נרכשו או התהוו בעיקר במטרה למכור או לרכוש חזרה בטווח קצר ;	
(ב) מהווים במועד ההכרה לראשונה חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזוהים, המנוהלים יחד ואשר לגביהם קיימת ראייה לדפוס פעילות עדכני להפקת רווחים בטווח הקצר ; או	
(ג) נגזר (פרט לנגזר שהוא חוזה ערבות פיננסית או מכשיר מגדר מיועד ואפקטיבי).	
רווחים או הפסדים המוכרים ברווח או הפסד בהתאם לסעיף 5.5.8 ואשר נובעים מיישום דרישות ירידת ערך בתת-פרק 5.5.	רווח או הפסד מירידת ערך (impairment) (gain or loss)
הפסדי האשראי החזויים הנובעים מכל אירועי הכשל האפשריים במהלך אורך החיים החזוי של מכשיר פיננסי.	הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר (lifetime expected credit losses)
ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין נכסים פיננסיים הנמדדים בהתאם לסעיף 4.1.2, חייבים בגין חכירה ונכסים בגין חוזה, סכום ירידת ערך מצטבר בגין נכסים פיננסיים הנמדדים בהתאם לסעיף 4.1.2א. וההפרשה בגין הפסדי אשראי חזויים בגין מחויבויות למתן הלוואה וחזי ערבות פיננסית.	הפרשה להפסד (loss allowance)

מונחים מוגדרים (המשך)

<p>הסכום הנובע מתיאום הערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי על מנת לשקף את תזרימי המזומנים החוזיים שנקבעו מחדש במשא ומתן או שתוקנו. הישות מחשבת מחדש את הערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי כערך הנוכחי של תשלומי המזומנים העתידיים שנאמדו או תקבולי המזומנים העתידיים שנאמדו במהלך אורך החיים החזוי של הנכס הפיננסי שבוצע לגביו משא ומתן מחדש או שתוקן, אשר מהווים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של הנכס הפיננסי (או שיעור הריבית האפקטיבי המקורי מותאם לסיכון האשראי עבור נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו) או, כאשר מתאים, שיעור הריבית האפקטיבי המעודכן המחושב בהתאם לסעיף 6.5.10. בעת אמידת תזרימי המזומנים החוזיים של נכס פיננסי, ישות תביא בחשבון את כל התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי (לדוגמה, אופציית פירעון מוקדם, אופציות רכש ואופציות דומות), אך לא תביא בחשבון הפסדי אשראי חזויים, אלא אם כן הנכס הפיננסי הוא נכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי, שנרכש או שנוצר, ובמקרה כזה ישות תביא בחשבון גם את הפסדי האשראי החזויים הראשוניים אשר הובאו בחשבון בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי המותאם לסיכון האשראי.</p>	<p>רווח או הפסד מתיקון (modification) (gain or loss)</p>
<p>נכס פיננסי הוא בפיגור כאשר צד שכנגד לא עמד בתשלום במועד החוזי.</p>	<p>בפיגור (past due)</p>
<p>נכס פיננסי שנרכש או שנוצר (נכסים פיננסיים שנרכשו או שנוצרו) שהוא פגום עקב סיכון אשראי במועד ההכרה לראשונה.</p>	<p>נכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי, שנרכש או שנוצר (purchased or originated credit-impaired (financial asset)</p>

מונחים מוגדרים (המשך)

מועד סיווג מחדש (reclassification) (date) היום הראשון של תקופת הדיווח הראשונה שלאחר השינוי במודל העסקי שתוצאתו היא שיחות מסווגת מחדש נכסים פיננסיים.

רכישה או מכירה בדרך רגילה (regular way) (purchase or sale) רכישה או מכירה של נכס פיננסי בהתאם לחוזה, שתנאיו דורשים מסירת הנכס תוך פרק הזמן, שבדרך כלל נקבע בתקנה או במוסכמה בשוק הרלוונטי.

עלויות עסקה (transaction) (costs) עלויות תוספתיות שניתן לייחסן במישרין לרכישה, להנפקה או למימוש של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית (ראה סעיף 5.4.8). עלות תוספתית היא עלות שלא הייתה מתהווה אם הישות לא הייתה רוכשת, מנפיקה או מממשת את המכשיר הפיננסי.

המונחים הבאים מוגדרים בסעיף 11 לתקן חשבונאות בינלאומי 32, בנספח א' לתקן דיווח כספי בינלאומי 7, בנספח א' לתקן דיווח כספי בינלאומי 13 או בנספח א' לתקן דיווח כספי בינלאומי 15 ומשמשים בתקן זה במשמעות שהוגדרה בתקן חשבונאות בינלאומי 32, בתקן דיווח כספי בינלאומי 7, בתקן דיווח כספי בינלאומי 13 או בתקן דיווח כספי בינלאומי 15:

- (א) סיכון אשראי²;
- (ב) מכשיר הוני;
- (ג) שווי הוגן;
- (ד) נכס פיננסי;
- (ה) מכשיר פיננסי;
- (ו) התחייבות פיננסית;
- (ז) מחיר עסקה.

² מונח זה (כהגדרתו בתקן דיווח כספי בינלאומי 7) משמש בדרישות להצגת ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי על התחייבויות שיועדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (סעיף 5.7.7).

נספח ב

הנחיות יישום

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד של התקן.

תחולה (פרק 2)

- 2.1ב חוזים אחדים דורשים תשלום המבוסס על משתני אקלים, משתנים גיאולוגיים או משתנים פסיקליים אחרים. (אלה המבוססים על משתני אקלים מכונים לעיתים "נגזרי מזג אוויר"). אם חוזים אלה אינם בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 4 חוזי ביטוח, הם בתחולת תקן זה.
- 2.2ב תקן זה אינו משנה את הדרישות המתייחסות לתוכניות הטבות עובד אשר מציינות לתקן חשבונאות בינלאומי 26 הטיפול החשבונאי והדיווח על ידי ישויות המנהלות תוכניות להטבות פרישה ולהסכמי תמלוגים המבוססים על היקף מכירות או הכנסות משירותים, אשר מטופלים בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות.
- 2.3ב לעיתים, ישות מבצעת השקעה במכשירים הוניים שהונפקו על ידי ישות אחרת, אשר היא רואה בה "השקעה אסטרטגית" מתוך כוונה למסד או לשמר יחסים תפעוליים ארוכי טווח עם הישות שבה נעשתה ההשקעה. הישות המשקיעה או הישות ששותפה בעסקה המשותפת משתמשת בתקן חשבונאות בינלאומי 28 השקעות בחברות כלולות בעסקאות משותפות כדי לקבוע אם הטיפול החשבונאי של שיטת השווי המאזני ייושם להשקעה כזו.
- 2.4ב תקן זה חל על נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות של מבטחים, פרט לזכויות ומחויבויות אשר הוחרגו על ידי סעיף 2.1 סעיף (ה), משום שהן נובעות מחוזים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 4.
- 2.5ב חוזי ערבות פיננסית יכולים להיות בעלי צורות משפטיות שונות, כמו ערבות, סוגים אחדים של מכתבי אשראי, חוזה כשל אשראי או חוזה ביטוח. הטיפול החשבונאי בהם אינו תלוי בצורתם המשפטית. להלן מובאות דוגמאות לטיפול החשבונאי המתאים (ראה סעיף 2.1 סעיף (ה)):
- (א) למרות שחוזה ערבות פיננסית מקיים את ההגדרה של חוזה ביטוח בתקן דיווח כספי בינלאומי 4, אם הסיכון המועבר הוא משמעותי המנפיק מיישם תקן זה. למרות זאת, אם

המנפיק הצהיר במפורש קודם לכן שהוא רואה בחוזים כאלה חוזי ביטוח והשתמש בטיפול החשבונאי המיושם לחוזי ביטוח, המנפיק רשאי לבחור ליישם תקן זה או תקן דיווח כספי בינלאומי 4 לגבי חוזי ערבות פיננסית כאלה. אם מיושם תקן זה, סעיף 5.1.1 דורש כי המנפיק יכיר לראשונה בחוזה ערבות פיננסית בשווי הוגן. אם חוזה הערבות הפיננסית הונפק לצד בלתי קשור בעסקה שאינה מושפעת מיחסים מיוחדים בין הצדדים, סביר ששווייה ההוגן במועד ההתקשרות בעסקה יהיה שווה לפרמיה שהתקבלה, אלא אם יש ראייה סותרת. לאחר מכן, אלא אם חוזה הערבות הפיננסית יועד במועד ההתקשרות כשווי הוגן דרך רווח או הפסד או אם חלים סעיפים 3.2.15-3.2.23 ו- 3.2.12ב-3.2.17 (כאשר העברת נכס פיננסי אינה כשירה לגריעה או כאשר חלה גישת המעורבות הנמשכת), המנפיק מודד אותה לפי הגבוה מבין:

(i) הסכום שנקבע בהתאם לתת-פרק 5.5; לבין

(ii) הסכום שהוכר לראשונה בניכוי, כאשר מתאים, הסכום המצטבר של הכנסה שהוכרה בהתאם לעקרונות של תקן דיווח כספי בינלאומי 15 (ראה סעיף 4.2.1 סעיף (ג)).

(ב) ערבויות אשראי אחדות אינן דורשות, כתנאי מקדמי לתשלום, שהמחזיק יהיה חשוף ושיתהווה לו הפסד כתוצאה מכשל של החייב לבצע תשלומים בגין הנכס המובטח במועדם. דוגמה לערבות כזו היא ערבות שדורשת תשלומים בתגובה לשינויים בדירוג אשראי מוגדר או במדד אשראי מוגדר. ערבויות כאלה אינן חוזי ערבות פיננסית, כהגדרתם בתקן זה ואינן חוזי ביטוח, כהגדרתם בתקן דיווח כספי בינלאומי 4. ערבויות כאלה הן נגזרים והמנפיק מיישם תקן זה לגביהן.

(ג) אם חוזה ערבות פיננסית הונפק בהקשר למכירת סחורות, המנפיק מיישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 15 לצורך קביעת עיתוי ההכרה בהכנסות מהערבות וממכירת הסחורות.

2.6ב מצגים המעידים על כך שמנפיק מתייחס לחוזים כחוזי ביטוח ניתן למצוא, בדרך כלל, בהתקשרויות של המנפיק עם לקוחות ועם גופי פיקוח, בחוזים, במסמכים עסקיים ובדוחות כספיים. מעבר לכך, לעיתים קרובות, חוזי ביטוח כפופים לדרישות טיפול חשבונאי שנבדלות מהדרישות לגבי סוגים אחרים של עסקאות,

כמו חוזים המונפקים על ידי בנקים או חברות מסחריות. במקרים כאלה, דוחות כספיים של מנפיק כוללים, בדרך כלל, הצהרה לפיה המנפיק השתמש בדרישות אלה לטיפול החשבונאי.

הכרה וגריעה (פרק 3)

הכרה לראשונה (תת-פרק 3.1)

3.1.1ב כתוצאה מהכלל בסעיף 3.1.1, ישות מכירה בכל הזכויות והמחויבויות החוזיות שלה הנובעות מנגזרים בדוח על המצב הכספי כנכסים והתחייבויות, בהתאמה, למעט נגזרים אשר מונעים מהעברה של נכסים פיננסיים להיות מטופלת כמכירה (ראה סעיף 3.2.14). אם העברה של נכס פיננסי אינה כשירה לגריעה, המקבל אינו מכיר בנכס המועבר כנכס שלו (ראה סעיף 3.2.15).

3.1.2ב להלן דוגמאות ליישום הכלל שבסעיף 3.1.1:

(א) חייבים וזכאים שאינם מותנים מוכרים כנכסים או כהתחייבויות כאשר הישות הופכת לצד לחוזה וכתוצאה מכך יש לה זכות משפטית לקבל מזומן או מחויבות משפטית לשלם מזומן.

(ב) נכסים שיירכשו והתחייבויות שיתהוו כתוצאה מהתקשרות איתנה לרכוש או למכור סחורות או שירותים אינם מוכרים ככלל לפחות עד שאחד הצדדים ביצע את חלקו בהתאם להסכם. לדוגמה, ישות שמקבלת הזמנה איתנה אינה מכירה ככלל בנכס (והישות שמבצעת את ההזמנה אינה מכירה בהתחייבות) בעת ההתקשרות, אלא, במקום זאת, דוחה את ההכרה עד שהסחורות או השירותים שהוזמנו נשלחו, נמסרו או סופקו. אם התקשרות איתנה לרכוש או למכור פריטים לא פיננסיים היא בתחולת תקן זה בהתאם לסעיפים 2.4-2.7, השווי ההוגן נטו שלה מוכר כנכס או כהתחייבות במועד ההתקשרות (ראה סעיף 4.1.30). סעיף (ג). בנוסף, אם התקשרות איתנה שטרם הוכרה לפני כן מיועדת כפריט מגודר בגידור שווי הוגן, שינוי כלשהו בשווי ההוגן נטו, הניתן לייחוס לסיכון המגודר, מוכר כנכס או כהתחייבות לאחר יצירת הגידור (ראה סעיפים 6.5.8 סעיף (ב) ו-6.5.9).

(ג) חוזה אקדמה שהוא בתחולת תקן זה (ראה סעיף 2.1) מוכר כנכס או כהתחייבות במועד ההתקשרות, ולא במועד שבו מבוצע הסילוק. כאשר ישות הופכת צד לחוזה האקדמה,

השווים ההוגנים של הזכות והמחויבות הינם זהים לעיתים קרובות, כך שהשווי ההוגן נטו של חוזה האקדמה הוא אפס. אם השווי ההוגן נטו של הזכות והמחויבות אינו אפס, החוזה מוכר כנכס או כהתחייבות.

(ד) חוזי אופציות שהם בתחולת תקן זה (ראה סעיף 2.1) מוכרים כנכסים או כהתחייבויות כאשר המחזיק או הכותב הופכים צד לחוזה.

(ה) עסקאות עתידיות מתוכננות, ללא קשר לסבירותן, אינן מהוות נכסים או התחייבויות מאחר שהישות לא הפכה צד לחוזה.

רכישה או מכירה בדרך רגילה של נכסים פיננסיים

3.1.3ב רכישה או מכירה בדרך רגילה של נכסים פיננסיים מוכרות תוך שימוש בחשבונאות מועד קשירת העסקה או בחשבונאות מועד סליקת העסקה כמתואר בסעיפים 3.1.5 ו-3.1.6ב. ישות תיישם את אותה שיטה בעקביות לכל הרכישות והמכירות של נכסים פיננסיים המסווגים באותו אופן בהתאם לתקן זה. למטרה זו, נכסים הנמדדים באופן מחייב בשווי הוגן דרך רווח או הפסד מהווים סיווג נפרד מנכסים שיועדו כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. בנוסף, השקעות במכשירים הוניים המטופלות תוך שימוש בחלופה בסעיף 5.7.5 מהוות סיווג נפרד.

3.1.4ב חוזה שדורש או מאפשר סילוק נטו של השינוי בשווי החוזה אינו חוזה בדרך רגילה. במקום זאת, חוזה כזה מטופל כנגזר בתקופה בין מועד קשירת העסקה לבין מועד סליקת העסקה.

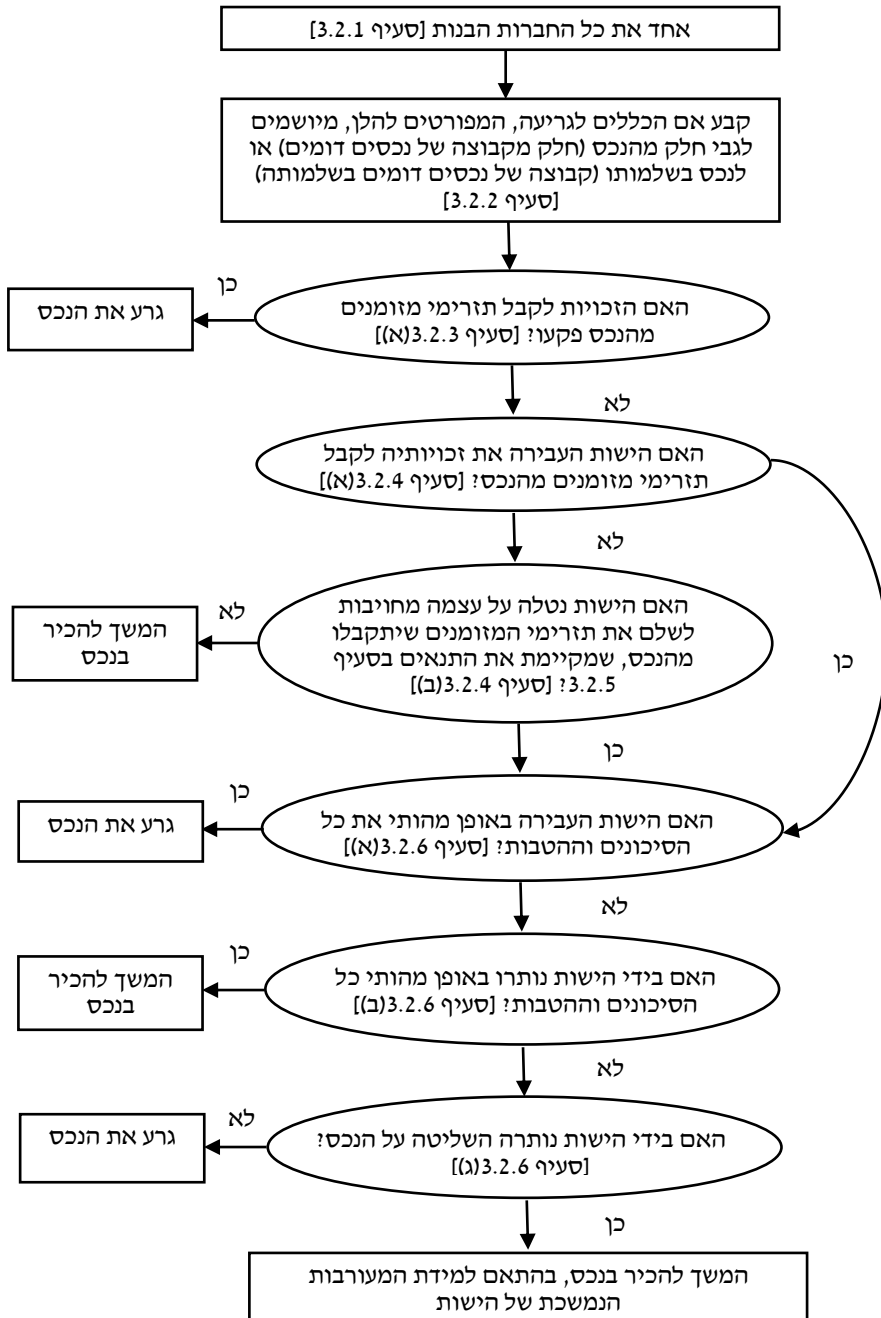
3.1.5ב מועד קשירת העסקה הוא המועד שבו הישות הופכת מחויבת בעצמה לרכוש או למכור נכס. חשבונאות מועד קשירת העסקה מתייחסת אל (א) ההכרה בנכס שיתקבל ובהתחייבות לשלם בגינו במועד קשירת העסקה, וכן (ב) גריעה של הנכס שנמכר, הכרה ברווח או בהפסד כלשהו מהמימוש והכרה בחייב בגין התשלום מהרוכש במועד קשירת העסקה. בדרך כלל, צבירת ריבית על הנכס ועל ההתחייבות המקבילה אינה מתחילה עד למועד הסליקה שבו עוברת זכות הקניין.

3.1.6ב מועד הסליקה הוא המועד בו נכס נמסר לישות או על ידי ישות. חשבונאות מועד סליקת העסקה מתייחסת אל (א) ההכרה בנכס במועד בו הישות מקבלת אותו, וכן (ב) הגריעה של נכס וההכרה ברווח או הפסד כלשהו מהמימוש במועד בו הנכס נמסר על ידי

הישות. כאשר מיישמים חשבונאות מועד סליקת העסקה, ישות מטפלת בשינוי כלשהו בשווי ההוגן של הנכס שיתקבל במהלך התקופה בין מועד קשירת העסקה לבין מועד הסליקה, באותו אופן שהיא מטפלת בנכס שנרכש. במילים אחרות, השינוי בשווי אינו מוכר לגבי נכסים הנמדדים לפי עלות מופחתת; הוא מוכר ברווח או הפסד לגבי נכסים המסווגים כנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד; והוא מוכר ברווח כולל אחר לגבי נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 ולגבי השקעות במכשירים הוניים המטופלות בהתאם לסעיף 5.7.5.

גריעה של נכסים פיננסיים (תת-פרק 3.2)

3.2.1ב תרשים הזרימה המובא להלן ממחיש את אופן ביצוע ההערכה אם ובאיזו מידה נכס פיננסי נגרע.

הסדרים לפיהם הישות מותירה בידיה את הזכויות החוזיות לקבל את תזרימי המזומנים מנכס פיננסי, אך נוטלת על עצמה מחויבות חוזית לשלם תזרימי מזומנים אלה, לגוף אחד או יותר (סעיף 3.2.4 סעיף (ב))

3.2.2ב המצב המתואר בסעיף 3.2.4 סעיף (ב) (כאשר ישות מותירה בידיה את הזכויות החוזיות לקבל את תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, אך נוטלת על עצמה מחויבות חוזית לשלם תזרימי מזומנים אלה, לגוף אחד או יותר) מתרחש, לדוגמה, אם הישות היא נאמנות, ומנפיקה למשקיעים זכויות מוטב (beneficial interests) בנכסי הבסיס הפיננסיים שבעלותה ומספקת שירות לנכסים פיננסיים אלה. במקרה כזה, הנכסים הפיננסיים כשירים לגריעה, אם התנאים בסעיפים 3.2.5 ו-3.2.6 מתקיימים.

3.2.3ב ביישום סעיף 3.2.5, הישות יכולה, לדוגמה, להיות היוצרת (originator) של הנכס הפיננסי, או שהיא יכולה להיות קבוצה, הכוללת חברה בת אשר רכשה את הנכס הפיננסי ומעבירה תזרימי מזומנים למשקיעים, שהם צדדים שלישיים לא קשורים.

הערכה לגבי העברת הסיכונים וההטבות הנובעים מבעלות (סעיף 3.2.6)

3.2.4ב דוגמאות למקרים בהם הישות העבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מבעלות:

(א) מכירת נכס פיננסי, שאינה מותנית;

(ב) מכירת נכס פיננסי עם אופציה לרכישה חזרה של הנכס הפיננסי לפי שוויו ההוגן במועד הרכישה חזרה; וכן

(ג) מכירת נכס פיננסי עם אופציית רכש או מכר שנמצאת עמוק מחוץ לכסף (משמע, אופציה שנמצאת כה רחוק מחוץ לכסף שמאוד לא סביר שהיא תהיה בתוך הכסף לפני פקיעתה).

3.2.5ב דוגמאות למקרים בהם בידי הישות נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות הן:

(א) עסקת מכירה ורכישה חזרה כאשר מחיר הרכישה חזרה הוא קבוע או שהוא מחיר המכירה בתוספת תשואה של מלווה;

- (ב) הסכם השאלת ניירות ערך ;
- (ג) מכירה של נכס פיננסי יחד עם חוזה החלפה לתשואה כוללת (total return swap), אשר מעביר את החשיפה לסיכון שוק בחזרה לישות ;
- (ד) מכירה של נכס פיננסי יחד עם אופציית רכש או אופציית מכר, הנמצאת עמוק בתוך הכסף (משמע, אופציה שנמצאת כל-כך בתוך הכסף שמאוד לא סביר שהאופציה תהיה מחוץ לכסף לפני פקיעתה); וכן
- (ה) מכירה של חייבים לזמן קצר שבה הישות ערבה לפצות את המקבל בגין הפסדי אשראי שסביר שיתרחשו.

3.2.6ב אם ישות קובעת שכתוצאה מהעברה, היא העבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס המועבר, הישות אינה מכירה יותר בנכס המועבר בתקופה עתידית, אלא אם כן היא רוכשת את הנכס המועבר בעסקה חדשה.

הערכה של העברת השליטה

3.2.7ב השליטה על הנכס המועבר לא נותרה בידי הישות, אם למקבל ישנה היכולת המעשית למכור את הנכס המועבר. השליטה על הנכס המועבר נותרה בידי הישות, אם למקבל אין היכולת המעשית למכור את הנכס המועבר. למקבל ישנה היכולת המעשית למכור את הנכס המועבר, אם הנכס נסחר בשוק פעיל, כיוון שהמקבל יכול לרכוש חזרה את הנכס המועבר בשוק, אם הוא נדרש להחזיר את הנכס לישות. לדוגמה, למקבל יכולה להיות היכולת המעשית למכור את הנכס המועבר, אם קיימת אופציה על הנכס המועבר, שמתירה לישות לרכוש אותו חזרה, אבל המקבל יכול להשיג בנקל את הנכס המועבר בשוק במקרה שהאופציה ממומשת. למקבל אין היכולת המעשית למכור את הנכס המועבר, אם בידי הישות נותרה אופציה כזו והמקבל אינו יכול להשיג בנקל את הנכס המועבר בשוק, במקרה שהישות מממשת את האופציה שלה.

3.2.8ב למקבל ישנה היכולת המעשית למכור את הנכס המועבר, רק אם המקבל יכול למכור את הנכס המועבר בשלמותו לצד שלישי לא קשור וביכולתו לממש יכולת זו באופן חד צדדי, מבלי להטיל הגבלות נוספות על ההעברה. השאלה הקריטית היא מה יכול המקבל לעשות באופן מעשי, לא מהן הזכויות החוזיות של המקבל ביחס למה שהוא יכול לעשות עם הנכס המועבר, או מהם האיסורים הקיימים בחוזה. בפרט :

(א) לזכות חוזית לממש את הנכס המועבר, יש השפעה מועטה, אם לא קיים שוק לנכס המועבר; וכן

(ב) ליכולת לממש את הנכס המועבר, יש השפעה מועטה אם לא ניתן לממש יכולת זו בחופשיות. מסיבה זו:

(i) יכולת המקבל לממש את הנכס המועבר חייבת להיות בלתי תלויה בפעולות של אחרים (משמע), זו חייבת להיות יכולת חד צדדית; וכן

(ii) למקבל חייבת להיות היכולת לממש את הנכס המועבר, ללא צורך לצרף תנאים מגבילים או מגבלות כלשהן להעברה (לדוגמה, תנאים לאופן בו יינתן שירות לנכס הלוואה או אופציה המעניקה למקבל את הזכות לרכוש חזרה את הנכס).

3.2.9ב העובדה, כשלעצמה, שאין זה סביר שהמקבל ימכור את הנכס המועבר, אין משמעה, שהשליטה על הנכס המועבר נותרה בידי המעביר. אולם, אם אופציית מכר או ערבות מטילה מגבלות על המקבל שאינן מאפשרות את מכירת הנכס המועבר, השליטה על הנכס המועבר נותרה בידי המעביר. לדוגמה, אם אופציית מכר או ערבות הן בעלות ערך מספיק, הן מונעות מהמקבל למכור את הנכס המועבר, בגלל שבאופן מעשי המקבל לא ימכור את הנכס המועבר לצד שלישי, מבלי לצרף להעברה אופציה דומה או תנאים מגבילים אחרים. במקום זאת, המקבל יחזיק בנכס המועבר על מנת להשיג את התשלומים בהתאם לערבות או לאופציית המכר. בנסיבות אלה, השליטה על הנכס המועבר נותרה בידי המעביר.

העברות הכשירות לגריעה

3.2.10ב ישות עשויה להותיר בידיה את הזכות לחלק מתשלומי הריבית בגין נכסים מועברים כפיצוי עבור שירות לנכסים אלה. החלק מתשלומי הריבית, שהישות הייתה מוותרת עליו במקרה של הפסקה או העברה של חוזה השירות, מוקצה לנכס השירות או להתחייבות השירות. החלק מתשלומי הריבית, שהישות לא הייתה מוותרת עליו, מהווה רצועת ריבית בלבד לקבל. לדוגמה, אם הישות לא הייתה מוותרת על שום ריבית במקרה של הפסקת או העברת חוזה השירות, מרווח הריבית בכללותו מהווה רצועת ריבית בלבד לקבל. לצורך יישום סעיף 3.2.13, שוויים ההוגן של נכס השירות ושל רצועת ריבית בלבד לקבל משמש להקצאת הערך בספרים של החייב בין חלק הנכס שנגרע לבין החלק שממשיכים להכיר בו. אם לא הוגדרה שום עמלת שירות או אם

העמלה שתתקבל אינה חזויה לפצות את הישות באופן הולם בגין מתן השירות, ההתחייבות בגין מחויבות השירות מוכרת בשווי הוגן.

3.2.11ב בעת מדידת שוויים ההוגן של החלק שממשיך להיות מוכר והחלק שנגרע, לצורך יישום סעיף 3.2.13, ישות מיישמת את דרישות המדידה לפי שווי הוגן בתקן דיווח כספי בינלאומי 13 *מדידת שווי הוגן* בנוסף לסעיף 3.2.14.

העברות שאינן כשירות לגריעה

3.2.12ב האמור להלן הוא יישום של הכלל שנקבע בסעיף 3.2.15. אם ערבות שניתנה על ידי הישות לפיצוי בגין הפסדים הנובעים מכשל אשראי (default losses) בגין הנכס המועבר מונעת גריעה של הנכס המועבר, כיוון שבידי הישות נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס המועבר, הנכס המועבר ממשיך להיות מוכר בשלמותו והתמורה שהתקבלה מוכרת כהתחייבות.

מעורבות נמשכת בנכסים מועברים

3.2.13ב להלן דוגמאות לאופן בו ישות מודדת נכס מועבר ואת ההתחייבות הקשורה אליו בהתאם לסעיף 3.2.16.

כל הנכסים

(א) אם ערבות שניתנה על ידי ישות לשלם עבור הפסדים הנובעים מכשל אשראי של נכס מועבר, מונעת מהנכס המועבר להיגרע בהתאם למידת המעורבות הנמשכת, הנכס המועבר נמדד במועד ההעברה על פי הנמוך מבין (i) הערך בספרים של הנכס לבין (ii) הסכום המירבי של התמורה שהתקבלה בהעברה שהישות עשויה להידרש להחזיר ('סכום הערבות'). ההתחייבות הקשורה לנכס נמדדת לראשונה בגובה סכום הערבות בתוספת השווי ההוגן של הערבות (שהיא בדרך כלל, התמורה שהתקבלה עבור הערבות). לאחר מכן, השווי ההוגן שהוכר לראשונה של הערבות מוכר ברווח או הפסד כאשר (או ככל ש) המחויבות מקוימת (בהתאם לעקרונות של תקן דיווח כספי בינלאומי 15) והערך בספרים של הנכס מופחת על ידי הפרשה להפסד כלשהי.

נכסים הנמדדים בעלות מופחתת

(ב) אם מחויבות בגין אופציית מכר שנכתבה על ידי ישות או זכות בגין אופציית רכש המוחזקת על ידי ישות מונעת את גריעת הנכס המועבר והישות מודדת את הנכס המועבר בעלות מופחתת, ההתחייבות הקשורה לנכס נמדדת בעלותה (כלומר, התמורה שהתקבלה), אשר מתואמת בגין ההפחתה (amortization) של הפרש כלשהו בין עלות זו לבין הערך בספרים ברוטו של הנכס המועבר במועד פקיעת האופציה. לדוגמה, הנח כי הערך בספרים ברוטו של הנכס במועד ההעברה הוא 98 ש"ח והתמורה שהתקבלה היא 95 ש"ח. הערך בספרים ברוטו של הנכס במועד מימוש האופציה יהיה 100 ש"ח. הערך בספרים שהוכר לראשונה של ההתחייבות הקשורה הוא 95 ש"ח וההפרש בין 95 ש"ח לבין 100 ש"ח מוכר ברווח או הפסד תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. אם האופציה ממומשת, הפרש כלשהו בין הערך בספרים של ההתחייבות הקשורה לבין מחיר המימוש מוכר ברווח או הפסד.

נכסים הנמדדים בשווי הוגן

(ג) אם זכות בגין אופציית רכש שנותרה בידי ישות מונעת את גריעת הנכס המועבר, והישות מודדת את הנכס המועבר בשווי הוגן, הנכס ממשיך להימדד בשווי הוגן. ההתחייבות הקשורה נמדדת (i) במחיר מימוש האופציה בניכוי ערך הזמן של האופציה, אם האופציה היא בתוך הכסף או בכסף, או (ii) בשווי הוגן של הנכס המועבר בניכוי ערך הזמן של האופציה, אם האופציה היא מחוץ לכסף. התיאום למדידה של ההתחייבות הקשורה מבטיח שהערך בספרים נטו של הנכס וההתחייבות הקשורה הוא השווי הוגן של הזכות בגין אופציית הרכש. לדוגמה, אם השווי הוגן של נכס הבסיס הוא 80 ש"ח, מחיר המימוש של האופציה הוא 95 ש"ח וערך הזמן של האופציה הוא 5 ש"ח, הערך בספרים של ההתחייבות הקשורה הוא 75 ש"ח (80 ש"ח בניכוי 5 ש"ח) והערך בספרים של הנכס המועבר הוא 80 ש"ח (דהיינו, שווי הוגן).

(ד) אם אופציית מכר שנכתבה על ידי ישות מונעת את גריעת הנכס המועבר, והישות מודדת את הנכס המועבר בשווי הוגן, ההתחייבות הקשורה נמדדת במחיר מימוש האופציה בתוספת ערך הזמן של האופציה. מדידת הנכס בשווי הוגן מוגבלת לנמוך מבין השווי הוגן ומחיר מימוש האופציה, כיוון שלישות אין זכות לעליות בשווי הוגן של הנכס

המועבר מעבר למחיר המימוש של האופציה. מדידה זו מבטיחה שהערך בספרים נטו של הנכס וההתחייבות הקשורה הוא השווי ההוגן של המחויבות בגין אופציית המכר. לדוגמה, אם השווי ההוגן של נכס הבסיס הוא 120 ש"ח, מחיר המימוש של האופציה הוא 100 ש"ח וערך הזמן של האופציה הוא 5 ש"ח, הערך בספרים של ההתחייבות הקשורה הוא 105 ש"ח (100 ש"ח בתוספת 5 ש"ח) והערך בספרים של הנכס הוא 100 ש"ח (במקרה זה מחיר מימוש האופציה).

(ה) אם רצועה (collar), בצורה של אופציית רכש שנרכשה ואופציית מכר שנכתבה, מונעת את גריעת הנכס המועבר והישות מודדת את הנכס בשווי הוגן, הישות ממשיכה למדוד את הנכס בשווי הוגן. ההתחייבות הקשורה נמדדת (i) בסך של מחיר המימוש של אופציית הרכש ושל השווי ההוגן של אופציית המכר בניכוי ערך הזמן של אופציית הרכש, אם אופציית הרכש היא בתוך הכסף או בכסף, או (ii) בסך של השווי ההוגן של הנכס והשווי ההוגן של אופציית המכר בניכוי ערך הזמן של אופציית הרכש, אם אופציית הרכש היא מחוץ לכסף. התיאום למדידה של ההתחייבות הקשורה מבטיח שהערך בספרים נטו של הנכס וההתחייבות הקשורה הוא השווי ההוגן של האופציה המוחזקת ושל האופציה שנכתבה על ידי הישות. לדוגמה, הנח שישות מעבירה נכס פיננסי, אשר נמדד בשווי הוגן, ובו זמנית רוכשת אופציית רכש שמחיר מימושה הוא 120 ש"ח וכותבת אופציית מכר שמחיר מימושה הוא 80 ש"ח. כמו כן, הנח שהשווי ההוגן של הנכס הוא 100 ש"ח במועד ההעברה. ערך הזמן של אופציית המכר ושל אופציית הרכש הוא 1 ש"ח ו-5 ש"ח, בהתאמה. במקרה זה, הישות מכירה בנכס בסכום של 100 ש"ח (השווי ההוגן של הנכס) ובהתחייבות בסכום של 96 ש"ח (100 ש"ח בתוספת 1 ש"ח ובניכוי 5 ש"ח). התוצאה היא נכס נטו בסך 4 ש"ח, המהווה את השווי ההוגן של האופציה המוחזקת והאופציה שנכתבה על ידי הישות.

כל ההעברות

3.2.14ב במידה בה העברה של נכס פיננסי אינה כשירה לגריעה, הזכויות החוזיות או המחויבויות החוזיות של המעביר הקשורות להעברה, אינן מטופלות בנפרד כנגזרים, אם ההכרה הן בנגזר והן בנכס המועבר או בהתחייבות הנובעת מההעברה תביא להכרה באותם זכויות או מחויבויות פעמיים. לדוגמה, אופציית רכש, שנתרה בידי המעביר יכולה למנוע מהעברה של נכס פיננסי

להיות מטופלת כמכירה. במקרה זה, אופציית הרכש אינה מוכרת בנפרד כנכס נגזר.

3.2.15ב במידה בה העברה של נכס פיננסי אינה כשירה לגריעה, המקבל אינו מכיר בנכס המועבר כנכס שלו. המקבל גורע את המזומן או את התמורה האחרת ששולמה ומכיר במעביר כחייב. אם למעביר יש הן זכות והן מחויבות לרכוש חזרה שליטה בנכס המועבר במלואו בסכום קבוע (כמו הסכם לרכישה חזרה), המקבל יכול למדוד את החייב בעלות מופחתת אם מתקיימים הקריטריונים בסעיף 4.1.2.

דוגמאות

3.2.16ב הדוגמאות הבאות ממחישות את יישום כללי הגריעה בתקן זה.

(א) *הסכמים לרכישה חזרה והשאלת ניירות ערך*. אם נכס פיננסי נמכר בכפוף להסכם לרכוש חזרה את הנכס במחיר קבוע או במחיר מכירה בתוספת תשואת מלווה, או אם הנכס הושאל בהסכם לפיו הנכס יוחזר למעביר, הנכס לא נגרע, כיוון שבידי המעביר נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות. אם למקבל הזכות למכור או לשעבד את הנכס, המעביר מסווג מחדש את הנכס בדוח על המצב הכספי שלו, לדוגמה, כנכס שהושאל או כחייב בגין רכישה חזרה.

(ב) *הסכמים לרכישה חזרה והשאלת ניירות ערך - נכסים שהם באופן מהותי אותם נכסים*. אם נכס פיננסי נמכר בכפוף להסכם לרכוש חזרה את אותו נכס או נכס שהוא באופן מהותי נכס כזה, במחיר קבוע או במחיר מכירה בתוספת תשואת מלווה, או אם נכס פיננסי הושאל או ניתן בהלוואה בהסכם, לפיו יוחזר למעביר אותו נכס או נכס שהוא באופן מהותי נכס כזה, הנכס לא נגרע, כיוון שבידי המעביר נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות.

(ג) *הסכמים לרכישה חזרה והשאלת ניירות ערך - זכות החלפה*. אם הסכם לרכישה חזרה במחיר רכישה חזרה קבוע או במחיר השווה למחיר מכירה בתוספת תשואת מלווה, או עסקת השאלת ניירות ערך דומה, מקנים למקבל זכות להחלפת נכסים שהם דומים ושוויים ההוגן שווה לזה של הנכס המועבר במועד הרכישה חזרה, הנכס שנמכר או הושאל בעסקת הרכישה חזרה או בעסקת השאלת ניירות ערך, אינו נגרע, כיוון שבידי המעביר נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות.

(ד) זכות סירוב ראשונה לרכישה חזרה לפי שווי הוגן. אם ישות מוכרת נכס פיננסי ונותרה בידיה רק זכות סירוב ראשונה לרכישה חזרה של הנכס המועבר לפי שווי הוגן, אם המקבל מוכר את הנכס לאחר מכן, הישות גורעת את הנכס, כיוון שהישות העבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות.

(ה) *"wash sale transaction"*. רכישה חזרה של נכס פיננסי זמן קצר לאחר מכירתו, מכונה לעיתים wash sale. רכישה חזרה כזו אינה מונעת גריעה, בתנאי שהעסקה המקורית קיימה את דרישות הגריעה. אולם, אם ישות מתקשרת בהסכם למכור נכס פיננסי ובו זמנית מתקשרת בהסכם לרכוש חזרה את אותו נכס במחיר קבוע או במחיר המכירה בתוספת תשואת מלווה, אזי הנכס אינו נגרע.

(ו) אופציות מכר ואופציות רכש הנמצאות עמוק בתוך הכסף. אם המעביר יכול לרכוש חזרה נכס פיננסי שהועבר באמצעות אופציית רכש ואופציית רכש נמצאת עמוק בתוך הכסף, ההעברה אינה כשירה לגריעה, כיוון שבידי המעביר נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות. באופן דומה, אם המקבל יכול למכור חזרה את הנכס הפיננסי באמצעות אופציית מכר, ואופציית המכר נמצאת עמוק בתוך הכסף, ההעברה אינה כשירה לגריעה, כיוון שבידי המעביר נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות.

(ז) אופציות מכר ואופציות רכש הנמצאות רחוק מחוץ לכסף. נכס פיננסי המועבר בכפוף רק לאופציית מכר הנמצאת רחוק מחוץ לכסף, אשר מוחזקת על ידי המקבל, או בכפוף לאופציית רכש הנמצאת רחוק מחוץ לכסף, אשר מוחזקת על ידי המעביר, נגרע. הסיבה לכך היא שהמעביר העביר באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות.

(ח) נכסים הניתנים לרכישה בנקל, הכפופים לאופציית רכש שאינה נמצאת עמוק בתוך הכסף ואינה נמצאת רחוק מחוץ לכסף. אם ישות מחזיקה באופציית רכש לנכס שניתן לרכישה בנקל בשוק והאופציה היא לא עמוק בתוך הכסף וגם לא רחוק מחוץ לכסף, הנכס נגרע. הסיבה לכך היא שהישות (i) אינה מותירה בידיה ואינה מעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות וכן, (ii) השליטה לא נותרה בידיה. אולם, אם לא ניתן לרכוש

את הנכס בנקל בשוק, נמנעת גריעת הנכס עד לגובה הסכום הכפוף לאופציית הרכש, כיוון שהשליטה על הנכס נותרה בידי הישות.

(ט) נכס שלא ניתן לרכישה בנקל, הכפוף לאופציית מכר שנכתבה על ידי הישות, שהיא לא עמוק בתוך הכסף וגם לא רחוק מחוץ לכסף. אם ישות מעבירה נכס פיננסי שלא ניתן לרכישה בנקל בשוק, וכותבת אופציית מכר שאינה רחוק מחוץ לכסף, הישות אינה מותירה בידיה באופן מהותי וגם אינה מעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות, עקב אופציית המכר שנכתבה. השליטה על הנכס נותרה בידי הישות אם אופציית המכר היא בעלת ערך מספיק על מנת למנוע מהמקבל את מכירת הנכס. במקרה זה, הנכס ממשיך להיות מוכר בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של המעביר (ראה סעיף 3.2.9). הישות מעבירה שליטה על הנכס אם אופציית המכר אינה בעלת ערך מספיק כדי למנוע מהמקבל את מכירת הנכס, במקרה זה, הנכס נגרע.

(י) נכסים הכפופים לאופציית מכר או לאופציית רכש או הסכם אקדמה לרכישה חזרה לפי שווי הוגן. התוצאה של העברת נכס פיננסי, הכפופה רק לאופציית מכר או לאופציית רכש או להסכם אקדמה לרכישה חזרה, לפיהם מחיר המימוש או המחיר לרכישה חזרה שווה לשווי הוגן של הנכס הפיננסי במועד הרכישה חזרה, מסתכמת בגריעה, כיוון שהועברו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות.

(יא) אופציית רכש או אופציית מכר לסילוק במזומן. ישות מעריכה העברה של נכס פיננסי, הכפופה לאופציית מכר או לאופציית רכש או להסכם אקדמה לרכישה חזרה, המסולקות נטו במזומן, על מנת לקבוע אם הישות הותירה בידיה או העבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות. אם הישות אינה מותירה בידיה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס המועבר, על הישות לקבוע אם השליטה על הנכס המועבר נותרה בידיה. העובדה שאופציית הרכש או אופציית המכר או הסכם אקדמה לרכישה חזרה מסולקים נטו במזומן, אינה מעידה באופן אוטומטי שהישות העבירה שליטה (ראה סעיף 3.2.9 וסעיפים (ז), (ח) ו-(ט) לעיל).

(יב) הוראה להסרת נכסים (*Removal of accounts provision*) הוראה להסרת נכסים היא אופציה לרכישה חזרה

(אופציית רכש) שאינה מותנית, אשר נותנת לישות זכות לדרוש בחזרה נכסים שהועברו, בכפוף להגבלות מסוימות. בתנאי שהתוצאה של אופציה כזו היא שהישות אינה מותירה בידיה ואינה מעבירה באופן מהותי את הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות, אופציה כזו מונעת גריעה רק של הסכום הכפוף לרכישה חזרה (בהנחה שהמקבל לא יכול למכור את הנכסים). לדוגמה, אם הערך בספרים והתקבולים מהעברת נכסי הלוואות הם 100,000 ש"ח והישות יכולה לרכוש חזרה הלוואה יחידה כלשהי, אך הסכום המצרפי של הלוואות שניתן לרכוש חזרה לא יעלה על 10,000 ש"ח, 90,000 ש"ח מההלוואות יהיו כשירים לגריעה.

(יג) *אופציות רכש מנקות (Clean-up calls)*. ישות, שעשויה להיות מעביר, אשר נותנת שירותים לנכסים מועברים עשויה להחזיק באופציית רכש מנקה לרכישה של יתרת הנכסים המועברים, כאשר סכום הנכסים שטרם נפרעו (outstanding) יורד לרמה מוגדרת, שבה עלויות מתן השירות לאותם נכסים הופכות למעמסה ביחס להטבות ממתן השירות. בתנאי שהתוצאה של אופציית רכש מנקה כזו היא שהישות אינה מותירה בידיה ואינה מעבירה באופן מהותי את הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות והמקבל לא יכול למכור את הנכסים, אופציה כזו מונעת גריעה רק של סכום הנכסים הכפוף לאופציית הרכש.

(יד) *זכויות נחותות שנתרו בידי ישות וערבויות אשראי (Subordinated retained interest and credit guarantees)*. ישות עשויה לספק למקבל אמצעי לחיזוק אשראי (credit enhancement) באמצעות הפיכת חלק או כל הזכויות שלה שנתרו בידיה בנכס המועבר לנחותות. לחלופין, הישות יכולה לספק למקבל אמצעי לחיזוק אשראי בדרך של ערבות אשראי, שעשויה להיות לא מוגבלת או מוגבלת לסכום מוגדר. אם הישות מותירה בידיה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס המועבר, הנכס ממשיך להיות מוכר בשלמותו. אם בידי הישות נותר חלק, אבל לא באופן מהותי כל, הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות והשליטה נותרה בידי הישות, הדבר מונע גריעה עד לגובה הסכום של מזומנים או נכסים אחרים שהישות עשויה להידרש לשלם.

(טו) *חוזי החלפה לתשואה כוללת (Total return swaps)*. ישות עשויה למכור נכס פיננסי למקבל ולהתקשר בחוזה החלפה לתשואה כוללת עם המקבל, לפיו כל תזרימי המזומנים

מתשלומי הריבית של נכס הבסיס מועברים לישות בתמורה לתשלום קבוע או תשלום המבוסס על ריבית משתנה והישות נושאת בכל העלויות או הירידות בשווי ההוגן של נכס הבסיס. במקרה כזה, גריעה של כל הנכס אסורה.

(טז) חוזי החלפת שיעור ריבית (*Interest rate swaps*). ישות עשויה להעביר למקבל נכס פיננסי בריבית קבועה ולהתקשר בחוזה החלפת שיעור ריבית עם המקבל, על מנת לקבל שיעור ריבית קבועה ולשלם שיעור ריבית משתנה, בהתבסס על סכום רעיוני השווה לערך הקרן של הנכס הפיננסי המועבר. חוזה החלפת שיעור ריבית אינו מונע את הגריעה של הנכס המועבר, בתנאי שהתשלומים הנובעים מהסכם החלפת שיעורי הריבית אינם מותנים בתשלומים שיבוצעו בגין הנכס המועבר.

(יז) חוזי החלפת שיעור ריבית עם סכום רעיוני פוחת (*Amortising interest rate swaps*). ישות עשויה להעביר למקבל נכס פיננסי בריבית קבועה, המשולמת לאורך זמן, ולהתקשר בחוזה החלפת שיעור ריבית עם סכום רעיוני פוחת עם המקבל לקבל שיעור ריבית קבועה ולשלם שיעור ריבית משתנה, בהתבסס על סכום רעיוני. אם הסכום הרעיוני של חוזה ההחלפה פוחת כך שהוא שווה בכל נקודת זמן לסכום הקרן של הנכס הפיננסי המועבר שטרם נפרעה (*outstanding*), התוצאה של חוזה ההחלפה, בדרך כלל, היא שבידי הישות נותר סיכון פירעון מוקדם משמעותי. במקרה זה הישות ממשיכה להכיר בכל הנכס המועבר או ממשיכה להכיר בנכס המועבר בהתאם למידת המעורבות הנמשכת שלה. בניגוד לכך, אם הפחתת הסכום הרעיוני של חוזה ההחלפה אינה קשורה לסכום הקרן שטרם נפרעה (*outstanding*) של הנכס המועבר, התוצאה של חוזה ההחלפה תהיה שבידי הישות לא נותר סיכון פירעון מוקדם בגין הנכס. לפיכך, חוזה כזה לא ימנע גריעה של הנכס המועבר, בתנאי שהתשלומים של חוזה ההחלפה אינם מותנים בתשלומי הריבית המבוצעים על הנכס המועבר, והתוצאה של חוזה ההחלפה הינה שבידי הישות לא נותרו סיכונים והטבות משמעותיים אחרים הנובעים מבעלות על הנכס המועבר.

(יח) מחיקה. לישות אין ציפיות סבירות להשבת תזרימי המזומנים החוזיים מנכס פיננסי בשלמותו או מחלק ממנו.

ב-3.2.17 סעיף זה ממחיש את יישום גישת המעורבות הנמשכת כאשר המעורבות הנמשכת של הישות היא לגבי חלק מנכס פיננסי.

הנח שישות מחזיקה תיק של הלוואות, הניתנות לפירעון מוקדם, ששיעור הריבית הנקובה ושיעור הריבית האפקטיבית שלו הוא 10 אחוז וסכום הקרן והעלות המופחתת הוא 10,000 ש"ח. הישות התקשרה בעסקה לפיה, בתמורה לתשלום בסך 9,115 ש"ח, המקבל משיג את הזכות ל- 9,000 ש"ח של גביה כלשהי של הקרן בתוספת ריבית בשיעור של 9.5 אחוזים. בידי הישות נותרו זכויות ל- 1,000 ש"ח של גביה כלשהי של הקרן בתוספת ריבית בשיעור של 10 אחוז ובתוספת מרווח עודף של 0.5 אחוזים על יתרת הקרן של 9,000 ש"ח. גביות של פירעונות מוקדמים מוקצות בין הישות לבין המקבל ביחס של 9:1, אך כל כשלי האשראי מנוכים מחלק הישות בסך 1,000 ש"ח, ועד למיצוי סכום זה. השווי ההוגן של ההלוואות במועד העסקה הוא 10,100 ש"ח והשווי ההוגן של המרווח העודף של ה- 0.5 אחוזים הנוספים הוא 40 ש"ח.

הישות קובעת שהיא העבירה חלק מהסיכונים וההטבות המשמעותיים הנובעים מהבעלות (לדוגמה, סיכון פירעון מוקדם משמעותי), אך גם נותרו בידיה חלק מהסיכונים וההטבות המשמעותיים הנובעים מהבעלות (עקב הזכות הנחותה שנתרה בידיה), וקובעת גם שהשליטה נותרה בידיה. לפיכך, הישות מיישמת את גישת המעורבות הנמשכת.

על מנת ליישם תקן זה, הישות מנתחת את העסקה כדלקמן (א) בידי הישות נותר מלוא השיעור היחסי מהזכות שנתרה בסך 1,000 ש"ח, וכן (ב) הפיכת החלק היחסי שנתר לנחות על מנת לספק למקבל אמצעי לחיזוק אשראי עבור הפסדי אשראי.

הישות מחשבת שסך של 9,090 ש"ח (90% מסך 10,100 ש"ח) מהתמורה שהתקבלה בסך 9,115 ש"ח מייצגת את התמורה עבור מלוא השיעור היחסי של 90 אחוז. יתרת התמורה שהתקבלה (25 ש"ח) מייצגת את התמורה שהתקבלה עבור הפיכת החלק שנתר לנחות על מנת לספק למקבל אמצעי לחיזוק אשראי עבור הפסדי אשראי. בנוסף, המרווח העודף של 0.5 אחוזים מייצג את התמורה שהתקבלה עבור האמצעי לחיזוק אשראי. לפיכך, התמורה הכוללת שהתקבלה עבור האמצעי לחיזוק אשראי היא 65 ש"ח (25 ש"ח + 40 ש"ח).

המשך...

...המשך

הישות מחשבת את הרווח או ההפסד ממכירת 90 אחוז מתזרימי המזומנים. בהנחה שהשווי ההוגן הנפרד של ה- 90 אחוז שהועברו ושל ה- 10 אחוז שנותרו בידי הישות אינם ניתנים להשגה במועד ההעברה, הישות מקצה את הערך בספרים של הנכס בהתאם לסעיף 3.2.14 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, כדלקמן:

הקצאת ערך בספרים	אחוז	שווי הוגן	
9,000	90	9,090	חלק שהועבר
<u>1,000</u>	10	<u>1,010</u>	חלק שנותר
<u>10,000</u>		<u>10,100</u>	סה"כ

הישות מחשבת את הרווח או ההפסד בגין המכירה של 90 אחוז מתזרימי המזומנים על ידי ניכוי הערך בספרים, שהוקצה לחלק שהועבר, מהתמורה שהתקבלה, משמע 90 ש"ח (9,090 ש"ח - 9,000 ש"ח). הערך בספרים של החלק שנותר בידי הישות הוא 1,000 ש"ח.

בנוסף, הישות מכירה במעורבות הנמשכת, הנובעת מהפיכת הזכות שנותרה בידיה לנחותה בהתייחס להפסדי אשראי. בהתאם, הישות מכירה בנכס של 1,000 ש"ח (הסכום המירבי של תזרימי המזומנים שהישות לא תקבל בהתאם לזכות הנחותה) ובהתחייבות קשורה אליו בסך 1,065 ש"ח (הסכום המירבי של תזרימי המזומנים שהישות לא תקבל בהתאם לזכות הנחותה, משמע 1,000 ש"ח בתוספת השווי ההוגן של הזכות הנחותה בסך 65 ש"ח).

...המשך

...המשך

הישות משתמשת בכל המידע האמור לעיל על מנת לטפל בעסקה כדלקמן:

זכות	חובה	
9,000	-	הנכס המקורי
-	1,000	נכס שהוכר בגין הזכות הנחותה או בגין זכות השייר
-	40	נכס בגין התמורה שהתקבלה בצורה של המרווח העודף
90	-	רווח או הפסד (רווח בגין העברה)
1,065	-	התחייבות
<u>-----</u>	<u>9,115</u>	מזומן שהתקבל
<u>10,155</u>	<u>10,155</u>	סה"כ

מיד לאחר העסקה, הערך בספרים של הנכס הוא 2,040 ש"ח המורכב מ- 1,000 ש"ח, המייצגים את העלות שהוקצתה לחלק שנותר בידי הישות, וכן 1,040 ש"ח, המייצגים את המעורבות הנמשכת הנוספת של הישות כתוצאה מהפיכת הזכות שנותרה בידיה לנחותה בהתייחס להפסדי אשראי (הכוללים את המרווח העודף בסך 40 ש"ח).

בתקופות עוקבות, הישות מכירה בתמורה שהתקבלה עבור האמצעי לחיזוק אשראי (65 ש"ח) על בסיס יחסי לזמן, צוברת ריבית על הנכס שהוכר תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ומכירה בהפסדים מירידת ערך כלשהם בגין הנכסים שהוכרו. כדוגמה למקרה האחרון, הנח שבשנה העוקבת קיים הפסד מירידת ערך של הלוואות הבסיס בסך 300 ש"ח. הישות מקטינה את הנכס שהוכר בסך 600 ש"ח (300 ש"ח מתייחסים לחלק שנותר בידי הישות, ו-300 ש"ח מתייחסים למעורבות הנמשכת הנוספת שנובעת מהפיכת הזכות שנותרה בידיה לנחותה בהתייחס להפסדים מירידת ערך), ומקטינה את ההתחייבות שהוכרה בסך 300 ש"ח. התוצאה נטו היא זקיפה לרווח או הפסד של הפסדים מירידת ערך בסך 300 ש"ח.

גריעה של התחייבויות פיננסיות (תת-פרק 3.3)

3.3.1ב התחייבות פיננסית (או חלק ממנה) מסולקת כאשר החייב:

(א) פורע את ההתחייבות (או חלק ממנה) על ידי תשלום לנושה, בדרך כלל במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או בשירותים; או

(ב) משוחרר משפטית מאחריות ראשונית להתחייבות (או חלק ממנה) בין אם בהליך משפטי ובין אם על ידי הנושה. (אם החייב נתן ערבות, תנאי זה עדיין עשוי להתקיים).

3.3.2ב אם מנפיק של מכשיר חוב רוכש חזרה מכשיר זה, החוב מסולק גם אם המנפיק הוא עושה שוק במכשיר זה או שבכוונתו למכור אותו מחדש בזמן הקרוב.

3.3.3ב תשלום לצד שלישי, כולל נאמנות (לעיתים מכונה "ביטול במהות"), אינו, כשלעצמו, משחרר את החייב ממחויבותו הראשונית לנושה, בהיעדר שחרור משפטי.

3.3.4ב אם חייב משלם לצד שלישי כדי שייטול על עצמו מחויבות ומודיע לנושה שלו שהצד השלישי נטל על עצמו את מחויבות החוב שלו, החייב אינו גורע את מחויבות החוב אלא אם מתקיים התנאי בסעיף 3.3.1ב סעיף (ב). אם החייב משלם לצד שלישי כדי שייטול על עצמו מחויבות ומקבל שחרור משפטי מהנושה שלו, החייב סילק את החוב. אולם, אם החייב מסכים לבצע תשלומים בגין החוב לצד השלישי או ישירות לנושה המקורי שלו, החייב מכיר במחויבות חוב חדשה כלפי הצד השלישי.

3.3.5ב למרות שהתוצאה של שחרור משפטי, בין אם בדרך משפטית ובין אם על ידי הנושה, היא גריעה של התחייבות, הישות עשויה להכיר בהתחייבות חדשה אם הקריטריונים לגריעה בסעיפים 3.2.1-3.2.23 אינם מתקיימים לגבי הנכסים הפיננסיים המועברים. אם קריטריונים אלה אינם מתקיימים, הנכסים המועברים אינם נגרעים, והישות מכירה בהתחייבות חדשה המתייחסת לנכסים המועברים.

3.3.6ב לצורך סעיף 3.3.2, התנאים הם שונים באופן מהותי אם הערך הנוכחי המהוון של תזרימי המזומנים לפי התנאים החדשים, כולל עמלות כלשהן ששולמו בניכוי עמלות כלשהן שהתקבלו כשהוא מהוון בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי, שונה לפחות ב- 10 אחוז מהערך הנוכחי המהוון של תזרימי המזומנים הנותרים של ההתחייבות הפיננסית המקורית. אם החלפת

מכשירי חוב או תיקון תנאים מטופלים כסילוק, עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו מוכרות כחלק מהרווח או ההפסד בגין הסילוק. אם ההחלפה או התיקון אינם מטופלים כסילוק, עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו מתאימות את הערך בספרים של ההתחייבות ומופחתות במשך התקופה שנותרה של ההתחייבות המתוקנת.

במקרים מסוימים, נושה משחרר חייב ממחויבותו בהווה לבצע תשלומים, אך החייב נוטל על עצמו ערבות שהיא מחויבות לשלם אם הצד אליו הועברה האחריות הראשונית אינו עומד במחויבות שלו. במקרה זה החייב:

(א) מכיר בהתחייבות פיננסית חדשה בהתבסס על השווי ההוגן של מחויבותו בגין הערבות; וכן

(ב) מכיר ברווח או הפסד בהתבסס על ההפרש בין (i) תמורה כלשהי ששולמה לבין (ii) הערך בספרים של ההתחייבות הפיננסית המקורית פחות השווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית החדשה.

סיווג (פרק 4)

סיווג נכסים פיננסיים (תת-פרק 4.1)

המודל העסקי של הישות לניהול נכסים פיננסיים

4.1.1 סעיף 4.1.1 סעיף (א) דורש מישות לסווג נכסים פיננסיים על בסיס המודל העסקי של הישות לניהול נכסים פיננסיים, אלא אם כן חל סעיף 4.1.5. ישות מעריכה אם נכסיה הפיננסיים מקיימים את התנאי בסעיף 4.1.2 סעיף (א) או את התנאי בסעיף 4.1.2 סעיף (א) על בסיס המודל העסקי כפי שנקבע על ידי אנשי המפתח בהנהלה של הישות (כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור).

4.1.2 המודל העסקי של ישות נקבע ברמה המשקפת את האופן שבו קבוצות של נכסים פיננסיים מנוהלות יחד כדי להשיג מטרה עסקית מסוימת. המודל העסקי של הישות אינו תלוי בכוונות ההנהלה לגבי מכשיר בודד. בהתאם לכך, תנאי זה אינו מהווה גישה לסיווג על בסיס כל מכשיר בנפרד וצריך להיקבע ברמה גבוהה יותר של קיבוץ נכסים. אולם, לישות בודדת עשוי להיות יותר ממודל עסקי אחד לניהול המכשירים הפיננסיים שלה. לפיכך, סיווג לא צריך להיקבע ברמת הישות המדווחת. לדוגמה, ישות יכולה להחזיק תיק של השקעות שהיא מנהלת על מנת

לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ותיק אחר של השקעות שהיא מנהלת במטרה לסחור על מנת לממש שינויים בשווי הוגן. באופן דומה, בנסיבות מסוימות, ייתכן שיהיה זה הולם להפריד תיק של נכסים פיננסיים לתיקי משנה על מנת לשקף את הרמה שבה הישות מנהלת נכסים פיננסיים אלה. לדוגמה, זה עשוי להיות המקרה אם ישות יוצרת או רוכשת תיק של הלוואות משכנתא ומנהלת הלוואות אחדות במטרה לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ומנהלת את הלוואות האחרות במטרה למכור אותן.

4.1.א2ב המודל העסקי של ישות מתייחס לאופן שבו ישות מנהלת את נכסיה הפיננסיים על מנת להפיק תזרימי מזומנים. כלומר, המודל העסקי של ישות קובע אם תזרימי מזומנים ינבעו מגביית תזרימי מזומנים חוזיים, מכירת נכסים פיננסיים או שניהם. כתוצאה מכך, הערכה זו אינה מבוצעת על בסיס תרחישים שהישות אינה צופה באופן סביר שיתרחשו, כמו תרחישים המכונים 'התרחיש הגרוע ביותר' או 'תרחיש מצוקה' (stress case). לדוגמה, אם ישות צופה שהיא תמכור תיק מסוים של נכסים פיננסיים רק בתרחיש של מצוקה, תרחיש זה אינו משפיע על הערכת הישות של המודל העסקי עבור נכסים אלה אם הישות צופה באופן סביר שתרחיש כזה לא יתרחש. אם תזרימי מזומנים ממומשים בדרך שונה מהציפיות של הישות במועד שבו הישות העריכה את המודל העסקי (לדוגמה, אם הישות מוכרת יותר או פחות נכסים פיננסיים מאשר היא צפתה בעת סיווג הנכסים), עובדה זו אינה יוצרת טעות בתקופה קודמת בדוחות הכספיים של הישות (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאית וטעויות) ואינה משנה את הסיווג של יתרת הנכסים הפיננסיים המוחזקים במסגרת מודל עסקי זה (כלומר, נכסים אלה שהישות הכירה בתקופות קודמות ועדיין מחזיקה בהם) כל עוד הישות הביאה בחשבון את כל המידע הרלוונטי שהיה ניתן להשגה במועד שבו היא ביצעה הערכה של המודל העסקי. אולם, כאשר ישות מעריכה את המודל העסקי עבור נכסים פיננסיים חדשים שנוצרו או נכסים פיננסיים חדשים שנרכשו, היא חייבת להביא בחשבון מידע לגבי האופן שבו תזרימי מזומנים מומשו בעבר, יחד עם כל מידע רלוונטי אחר.

4.1.ב2 המודל העסקי של ישות לניהול נכסים פיננסיים הוא עניין שבעובדה ולא רק הצהרה. בדרך כלל ניתן לצפות בו באמצעות הפעילויות שהישות מבצעת כדי להשיג את המטרה של המודל העסקי. ישות תידרש להשתמש בשיקול דעת כאשר היא מעריכה את המודל העסקי שלה לניהול נכסים פיננסיים והערכה זו אינה נקבעת על ידי גורם אחד או פעילות אחת. במקום זאת, הישות חייבת להביא בחשבון את כל הראיות הרלוונטיות אשר ניתנות

להשגה במועד ההערכה. ראיות רלוונטיות כאלה כוללות את הראיות הבאות, אך אינן מוגבלות אליהן:

(א) האופן שבו מוערכים ומדווחים לאנשי מפתח בהנהלה של הישות הביצועים של המודל העסקי ושל הנכסים הפיננסיים המוחזקים במודל עסקי זה;

(ב) הסיכונים המשפיעים על הביצועים של המודל העסקי (ושל הנכסים הפיננסיים המוחזקים במסגרת מודל עסקי זה) ובפרט האופן שבו סיכונים אלה מנוהלים; וכן

(ג) האופן שבו המנהלים של העסק מתוגמלים (לדוגמה, אם התגמול מבוסס על השווי ההוגן של הנכסים המנוהלים או על תזרימי המזומנים החוזיים שנגבו).

מודל עסקי שמטרתו להחזיק נכסים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים

4.1.22 נכסים פיננסיים המוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק בנכסים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים מנוהלים כדי לממש תזרימי מזומנים על ידי גביית תשלומים חוזיים לאורך חיי המכשיר. כלומר, הישות מנהלת את הנכסים המוחזקים בתיק על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים מסוימים אלה (במקום לנהל את התשואה הכוללת על התיק הן על ידי החזקת נכסים והן על ידי מכירתם). לצורך הקביעה אם תזרימי מזומנים עומדים להיות ממומשים על ידי גביית תזרימי המזומנים החוזיים של הנכסים הפיננסיים, הכרחי להביא בחשבון את התדירות, הערך והעיתוי של מכירות בתקופות קודמות, הסיבות למכירות אלה והציפיות לגבי פעילות מכירות עתידיות. אולם, מכירות בפני עצמן אינן קובעות את המודל העסקי ולפיכך לא ניתן להביא אותן בחשבון במבודד (in isolation). במקום זאת, מידע לגבי מכירות מהעבר וציפיות לגבי מכירות עתידיות מספק ראיה המתייחסת לאופן שבו המטרה המוצהרת של הישות לניהול הנכסים הפיננסיים מושגת ובפרט האופן שבו תזרימי מזומנים ממומשים. ישות חייבת להביא בחשבון מידע לגבי מכירות מהעבר בהקשר של הסיבות למכירות אלה והתנאים שהיו קיימים באותו זמן בהשוואה לתנאים הנוכחיים.

4.1.23 למרות שהמטרה של מודל עסקי של ישות עשויה להיות החזקה של נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים, הישות אינה צריכה להחזיק בכל המכשירים האלה עד לפירעון. לכן, מודל עסקי של ישות יכול להיות להחזיק נכסים פיננסיים

כדי לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים גם כאשר מתרחשות מכירות של נכסים פיננסיים או כאשר מכירות כאלה חזויות להתרחש בעתיד.

4.1.א.3ב המודל העסקי עשוי להיות להחזיק את הנכסים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים גם אם הישות מוכרת נכסים פיננסיים כאשר קיימת עלייה בסיכון האשראי של הנכסים. על מנת לקבוע אם הייתה עלייה בסיכון האשראי של הנכסים, הישות מביאה בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס, כולל מידע צופה פני עתיד. ללא קשר לתדירותן ולערכן, מכירות כתוצאה מעלייה בסיכון אשראי של הנכסים אינן מצביעות על חוסר עקביות עם מודל עסקי שמטרתו להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים מאחר שאיכות האשראי של נכסים פיננסיים היא רלוונטית ליכולת הישות לגבות תזרימי מזומנים חוזיים. פעילויות ניהול סיכון אשראי שמטרתן צמצום הפסדי אשראי פוטנציאליים כתוצאה מהתדרדרות אשראי הן אינטגרליות למודל עסקי כזה. מכירת נכס פיננסי מאחר שהוא אינו מקיים עוד את קריטריוני האשראי שהוגדרו במדיניות ההשקעה המתועדת של הישות היא דוגמה למכירה שהתרחשה כתוצאה מעלייה בסיכון אשראי. אולם, בהעדר מדיניות כזו, ישות יכולה להוכיח בדרכים אחרות שהמכירה התרחשה כתוצאה מעלייה בסיכון אשראי.

4.1.ב.3ב מכירות המתרחשות מסיבות אחרות, כמו מכירות המבוצעות כדי לנהל ריכוז סיכון אשראי (ללא עלייה בסיכון האשראי של הנכסים), עשויות אף הן להיות עקביות עם מודל עסקי שמטרתו להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים. בפרט, מכירות כאלה עשויות להיות עקביות עם מודל עסקי שמטרתו להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים אם מכירות אלה אינן תדירות (גם אם הן משמעותיות בערכן) או שהן אינן משמעותיות בערכן הן כל מכירה בפני עצמה והן ביחד (גם אם הן תדירות). אם יותר ממספר לא תדיר של מכירות כאלה מבוצעות מתוך תיק ומכירות כאלה הן יותר מלא משמעותיות בערכן (בין אם כל מכירה בפני עצמה או כל המכירות ביחד), הישות צריכה להעריך אם ובאיזה אופן מכירות כאלה הן עקביות עם המטרה לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים. העובדה שצד שלישי כופה את הדרישה למכור את הנכסים הפיננסיים או שפעילות זו היא בהתאם לשיקול הדעת של הישות, אינה רלוונטית להערכה זו. גידול בתדירות או בערך של המכירות בתקופה מסוימת אינו בהכרח לא עקבי עם המטרה להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים, אם ישות יכולה להסביר את הסיבות למכירות אלה ולהוכיח מדוע מכירות אלה אינן משקפות שינוי במודל העסקי של הישות. בנוסף, מכירות עשויות להיות

עקביות עם המטרה להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים אם המכירות מתבצעות קרוב למועד הפירעון של הנכסים הפיננסיים והתקבולים מהמכירות הם קירוב של הגבייה של יתרת תזרימי המזומנים החוזיים.

4.1.4b להלן דוגמאות מתי המטרה של מודל עסקי של ישות עשויה להיות להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים. רשימה זו של דוגמאות אינה ממצה. מעבר לכך, הדוגמאות אינן מיועדות לדון בכל הגורמים שעשויים להיות רלוונטיים להערכה של המודל העסקי של ישות וגם לא לקבוע את החשיבות היחסית של הגורמים.

דוגמה	ניתוח
<p>דוגמה 1</p> <p>ישות מחזיקה השקעות על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים שלהם. ניתן לחזות את צרכי המימון של הישות ומועדי הפירעון של הנכסים הפיננסיים שלה תואמים לצרכי המימון הנאמדים של הישות.</p> <p>הישות מבצעת פעילויות ניהול סיכון אשראי במטרה לצמצם הפסדי אשראי. בעבר, המכירות התרחשו באופן טיפוסי כאשר סיכון האשראי של הנכסים הפיננסיים עלה כך שהנכסים לא קיימו עוד את קריטריוני האשראי שהוגדרו במדיניות ההשקעה המתועדת של הישות. בנוסף, מכירות לא תדירות התרחשו כתוצאה מצרכי מימון שלא נחזו.</p> <p>זוחות לאנשי מפתח בהנהלה מתמקדים באיכות האשראי של הנכסים הפיננסיים ובתשואה החוזית. הישות גם עוקבת אחרי (monitors) מידע נוסף ובין היתר גם אחרי שוויים ההוגן של הנכסים הפיננסיים.</p>	<p>למרות שהישות מביאה בחשבון, בין היתר, את שוויים ההוגן של הנכסים הפיננסיים מנקודת מבט של נזילות (כלומר סכום המזומן שימומש אם הישות צריכה למכור נכסים), מטרת הישות היא להחזיק את הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים. מכירות לא יסתרו מטרה זו אם הן בתגובה לעלייה בסיכון האשראי של הנכסים, לדוגמה אם הנכסים אינם מקיימים עוד את קריטריוני האשראי שהוגדרו במדיניות ההשקעה המתועדת של הישות. מכירות לא תדירות הנובעות מצרכי מימון שלא נחזו (לדוגמה בתרחיש של מצוקה) גם הן לא יסתרו מטרה זו, גם אם מכירות אלה משמעותיות בערכן.</p>
המשך...	

<i>המשך...</i>	
ניתוח	דוגמה
<p>המטרה של המודל העסקי של הישות היא להחזיק בנכסים הפיננסיים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים.</p> <p>אותו ניתוח יחול גם אם הישות אינה מצפה לקבל את כל תזרימי המזומנים החוזיים (לדוגמה, אחדים מהנכסים הפיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי במועד ההכרה לראשונה).</p> <p>יתרה מזו, העובדה שהישות מתקשרת בנגזרים כדי לשנות את תזרימי המזומנים של התיק אינה משנה כשלעצמה את המודל העסקי של הישות.</p>	<p>דוגמה 2</p> <p>מודל עסקי של ישות הוא לרכוש תיקים של נכסים פיננסיים, כגון הלוואות. תיקים אלה יכולים לכלול, או לא לכלול, נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי.</p> <p>אם תשלום על ההלוואות אינו מבוצע במועדו, הישות מנסה לממש את תזרימי המזומנים החוזיים באמצעים שונים - לדוגמה, על ידי יצירת קשר עם החייב באמצעות דואר אלקטרוני, טלפון או שיטות אחרות. המטרה של הישות היא לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים והישות אינה מנהלת הלוואה כלשהי בתיק זה במטרה לממש תזרימי מזומנים על ידי מכירתם.</p> <p>במקרים אחדים, הישות מתקשרת בחוזי החלפת ריבית לשינוי שיעור הריבית בנכסים פיננסיים מסוימים בתיק משיעור ריבית משתנה לשיעור ריבית קבוע.</p>
<i>המשך...</i>	

<i>המשך...</i>	
דוגמה	ניתוח
<p>דוגמה 3</p> <p>לישות יש מודל עסקי שמטרתו יצירה של הלוואות ללקוחות ולאחר מכן מכירת אותן הלוואות לישות איגוח (securitisation vehicle). ישות האיגוח מנפיקה מכשירים למשקיעים.</p> <p>הישות היוצרת שולטת על ישות האיגוח ולכן מאחדת אותה.</p> <p>ישות האיגוח גובה את תזרימי המזומנים החוזיים מההלוואות ומעבירה אותם למשקיעים שלה.</p> <p>נניח לצורך דוגמה זו שההלוואות ממשיכות להיות מוכרות בדוח על המצב הכספי המאוחד מאחר שההלוואות אינן נגרעות על ידי ישות האיגוח.</p>	<p>הקבוצה המאוחדת יצרה את ההלוואות במטרה להחזיק אותן על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים.</p> <p>אולם, לישות היוצרת יש מטרה לממש תזרימי מזומנים מתיק ההלוואות על ידי מכירת ההלוואות לישות האיגוח, כך שלמטרת דוחותיה הכספיים הנפרדים היא לא תחשב כמנהלת תיק זה על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים.</p>
<p>דוגמה 4</p> <p>מוסד פיננסי מחזיק נכסים פיננסיים על מנת לקיים את צרכי הנזילות בתרחיש של 'מצוקה' (לדוגמה, משיכה של פקדונות בבנק הגורמת לקשיי נזילות (run on the bank's deposits)). הישות אינה חוזה מכירה של נכסים אלה, למעט בתרחישים כאלה.</p>	<p>המטרה של המודל העסקי של הישות היא להחזיק את הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים.</p> <p>הניתוח לא ישתנה גם אם במהלך תרחיש 'מצוקה' קודם הישות ביצעה מכירות שהיו משמעותיות בערכן על מנת לקיים את צרכי הנזילות שלה.</p>
<i>המשך...</i>	

<i>...המשך</i>	
דוגמה	ניתוח
<p>דוגמה 4 (המשך)</p> <p>הישות עוקבת אחרי איכות האשראי של הנכסים הפיננסיים ומטרתה בניהול הנכסים הפיננסיים היא לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים. הישות מעריכה את הביצועים של הנכסים על בסיס הכנסות ריבית שהרווחו והפסדי אשראי שמומשו.</p> <p>אולם, הישות עוקבת גם אחרי השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים מנקודת מבט של נזילות על מנת להבטיח שסכום המזומנים שימומש אם הישות תצטרך למכור את הנכסים בתרחיש 'מצוקה' יספיק על מנת לקיים את צרכי הנזילות של הישות. מעת לעת, הישות מבצעת מכירות שאינן משמעותיות בערכן כדי להוכיח נזילות.</p>	<p>באופן דומה, פעילות שחוזרת על עצמה של מכירות שהן אינן משמעותיות בערכן אינה מהווה חוסר עקביות עם החזקת נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים.</p> <p>בניגוד לכך, אם ישות מחזיקה נכסים פיננסיים על מנת לקיים את צורכי הנזילות היומ-יומיים שלה ובקיום מטרה זו מעורבות מכירות תכופות שהן משמעותיות בערכן, המטרה של המודל העסקי של הישות אינה להחזיק את הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים.</p> <p>באופן דומה, אם הישות נדרשת על ידי גוף פיקוח שלה למכור באופן שגרתי נכסים פיננסיים כדי להוכיח שהנכסים הם נזילים והערך של הנכסים שנמכרו הוא משמעותי, המודל העסקי של הישות אינו להחזיק את הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים. העובדה שצד שלישי כופה את הדרישה למכור את הנכסים הפיננסיים, או שפעילות זו היא לפי שיקול דעת הישות, אינה רלוונטית לניתוח.</p>

מודל עסקי שמטרתו מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים

4.1.א4ב ישות עשויה להחזיק נכסים פיננסיים במסגרת מודל עסקי שמטרתו מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים. בסוג זה של מודל עסקי, אנשי המפתח בהנהלה של הישות קיבלו החלטה שהן גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן מכירת נכסים פיננסיים הן אינטגרליות להשגת המטרה של המודל העסקי. קיימות מטרות מגוונות שעשויות להיות עקביות עם סוג זה של מודל עסקי. לדוגמה, המטרה של המודל העסקי עשויה להיות לנהל את צורכי הנזילות היומ-יומיים, לשמור על פרופיל תשואת ריבית מסוים או להתאים את משך הזמן של הנכסים הפיננסיים למשך הזמן של ההתחייבויות שנכסים אלה מממנים. על מנת להשיג מטרה כזו, הישות גם תגבה תזרימי מזומנים חוזיים וגם תמכור נכסים פיננסיים.

4.1.ב4ב בהשוואה למודל עסקי שמטרתו היא להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים, במודל עסקי זה באופן טיפוסי מעורבת תדירות גדולה יותר של מכירות וערך גדול יותר של מכירות. זאת מאחר שמכירת נכסים פיננסיים היא אינטגרלית להשגת המטרה של המודל העסקי ולא רק אקראית למודל עסקי זה. אולם, לא קיים סף לתדירות או לערך של המכירות שחייבות להתרחש במודל עסקי זה מאחר שהן גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן מכירת נכסים פיננסיים הם אינטגרליים להשגת מטרתו.

4.1.ג4ב להלן דוגמאות מתי המטרה של המודל העסקי של הישות מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים. רשימה זו של דוגמאות אינה ממצה. מעבר לכך, הדוגמאות אינן מיועדות לתאר את כל הגורמים שעשויים להיות רלוונטיים להערכה של המודל העסקי של ישות וגם לא לקבוע את החשיבות היחסית של הגורמים.

דוגמה	ניתוח
<p>דוגמה 5</p> <p>ישות חוזה יציאה הונית בעוד שנים אחדות. הישות משקיעה את עודפי המזומנים שלה בנכסים פיננסיים לזמן קצר ולזמן ארוך כך שהיא תוכל לממן את היציאה כאשר יעלה הצורך. לרבים מהנכסים הפיננסיים יש אורך חיים חוזי שעולה על תקופת ההשקעה החזויה של הישות.</p> <p>הישות תחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים שלהם וכאשר תגיע הזדמנות הישות תמכור נכסים פיננסיים על מנת להשקיע מחדש את המזומנים בנכסים פיננסיים בעלי תשואה גבוהה יותר.</p> <p>המנהלים האחראים על התיק מתוגמלים בהתבסס על התשואה הכוללת שהופקה מהתיק.</p>	<p>המטרה של המודל העסקי מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים. הישות תקבל החלטות על בסיס מתמשך אם גביית תזרימי מזומנים חוזיים או מכירת נכסים פיננסיים תמקסם את התשואה על התיק עד שיעלה הצורך למזומנים שהושקעו.</p> <p>בניגוד לכך, הנח כי ישות שחווה תזרים מזומנים שלילי בעוד חמש שנים על מנת לממן יציאה הונית משקיעה עודפי מזומנים בנכסים פיננסיים לזמן קצר. כאשר מגיע מועד הפירעון של ההשקעות, הישות משקיעה מחדש את המזומנים בנכסים פיננסיים לזמן קצר חדשים. הישות שומרת על אסטרטגיה זו עד שהמימון נדרש, ובמועד זה הישות משתמשת בתקבולים מהנכסים הפיננסיים שנפרעו כדי לממן את היציאה ההונית. רק מכירות שאינן משמעותיות בערכן מתרחשות לפני מועד הפירעון (אלא אם כן חלה עליה בסיכון אשראי).</p> <p>המטרה של מודל עסקי מנוגד זה היא להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים.</p>

דוגמה	ניתוח
<p>דוגמה 6</p> <p>מוסד פיננסי מחזיק נכסים פיננסיים על מנת לקיים את צורכי הנזילות היומ-יומיים שלו. הישות מנסה לצמצם את העלויות של ניהול צורכי נזילות אלה ולפיכך מנהלת באופן פעיל את התשואה על התיק. תשואה זו מורכבת מגביית התשלומים החוזיים כמו גם מרווחים והפסדים ממכירה של נכסים פיננסיים.</p> <p>כתוצאה מכך, הישות מחזיקה נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ומוכרת נכסים פיננסיים על מנת להשקיע מחדש בנכסים פיננסיים המניבים תשואה גבוהה יותר או על מנת להתאים אותם טוב יותר למשך הזמן של ההתחייבויות שלה. בעבר, כתוצאה מאסטרטגיה זו הייתה פעילות של מכירות תדירות ומכירות אלה היו משמעותיות בערכן. פעילות זו חזויה להמשיך בעתיד.</p>	<p>מטרת המודל העסקי היא למקסם את התשואה על התיק על מנת לקיים את צורכי הנזילות היומ-יומיים והישות משיגה מטרה זו הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים. במילים אחרות, הן גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן מכירת נכסים פיננסיים הן אינטגרליות להשגת המטרה של המודל העסקי.</p>

דוגמה	ניתוח
<p>דוגמה 7</p> <p>מבטח מחזיק נכסים פיננסיים על מנת לממן התחייבויות בגין חווי ביטוח. המבטח משתמש בתקבולים מתזרימי המזומנים החוזיים על הנכסים הפיננסיים על מנת לסלק התחייבויות בגין חווי ביטוח במועדן. על מנת להבטיח שתזרימי המזומנים החוזיים מהנכסים הפיננסיים הם מספיקים על מנת לסלק התחייבויות אלה, המבטח מבצע פעילות קניה ומכירה משמעותית על בסיס סדיר על מנת לאזן מחדש את תיק הנכסים שלו ולקיים את צורכי תזרים המזומנים, כשהם עולים.</p>	<p>המטרה של המודל העסקי היא לממן את ההתחייבויות בגין חווי ביטוח. על מנת להשיג מטרה זו, הישות גובה תזרימי מזומנים חוזיים במועדם ומוכרת נכסים פיננסיים על מנת לשמור על הפרופיל הרצוי של תיק הנכסים. לכן, הן גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן מכירת נכסים פיננסיים הן אינטגרליות להשגת המטרה של המודל העסקי.</p>

מודלים עסקיים אחרים

4.1.5ב נכסים פיננסיים נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם הם אינם מוחזקים במודל עסקי שמטרתו להחזיק נכסים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים או במודל עסקי שמטרתו מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים (אך ראה גם סעיף 5.7.5). מודל עסקי אחד שתוצאתו היא מדידה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד הוא מודל שבו ישות מנהלת את הנכסים הפיננסיים במטרה לממש תזרימי מזומנים באמצעות מכירה של הנכסים. הישות מקבלת החלטות בהתבסס על שווים ההוגן של הנכסים ומנהלת את הנכסים כדי לממש את שוויים ההוגן. במקרה כזה, התוצאה של מטרת הישות באופן רגיל תהיה קניה ומכירה פעילה. למרות שהישות תגבה תזרימי מזומנים חוזיים בזמן שהיא מחזיקה את הנכסים הפיננסיים, המטרה של מודל עסקי כזה אינה מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים. זאת מאחר שגביית תזרימי המזומנים החוזיים אינה אינטגרלית להשגת המטרה של המודל העסקי, אלא היא אקראית.

4.1.6b תיק של נכסים פיננסיים שמנוהל על בסיס שווי הוגן והביצועים שלו מוערכים על פיו (כמתואר בסעיף 4.2.2 סעיף (ב)) אינו מוחזק על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ואינו מוחזק הן על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים והן על מנת למכור נכסים פיננסיים. הישות ממוקדת בעיקר במידע על שווי הוגן ומשתמשת במידע זה על מנת להעריך את הביצועים של הנכסים ועל מנת לקבל החלטות. בנוסף, תיק של נכסים פיננסיים שמקיים את ההגדרה של מוחזק למסחר אינו מוחזק על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ואינו מוחזק הן על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים והן על מנת למכור נכסים פיננסיים. עבור תיקים כאלה, גביית תזרימי המזומנים החוזיים היא רק אקראית להשגת המטרה של המודל העסקי. כתוצאה מכך, תיקים כאלה של נכסים פיננסיים חייבים להימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

תזרימי מזומנים חוזיים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה

4.1.7b סעיף 4.1.1 סעיף (ב) דורש מישות לסווג נכס פיננסי על בסיס מאפייני תזרים המזומנים החוזי שלו כנכס הפיננסי המוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק נכסים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים או כנכס פיננסי המוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת הנכסים הפיננסיים, אלא אם כן סעיף 4.1.5 חל. על מנת לעשות זאת, התנאי בסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.2א2 סעיף (ב) דורש מישות לקבוע אם תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

4.1.7bא תזרימי מזומנים חוזיים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה הם עקביים עם הסדר הלוואה בסיסי. בהסדר הלוואה בסיסי, תמורה עבור ערך הזמן של הכסף (ראה סעיפים 4.1.9א-4.1.9ב) וסיכון אשראי הם באופן טיפוסי המרכיבים המשמעותיים ביותר של ריבית. אולם, בהסדר כזה, ריבית יכולה גם לכלול תמורה עבור סיכוני הלוואה בסיסיים אחרים (לדוגמה, סיכון נזילות) ועלויות (לדוגמה, עלויות מנהלתיות) הקשורות להחזקת הנכס הפיננסי לתקופה מסוימת של זמן. בנוסף, ריבית יכולה לכלול מרווח רווח שהוא עקבי עם הסדר הלוואה בסיסי. בנסיבות כלכליות קיצוניות, ריבית יכולה להיות שלילית אם, לדוגמה, המחזיק בנכס פיננסי משלם באופן מפורש או באופן משתמע עבור הפקדת כספו לתקופה מסוימת של זמן (ועמלה זו עולה על התמורה שהמחזיק מקבל עבור ערך הזמן של הכסף, סיכון אשראי וסיכוני הלוואה בסיסיים אחרים ועלויות). אולם, תנאים חוזיים שיוצרים חשיפה לסיכונים או לתנדטיות בתזרימי המזומנים החוזיים שאינם קשורים להסדר

הלוואה בסיסי, כמו חשיפה לשינויים במחירי הון או במחירי סחורת יסוד, תוצאתם אינה תזרימי מזומנים חוזיים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. נכס פיננסי שנוצר או שנרכש יכול להיות הסדר הלוואה בסיסי ללא קשר אם הוא הלוואה בצורתו המשפטית.

4.1.ב7 בהתאם לסעיף 4.1.3 סעיף (א), קרן היא השווי ההוגן של הנכס הפיננסי במועד ההכרה לראשונה. אולם, סכום קרן זה עשוי להשתנות במהלך אורך החיים של הנכס הפיננסי (לדוגמה, אם קיימים החזרים של קרן).

4.1.ב8 הישות תעריך אם תזרימי מזומנים חוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה במטבע שבו נקוב הנכס הפיננסי.

4.1.ב9 מינוף הוא מאפיין של תזרים מזומנים חוזי של נכסים פיננסיים אחדים. מינוף מגדיל את ההשתנות של תזרימי המזומנים החוזיים וגורם לכך שאין להם את המאפיינים הכלכליים של ריבית. אופציה שעומדת בפני עצמה, חוזי אקדמה וחוזי החלפה הם דוגמאות לנכסים פיננסיים שכוללים מינוף כזה. לכן חוזים כאלה אינם מקיימים את התנאי שבסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.א2 סעיף (ב) ואינם יכולים להימדד לאחר ההכרה לראשונה בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

תמורה עבור ערך הזמן של הכסף

4.1.א9 ערך הזמן של הכסף הוא מרכיב של ריבית שמספק תמורה רק עבור חלוף הזמן. כלומר, מרכיב ערך הזמן של הכסף אינו מספק תמורה עבור סיכונים אחרים או עלויות אחרות הקשורות להחזקת נכס פיננסי. על מנת להעריך אם המרכיב מספק תמורה רק עבור חלוף הזמן, ישות מפעילה שיקול דעת ומביאה בחשבון גורמים רלוונטיים כמו המטבע שבו הנכס הפיננסי נקוב והתקופה שלגביה שיעור הריבית נקבע.

4.1.ב9 אולם, במקרים אחדים, ניתן לתקן את המרכיב של ערך הזמן של הכסף (דהיינו בלתי מושלם). זה יהיה המקרה, לדוגמה, אם שיעור הריבית של נכס פיננסי נקבע מחדש מעת לעת אך התדירות של קביעה מחדש של הריבית אינה תואמת את המגמה (tenor) של שיעור הריבית (לדוגמה, שיעור הריבית נקבע מחדש כל חודש לשיעור ריבית לתקופה של שנה) או אם שיעור הריבית של נכס פיננסי נקבע מחדש מעת לעת לפי שיעור ריבית ממוצע של שיעור ריבית מסוים לזמן ארוך ושל שיעור ריבית מסוים לזמן קצר. במקרים כאלה, ישות חייבת להעריך את התיקון על מנת לקבוע אם תזרימי המזומנים החוזיים מייצגים רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. בנסיבות אחדות,

ייתכן שהישות תוכל לבצע קביעה זו על ידי ביצוע הערכה איכותית של המרכיב של ערך הזמן של הכסף בעוד שבנסיבות אחרות ייתכן שהישות תידרש לבצע הערכה כמותית.

4.1.19b בעת הערכה של מרכיב מתוקן של ערך הזמן של הכסף, המטרה היא לקבוע כמה יכלו תזרימי המזומנים החוזיים (לא מהוונים) להיות שונים מתזרימי המזומנים (לא מהוונים) שהיו נובעים אם המרכיב של ערך הזמן של הכסף לא היה מתוקן (תזרימי מזומנים העוגן (benchmark)). לדוגמה, אם הנכס הפיננסי שלגביו מבוצעת הערכה כולל שיעור ריבית משתנה אשר נקבע מחדש בכל חודש לשיעור ריבית לתקופה של שנה, הישות תשווה נכס פיננסי זה למכשיר פיננסי עם תנאים חוזיים זהים וסיכון אשראי זהה מלבד שיעור הריבית המשתנה אשר נקבע מחדש בכל חודש לשיעור ריבית לתקופה של חודש אחד. אם התוצאה של מרכיב מתוקן של ערך הזמן של הכסף עשויה להיות תזרימי מזומנים חוזיים (לא מהוונים) שהם שונים באופן משמעותי מתזרימי מזומנים העוגן (לא מהוונים), הנכס הפיננסי אינו מקיים את התנאי בסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.2א סעיף (ב). על מנת לקבוע זאת, הישות חייבת להביא בחשבון את ההשפעה של המרכיב המתוקן של ערך הזמן של הכסף בכל תקופת דיווח ובמצטבר במהלך אורך חיי המכשיר הפיננסי. הסיבה לקביעה של שיעור הריבית באופן זה אינה רלוונטית לניתוח. אם זה ברור, ללא ניתוח או לאחר ניתוח קצר, שתזרימי המזומנים החוזיים (לא מהוונים) על הנכס הפיננסי הנבחן עשויים להיות (אינם עשויים להיות) שונים באופן משמעותי מתזרימי מזומנים העוגן (לא מהוונים), ישות אינה צריכה לבצע הערכה מפורטת.

4.1.19b בעת הערכה של מרכיב מתוקן של ערך הזמן של הכסף, ישות חייבת להביא בחשבון גורמים שעשויים להשפיע על תזרימי מזומנים חוזיים עתידיים. לדוגמה, אם ישות מעריכה איגרת חוב לתקופה של חמש שנים ושיעור הריבית המשתנה נקבע מחדש כל שישה חודשים לשיעור ריבית לתקופה של חמש שנים, הישות אינה יכולה להגיע למסקנה שתזרימי המזומנים החוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה מאחר שעקום הריבית בעת ההערכה הוא כזה שההבדל בין שיעור ריבית לחמש שנים לבין שיעור הריבית לשישה חודשים אינו משמעותי. במקום זאת, הישות חייבת להביא גם בחשבון אם הקשר בין שיעור ריבית לחמש שנים לבין שיעור ריבית לשישה חודשים עשוי להשתנות במהלך אורך החיים של המכשיר כך שתזרימי המזומנים החוזיים (לא מהוונים) במהלך אורך החיים של המכשיר עשויים להיות שונים באופן משמעותי מתזרימי מזומנים העוגן (לא מהוונים). אולם, ישות חייבת להביא בחשבון רק תרחישים אפשריים באופן סביר ולא את כל התרחישים האפשריים. אם ישות מגיעה למסקנה שתזרימי

המזומנים החוזיים (לא מהוונים) עשויים להיות שונים באופן משמעותי מתזרימי המזומנים benchmark, הנכס הפיננסי אינו מקיים את התנאי בסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.2 סעיף (ב) ולפיכך אינו יכול להימדד בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

ב4.1.9ה בתחומי שיפוט אחדים, הממשלה או רשות מפקחת קובעות את שיעורי הריבית. לדוגמה, פיקוח ממשלתי על שיעורי ריבית יכול להיות חלק ממדיניות מקרו-כלכלית רחבה או על מנת לעודד ישויות להשקיע בסקטור מסוים של הכלכלה. בחלק מהמקרים האלה, המטרה של מרכיב ערך הזמן של הכסף אינה לספק תמורה רק עבור חלוף הזמן. אולם, למרות סעיפים ב4.1.9א-4.1.9ב, שיעור ריבית מפוקח ייחשב קירוב למרכיב ערך הזמן של הכסף לצורך יישום התנאי בסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.2 סעיף (ב), אם שיעור ריבית מפוקח זה מספק תמורה שהיא עקבית באופן כללי עם חלוף הזמן ואינו מספק חשיפה לסיכונים או תנודתיות בתזרימי המזומנים החוזיים שאינם עקביים עם הסדר הלוואה בסיסי.

תנאים חוזיים שמשנים את העיתוי או הסכום של תזרימי מזומנים חוזיים

ב4.1.10א אם נכס פיננסי כולל תנאי חוזי אשר יכול לשנות את העיתוי או את הסכום של תזרימי מזומנים חוזיים (לדוגמה, אם הנכס ניתן לפירעון מוקדם לפני מועד הפירעון או שניתן להאריך אותו), הישות חייבת לקבוע אם תזרימי המזומנים החוזיים אשר עשויים לנבוע לאורך חיי המכשיר כתוצאה מתנאי חוזי זה הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. על מנת לבצע קביעה זו, הישות חייבת להעריך את תזרימי המזומנים החוזיים שעשויים לנבוע הן לפני, והן אחרי, השינוי בתזרימי המזומנים החוזיים. ייתכן שהישות תצטרך להעריך גם את המהות של אירוע מותנה כלשהו (כלומר, אירוע מפעיל (trigger) אשר ישנה את העיתוי או הסכום של תזרימי המזומנים החוזיים. בעוד שהמהות של האירוע המותנה בפני עצמה אינה מהווה גורם מכריע בהערכה אם תזרימי המזומנים החוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה, היא עשויה להוות סימן. לדוגמה, נשווה מכשיר פיננסי עם שיעור ריבית שנקבע מחדש לשיעור גבוה יותר אם החייב לא עומד במספר מסוים של תשלומים למכשיר פיננסי עם שיעור ריבית שנקבע מחדש לשיעור גבוה יותר אם מדד מניות מוגדר מגיע לרמה מסוימת. סביר יותר שבמקרה הראשון תזרימי המזומנים החוזיים לאורך חיי המכשיר יהיו רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה עקב הקשר בין תשלומים שלא בוצעו במועד לבין עלייה בסיכון האשראי. (ראה גם סעיף 4.1.18).

ב4.1.111 להלן דוגמאות של תנאים חוזיים שתוצאתם היא תזרימי מזומנים חוזיים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה:

(א) שיעור ריבית משתנה המורכב מתמורה עבור ערך הזמן של הכסף, סיכון האשראי המתייחס לסכום הקרן שטרם נפרעה במהלך תקופה מסוימת של זמן (ניתן לקבוע את התמורה עבור סיכון האשראי רק במועד ההכרה לראשונה ולפיכך היא עשויה להיות קבועה) וסיכוני הלוואה בסיסיים אחרים ועלויות, כמו גם מרווח רווח;

(ב) תנאי חוזי המתיר למנפיק (כלומר, החייב) לבצע פירעון מוקדם של מכשיר חוב או המתיר למחזיק (כלומר, הנושה) להחזיר מכשיר חוב למנפיק לפני מועד הפירעון וסכום הפירעון המוקדם מייצג באופן מהותי סכומים שטרם שולמו של קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה, אשר עשוי לכלול פיצוי סביר נוסף בגין הסיום המוקדם של החוזה; וכן

(ג) תנאי חוזי שמתיר למנפיק או למחזיק להאריך את תקופת החוזה של מכשיר החוב (כלומר אופציית הארכה) ותוצאתם של התנאים של אופציית הארכה היא תזרימי מזומנים חוזיים במהלך תקופת הארכה שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה אשר עשויים לכלול פיצוי סביר נוסף בגין הארכה של החוזה.

ב4.1.121 למרות סעיף 4.1.10, נכס פיננסי שאחרת היה מקיים את התנאי בסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.א2 סעיף (ב), אך אינו מקיים אותו רק כתוצאה מתנאי חוזי שמתיר למנפיק (או דורש ממנו) לפרוע מוקדם מכשיר חוב או מתיר למחזיק (או דורש ממנו) להחזיר מכשיר חוב למנפיק לפני מועד הפירעון, כשיר להימדד בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר (בכפוף לעמידה בתנאי בסעיף 4.1.2 סעיף (א) או התנאי בסעיף 4.1.א2 סעיף (א) אם:

(א) הישות רוכשת או יוצרת את הנכס הפיננסי בפרמיה או בניכיון ביחס לערך הנקוב החוזי.

(ב) סכום הפירעון המוקדם מייצג באופן מהותי את הערך הנקוב החוזי וריבית חוזית שנצברה (אך טרם שולמה), אשר עשוי לכלול פיצוי סביר נוסף בגין הסיום המוקדם של החוזה; וכן

(ג) כאשר הישות מכירה לראשונה בנכס הפיננסי, השווי ההוגן של מאפיין הפירעון המוקדם אינו משמעותי.

ב4.1.13 הדוגמאות הבאות ממחישות תזרימי מזומנים חוזיים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. רשימת דוגמאות זו אינה ממצה.

מכשיר	ניתוח
<p>מכשיר א</p> <p>מכשיר א הוא איגרת חוב בעלת מועד פירעון קבוע. תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה צמודים למדד אינפלציה של המטבע שבו המכשיר הונפק. ההצמדה לאינפלציה אינה ממונפת והקרן מוגנת.</p>	<p>תזרימי המזומנים החוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. הצמדת התשלומים של קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה למדד אינפלציה לא ממונף מאפס את ערך הזמן של הכסף לרמה שוטפת. במילים אחרות, שיעור הריבית על המכשיר משקף ריבית "ריאלית". לכן, סכומי הריבית מהווים תמורה עבור ערך הזמן של הכסף בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.</p> <p>אולם, אם תשלומי הריבית צמודים למשתנה אחר כמו ביצועי הלווה (לדוגמה הכנסה נטו של הלווה) או למדד מניות, תזרימי המזומנים החוזיים אינם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה (אלא אם כן התוצאה של הצמדה לביצועי הלווה היא תיאום שרק מפצה את המחזיק עבור סיכון אשראי של המכשיר, כך שתזרימי מזומנים חוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית).</p>
<p>המשך ...</p>	

<i>המשך...</i>	
מכשיר	ניתוח
מכשיר א (המשך)	<p>זאת מאחר שתזרימי המזומנים החוזיים משקפים תשואה שהיא אינה עקבית עם הסדר הלוואה בסיסי (ראה סעיף ב4.1.1).</p>
מכשיר ב	<p>תזרימי המזומנים החוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה כל עוד הריבית ששולמה לאורך חיי המכשיר משקפת תמורה עבור ערך הזמן של הכסף, עבור סיכון האשראי המיוחד למכשיר ועבור סיכונים הלוואה בסיסיים אחרים ועלויות, כמו גם מרווח רווח (ראה סעיף ב4.1.1). העובדה ששיעור ריבית הליבור נקבע מחדש במהלך אורך חיי המכשיר אינה כשלעצמה פוסלת את המכשיר מלהיות כשיר.</p> <p>אולם, אם הלווה יכול לבחור לשלם שיעור ריבית לחודש אשר נקבע מחדש כל שלושה חודשים, שיעור הריבית נקבע מחדש בתדירות שאינה תואמת את המגמה של שיעור הריבית. כתוצאה מכך, המרכיב של ערך הזמן של הכסף מתוקן.</p>
<i>המשך...</i>	

...המשך	
מכשיר	ניתוח
מכשיר ב (המשך)	<p>באופן דומה, אם למכשיר יש שיעור ריבית חוזי המבוסס על תקופה העולה על יתרת אורך חיי המכשיר (לדוגמה, אם מכשיר שהתקופה לפירעון שלו היא חמש שנים משלם שיעור משתנה שנקבע מחדש בכל תקופה (periodically) אבל תמיד משקף תקופה לפירעון של חמש שנים), המרכיב של ערך הזמן של הכסף מתוקן. זאת מאחר שהריבית שיש לשלם בכל תקופה אין לה כלל קשר לתקופת הריבית.</p> <p>במקרים כאלה, הישות חייבת להעריך באופן איכותי או כמותי את תזרימי המזומנים החוזיים כנגד אלה על מכשיר שהוא זהה בכל ההיבטים למעט שהמגמה של שיעור הריבית תואמת את תקופת הריבית על מנת לקבוע אם תזרימי המזומנים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. (אך ראה סעיף ב9.4.1 להנחיות לגבי שיעורי ריבית מפוקחים).</p>
... המשך	

...המשך	
מכשיר	ניתוח
מכשיר ב (המשך)	<p>לדוגמה, בהערכת איגרת חוב לתקופה של חמש שנים המשלמת ריבית משתנה אשר נקבעת מחדש כל שישה חודשים, אך תמיד משקפת תקופה לפירעון של חמש שנים, ישות מביאה בחשבון את תזרימי המזומנים החוזיים על מכשיר אשר שיעור הריבית עליו נקבע מחדש כל שישה חודשים לשיעור ריבית לשישה חודשים, אך מלבד זאת, המכשיר זהה.</p> <p>אותו ניתוח יחול אם הלווה יכול לבחור בין שיעורי ריבית שונים שהמלווה מפרסם (לדוגמה, הלווה יכול לבחור בין שיעור ריבית משתנה שהמלווה מפרסם לחדש אחד לבין שיעור ריבית משתנה שהמלווה מפרסם לשלושה חודשים).</p>
... המשך	

<i>המשך...</i>	
ניתוח	מכשיר
<p>תזרימי המזומנים החוזיים של:</p> <p>(א) מכשיר הנושא ריבית קבועה וכן</p> <p>(ב) מכשיר הנושא ריבית משתנה</p> <p>הם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה כל עוד הריבית משקפת תמורה עבור ערך הזמן של הכסף, עבור סיכון האשראי המיוחס למכשיר במהלך התקופה של המכשיר ועבור סיכונים הלוואה בסיסיים אחרים ועלויות, כמו גם מרווח רווח. (ראה סעיף ב7א.1.4)</p> <p>כתוצאה מכך, למכשיר המהווה שילוב של (א) ו-(ב) (לדוגמה איגרת חוב עם תקרת ריבית) יכולים להיות תזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. תנאי חוזי כזה עשוי להפחית את השתנות תזרימי המזומנים על ידי קביעת מגבלה לשיעור הריבית המשתנה (לדוגמה תקרת שיעור ריבית או רצפת שיעור ריבית) או להגדיל את השתנות תזרימי המזומנים בגלל שריבית קבועה הופכת למשתנה.</p>	<p>מכשיר ג</p> <p>מכשיר ג הוא איגרת חוב עם מועד פירעון קבוע המשלמת שיעור ריבית שוק משתנה. לשיעור הריבית המשתנה קיימת תקרה.</p>
<i>המשך...</i>	

<i>המשך...</i>	
ניתוח	מכשיר
<p>העובדה שהלוואה עם זכות חזרה מלאה (full recourse) מובטחת על ידי בטחונות אינה כשלעצמה משפיעה על הניתוח אם תזרימי המזומנים החוזיים הם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.</p>	<p>מכשיר ד</p> <p>מכשיר ד הוא הלוואה עם זכות חזרה מלאה (full recourse) והיא מובטחת על ידי בטחונות</p>
<p>המחזיק ינתח את התנאים החוזיים של המכשיר הפיננסי על מנת לקבוע אם הם יוצרים תזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה ולכן הם עקביים עם הסדר הלוואה בסיסי.</p> <p>ניתוח זה לא יביא בחשבון את התשלומים שנובעים רק כתוצאה מהכוח של רשות המפקחת הלאומית להטיל הפסדים על המחזיקים של מכשיר ה. זאת מאחר שכוח זה, והתשלומים הנובעים ממנו, אינם תנאים חוזיים של המכשיר הפיננסי.</p> <p>בניגוד לכך, תזרימי המזומנים החוזיים לא יהיו רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה אם התנאים החוזיים של המכשיר הפיננסי דורשים או מתירים למנפיק או לישות אחרת להטיל הפסדים על המחזיק</p>	<p>מכשיר ה</p> <p>מכשיר ה מונפק על ידי בנק מפקח ויש לו מועד פירעון נקוב (stated maturity date). המכשיר משלם שיעור ריבית קבוע וכל תזרימי המזומנים החוזיים אינם נתונים לשיקול דעת.</p> <p>אולם, המנפיק כפוף לחקיקה אשר מתירה לרשות מפקחת לאומית או דורשת ממנה להטיל הפסדים על מחזיקים של מכשירים מסוימים, כולל מכשיר ה, בנסיבות מסוימות. לדוגמה, לרשות המפקחת הלאומית יש את הכוח להפחית את הערך הנקוב של מכשיר ה או להמיר אותו למספר קבוע של מניות רגילות של המנפיק אם רשות המפקחת הלאומית קובעת שלמנפיק יש קשיים כלכליים חמורים, שהמנפיק זקוק להון בפיקוח או שהמנפיק מצוי בכשל.</p>
<i>המשך...</i>	

...המשך	
מכשיר	ניתוח
מכשיר ה (המשך)	(לדוגמה, על ידי הפחתת הערך הנקוב או על ידי המרה של המכשיר למספר קבוע של מניות רגילות של המנפיק) כל עוד תנאים חוזיים אלה הם מציאותיים, גם אם ההסתברות היא קלושה שהפסד כזה יוטל.

4.1.14ב הדוגמאות הבאות ממחישות תזרימי מזומנים חוזיים שאינם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. רשימת דוגמאות זו אינה ממצה.

מכשיר	ניתוח
מכשיר ו מכשיר ו הוא איגרת חוב שניתנת להמרה למספר קבוע של מכשירים הונניים של המנפיק.	המחזיק יבחן את איגרת החוב להמרה בשלמותה. תזרימי המזומנים החוזיים אינם תשלומים של קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה מאחר שהם משקפים תשואה שהיא אינה עקבית עם הסדר הלוואה בסיסי (ראה סעיף ב4.1.7א); כלומר, התשואה צמודה לשווי ההון של המנפיק.
מכשיר ז מכשיר ז הוא הלוואה המשלמת שיעור ריבית משתנה הפוך (כלומר לשיעור הריבית יחס הפוך לשיעורי ריבית השוק)	תזרימי המזומנים החוזיים אינם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. סכומי הריבית אינם תמורה עבור ערך הזמן של הכסף בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.
... המשך	

...המשך	
מכשיר	ניתוח
<p>מכשיר ח</p> <p>מכשיר ח הוא מכשיר צמית אבל המנפיק יכול לפרוע את המכשיר בכל מועד ולשלם למחזיק את הסכום הנקוב בתוספת ריבית שהצטברה.</p> <p>מכשיר ח משלם שיעור ריבית שוק אך לא ניתן לבצע את תשלום הריבית אלא אם המנפיק יכול להישאר בעל כושר פירעון מייד לאחר מכן.</p> <p>ריבית דחויה אינה צוברת ריבית נוספת.</p>	<p>תזרימי המזומנים החוזיים אינם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. זאת מאחר שהמנפיק עשוי להידרש לדחות את תשלומי הריבית וריבית נוספת אינה נצברת בגין סכומי הריבית הדחויים האלה. כתוצאה מכך, תשלומי הריבית אינם תמורה עבור ערך הזמן של הכסף בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.</p> <p>אם ריבית היתה נצברת בגין הסכומים הנדחים, תזרימי המזומנים החוזיים היו יכולים להיות תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.</p> <p>העובדה שמכשיר ח הוא צמית כשלעצמה אין משמעה שתזרימי המזומנים החוזיים אינם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. למעשה, למכשיר הצמית יש אופציות הארכה רציפות (מרובות). התוצאה של אופציות כאלה עשויה להיות תזרימי מזומנים חוזיים שהם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה אם תשלומי הריבית מחייבים וקיימת חובה לשלם לצמיתות.</p> <p>בנוסף, העובדה שלמנפיק יש זכות לפירעון מוקדם של מכשיר ח אין משמעה שתזרימי המזומנים החוזיים אינם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה אלא אם המכשיר</p>
...המשך	

...המשך	
מכשיר	ניתוח
מכשיר ח (המשך)	ניתן לפירעון מוקדם בסכום שאינו משקף באופן מהותי תשלום של הקרן שטרם נפרעה וריבית בגין אותה קרן. גם אם סכום הפירעון המוקדם כולל סכום שמפצה את המחזיק בגין הפירעון המוקדם של המכשיר, תזרימי המזומנים החוזיים יכולים להיות תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה (ראה גם סעיף 4.1.12).

4.1.15ב במקרים אחדים, לנכס פיננסי עשויים להיות תזרימי מזומנים חוזיים המתוארים כקרן וריבית, אך תזרימי מזומנים אלה אינם מייצגים תשלום של קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה כפי שמתואר בסעיפים 4.1.2 (ב), 4.1.2א (ב) ו-4.1.3 (ב) סעיף זה.

4.1.16ב זה עשוי להיות המקרה אם הנכס הפיננסי מייצג השקעה בנכסים מסוימים או תזרימי מזומנים מסוימים ולפיכך תזרימי המזומנים החוזיים אינם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. לדוגמה, אם התנאים החוזיים קובעים שתזרימי המזומנים של הנכס הפיננסי גדלים ככל שיותר רכבים משתמשים בכביש אגרה מסוים, תזרימי מזומנים חוזיים אלה אינם עקביים עם הסדר הלוואה בסיסי. כתוצאה מכך, המכשיר אינו מקיים את התנאי בסעיפים 4.1.2 (ב) ו-4.1.2א (ב) סעיף (ב). זה יכול להיות המקרה כאשר זכותו של המלווה להיפרע מהלווה מוגבלת לנכסים מוגדרים של הלווה או תזרימי המזומנים מנכסים מוגדרים (לדוגמה, נכס פיננסי ללא זכות חזרה (non-recourse)).

4.1.17ב אולם, העובדה שנכס פיננסי הוא ללא זכות חזרה (non-recourse) אינה כשלעצמה בהכרח מונעת נכס פיננסי מלעמוד בתנאי של סעיפים 4.1.2 (ב) ו-4.1.2א (ב) סעיף (ב). במצבים כאלה, המלווה נדרש להעריך ("להתבונן מעבר" - look through) את נכסי הבסיס המסוימים או את תזרימי המזומנים המסוימים שבבסיס כדי לקבוע אם תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הפיננסי שיש לסווגם הם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן

שטרם נפרעה. אם התנאים של הנכס הפיננסי יוצרים תזרימי מזומנים אחרים או מגבילים את תזרימי המזומנים באופן שאינו עקבי עם תשלומים המייצגים קרן וריבית, הנכס הפיננסי אינו מקיים את התנאי בסעיפים 4.1.2 סעיף (ב) ו-4.1.2 א.1 סעיף (ב)). העובדה שנכסי הבסיס הם נכסים פיננסיים או נכסים לא פיננסיים אינה כשלעצמה משפיעה על הערכה זו.

4.1.18ב מאפיין של תזרים מזומנים חוזי אינו משפיע על הסיווג של הנכס הפיננסי אם עשויה להיות לו רק השפעה מינימלית על תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הפיננסי. על מנת לקבוע זאת, ישות חייבת להביא בחשבון את ההשפעה האפשרית של מאפיין תזרים המזומנים החוזי בכל תקופת דיווח ובמצטבר במהלך אורך החיים של המכשיר הפיננסי. בנוסף, אם למאפיין תזרים מזומנים חוזי עשויה להיות יותר מהשפעה מינימלית (בתקופת דיווח אחת או במצטבר) על תזרימי המזומנים החוזיים, אך מאפיין תזרים המזומנים אינו מציאותי, הוא אינו משפיע על הסיווג של הנכס הפיננסי. מאפיין תזרים מזומנים אינו מציאותי אם הוא משפיע על תזרימי המזומנים החוזיים של המכשיר רק בעת התרחשות אירוע שהוא נדיר מאד, לא נורמלי ומאד לא סביר שיתרחש.

4.1.19א כמעט בכל עסקת הלוואה, המכשיר של המלווה מדורג ביחס למכשירים של מלווים אחרים של החייב. למכשיר שהוא נחות למכשירים אחרים יכולים להיות תזרימי מזומנים חוזיים שהם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה אם אי תשלום של החייב מהווה הפרת חוזה ולמחזיק יש זכות חוזית לסכומי הקרן והריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה שלא שולמו גם במקרה של פשיטת רגל של החייב. לדוגמה, לקוח המסווג את המלווה שלו כמלווה כללי יהיה כשיר כבעל תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. זה המקרה גם אם החייב הנפיק הלוואות מובטחות על ידי בטחונות, שבמקרה של פשיטת רגל יתנו למחזיק ההלוואה עדיפות על תביעות של המלווה הכללי ביחס לבטחונות, אך אינן משפיעות על הזכות החוזית של המלווה הכללי לקרן שלא שולמה ולסכומים אחרים המגיעים לו.

מכשירים צמודים לפי חוזה

4.1.20א בסוגים אחדים של עסקאות, מנפיק עשוי לתעדף תשלומים למחזיקים של נכסים פיננסיים תוך שימוש במכלול מכשירים הצמודים לפי חוזה אשר יוצרים ריכוזי סיכון אשראי (שכבות (tranches)). לכל שכבה יש דירוג נחיתות (subordination ranking) הקובע את הסדר שבו תזרימי מזומנים כלשהם המופקים על ידי המנפיק מוקצים לשכבה. במצבים כאלה, למחזיקים בשכבה יש

את הזכות לתשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה רק אם המנפיק מפיק תזרימי מזומנים מספיקים על מנת לספק את השכבות בדירוג גבוה יותר.

4.1.21ב בעסקאות כאלה, לשכבה יש מאפייני תזרים מזומנים שהם תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה רק אם:

(א) התנאים החוזיים של השכבה שלגביה מבוצעת הערכה לצורך הסיווג (ללא הסתכלות על קבוצת הבסיס של המכשירים הפיננסיים) יוצרים זכות לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה (לדוגמה שיעור הריבית על השכבה אינו צמוד למדד סחורות יסוד);

(ב) לקבוצת הבסיס של המכשירים הפיננסיים יש את מאפייני תזרים המזומנים המפורטים בסעיפים 4.1.23ב ו-4.1.24ב; וכן

(ג) החשיפה לסיכון אשראי בקבוצת הבסיס של המכשירים הפיננסיים הטבועה בשכבה שווה או נמוכה מהחשיפה לסיכון אשראי של קבוצת הבסיס של המכשירים הפיננסיים (לדוגמה, דירוג האשראי של השכבה שלגביה מבוצעת הערכה לצורך הסיווג שווה או גבוה יותר מדירוג האשראי שהיה חל על שכבה יחידה שמימנה את קבוצת הבסיס של המכשירים הפיננסיים).

4.1.22א הישות חייבת "להתבונן מעבר" עד שהיא תוכל לזהות את קבוצת הבסיס של המכשירים אשר יוצרת (במקום מעבירה) את תזרימי המזומנים. זאת קבוצת הבסיס של המכשירים הפיננסיים.

4.1.23ב קבוצת הבסיס חייבת לכלול מכשיר אחד או יותר שיש לו תזרימי מזומנים חוזיים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

4.1.24א קבוצת הבסיס של מכשירים פיננסיים עשויה לכלול גם מכשירים ש:

(א) מקטינים את השתנות תזרים המזומנים של המכשירים בסעיף 4.1.23ב וכן, כאשר משלבים עם המכשירים בסעיף 4.1.23ב, גורמים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה (לדוגמה תקרת שיעור ריבית או רצפת שיעור ריבית או חוזה שמצמצם את

סיכון האשראי של חלק מהמכשירים בסעיף 4.1.23 או של כולם; או

(ב) מתאימים את תזרימי המזומנים של השכבות עם תזרימי המזומנים של קבוצת מכשירי הבסיס בסעיף 4.1.23 על מנת לטפל בהפרשים הנובעים רק מ:

(i) שיעור ריבית קבוע או משתנה;

(ii) המטבע שבו תזרימי המזומנים נקובים, כולל אינפלציה באותו מטבע; או

(iii) העיתוי של תזרימי המזומנים.

4.1.25א אם מכשיר כלשהו בקבוצה אינו מקיים את התנאים בסעיף 4.1.23 או בסעיף 4.1.24, התנאי בסעיף 4.1.21 סעיף (ב) אינו מתקיים. בביצוע הערכה זו, ייתכן שלא יהיה נחוץ ניתוח מפורט על בסיס כל מכשיר בנפרד. אולם, ישות חייבת להפעיל שיקול דעת ולבצע ניתוח מספיק כדי לקבוע אם המכשירים בקבוצה מקיימים את התנאים בסעיפים 4.1.23-4.1.24. (ראה גם סעיף 4.1.18 להנחיות לגבי מאפייני תזרים מזומנים חוזי שיש להם רק השפעה מינימלית).

4.1.26א אם המחזיק אינו יכול להעריך את התנאים בסעיף 4.1.21 במועד ההכרה לראשונה, השכבה חייבת להימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. אם קבוצת הבסיס של המכשירים יכולה להשתנות לאחר ההכרה לראשונה בדרך כזו שהקבוצה עשויה שלא לקיים את התנאים בסעיפים 4.1.23 ו 4.1.24, השכבה אינה מקיימת את התנאים שבסעיף 4.1.21 וחייבת להימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. אולם, אם קבוצת הבסיס כוללת מכשירים שמובטחים בנכסים שאינם מקיימים את התנאים בסעיפים 4.1.23-4.1.24, לצורך יישום סעיף זה יש להתעלם מהיכולת לקבל חזקה על נכסים כאלה, אלא אם כן הישות רוכשת את השכבה בכוונה לשלוט בבטחונות.

אפשרות לייעד נכס פיננסי או התחייבות פיננסית לשווי הוגן דרך רווח או הפסד (תתי-פרק 4.1 ו-4.2)

4.1.27א בכפוף לתנאים בסעיפים 4.1.5 ו-4.2.2, תקן זה מתיר לישות לייעד נכס פיננסי, התחייבות פיננסית או קבוצה של מכשירים פיננסיים (נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או שניהם)

לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בתנאי שהתוצאה של יעוד כזה היא מידע רלוונטי יותר.

4.1.28ב ההחלטה של ישות לייעד נכס פיננסי או התחייבות פיננסית לשווי הוגן דרך רווח או הפסד דומה לבחירת מדיניות חשבונאית (למרות, שבניגוד לבחירת מדיניות חשבונאית, אין דרישה שהיא תיושם באופן עקבי לכל העסקאות הדומות). כאשר לישות יש בחירה כאמור, סעיף 14(ב) לתקן חשבונאות בינלאומי 8 דורש שהתוצאה של המדיניות שנבחרה תהיה דוחות כספיים שמספקים מידע מהימן ורלוונטי יותר לגבי ההשפעות של עסקאות, אירועים או מצבים אחרים על המצב הכספי, הביצועים הכספיים או תזרימי המזומנים של הישות. לדוגמה, במקרה של יעוד התחייבות פיננסית לשווי הוגן דרך רווח או הפסד, סעיף 4.2.2 מפרט את שתי הנסיבות בהן הדרישה למידע רלוונטי יותר תתקיים. בהתאם לכך, על מנת לבחור ביעוד כאמור בהתאם לסעיף 4.2.2, הישות צריכה להוכיח שהיא מקיימת את אחת משתי הנסיבות האלה (או את שתיהן).

יעוד מבטל או מקטין משמעותית חוסר הקבלה חשבונאית

4.1.29ב מדידה של נכס פיננסי או התחייבות פיננסית וסיווג השינויים שהוכרו בשווים נקבעים לפי סיווג הפריט ואם הפריט הוא חלק מיחסי גידור מיועדים. דרישות אלה יכולות ליצור חוסר עקביות במדידה או בהכרה (לעיתים מכונה כ"חוסר הקבלה חשבונאית") כאשר, לדוגמה, בהיעדר יעוד כשווי הוגן דרך רווח או הפסד, נכס פיננסי היה מסווג כנמדד לאחר הכרה לראשונה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד והתחייבות, שהישות רואה בה כקשורה, הייתה נמדדת לאחר הכרה לראשונה בעלות מופחתת (ללא הכרה בשינויים בשווי הוגן). בנסיבות כאלה, ישות יכולה להסיק שדוחותיה הכספיים היו מספקים מידע רלוונטי יותר אם גם הנכס וגם ההתחייבות היו נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

4.1.30ב הדוגמאות הבאות מראות מתי תנאי זה יכול להתקיים. בכל המקרים, ישות יכולה להשתמש בתנאי זה על מנת לייעד נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כשווי הוגן דרך רווח או הפסד רק אם היא מקיימת את הכלל שנקבע בסעיף 4.1.5 או 4.2.2. סעיף (א).

(א) לישות יש התחייבויות בהתאם לחוזי ביטוח שמדידתן מבוססת על מידע שוטף (כפי שמותר לפי סעיף 24 לתקן דיווח כספי בינלאומי 4), ונכסים פיננסיים, שהיא רואה

בהם כקשורים, שאילולא כן היו נמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר או בעלות מופחתת.

(ב) לישות יש נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או שניהם שחולקים סיכון, כמו סיכון שיעור ריבית, אשר יוצר שינויים מנוגדים בשווי הוגן שנוטים לקזז אחד את השני. אולם, רק אחדים מהמכשירים היו נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (לדוגמה, אלה שהם נגזרים או שמסווגים כמוחזקים למסחר). יתכן גם מצב שלא מתקיימות הדרישות לחשבונאות גידור, לדוגמה משום שלא מתקיימות דרישות האפקטיביות שבסעיף 6.4.1.

(ג) לישות יש נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או שניהם שחולקים סיכון, כמו סיכון שיעור ריבית, אשר יוצר שינויים מנוגדים בשווי הוגן שנוטים לקזז אחד את השני ואף אחד מהנכסים הפיננסיים ומההתחייבויות הפיננסיות אינו כשיר לייעוד כמכשיר מגדר משום שאף אחד מהמכשירים אינו נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. מעבר לכך, בהיעדר חשבונאות גידור קיים חוסר עקביות משמעותי בהכרה ברווחים והפסדים. לדוגמה, הישות מימנה קבוצה מוגדרת של הלוואות על ידי הנפקת אגרות חוב נסחרות, שהשינויים בשוויין ההוגן נוטים לקזז אחד את השני. אם, בנוסף, הישות רוכשת ומוכרת באופן סדיר את אגרות החוב, אך רוכשת ומוכרת את ההלוואות באופן נדיר, אם בכלל, דיווח גם על ההלוואות וגם על אגרות החוב בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, מבטל את חוסר העקביות בעיתוי ההכרה ברווחים ובהפסדים, שאילולא כן היה נוצר ממדידת שתייהן בעלות מופחתת והכרה ברווח או בהפסד כל פעם שאיגרת חוב נרכשת חזרה.

4.1.31ב במקרים כמו אלה שתוארו בסעיף הקודם, על מנת לייעד, בעת הכרה לראשונה, נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות, שאלמלא כן לא היו נמדדים כך, כשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הייעוד צריך לבטל או להקטין באופן משמעותי את חוסר העקביות במדידה או בהכרה ולספק מידע רלוונטי יותר. מסיבות מעשיות, הישות אינה צריכה להתקשר בזמנית בכל הנכסים וההתחייבויות הגורמים לחוסר העקביות במדידה או בהכרה. מותר שיהיה עיכוב סביר, בתנאי שכל עסקה מיועדת כשווי הוגן דרך רווח או הפסד בעת ההכרה לראשונה בה ובאותה עת עסקאות נותרות כלשהן חזויות להתרחש.

4.1.32ב לא יהיה ניתן לקבל יעוד של חלק בלבד מהנכסים הפיננסיים וההתחייבויות הפיננסיות, הגורמים לחוסר עקביות, כשווי הוגן

דרך רווח או הפסד, אם יעוד זה לא יבטל או יקטין באופן משמעותי את חוסר העקביות ולכן תוצאת פעולה זו לא תהיה מידע רלוונטי יותר. אולם, ניתן לקבל יעוד של חלק בלבד ממספר נכסים פיננסיים דומים או התחייבויות פיננסיות דומות, אם יעוד כזה משיג הקטנה משמעותית (וניתן שהקטנה גבוהה יותר מאשר יעודים מותרים אחרים) בחוסר העקביות. לדוגמה, נניח כי לישות יש מספר התחייבויות פיננסיות המסתכמות בסך של 100 ש"ח ומספר נכסים פיננסיים דומים המסתכמים בסך של 50 ש"ח, אך נמדדים לפי בסיס שונה. הישות יכולה להקטין באופן משמעותי את חוסר העקביות במדידה על ידי יעוד, בעת הכרה לראשונה, של כל הנכסים ורק חלק מההתחייבויות (לדוגמה, התחייבויות ספציפיות עם סך מצטבר של 45 ש"ח) כשווי הוגן דרך רווח או הפסד. אולם, משום שניתן ליישם את הייעוד כשווי הוגן דרך רווח או הפסד רק לגבי המכשיר הפיננסי בכללותו, הישות בדוגמה זו חייבת לייעד התחייבות אחת או יותר בשלמותה (או בשלמותן). היא לא יכולה לייעד רכיב של התחייבות (לדוגמה, שינויי שווי שניתן לייחס רק לסיכון אחד, כמו שינויים בשיעור ריבית עוגן (benchmark interest rate) או חלק יחסי (כלומר, אחוז) של ההתחייבות.

קבוצה של התחייבויות פיננסיות או של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מנוהלת וביצועיה מוערכים על בסיס שווי הוגן

4.1.33ב ישות עשויה לנהל ולהעריך את הביצועים של קבוצה של התחייבויות פיננסיות או של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות באופן כזה שהתוצאה של מדידת אותה קבוצה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד תהיה מידע רלוונטי יותר. הדגש במקרה זה הוא על האופן בו הישות מנהלת ומעריכה ביצועים, ולא על מהות המכשירים הפיננסיים שלה.

4.1.34ב לדוגמה, ישות יכולה להשתמש בתנאי זה כדי לייעד התחייבויות פיננסיות לשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם היא מקיימת את הכלל בסעיף 4.2.2 סעיף (ב) ולישות יש נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שחולקים סיכון אחד, או יותר, וסיכונים אלה מנוהלים ומוערכים על בסיס שווי הוגן בהתאם למדיניות מתועדת לניהול נכסים והתחייבויות. דוגמה לכך יכולה להיות ישות שהנפיקה "מוצרים מובנים" (structured products), הכוללים נגזרים משובצים מרובים ומנהלת את הסיכונים הנוצרים על בסיס שווי הוגן באמצעות שילוב של מכשירים פיננסיים נגזרים ולא-נגזרים.

4.1.35ב כפי שצוין לעיל, תנאי זה נסמך על האופן בו הישות מנהלת ומעריכה ביצועים של קבוצת המכשירים הפיננסיים הנבחנים. לפיכך, (בכפוף לדרישת הייעוד בעת הכרה לראשונה) ישות שמייעדת נכסים פיננסיים כשווי הוגן דרך רווח או הפסד על בסיס תנאי זה, צריכה לייעד כך את כל המכשירים הפיננסיים הכשירים שמנוהלים ומוערכים יחד.

4.1.36ב תיעוד אסטרטגית הישות אינו צריך להיות נרחב, אך צריך להיות מספק על מנת להוכיח ציות לדרישות סעיף 4.2.2 סעיף (ב). תיעוד כזה אינו נדרש לגבי כל פריט בודד, אלא יכול להיות על בסיס תיק. לדוגמה, אם מערכת ניהול ביצועים של מחלקה - כפי שאושרה על ידי אנשי מפתח בהנהלה של הישות - מוכיחה באופן ברור שביצועיה מוערכים על בסיס זה, לא נדרש שום תיעוד נוסף על מנת להוכיח ציות לדרישות סעיף 4.2.2 סעיף (ב).

נגזרים משובצים (תת-פרק 4.3)

4.3.1ב כאשר ישות הופכת להיות צד למכשיר מעורב עם מארח שאינו נכס בתחולת תקן זה, סעיף 4.3.3 דורש מהישות לזהות נגזר משובץ כלשהו, להעריך אם נדרשת הפרדה של הנגזר המשובץ, ולגבי אלה שנדרש להפרידם, למדוד את הנגזרים בשווי הוגן בעת הכרה לראשונה ולאחר מכן בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

4.3.2ב אם לחוזה מארח אין מועד פדיון מוצהר או קבוע מראש והוא מייצג זכות שייר בנכסים נטו של ישות, אז המאפיינים והסיכונים הכלכליים שלו הם אלה של מכשיר הוני, ונגזר משובץ יצטרך להיות בעל מאפיינים הוניים הקשורים לאותה ישות על מנת שיחשב כקשור באופן הדוק. אם החוזה המארח אינו מכשיר הוני ומקיים את ההגדרה של מכשיר פיננסי, אז המאפיינים והסיכונים הכלכליים שלו הם אלה של מכשיר חוב.

4.3.3ב נגזר משובץ שאינו אופציה (כמו חוזה אקדמה או החלפה משובצים) מופרד מהחוזה המארח שלו על בסיס התנאים המהותיים המוצהרים או המשתמעים שלו, כך שכתוצאה יהיה לו שווי הוגן אפס בעת ההכרה לראשונה. נגזר משובץ המבוסס על אופציה (כמו אופציית מכר, רכש, תקרה, רצפה או אופציית החלפה) מופרד מהחוזה המארח שלו על בסיס התנאים המוצהרים של מאפיין האופציה. הערך בספרים הראשוני של המכשיר המארח הוא הסכום שנותר לאחר הפרדת הנגזר המשובץ.

4.3.4ב באופן כללי, מספר נגזרים משובצים במכשיר יחיד מטופלים כנגזר משובץ מורכב יחיד. אולם, נגזרים משובצים שמסווגים כהון (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים:

הצגה) מטופלים בנפרד מאלה המסווגים כנכסים או כהתחייבויות. בנוסף, אם למכשיר יש יותר מנגזר משובץ אחד ונגזרים אלה קשורים לחשיפות סיכון שונות וניתנים להפרדה בנקל ובלתי תלויים אחד בשני, הם מטופלים בנפרד זה מזה.

4.3.5ב המאפיינים והסיכונים הכלכליים של נגזר משובץ אינם קשורים באופן הדוק לחוזה המארח (סעיף 4.3.3 סעיף (א)) בדוגמאות שלהלן. בדוגמאות אלה, בהנחה כי התנאים בסעיפים 4.3.3 סעיפים (ב) ו-(ג) מתקיימים, ישות מטפלת בנגזר המשובץ בנפרד מהחוזה המארח.

(א) אופציית מכר, המשובצת במכשיר המאפשרת למחזיק לדרוש מהמנפיק לרכוש חזרה את המכשיר תמורת סכום מזומן או נכסים אחרים, שמתנה על בסיס השינויים במחיר או במדד של מניות או של סחורת יסוד, אינה קשורה באופן הדוק למכשיר חוב מארח.

(ב) אופציה או הוראה אוטומטית להאריך את התקופה, שנותרה עד למועד הפדיון של מכשיר חוב, אינה קשורה באופן הדוק למכשיר החוב המארח, אלא אם קיים תיאום מקביל לשיעור ריבית השוק השוטף המקורב במועד ההארכה. אם ישות מנפיקה מכשיר חוב והמחזיק במכשיר חוב זה כותב אופציית רכש על מכשיר החוב לצד שלישי, המנפיק מתייחס לאופציית הרכש כהארכת התקופה עד למועד הפדיון של מכשיר החוב אם המנפיק יכול להידרש להשתתף בהסבה (remarketing) של מכשיר החוב או לאפשר אותה כתוצאה ממימוש אופציית הרכש.

(ג) תשלומי ריבית או תשלומי קרן, צמודי הון שמשובצים במכשיר חוב או בחוזה ביטוח מארח - לפיהם הסכום של הריבית או הקרן צמודים לערך של מכשירים הוניים - אינם קשורים באופן הדוק למכשיר המארח משום שהסיכונים הטבועים במכשיר המארח ובנגזר המשובץ אינם דומים.

(ד) תשלומי ריבית או תשלומי קרן הצמודים למדד סחורות יסוד שמשובצים במכשיר חוב או בחוזה ביטוח מארח - לפיהם הסכום של הריבית או הקרן צמודים למחיר של סחורת יסוד (כמו זהב) - אינם קשורים באופן הדוק למכשיר המארח משום שהסיכונים הטבועים במכשיר המארח ובנגזר המשובץ אינם דומים.

(ה) אופציית רכש, מכר או אופציית פירעון מוקדם, המשובצות בחוזה חוב מארח או בחוזה ביטוח מארח, אינה קשורה באופן הדוק לחוזה המארח, אלא אם :

(i) מחיר המימוש של האופציה שווה בקירוב, בכל מועד מימוש, לעלות המופחתת של מכשיר החוב המארח או לערך בספרים של חוזה הביטוח המארח; או

(ii) מחיר המימוש של אופציית הפירעון המוקדם מפצה את המלווה על סכום עד גובה הערך הנוכחי המשוער של הריבית שהמלווה מפסיד ליתרת התקופה של החוזה המארח. הריבית שהמלווה מפסיד היא המכפלה של סכום הקרן שנפרע בפירעון מוקדם בהפרש בין שיעורי הריבית. ההפרש בין שיעורי הריבית הוא עודף שיעור הריבית האפקטיבי של החוזה המארח על שיעור הריבית האפקטיבי שהישות תקבל במועד הפירעון המוקדם אם היא תשקיע את סכום הקרן שנפרע בפירעון מוקדם בחוזה דומה ליתרת התקופה של החוזה המארח.

ההערכה אם אופציית רכש או מכר קשורות באופן הדוק לחוזה חוב מארח נעשית לפני שמפרידים את המרכיב ההוני של מכשיר חוב ניתן להמרה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 32.

(ו) נגזרי אשראי, שמשובצים במכשיר חוב מארח ושמאפשרים לצד אחד ("מוטבי") להעביר את סיכון האשראי של נכס מסוים, שיתכן ולא יהיה בבעלותו, לצד אחר ("ערבי"), אינם קשורים באופן הדוק למכשיר החוב המארח. נגזרי אשראי כאלה מאפשרים לערב לקבל על עצמו את סיכון האשראי המיוחס לנכס מבלי שהוא יהיה בבעלותו הישירה.

4.3.6ב דוגמה למכשיר מעורב היא מכשיר פיננסי שמקנה למחזיק זכות למכור חזרה את המכשיר הפיננסי למנפיק תמורת סכום מזומן או נכסים פיננסיים אחרים, שמשתנה על בסיס השינוי במדד של מניות או סחורות יסוד שיכול לעלות או לרדת ("מכשיר בר מכר"). למעט אם המנפיק, בעת הכרה לראשונה, מיעד את המכשיר בר המכר כהתחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הוא נדרש להפריד נגזר משובץ (משמע, תשלום הקרן בהצמדה למדד) בהתאם לסעיף 4.3.3, משום שהחוזה המארח הוא מכשיר חוב בהתאם לסעיף 4.3.2 ותשלום הקרן בהצמדה למדד אינו קשור באופן הדוק למכשיר חוב מארח בהתאם לסעיף

4.3.5ב סעיף (א). משום שתשלום הקרן יכול לעלות ולרדת, הנגזר המשובץ הוא נגזר שאינו אופציה ששווי צמוד למשתנה הבסיס.

4.3.7ב במקרה של מכשיר בר מכר שיכול להימכר חזרה בכל רגע נתון תמורת מזומן השווה לחלק יחסי משווי הנכסים נטו של ישות (כמו יחידות של קרן הדדית פתוחה [open-ended mutual fund] או מוצרי השקעה מסוימים הצמודים ליחידות [unit-linked investment products]), ההשפעה של הפרדת נגזר משובץ וטיפול חשבונאי לכל רכיב היא למדוד את המכשיר המשולב בסכום הפדיון לשלם בסוף תקופת הדיווח אם המחזיק היה מממש את הזכות שלו למכור חזרה את המכשיר למנפיק.

4.3.8ב המאפיינים והסיכונים הכלכליים של נגזר משובץ קשורים באופן הדוק למאפיינים ולסיכונים הכלכליים של החוזה המארח בדוגמאות שלהלן. בדוגמאות אלה, ישות אינה מטפלת בנגזרים המשובצים בנפרד מהחוזה המארח.

(א) נגזר משובץ, שבו הבסיס הוא שיעור ריבית או מדד שיעורי ריבית, שיכול לשנות את סכום הריבית שאילולא כן היה משולם או מתקבל בגין חוזה חוב או חוזה ביטוח מארחים הנושאים ריבית, קשור באופן הדוק לחוזה המארח, אלא אם ניתן לסלק את החוזה המשולב באופן שהמחזיק לא ישיב באופן מהותי את כל השקעתו שהוכרה או אם הנגזר המשובץ יכול לפחות להכפיל את שיעור התשואה המקורי של המחזיק מהחוזה המארח וכתוצאה מהנגזר המשובץ שיעור התשואה יהיה לפחות כפול מתשואת השוק של חוזה עם אותם תנאים כמו של החוזה המארח.

(ב) חוזה רצפה או תקרה משובץ על שיעור הריבית של חוזה חוב או של חוזה ביטוח קשור באופן הדוק לחוזה המארח, בתנאי שבעת הנפקת החוזה, התקרה היא בשיעור ריבית השוק או גבוהה ממנו והרצפה היא בשיעור ריבית השוק או נמוכה ממנו, והתקרה או הרצפה אינן ממונפות (leveraged) ביחס לחוזה המארח. באופן דומה, הוראות שנכללות בחוזה לקנייה או מכירה של נכס (לדוגמה סחורת יסוד), שיוצרות תקרה ורצפה על המחיר שישולם או שיתקבל עבור הנכס, קשורות באופן הדוק לחוזה המארח אם גם התקרה וגם הרצפה הן מחוץ לכסף בעת ההתקשרות והן אינן ממונפות.

(ג) נגזר מטבע חוץ משובץ, שמספק זרם של תשלומי קרן וריבית הנקובים במטבע חוץ ושמשובץ במכשיר חוב מארח (לדוגמה, איגרת חוב דו-מטבעית [dual currency bond]),

קשור באופן הדוק למכשיר החוב המארח. נגזר כזה אינו מופרד מהמכשיר המארח משום שתקן חשבונאות בינלאומי 21 השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ דורש כי רווחי והפסדי מטבע חוץ בגין פריטים כספיים יוכרו ברווח או הפסד.

(ד) נגזר מטבע חוץ, המשובץ בחוזה מארח שהוא חוזה ביטוח או מכשיר לא פיננסי (כמו חוזה לרכוש או למכור פריט לא פיננסי כאשר המחיר נקוב במטבע חוץ), קשור באופן הדוק לחוזה המארח בתנאי שהוא אינו ממונף, אינו כולל מאפיין אופציה, ודורש תשלומים הנקובים באחד מהמטבעות הבאים:

- (i) מטבע הפעילות של צד משמעותי כלשהו לחוזה זה;
- (ii) המטבע שבו נקוב המחיר של הסחורה או של השירות הקשורים, שנרכשים או שנמסרים, באופן שיגרתי בעסקאות מסחריות בעולם (כמו דולר של ארה"ב לגבי עסקאות בנפט גולמי); או
- (iii) מטבע שמשמשים בו בדרך כלל בחוזים לרכוש או למכור פריטים לא פיננסיים בסביבה הכלכלית שבה מתרחשת העסקה (לדוגמה, מטבע יציב ונוזיל יחסית שמשמשים בו בדרך כלל בעסקאות מסחריות מקומיות או במסחר חיצוני).

(ה) אופציית פירעון מוקדם המשובצת ברצועת ריבית בלבד או רצועת קרן בלבד קשורה באופן הדוק לחוזה המארח בתנאי שהחוזה המארח (i) נוצר לראשונה מהפרדת הזכות לקבל תזרימי מזומנים חוזיים של מכשיר פיננסי, שכשלעצמו אינו כולל נגזר משובץ, וכן (ii) אינו כולל תנאים כלשהם שאינם נמצאים בחוזה החוב המארח המקורי.

(ו) נגזר המשובץ בחוזה חכירה מארח קשור באופן הדוק לחוזה המארח אם הנגזר המשובץ הוא (i) מדד הקשור לאינפלציה כמו הצמדת תשלומי חכירה למדד המחירים לצרכן (בתנאי שהחכירה אינה ממונפת והמדד מתייחס לאינפלציה בסביבה הכלכלית של הישות עצמה), (ii) דמי שכירות מותנים המבוססים על מכירות מתייחסות או (iii) דמי שכירות מותנים המבוססים על שיעורי ריבית משתנים.

(ז) מאפיין הצמדה ליחידה (a unit-linking feature), המשובץ במכשיר פיננסי מארח או בחוזה ביטוח מארח, קשור באופן הדוק למכשיר המארח או לחוזה המארח אם התשלומים, הנקובים ביחידות, נמדדים בערך שוטף ליחידה שמשקף את שווים ההוגן של נכסי הקרן. מאפיין הצמדה ליחידה הוא תנאי חוזי שדורש תשלומים נקובים ביחידות של קרן השקעות פנימית או חיצונית.

(ח) נגזר המשובץ בחוזה ביטוח קשור באופן הדוק לחוזה הביטוח המארח אם הנגזר המשובץ וחוזה הביטוח המארח הם כל כך תלויים אחד בשני שישות אינה יכולה למדוד את הנגזר המשובץ בנפרד (משמע, ללא התחשבות בחוזה המארח).

מכשירים הכוללים נגזרים משובצים

4.3.9ב כאמור בסעיף 4.3.1ב, כאשר ישות הופכת צד למכשיר מעורב עם חוזה מארח שאינו נכס שבתחולת תקן זה, שכולל נגזר משובץ אחד או יותר, סעיף 4.3.3 דורש מהישות לזהות נגזר משובץ כזה כלשהו, להעריך אם נדרש להפרידו מהחוזה המארח, ולגבי אלה שנדרש להפרידם, למדוד את הנגזרים בשווי הוגן בעת הכרה לראשונה וגם לאחר מכן. דרישות אלה עשויות להיות מורכבות יותר או לגרום למדידות פחות מהימנות, מאשר מדידת המכשיר בכללותו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. מסיבה זו, התקן מאפשר לייעד את החוזה המעורב בכללותו כשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

4.3.10ב ניתן להשתמש בייעוד כזה בין אם סעיף 4.3.3 דורש להפריד את הנגזרים המשובצים מהחוזה המארח או אוסר על הפרדה כזו. אולם, סעיף 4.3.5 לא היה מצדיק יעוד החוזה המעורב כשווי הוגן דרך רווח או הפסד במקרים המפורטים בסעיף 4.3.5 סעיפים (א) ו-(ב), מאחר שפעולה כזו לא תפחית את המורכבות או תגדיל את המהימנות.

בחינה מחדש של נגזרים משובצים

4.3.11ב בהתאם לסעיף 4.3.3, ישות תבחן אם נדרש להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח ולטפל בו כנגזר כאשר הישות הופכת לראשונה להיות צד לחוזה. בחינה מחדש לאחר מכן אסורה, אלא אם חל שינוי בתנאי החוזה אשר מתקן באופן משמעותי את תזרימי המזומנים שהיו נדרשים בהתאם לחוזה אלמלא בוצע התיקון, ובמקרה כזה נדרשת בחינה מחדש. ישות קובעת אם תיקון של תזרימי מזומנים הינו משמעותי באמצעות הבאה בחשבון של המידה שבה תזרימי המזומנים העתידיים החזויים הקשורים

לנגזר המשובץ, לחוזה המארח, או לשניהם, השתנו, ואם השינוי הינו משמעותי יחסית לתזרימי המזומנים שנחזו קודם לכן בגין החוזה.

4.3.12ב סעיף 4.3.11ב אינו חל על נגזרים משובצים בחוזים שנרכשו:

- (א) בצירוף עסקים (כהגדרתו בתקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים);
 - (ב) בצירוף של ישויות או עסקים תחת אותה שליטה כמתואר בסעיפים 11-1ב לתקן דיווח כספי בינלאומי 3; או
 - (ג) ביצירה של עסקה משותפת כהגדרתה בתקן דיווח כספי בינלאומי 11 הסדרים משותפים
- או לבחינה מחדש האפשרית שלהם במועד הרכישה.³

סיווג מחדש של נכסים פיננסיים (תת-פרק 4.4)

סיווג מחדש של נכסים פיננסיים

4.4.1ב סעיף 4.4.1 דורש מישות לסווג מחדש נכסים פיננסיים אם הישות משנה את המודל העסקי שלה לניהול אותם נכסים פיננסיים. שינויים כאלה צפויים להיות נדירים מאוד. שינויים כאלה נקבעים על ידי ההנהלה הבכירה של הישות כתוצאה משינויים חיצוניים או פנימיים וחייבים להיות משמעותיים לפעילויות של הישות וניתנים להוכחה לצדדים חיצוניים. בהתאם לכך, שינוי במודל העסקי של ישות יתרחש רק כאשר ישות מתחילה או מפסיקה לבצע פעילות שהיא משמעותית לכל הפעילויות שלה; לדוגמה, כאשר ישות רכשה, מימשה או ביטלה קו עסקי. דוגמאות לשינוי במודל העסקי כוללות:

- (א) לישות יש תיק של הלוואות מסחריות שהיא מחזיקה למכירה בטווח הקצר. הישות רוכשת חברה שמנהלת הלוואות מסחריות ויש לה מודל עסקי לפיו הלוואות מוחזקות במטרה לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים. התיק של הלוואות המסחריות אינו מוצע עוד למכירה, והתיק מנוהל כעת יחד עם הלוואות המסחריות שנרכשו

³ תקן דיווח כספי בינלאומי 3 מתייחס לרכישה של חוזים עם נגזרים משובצים בצירוף עסקים.

וכולן מוחזקות כעת על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים.

(ב) חברה לשירותים פיננסיים מחליטה לסגור את עסק המשכנתאות הקמעונאיות. עסק זה אינו מבצע עסקאות חדשות והפירמה לשירותים פיננסיים משווקת באופן פעיל את תיק המשכנתאות למכירה.

4.4.2ב שינוי במטרה של המודל העסקי של הישות חייב להתבצע לפני מועד הסיווג מחדש. לדוגמה, אם פירמה לשירותים פיננסיים מחליטה ב- 15 בפברואר לסגור את עסק המשכנתאות הקמעונאיות שלה ולכן חייבת לסווג מחדש את כל הנכסים הפיננסיים המושפעים ב- 1 באפריל (כלומר ביום הראשון של תקופת הדיווח הבאה של הישות), הישות חייבת שלא לקבל עסקאות משכנתאות קמעונאיות חדשות ולא לעסוק בדרך אחרת בפעילויות שהן עקביות עם המודל העסקי הקודם שלה לאחר ה- 15 בפברואר.

4.4.3ב הדוגמאות הבאות אינן שינויים במודל העסקי :

(א) שינוי בכוונה המתייחס לנכסים פיננסיים מסוימים (גם בנסיבות של שינויים משמעותיים בתנאי השוק).

(ב) היעלמות זמנית של שוק מסוים לנכסים פיננסיים.

(ג) העברה של נכסים פיננסיים בין חלקים של הישות בעלי מודלים עסקיים שונים.

מדידה (פרק 5)

מדידה לראשונה (תת-פרק 5.1)

5.1.1ב השווי ההוגן של נכס פיננסי במועד ההכרה לראשונה הוא באופן רגיל מחיר העסקה (כלומר השווי ההוגן של התמורה שניתנה או התקבלה, ראה גם סעיף 5.1.2א ותקן דיווח כספי בינלאומי 13). אולם, אם חלק מהתמורה שניתנה או התקבלה היא עבור משהו פרט למכשיר הפיננסי ישות תמדוד את השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לדוגמה, ניתן למדוד את השווי ההוגן של הלוואה לזמן ארוך או חייב לזמן ארוך שאינם נושאים ריבית כערך נוכחי של כל תקבולי המזומנים העתידיים המהוונים לפי שיעור(י) ריבית שוק של מכשיר דומה (דומה מבחינת מטבע, תקופה, סוג שיעור ריבית וגורמים אחרים) בעל דירוג אשראי דומה. תשלום נוסף

כלשהו אשר ניתן ללווה הוא הוצאה או הקטנת הכנסה, אלא אם הוא כשיר להכרה כסוג אחר של נכס.

5.1.2ב אם הישות יוצרת הלוואה שנושאת שיעור ריבית שאינו שיעור ריבית השוק (לדוגמה 5 אחוזים כאשר שיעור השוק להלוואות דומות הוא 8 אחוזים), ומקבלת עמלת תשלום מראש כפיצוי, הישות מכירה בהלוואה בשוויה ההוגן, כלומר בניכוי העמלה שהתקבלה.

5.1.2אב הראיה הטובה ביותר לשווי ההוגן של מכשיר פיננסי במועד ההכרה לראשונה היא באופן רגיל מחיר העסקה (כלומר, השווי ההוגן של התמורה שניתנה או שהתקבלה, ראה גם תקן דיווח כספי בינלאומי 13). אם ישות קובעת שהשווי ההוגן בעת ההכרה לראשונה שונה ממחיר העסקה כמוזכר בסעיף 5.1.1א, הישות תטפל באותו מועד במכשיר זה כלהלן:

(א) במדידה שנדרשת על ידי סעיף 5.1.1, אם שווי הוגן זה נתמך על ידי מחיר מצוטט בשוק פעיל עבור נכס זהה או התחייבות זהה (כלומר נתון רמה 1) או מבוסס על טכניקת הערכה שמשמשת רק בנתונים משווקים שניתנים לצפייה. ישות תכיר בהפרש שבין השווי ההוגן במועד ההכרה לראשונה לבין מחיר העסקה כרווח או הפסד.

(ב) בכל המקרים האחרים, במדידה שנדרשת על ידי סעיף 5.1.1, מותאמת כדי לדחות את ההפרש בין השווי ההוגן במועד ההכרה לראשונה לבין מחיר העסקה. לאחר הכרה לראשונה, הישות תכיר בהפרש שנדחה כרווח או הפסד רק במידה שבה הוא נובע משינוי בגורם (כולל זמן) שמשתתפים בשוק יביאו בחשבון בעת המחרת הנכס או ההתחייבות.

מדידה עוקבת (תתי-פרק 5.2 ו-5.3)

5.2.1ב אם מכשיר פיננסי שהוכר לפני כן כנכס פיננסי נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד והשווי ההוגן שלו יורד מתחת לאפס, זאת התחייבות פיננסית שנמדדת בהתאם לסעיף 4.2.1. אולם, חוזים מעורבים עם חוזים מארחים שהם נכסים בתחולת תקן זה נמדדים תמיד בהתאם לסעיף 4.3.2.

5.2.2ב הדוגמה הבאה ממחישה את הטיפול החשבונאי בעלויות עסקה במדידה לראשונה ובמדידה עוקבת של נכס פיננסי שנמדד בשווי הוגן כשהשינויים נזקפים לרווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 או לסעיף 4.1.2א. ישות רוכשת נכס פיננסי תמורת 100 ש"ח

בתוספת עמלה רכישה בסך 2 ש"ח. בתחילה, הישות מכירה בנכס ב- 102 ש"ח. תקופת הדיווח מסתיימת יום לאחר מכן, כאשר מחיר השוק המצוטט של הנכס הוא 100 ש"ח. אם הנכס היה נמכר, היה צורך לשלם עמלה בסך 3 ש"ח. באותו מועד, הישות מודדת את הנכס ב- 100 ש"ח (ללא התייחסות לעמלה האפשרית במכירה) ומכירה בהפסד של 2 ש"ח ברווח כולל אחר. אם הנכס הפיננסי נמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.2, עלויות העסקה מופחתות לרווח או הפסד תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

5.2.א2ב המדידה העוקבת של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית וההכרה העוקבת ברווחים והפסדים המתוארים בסעיף 5.1.2א. יהיו עקביים עם הדרישות של תקן זה.

השקעות במכשירים הוניים וחוזים על השקעות כאלה

5.2.3ב כל ההשקעות במכשירים הוניים וחוזים על מכשירים אלה חייבים להימדד בשווי הוגן. אולם, בנסיבות מוגבלות, עלות עשויה להיות אומדן מתאים לשווי הוגן. זה יכול להיות המקרה אם מידע עדכני יותר למדידת השווי ההוגן אינו ניתן להשגה, או אם יש תחום רחב למדידות שווי הוגן אפשריות ועלות מייצגת את האומדן הטוב ביותר של שווי הוגן בתחום זה.

5.2.4ב סימנים לכך שעלות עשויה שלא לייצג שווי הוגן כוללים:

- (א) שינוי משמעותי בביצועים של הישות המושקעת לעומת תקציבים, תוכניות או יעדי ביניים.
- (ב) שינויים בציפיות שיעדי ביניים של המוצר הטכני של הישות המושקעת יושגו.
- (ג) שינוי משמעותי בשוק להון של הישות המושקעת או למוצריה או למוצריה הפוטנציאליים.
- (ד) שינוי משמעותי בכלכלה העולמית או בסביבה הכלכלית בה פועלת הישות המושקעת.
- (ה) שינוי משמעותי בביצועים של ישויות בנות-השוואה, או בהערכות השווי שיושמו על ידי השוק הכולל.
- (ו) עניינים פנימיים של הישות המושקעת כגון תרמית, סכסוכים מסחריים, תביעות, שינויים בהנהלה או באסטרטגיה.

(ז) ראיות מעסקאות חיצוניות בהון של הישות המושקעת, הן על ידי הישות המושקעת (כגון הנפקה חדשה של הון), או על ידי העברות של מכשירים הונניים בין צדדים שלישיים.

5.2.5ב הרשימה בסעיף 5.2.4ב אינה ממצה. ישות תשתמש בכל המידע בנוגע לביצועים ולפעולות של הישות המושקעת אשר נעשה ניתן להשגה לאחר מועד ההכרה לראשונה. במידה שקיימים גורמים רלוונטיים כאלה, הם עשויים להצביע על כך שעלות עשויה שלא לייצג שווי הוגן. במקרים כאלה, הישות חייבת למדוד שווי הוגן.

5.2.6ב עלות היא אף פעם לא האומדן הטוב ביותר לשווי הוגן של השקעות במכשירים הונניים מצוטטים (או חוזים על מכשירים הונניים מצוטטים).

מדידת עלות מופחתת (תת-פרק 5.4)

שיטת ריבית אפקטיבית

5.4.1ב בעת יישום שיטת הריבית האפקטיבית, ישות מזהה עמלות שהן חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי של מכשיר פיננסי. התיאור של עמלות עבור שירותים פיננסיים עשוי לא להעיד על המהות והתוכן של השירותים שסופקו. עמלות שהן חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי של מכשיר פיננסי מטופלות כתיאום לשיעור הריבית האפקטיבי, אלא אם המכשיר הפיננסי נמדד בשווי הוגן, כאשר השינוי בשווי ההוגן מוכר ברווח או הפסד. במקרים אלה, העמלות מוכרות כהכנסות או כהוצאה כאשר המכשיר מוכר לראשונה.

5.4.2ב עמלות שהן חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי של מכשיר פיננסי כוללות:

(א) עמלות יצירה המתקבלות על ידי הישות המתייחסות ליצירתו או לרכישתו של נכס פיננסי. עמלות כאלה עשויות לכלול פיצוי בגין פעילויות כגון הערכת מצבו הכספי של הלווה, הערכה ורישום של ערבויות, בטחונות והסדרי ביטחון אחרים, ניהול משא ומתן לגבי תנאי המכשיר, הכנה ועיבוד מסמכים וסגירת העסקה. עמלות אלה מהוות חלק אינטגרלי מיצירת מעורבות במכשיר הפיננסי שנוצר.

(ב) עמלות מחויבות המתקבלות על ידי הישות ליצירת הלוואה כאשר המחויבות למתן הלוואה אינה נמדדת בהתאם לסעיף 4.2.1 סעיף (א) וצפוי שהישות תתקשר בהסדר הלוואה מסוים. עמלות אלה נחשבות כפיצוי בגין מעורבות נמשכת ברכישה של מכשיר פיננסי. אם המחויבות פוקעת

מבלי שהישות העמידה את ההלוואה, העמלה מוכרת כהכנסות במועד פקיעת המחויבות.

(ג) עמלות יצירה המתקבלות בהנפקת התחייבויות פיננסיות הנמדדות בעלות מופחתת. עמלות אלה מהוות חלק אינטגרלי מיצירת מעורבות בהתחייבות פיננסית. ישות מבחינה בין עמלות ועלויות המהוות חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי על ההתחייבות הפיננסית לבין עמלות יצירה ועלויות עסקה המתייחסות לזכות לספק שירותים, כגון שירותי ניהול השקעות.

5.4.3ב עמלות שאינן מהוות חלק אינטגרלי משיעור הריבית האפקטיבי של מכשיר פיננסי ומטופלות בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 15 כוללות:

(א) עמלות הנגבות עבור שירות הלוואה;

(ב) עמלות מחויבות ליצירת הלוואה כאשר המחויבות למתן הלוואה אינה נמדדת בהתאם לסעיף 4.2.1 סעיף (א) ואין זה סביר שתהיה התקשרות בהסדר הלוואה מסוים; וכן

(ג) עמלות סינדיקציה של הלוואה המתקבלות על ידי ישות שמסדירה הלוואה מבלי להותיר בידיה חלק מחבילת הלוואה לעצמה (או אשר מותירה בידיה חלק באותו שיעור ריבית אפקטיבי לסיכון בר-השוואה כמו של משתתפים אחרים).

5.4.4ב בעת יישום שיטת הריבית האפקטיבית, ישות, בדרך כלל, מפחיתה עמלות, נקודות (points) ששולמו או שהתקבלו, עלויות עסקה וכל הפרמיות או הניכיונות האחרים שנכללו בחישוב שיעור הריבית האפקטיבי, במהלך אורך החיים החזוי של המכשיר הפיננסי. אולם, משתמשים בתקופה קצרה יותר אם זו התקופה אליה מתייחסות העמלות, הנקודות ששולמו או שהתקבלו, עלויות העסקה, הפרמיות או הניכיונות. זה יהיה המצב כאשר המשתנה, אליו מתייחסות העמלות, הנקודות ששולמו או שהתקבלו, עלויות העסקה, הפרמיות או הניכיונות, נקבע מחדש לפי שיעורי שוק לפני מועד הפירעון החזוי של המכשיר הפיננסי. במקרה כזה, תקופת ההפחתה המתאימה היא התקופה עד למועד הקרוב של קביעת מחיר מחדש כזה. לדוגמה, אם פרמיה או ניכיון על מכשיר פיננסי בריבית משתנה משקפים ריבית שנצברה על המכשיר הפיננסי ממועד תשלום הריבית האחרון, או משקפים שינויים בשיעורי ריבית שוק ממועד התאמת שיעור הריבית המשתנה לשיעורי שוק, הפרמיה או הניכיון יופחתו עד למועד הבא בו מבוצעת התאמה של הריבית

המשתנה לשיעורי השוק. זאת מאחר שהפרמיה או הניכיון מתייחסים לתקופה עד למועד הבא של התאמת הריבית, מפני שבאותו מועד המשתנה שאליו מתייחסים הפרמיה או הניכיון (משמע, שיעורי ריבית) מותאם לשיעורי שוק. אולם, אם הפרמיה או הניכיון נובעים משינוי במרווח האשראי מעבר לריבית המשתנה שהוגדרה במכשיר הפיננסי, או נובעים משינויים במשתנים אחרים שאינם מותאמים לשיעורי השוק, הפרמיה או הניכיון מופחתים במהלך אורך החיים החזוי של המכשיר הפיננסי.

5.4.5ב לגבי נכסים פיננסיים בריבית משתנה והתחייבויות פיננסיות בריבית משתנה, אמידה מחדש תקופתית של תזרימי מזומנים, על מנת לשקף תנודות בשיעורי ריבית שוק, משנה את שיעור הריבית האפקטיבי. אם נכס פיננסי בריבית משתנה או התחייבות פיננסית בריבית משתנה מוכרים לראשונה בסכום השווה לקרן שתקבל או תשולם במועד הפירעון, לאמידה מחדש של תשלומי הריבית העתידיים, בדרך כלל, אין השפעה משמעותית על הערך בספרים של הנכס או ההתחייבות.

5.4.6ב אם ישות מעדכנת את האומדנים שלה לגבי תשלומים או תקבולים (מלבד תיקונים בהתאם לסעיף 5.4.3 ושינויים באומדנים של הפסדי אשראי חזויים), הישות תתאים את הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי או את העלות המופחתת של ההתחייבות הפיננסית (או קבוצה של מכשירים פיננסיים) כדי לשקף את תזרימי המזומנים החזויים בפועל ואת אומדן תזרימי המזומנים החזויים המעודכן. הישות מחשבת מחדש את הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי או את העלות המופחתת של ההתחייבות הפיננסית כערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים החזויים העתידיים אשר מהווים לפי שיעור הריבית האפקטיבי המקורי של המכשיר הפיננסי (או שיעור ריבית אפקטיבי מותאם לסיכון אשראי עבור נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו), או, כאשר מתאים, שיעור הריבית האפקטיבי המעודכן, אשר מחושב בהתאם לסעיף 6.5.10. התיאום מוכר ברווח או הפסד כהכנסה או כהוצאה.

5.4.7ב במקרים אחדים נכס פיננסי נחשב כנכס פגום עקב סיכון אשראי במועד ההכרה לראשונה מאחר שסיכון האשראי גבוה מאוד, ובמקרה של רכישה, הנכס נרכש בניכיון עמוק. ישות נדרשת לכלול את הפסדי האשראי החזויים במועד ההכרה לראשונה באומדן תזרימי המזומנים בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי המותאם לסיכון האשראי לנכסים פיננסיים שנחשבים כנכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו, במועד ההכרה לראשונה. אולם, אין המשמעות ששיעור ריבית אפקטיבי

מותאם לסיכון אשראי ייושם רק מאחר שלנכס הפיננסי קיים סיכון אשראי גבוה במועד ההכרה לראשונה.

עלויות עסקה

5.4.8ב עלויות עסקה כוללות שכר ועמלות המשולמים לסוכנים (כולל עובדים הפועלים כסוכני מכירות), ליועצים, לברוקרים ולסוחרים, היטלים על ידי גופי פיקוח ועל ידי בורסות לניירות ערך, ומסי העברה ומכסים. עלויות עסקה אינן כוללות פרמיות או ניכיונות על חוב, עלויות מימון או עלויות הנהלה פנימיות או עלויות החזקה.

מחיקה

5.4.9ב מחיקות יכולות להתייחס לנכס פיננסי בשלמותו או לחלק ממנו. לדוגמה, ישות מתכננת להשתמש (enforce) בבטחונות על נכס פיננסי וצופה להשיב לא יותר מ- 30 אחוז מהנכס הפיננסי באמצעות הבטחונות. אם לישות אין סיכויים (prospects) סבירים להשבה של תזרימי מזומנים נוספים מהנכס הפיננסי, עליה למחוק את יתרת 70 האחוז של הנכס הפיננסי.

ירידת ערך (תת-פרק 5.5)

בסיס הערכה קבוצתי ואינדיבידואלי

5.5.1ב על מנת לקיים את המטרה של הכרה בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בגין עלייה משמעותית בסיכון אשראי ממועד ההכרה לראשונה, ייתכן שתידרש הערכה של עלייה משמעותית בסיכון האשראי על בסיס קבוצתי על ידי הבאה בחשבון של מידע המהווה סימן לעלייה משמעותית בסיכון האשראי, לדוגמה, של קבוצה או תת-קבוצה של מכשירים פיננסיים. זאת על מנת להבטיח שישות מקיימת את המטרה של הכרה בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר כאשר קיימת עלייה משמעותית בסיכון אשראי, גם אם ראייה של עלייה משמעותית כזו בסיכון האשראי ברמת המכשיר הבודד עדיין אינה ניתנת להשגה.

5.5.2ב הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר חזויים בדרך כלל להיות מוכרים לפני שמכשיר פיננסי הופך להיות בפיגור. באופן טיפוסי, עלייה משמעותית בסיכון האשראי לפני שמכשיר פיננסי הופך להיות בפיגור או שנצפים גורמי פיגור אחרים ספציפיים ללווה (לדוגמה, תיקון או שינוי מבני). כתוצאה מכך, כאשר מידע סביר וניתן לביסוס, שהוא יותר צופה פני עתיד מאשר מידע לגבי פיגור, ניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, הישות חייבת להשתמש בו על מנת להעריך שינויים בסיכון אשראי.

5.5.3ב אולם, בהתאם למהות המכשירים הפיננסיים והמידע לגבי סיכון אשראי הניתן להשגה לגבי קבוצות מסוימות של מכשירים פיננסיים, ייתכן שישות לא תהיה מסוגלת לזהות שינויים משמעותיים בסיכון אשראי עבור מכשירים פיננסיים בודדים לפני שמכשיר פיננסי הופך להיות בפיגור. זה עשוי להיות המקרה עבור מכשירים פיננסיים כמו הלוואות קמעונאיות לגביהן קיים מידע מעודכן מועט לגבי סיכון אשראי או לא קיים כלל מידע מעודכן, אשר מושג ומבוצע מעקב אחריו באופן שגרתי לגבי מכשיר בודד עד שהלקוח מפר את התנאים החוזיים. אם שינויים בסיכון האשראי לגבי מכשירים פיננסיים בודדים אינם מזוהים (captured) לפני שהם הופכים להיות בפיגור, הפרשה להפסד המבוססת רק על מידע לגבי האשראי ברמת מכשיר פיננסי בודד לא תייצג נאמנה את השינויים בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה.

5.5.4ב בנסיבות אחדות לישות אין מידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים על מנת למדוד הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר על בסיס מכשיר בודד. במקרה כזה, הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר יוכרו על בסיס קבוצתי אשר מביא בחשבון מידע מקיף לגבי סיכון אשראי. מידע מקיף לגבי סיכון אשראי זה חייב לכלול לא רק מידע לגבי פיגור, אלא את כל המידע הרלוונטי לגבי אשראי, כולל מידע צופה פני עתיד מאקרו-כלכלי, על מנת לבצע קירוב לתוצאה של הכרה בהפסדי אשראי לאורך כל חיי המכשיר כאשר חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה ברמת המכשיר הבודד.

5.5.5ב לצורך קביעה כי חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי והכרה בהפרשה להפסד על בסיס קבוצתי, ישות יכולה לקבץ מכשירים פיננסיים על בסיס מאפייני סיכון אשראי משותפים במטרה להקל על הניתוח שמיועד לאפשר זיהוי עלייה משמעותית בסיכון האשראי במועד. הישות לא תסווה (obscure) מידע זה על ידי קיבוץ מכשירים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון שונים. דוגמאות למאפייני סיכון אשראי משותפים יכולות לכלול את המאפיינים הבאים, אך אינן מוגבלים אליהם:

(א) סוג מכשיר;

(ב) דירוג סיכון אשראי;

(ג) סוג בטחונות;

(ד) מועד הכרה לראשונה;

(ה) תקופה שנתרה עד למועד הפירעון;

(ו) ענף;

(ז) מיקום גיאוגרפי של הלווה; וכן

(ח) שווי הבטחונות ביחס לנכס הפיננסי אם יש לכך השפעה על ההסתברות להתרחשות כשל (לדוגמה, הלוואות ללא זכות חזרה (non-recourse) בתחומי שיפוט אחדים או יחסי הלוואה לשווי).

5.5.6ב סעיף 5.5.4 דורש שהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר יוכרו בגין כל המכשירים הפיננסיים שלגביהם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה. על מנת לקיים מטרה זו, אם ישות אינה מסוגלת לקבץ מכשירים פיננסיים הנחשבים ככאלה שחלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי שלהם ממועד ההכרה לראשונה בהתבסס על מאפייני סיכון אשראי משותפים, הישות תכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בגין חלק מהנכסים הפיננסיים לגביהם נחשב שהייתה עלייה משמעותית בסיכון האשראי. הצירוף של מכשירים פיננסיים על מנת להעריך אם חלו שינויים בסיכון האשראי על בסיס קבוצתי עשוי להשתנות לאורך זמן כשמידע חדש נעשה ניתן להשגה על קבוצות של מכשירים פיננסיים או על מכשירים פיננסיים בודדים.

עיתוי ההכרה בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר

5.5.7ב ההערכה אם יש להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר מבוססת על עלייה משמעותית בסבירות או בסיכון להתרחשות כשל ממועד ההכרה לראשונה (ללא קשר אם מכשיר פיננסי תומחר מחדש על מנת לשקף עלייה בסיכון האשראי) ולא על ראיה לכך שנכס פיננסי הינו פגום עקב סיכון אשראי במועד הדיווח או לכך שכשל התרחש בפועל. באופן כללי, תהיה עלייה משמעותית בסיכון האשראי לפני שנכס פיננסי הופך לנכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי או לפני שמתרחש כשל בפועל.

5.5.8ב לגבי מחויבויות למתן הלוואות, ישות מביאה בחשבון שינויים בסיכון להתרחשות כשל בגין ההלוואה שאליה מתייחסת המחויבות למתן הלוואה. לגבי חוזי ערבות פיננסית, ישות מביאה בחשבון את השינויים בסיכון שהלווה המוגדר לא יעמוד במחויבויותיו בהתאם לחוזה.

5.5.9ב המשמעותיות של שינוי בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה תלויה בסיכון להתרחשות כשל נכון למועד ההכרה לראשונה. לכן, שינוי נתון, במונחים אבסולוטיים, בסיכון להתרחשות כשל יהיה משמעותי יותר עבור מכשיר פיננסי עם סיכון ראשוני להתרחשות כשל נמוך יותר ביחס למכשיר פיננסי עם סיכון ראשוני להתרחשות כשל גבוה יותר.

5.5.10ב הסיכון להתרחשות כשל של מכשירים פיננסיים שיש להם סיכון אשראי בר-השוואה הוא גדול יותר ככל שאורך החיים החזוי של המכשיר הוא ארוך יותר; לדוגמה, הסיכון להתרחשות כשל על איגרת חוב המדורגת AAA שאורך החיים החזוי שלה הוא 10 שנים הוא גבוה יותר מאשר זה של איגרת חוב המדורגת AAA שאורך החיים החזוי שלה הוא 5 שנים.

5.5.11ב בגלל הקשר בין אורך החיים החזוי לבין הסיכון להתרחשות כשל, לא ניתן להעריך את השינוי בסיכון האשראי רק על ידי השוואת השינוי בסיכון האבסולוטי להתרחשות כשל לאורך זמן. לדוגמה, אם הסיכון להתרחשות כשל במכשיר פיננסי שאורך החיים החזוי שלו הוא 10 שנים במועד ההכרה לראשונה זהה לסיכון להתרחשות כשל באותו מכשיר פיננסי שאורך החיים החזוי שלו בתקופה עוקבת הוא רק חמש שנים, הדבר עשוי להצביע על עלייה בסיכון אשראי. זאת מאחר שהסיכון להתרחשות כשל במהלך אורך החיים החזוי בדרך כלל פוחת ככל שהזמן חולף אם סיכון האשראי נותר ללא שינוי והמכשיר הפיננסי קרוב יותר למועד הפירעון. אולם, לגבי מכשירים פיננסיים שיש להם רק מחויבויות תשלום משמעותיות קרוב למועד הפירעון של המכשיר הפיננסי, הסיכון להתרחשות כשל אינו פוחת בהכרח ככל שהזמן חולף. במקרה כזה, ישות תביא בחשבון גם גורמים איכותיים אחרים אשר יוכיחו אם סיכון אשראי עלה בצורה משמעותית ממועד ההכרה לראשונה.

5.5.12ב ישות יכולה ליישם גישות שונות בעת הערכה אם סיכון האשראי בגין מכשיר פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה או בעת מדידת הפסדי אשראי חזויים. ישות יכולה ליישם גישות שונות למכשירים פיננסיים שונים. גישה שאינה כוללת את ההסתברות לכשל כנתון, כמו גישת שיעור הפסד אשראי, יכולה להיות עקבית עם דרישות תקן זה, בתנאי שישות יכולה להפריד את השינויים בסיכון להתרחשות כשל משינויים בגורמים אחרים להפסדי אשראי חזויים, כמו בטחונות, ושהישות מביאה בחשבון בעת הערכה את:

(א) השינוי בסיכון להתרחשות כשל ממועד ההכרה לראשונה;

- (ב) אורך החיים החזוי של המכשיר הפיננסי; וכן
- (ג) מידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים שעשוי להשפיע על סיכון אשראי.

5.5.13ב השיטות ששימשו לקבוע אם סיכון אשראי בגין מכשיר פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה צריכות להביא בחשבון את המאפיינים של המכשיר הפיננסי (או קבוצה של מכשירים פיננסיים בני-השוואה. למרות הדרישה בסעיף 5.5.9, עבור מכשירים פיננסיים שדפוסי הכשל שלהם אינם מרוכזים בנקודה ספציפית במהלך אורך החיים החזוי של המכשיר הפיננסי, שינויים בסיכון להתרחשות כשל במהלך 12 החודשים הבאים יכולים להוות קירוב סביר לשינויים בסיכון להתרחשות כשל לאורך כל חיי המכשיר. במקרים כאלה, ישות עשויה להשתמש בשינויים בסיכון להתרחשות כשל במהלך 12 החודשים הבאים על מנת לקבוע אם סיכון האשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה, אלא אם כן הנסיבות מצביעות על כך שנדרשת הערכה לגבי כל אורך החיים.

5.5.14ב אולם, עבור מכשירים פיננסיים אחדים, או בנסיבות אחדות, ייתכן שלא יהיה זה מתאים להשתמש בשינויים בסיכון להתרחשות כשל במהלך 12 החודשים הבאים על מנת לקבוע אם יש להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר. לדוגמה, השינוי בסיכון להתרחשות כשל במהלך 12 החודשים הבאים עשוי שלא להוות בסיס מתאים לקביעה אם סיכון האשראי עלה בגין מכשיר פיננסי שמועד הפירעון שלו חל בעוד יותר מ-12 חודש כאשר:

- (א) למכשיר הפיננסי יש רק מחויבויות תשלום משמעותיות מעבר ל-12 החודשים הבאים;
- (ב) שינויים בגורמים מקרו-כלכליים רלוונטיים או בגורמים אחרים המתייחסים לאשראי שאינם משתקפים כראוי בסיכון להתרחשות כשל במהלך 12 החודשים הבאים; או
- (ג) שינויים בגורמים המתייחסים לאשראי שיש להם רק השפעה על סיכון האשראי של המכשיר הפיננסי (או שיש להם השפעה בולטת יותר) מעבר ל-12 חודש.

קביעה אם סיכון אשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה

5.5.15ב בעת קביעה אם נדרשת הכרה בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר, ישות תביא בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס שניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים ושעשוי להשפיע על סיכון האשראי של מכשיר פיננסי בהתאם לסעיף 5.5.17 סעיף (ג). ישות אינה צריכה לבצע חיפוש ממצה של מידע בעת קביעה אם סיכון האשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה.

5.5.16ב ניתוח סיכון אשראי הוא ניתוח הוליסטי ומרובה גורמים; האם גורם ספציפי הוא רלוונטי והמשקל שלו ביחס ליתר הגורמים, יהיו תלויים בסוג המוצר, מאפיינים של המכשירים הפיננסיים ושל הלווה כמו גם אזור גיאוגרפי. ישות תביא בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, שהוא רלוונטי למכשיר הפיננסי המסוים שלגביו מבוצעת ההערכה. אולם, ייתכן כי לא ניתן יהיה לזהות גורמים אחדים או סימנים אחדים ברמת המכשיר הפיננסי הבודד. במקרה כזה, הגורמים או הסימנים יוערכו עבור תיקים מתאימים, קבוצות מתאימות של תיקים או חלקים מתאימים של תיק של מכשירים פיננסיים על מנת לקבוע אם הדרישה בסעיף 5.5.3 להכרה של הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר התקיימה.

5.5.17ב הרשימה הבאה של מידע, שאינה רשימה ממצה, עשויה להיות רלוונטית בהערכת השינויים בסיכון אשראי:

(א) שינויים משמעותיים במדדי (indicators) מחיר פנימיים של סיכון אשראי כתוצאה משינוי בסיכון אשראי ממועד ההתקשרות, כולל, אך לא מוגבל לכך, מרווח האשראי שהיה נוצר אם מכשיר פיננסי מסוים אן מכשיר פיננסי דומה עם אותם תנאים ואותו צד שכנגד היו נוצרים מחדש או מונפקים מחדש במועד הדיווח.

(ב) שינויים אחרים בשיעורים או בתנאים של מכשיר פיננסי קיים אשר היו שונים באופן משמעותי אם המכשיר היה נוצר מחדש או מונפק מחדש במועד הדיווח (כמו אמות מידת נוקשות יותר, סכומי בטחונות או ערבוביות גדולים יותר, או כיסוי הכנסה (income coverage) גבוה יותר) עקב שינויים בסיכון האשראי של המכשיר הפיננסי ממועד ההכרה לראשונה.

(ג) שינויים משמעותיים במדדי (indicators) שוק חיצוניים של סיכון אשראי בגין מכשיר פיננסי מסוים או מכשירים פיננסיים דומים עם אותו אורך חיים חזוי. שינויים במדדי שוק של סיכון אשראי כוללים, אך אינם מוגבלים לבאים:

(i) מרווח האשראי;

(ii) מחירי חוזי החלפה של כשל אשראי בגין הלווה;

(iii) אורך הזמן או המידה שבהם השווי ההוגן של נכס פיננסי היה נמוך מעלותו המופחתת; וכן

(iv) מידע שוק אחר המתייחס ללווה, כמו שינויים במחיר מכשירי החוב או מכשירים הונניים של הלווה.

(ד) שינוי משמעותי בפועל או שינוי משמעותי חזוי בדירוג האשראי החיצוני של המכשיר הפיננסי.

(ה) הורדה, בפועל או חזויה, של דירוג אשראי פנימי ללווה או ירידה בניקוד התנהגותי המשמש להערכת סיכון אשראי באופן פנימי. דירוגי אשראי פנימיים וניקוד התנהגותי פנימי הם מהימנים יותר כאשר הם ממופים לדירוגים חיצוניים או שהם נתמכים במחקרי כשל.

(ו) שינויים בפועל או חזויים, בעלי השפעה שלילית על התנאים העסקיים, הפיננסיים או הכלכליים אשר חזויים לגרום לשינוי משמעותי ביכולת של הלווה לקיים את מחויבויות החוב שלו, כמו עלייה בפועל או חזויה, בשיעורי הריבית או עלייה משמעותית חזויה בשיעורי האבטלה.

(ז) שינוי משמעותי בפועל או חזוי, בתוצאות התפעוליות של הלווה. דוגמאות כוללות ירידה, בפועל או חזויה, בהכנסות או במרווחים, עלייה בסיכונים תפעוליים, מחסור בהון חוזר, ירידה באיכות נכס, עלייה במינוף מאזני, נזילות, בעיות בהנהלה או שינויים בהיקף העסק או במבנה הארגוני (כמו הפסקת מגזר של העסק) שגורמים לשינוי משמעותי ביכולת הלווה לקיים את מחויבויות החוב שלו.

(ח) עלייה משמעותית בסיכון האשראי של מכשירים פיננסיים אחרים של אותו לווה.

(ט) שינויים בפועל או חזויים בעלי השפעה שלילית, בסביבה הפיקוחית, הכלכלית או הטכנולוגית של הלווה שגורמים לשינוי משמעותי ביכולת של הלווה לקיים את מחויבויות החוב שלו. כמו ירידה בביקוש למוצר המכירה של הלווה מאחר שחל שינוי כיוון בטכנולוגיה.

(י) שינויים משמעותיים בערך של בטחונות התומכות במחויבות או באיכות של ערבויות או באמצעים לחיזוק אשראי של צדדים שלישיים, אשר חזויים להקטין את התמריץ הכלכלי של הלווה לבצע את התשלומים החזויים במועדם או אשר תהיה להם השפעה אחרת על ההסתברות להתרחשות כשל. לדוגמה, אם הערך של בטחונות יורד מאחר שמחירי הבתים יורדים, ללווים בתחומי שיפוט אחדים יש תמריץ גדול יותר שלא לעמוד בתשלומי המשכנתא שלהם.

(יא) שינוי משמעותי באיכות של הערבות שסופקה על ידי בעל מניות (או על ידי הורים של יחיד) אם לבעל המניות (או להורים) יש תמריץ ויכולת פיננסית למנוע כשל על ידי הזרמת הון או מזומנים.

(יב) שינויים משמעותיים, כמו ירידה בתמיכה הפיננסית מחברה אם או שותף אחר או שינוי משמעותי, בפועל או חזוי, באיכות של אמצעי לחיזוק אשראי, אשר חזויים להקטין את התמריץ הכלכלי של הלווה לבצע את התשלומים החזויים במועדם. חיזוקי איכות אשראי או תמיכה כוללים הבאה בחשבון של המצב הפיננסי של הערב ו/או עבור זכויות שהונפקו באיגוחים, אם הזכויות הנחותות חזויות להיות מסוגלות לספוג את הפסדי האשראי החזויים (לדוגמה, על ההלוואות שבבסיס האיגוח).

(יג) שינויים חזויים בתיעוד ההלוואות כולל הפרה חזויה של חוזה שעשויה להוביל לויתורים על אמות מידה פיננסיות או לתיקונים לאמות מידה פיננסיות, לפטור זמני מתשלומי ריבית (interest payment holidays), עלייה בשיעורי הריבית (interest rate step-ups), דרישת בטחונות או ערבויות נוספות, או שינויים אחרים למסגרת החוזית של המכשיר.

(יד) שינויים משמעותיים בביצועים החזויים או בהתנהלות החזויה של הלווה, כולל שינויים במצב התשלומים של הלווים בקבוצה (לדוגמה, עלייה במספר התשלומים

החוזיים שהתעכבו או במידה שלהם או שינויים משמעותיים במספר החזוי של לווים בכרטיס אשראי אשר חזויים להגיע או לעבור את מגבלת האשראי שלהם או שחוזיים לשלם את הסכום החודשי המינימלי).

(טו) שינויים בגישת ניהול האשראי של הישות ביחס למכשיר הפיננסי; כלומר, בהתבסס על סימנים חדשים לשינויים בסיכון האשראי של מכשיר פיננסי, הנוהג של ניהול אשראי של הישות חזוי להיות אקטיבי יותר או להיות ממוקד יותר בניהול המכשיר, כולל העובדה שיבוצע מעקב או פיקוח על המכשיר באופן צמוד יותר, או שהישות באופן ספציפי תתערב בעסקי הלווה.

(טז) מידע לגבי תשלומים בפיגור, כולל ההנחה הניתנת להפרכה כמפורט בסעיף 5.5.11.

5.5.18ב במקרים אחדים, המידע האיכותי והמידע הכמותי הלא-סטטיסטי הניתנים להשגה עשויים להיות מספיקים על מנת לקבוע שמכשיר פיננסי קיים את הקריטריון להכרה בהפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חי המכשיר. כלומר, המידע אינו צריך לזרום דרך מודל סטטיסטי או תהליך דירוג אשראי על מנת לקבוע אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי של המכשיר הפיננסי. במקרים אחרים, ישות צריכה להביא בחשבון מידע אחר, כולל מידע מהמודלים הסטטיסטיים שלה או מתהליכי דירוג אשראי. לחלופין, הישות יכולה לבסס את הערכתה על שני סוגי המידע, כלומר גורמים איכותיים שאינם נכללים בתהליך הדירוג הפנימי וקבוצת דירוג פנימי ספציפית במועד הדיווח, תוך הבאה בחשבון של מאפייני סיכון האשראי במועד ההכרה לראשונה, אם שני סוגי המידע הם רלוונטיים.

הנחה הניתנת להפרכה לגבי פיגור בתשלומים של יותר מ-30 יום

5.5.19ב הנחה הניתנת להפרכה בסעיף 5.5.11 אינה סימן מוחלט שיש להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חי המכשיר, אולם ההנחה היא שזו הנקודה האחרונה שבה יש להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חי המכשיר גם כאשר נעשה שימוש במידע צופה פני עתיד (כולל גורמים מקרו-כלכליים ברמת תיק).

5.5.20ב ישות יכולה להפריך הנחה זו. אולם, הישות יכולה לעשות זאת רק אם יש לה מידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה המוכיח שגם אם התשלומים החוזיים נמצאים בפיגור של יותר מ-30

יום, עובדה זו אינה מייצגת עלייה משמעותית בסיכון האשראי של מכשיר פיננסי. לדוגמה, כאשר אי העמידה בתשלום היתה מחדל אדמיניסטרטיבי ולא נבע מקושי פיננסי של הלווה, או שלישות יש גישה לראיות מהעבר המוכיחות שאין קורלציה בין עלייה משמעותית בסיכון להתרחשות כשל לבין נכסים פיננסיים שהתשלומים החוזיים שלהם נמצאים בפיגור של יותר מ- 30 יום, אך ראיות אלה מזהות קורלציה כאמור כאשר התשלומים הם בפיגור של יותר מ- 60 יום.

5.5.21ב ישות לא יכולה להתאים את העיתוי של עלייה משמעותית בסיכון האשראי ואת ההכרה בהפסדי אשראי חוזיים לאורך כל חיי המכשיר לעיתוי שבו נכס פיננסי נחשב כפגום עקב סיכון אשראי או להגדרה הפנימית של ישות לכשל.

מכשירים פיננסיים שיש להם סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח

5.5.22ב סיכון האשראי של מכשיר פיננסי נחשב נמוך לצורך סעיף 5.5.10, אם למכשיר הפיננסי יש סיכון נמוך לכשל, ללווה יש יכולת חזקה לקיים את מחויבויות תזרימי המזומנים החוזיים שלו בתקופה הקרובה ושינויים בעלי השפעה שלילית בתנאים הכלכליים והעסקיים בתקופה הארוכה יותר, עשויים לגרום, אך לא יגרמו בהכרח, לירידה ביכולת של הלווה לקיים את מחויבויות תזרימי המזומנים החוזיים שלו. מכשירים פיננסיים אינם נחשבים בעלי סיכון נמוך להפסד כאשר הם נחשבים בעלי סיכון אשראי נמוך רק משום הערך של הבטחונות ואותו מכשיר פיננסי ללא הבטחונות לא היה נחשב כבעל סיכון אשראי נמוך. מכשירים פיננסיים גם אינם נחשבים בעלי סיכון אשראי נמוך רק משום שיש להם סיכון נמוך יותר לכשל מאשר מכשירים פיננסיים אחרים של הישות או ביחס לסיכון האשראי בתחום השיפוט שבו הישות פועלת.

5.5.23ב על מנת לקבוע אם למכשיר פיננסי יש סיכון אשראי נמוך, ישות עשויה להשתמש בדירוגי סיכון האשראי הפנימיים שלה או במתודולוגיות אחרות שהם עקביות עם ההבנה הגלובלית להגדרה של סיכון אשראי נמוך ואשר מביאות בחשבון סיכונים ואת סוג המכשירים הפיננסיים לגביהם מבוצעת ההערכה. דירוג חיצוני של 'דרגת השקעה' הוא דוגמה למכשיר פיננסי שעשוי להיחשב כבעל סיכון אשראי נמוך. אולם, מכשירים פיננסיים אינם נדרשים להיות מדורגים באופן חיצוני על מנת שיחשבו כבעלי סיכון אשראי נמוך. אולם, הם צריכים להיחשב כבעלי סיכון אשראי נמוך מנקודת מבטו של משתתף בשוק תוך הבאה בחשבון של כל התנאים של המכשיר הפיננסי.

5.5.24ב הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר אינם מוכרים בגין מכשיר פיננסי רק מאחר שהמכשיר נחשב כבעל סיכון אשראי נמוך בתקופת הדיווח הקודמת והוא אינו נחשב כבעל סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח. במקרה כזה, ישות תקבע אם חל שינוי משמעותי בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה ולכן אם נדרש להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בהתאם לסעיף 5.5.3.

תיקונים

5.5.25ב בנסיבות אחדות, המשא ומתן מחדש לגבי תזרימי המזומנים החוזיים או התיקון של תזרימי המזומנים החוזיים של נכס פיננסי עשויים להוביל לגריעה של נכס פיננסי קיים בהתאם לתקן זה. כאשר התוצאה של התיקון של נכס פיננסי היא גריעה של הנכס הפיננסי הקיים והכרה לאחר מכן בנכס הפיננסי המתוקן, הנכס המתוקן נחשב נכס פיננסי 'חדש' לצורך תקן זה.

5.5.26ב בהתאם לכך, המועד של התיקון יטופל כמועד ההכרה לראשונה של נכס פיננסי זה בעת יישום דרישות ירידת הערך לנכס הפיננסי המתוקן. בדרך כלל המשמעות היא מדידת ההפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש עד שהדרישות להכרה בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בסעיף 5.5.3 מתקיימות. אולם, בנסיבות לא רגילות אחדות, בעקבות תיקון שתוצאתו גריעה של הנכס הפיננסי המקורי, עשויה להיות ראייה שהנכס הפיננסי המתוקן הינו פגום עקב סיכון אשראי במועד ההכרה לראשונה, ולכן הנכס הפיננסי צריך להיות מוכר כנכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי שנוצר. זה עשוי להתרחש, לדוגמה, במצב שבו היה תיקון מהותי של נכס במצוקה (distressed asset) שתוצאתו גריעה של הנכס הפיננסי המקורי. במקרה כזה, יהיה זה אפשרי שהתוצאה של התיקון תהיה נכס פיננסי חדש שהוא פגום עקב סיכון אשראי במועד ההכרה לראשונה.

5.5.27ב אם תזרימי המזומנים החוזיים של נכס פיננסי נקבעו מחדש במשא ומתן או תוקנו בדרך אחרת, אך הנכס הפיננסי אינו נגרע, נכס פיננסי זה אינו נחשב באופן אוטומטי כבעל סיכון אשראי נמוך יותר. ישות תעריך אם היתה עלייה משמעותית בסיכון אשראי ממועד ההכרה לראשונה על בסיס מידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים. זה כולל מידע מהעבר ומידע צופה פני עתיד והערכה של סיכון האשראי במהלך כל אורך החיים החזוי של הנכס הפיננסי, אשר כולל מידע לגבי הנסיבות שהובילו לתיקון. ראייה לכך שהקריטריונים להכרה בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר אינם מתקיימים עוד עשויה לכלול היסטוריה של ביצוע תשלומים

מעודכנים ובמועדם של התנאים החוזיים המתוקנים. באופן טיפוסי, לקוח יצטרך להוכיח התנהגות תשלום טובה באופן עקבי לאורך תקופת זמן לפני שתיחשב ירידה בסיכון האשראי. לדוגמה, עבר של תשלומים שלא בוצעו במועד או תשלומים לא שלמים לא יימחק בעקבות ביצוע של תשלום אחד במועדו בעקבות תיקון של התנאים החוזיים.

מדידת הפסדי אשראי חזויים

הפסדי אשראי חזויים

5.5.28b הפסדי אשראי חזויים הם אומדן משוקלל הסתברות של הפסדי אשראי (כלומר, הערך הנוכחי של כל הפסדי מזומנים (cash shortfalls)) לאורך כל חיי המכשיר הפיננסי. הפסד מזומנים הוא ההפרש בין תזרימי המזומנים שהישות זכאית להם בהתאם לחוזה לבין תזרימי המזומנים שהישות צופה שהיא תקבל. מאחר שהפסדי אשראי חזויים מביאים בחשבון את הסכום של התשלומים ואת עיתויים, הפסד אשראי נוצר גם אם הישות צופה שהיא תקבל את התשלומים במלואם, אך במועד מאוחר יותר מהמועד החוזי.

5.5.29b לגבי נכסים פיננסיים, הפסד אשראי הוא הערך הנוכחי של ההפרש בין:

(א) תזרימי המזומנים החוזיים שהישות זכאית להם בהתאם לחוזה; לבין

(ב) תזרימי המזומנים שהישות צופה שהיא תקבל.

5.5.30b לגבי מחויבויות למתן הלוואות שטרם נוצלו, הפסד אשראי הוא הערך הנוכחי של ההפרש בין:

(א) תזרימי המזומנים החוזיים שהישות זכאית לקבל אם המחזיק של המחויבות למתן הלוואה מנצל (draw down) את ההלוואה; לבין

(ב) תזרימי המזומנים שהישות צופה שהיא תקבל אם ההלוואה נוצלה.

5.5.31b אומדן של ישות להפסדי אשראי חזויים בגין מחויבויות למתן הלוואות יהיה עקבי עם הציפיות לניצול הלוואה בגין אותה מחויבות למתן הלוואה, כלומר על הישות להביא בחשבון את החלק החזוי של המחויבות למתן הלוואה שינוצל תוך 12 חודש

ממועד הדיווח בעת אמידת הפסדי אשראי חזויים ל-12 חודש ואת החלק החזוי של המחויבות למתן הלוואה שינוצל במהלך אורך החיים החזוי של המחויבות למתן הלוואה בעת אמידת הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חי המכשיר.

5.5.32ב לגבי חוזה ערבות פיננסית, הישות נדרשת לבצע תשלומים רק במקרה של כשל על ידי החייב בהתאם לתנאים של המכשיר שלגביו ניתנה הערבות. בהתאם לכך, הפסדי מזומנים הם התשלומים החזויים לפצות את המחזיק בגין הפסד אשראי שהתהווה לו בניכוי סכומים שהישות צופה שהיא תקבל מהמחזיק, מהחייב או מצד אחר כלשהו. אם הנכס נערב במלואו, האמידה של הפסדי מזומנים לחוזה ערבות פיננסית תהיה עקבית עם האמידות של הפסדי מזומנים לנכס הכפוף לערבות.

5.5.33ב לגבי נכס פיננסי שהוא פגום עקב סיכון אשראי במועד הדיווח, אך שהוא אינו נכס פיננסי פגום עקב סיכון אשראי, שנרכש או שנוצר, ישות תמדוד את הפסדי האשראי החזויים כהפרש בין הערך בספרים ברוטו של הנכס לבין הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים שנאמדו המהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של הנכס הפיננסי. תיאום כלשהו מוכר ברווח או הפסד כרווח או הפסד מירידת ערך.

5.5.34ב בעת מדידת הפרשה להפסד של חייב בגין חכירה, תזרימי המזומנים המשמשים לקביעת הפסדי האשראי החזויים חייבים להיות עקביים עם תזרימי המזומנים המשמשים במדידת החייב בגין חכירה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 17 חכירות.

5.5.35ב ישות יכולה להשתמש בהקלות מעשיות בעת מדידת הפסדי אשראי חזויים אם הן עקביות עם העקרונות בסעיף 5.5.17. דוגמה להקלה מעשית היא חישוב הפסדי אשראי חזויים בגין לקוחות תוך שימוש במטריצת הפרשות (provision matrix). הישות תשתמש בניסיון העבר לגבי הפסדי אשראי (מותאם, כפי שמתאים, בהתאם לסעיפים 5.5.51ב-5.5.52ב) של לקוחות על מנת לאמוד את הפסדי האשראי החזויים ל-12 חודש או את הפסדי האשראי החזויים לאורך כל חי המכשיר בגין נכסים פיננסיים, כפי שרלוונטי. מטריצת הפרשות עשויה, לדוגמה, לקבוע שיעורי הפרשה קבועים בהתאם למספר הימים שלקוח נמצא בפיגור (לדוגמה, אחוז אחד אם לא נמצא בפיגור, 2 אחוז אם נמצא בפיגור של פחות מ-30 יום, 3 אחוז אם נמצא בפיגור של יותר מ-30 יום, אך פחות מ-90 יום, 20 אחוז אם נמצא בפיגור של בין 90 ל-180 יום וכו'). בהתאם למגוון של בסיס הלקוחות שלה, הישות עשויה להשתמש בקיבוצים מתאימים אם ניסיון העבר לגבי הפסדי אשראי מראה כי קיימים דפוסי הפסד שונים באופן משמעותי למגזרי לקוחות שונים. דוגמאות

לקריטריונים שעשויים לשמש לקיבוץ נכסים כוללים אזור גיאוגרפי, סוג מוצר, דירוג לקוח, בטחונות או ביטוח אשראי מסחרי וסוג הלקוח (כמו סיטונאי או קמעונאי).

הגדרת כשל

5.5.36b סעיף 5.5.9 דורש שבעת קביעה אם סיכון אשראי של מכשיר פיננסי עלה באופן משמעותי, ישות תביא בחשבון את השינוי בסיכון להתרחשות כשל ממועד ההכרה לראשונה.

5.5.37b בעת הגדרת כשל לצורך קביעת הסיכון להתרחשות כשל, ישות תיישם הגדרה של כשל שהיא עקבית עם ההגדרה ששימשה לצורכי ניהול פנימי של סיכון אשראי של המכשיר הפיננסי הרלוונטי ותביא בחשבון את הסימנים האיכותיים (לדוגמה אמות מידה פיננסיות), כפי שמתאים. אולם, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שכשל מתרחש לא מאוחר יותר מאשר כאשר הנכס הפיננסי נמצא בפיגור של 90 יום, אלא אם כן לישות יש מידע סביר וניתן לביסוס המוכיח שקריטריון פיגור ארוך יותר לכשל הוא מתאים יותר. ההגדרה של כשל המשמשת לצרכים אלה תיושם בעקביות לכל המכשירים הפיננסיים אלא אם כן נעשה זמין להשגה מידע המוכיח שהגדרה של כשל אחרת היא מתאימה יותר למכשיר פיננסי מסוים.

תקופה שלאורכה יש לאמוד את הפסדי האשראי החזויים

5.5.38b בהתאם לסעיף 5.5.19, התקופה המירבית שלאורכה יש למדוד הפסדי אשראי חזויים היא התקופה החוזית המירבית שלאורכה הישות חשופה לסיכון אשראי. לגבי מחויבויות למתן הלוואות וחוזי ערבות פיננסית, זו התקופה המירבית שלאורכה לישות יש מחויבות חוזית קיימת למתן אשראי.

5.5.39b אולם, בהתאם לסעיף 5.5.20, מכשירים פיננסיים אחדים כוללים הן הלוואה והן רכיב מחויבות שטרם נוצלה והיכולת החוזית של הישות לדרוש פירעון ולבטל את המחויבות שטרם נוצלה אינו מגביל את החשיפה של הישות להפסדי אשראי לתקופת ההודעה המוקדמת החוזית. לדוגמה, מסגרות אשראי מתחדשות (revolving), כמו כרטיסי אשראי ומסגרות משיכת יתר, יכולות להיות מבוטלות חוזית על ידי המלווה באמצעות הודעה מוקדמת של יום אחד בלבד. אולם, בפרקטיקה מלווים ממשיכים לתת אשראי לתקופה ארוכה יותר ועשויים לבטל את המסגרת רק לאחר שחלה עלייה בסיכון האשראי של הלווה, מועד שעשוי להיות מאוחר מידי על מנת למנוע חלק מהפסדי האשראי החזויים או את כולם. למכשירים פיננסיים אלה יש באופן רגיל

את המאפיינים הבאים כתוצאה ממהות המכשיר הפיננסי, האופן שבו המכשירים הפיננסיים מנוהלים והמהות של מידע הניתן להשגה לגבי עלייה משמעותית בסיכון אשראי:

(א) למכשירים הפיננסיים אין תקופה קבועה או לוח החזרים ובדרך כלל יש להם תקופת ביטול חוזית קצרה (לדוגמה, יום אחד);

(ב) היכולת החוזית לבטל את החוזה אינה נאכפת בניהול היומ-יומי הרגיל של המכשיר הפיננסי והחוזה מבוטל רק כאשר הישות הופכת מודעת לעלייה בסיכון אשראי ברמת המסגרת; וכן

(ג) המכשירים הפיננסיים מנוהלים על בסיס קבוצתי.

5.5.40b בעת קביעת התקופה שלאורכה הישות חזויה להיות חשופה לסיכון אשראי, אך שלגביה הפסדי אשראי חזויים לא יצומצמו על ידי פעולות רגילות של ניהול סיכונים אשראי, ישות תביא בחשבון את הגורמים הבאים כמו מידע מהעבר וניסיון העבר לגבי:

(א) התקופה שלאורכה הישות היתה חשופה לסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים דומים;

(ב) אורך התקופה להתרחשות כשלים קשורים בגין מכשירים פיננסיים דומים בעקבות עלייה משמעותית בסיכון אשראי; וכן

(ג) פעולות ניהול סיכונים אשראי שישות צופה לבצע מרגע שחלה עלייה בסיכון האשראי של מכשיר פיננסי, כמו הורדה או הסרה של מחויבויות שטרם נוצלו.

תוצאה משוקללת הסתברות

5.5.41b המטרה של אמידת הפסדי אשראי חזויים אינה לאמוד את התרחיש הגרוע ביותר וגם אינה לאמוד את התרחיש הטוב ביותר. במקום זאת, אומדן של הפסדי אשראי חזויים משקף תמיד את האפשרות שהפסד אשראי יתרחש והאפשרות שהפסד אשראי לא יתרחש גם אם התוצאה הסבירה ביותר היא שלא יהיה הפסד אשראי.

5.5.42b סעיף 5.5.17 סעיף (א) דורש שאומדן של הפסדי אשראי חזויים ישקף סכום בלתי מוטה ומשוקלל הסתברות שנקבע על ידי

הערכת טווח של תוצאות אפשריות. בפרקטיקה, ייתכן שלא יהיה צורך בניתוח מורכב. במקרים אחדים, מודל פשוט יחסית יכול להיות מספיק, ללא צורך במספר גדול של סימולציות מפורטות של תרחישים. לדוגמה, הממוצע של הפסדי אשראי של קבוצה גדולה של מכשירים פיננסיים עם מאפייני סיכון משותפים עשוי להיות אומדן סביר של הסכום משוקלל הסתברות. במצבים אחרים, צפוי שיהיה צורך בזיהוי תרחישים אשר קובעים את הסכום והעיתוי של תזרימי מזומנים של תוצאות מסוימות ואת ההסתברות הנאמדת לתוצאות אלה. במצבים אלה, הפסדי האשראי החזויים ישקפו לפחות שתי תוצאות בהתאם לסעיף 5.5.18.

5.5.43ב לגבי הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר, ישות תאמוד את הסיכון להתרחשות כשל במכשיר פיננסי במהלך אורך החיים החזוי שלו. הפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש הם החלק מהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר והם מייצגים את הפסדי המזומנים לאורך כל חיי המכשיר שינבעו מכשל בתקופת 12 חודש לאחר מועד הדיווח (או תקופה קצרה יותר אם אורך החיים החזוי של מכשיר פיננסי הוא קצר יותר מ-12 חודש), כשהם משוקללים על ידי ההסתברות להתרחשות כשל. לכן, הפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש הם לא הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר שיתהוו לישות בגין מכשירים פיננסיים שהיא חוזה שיהיה בהם כשל ב-12 החודשים הבאים וגם לא הפסדי המזומנים שחזויים במהלך 12 החודשים הבאים.

ערך הזמן של כסף

5.5.44ב הפסדי אשראי חזויים יהוונו למועד הדיווח, ולא למועד הכשל הצפוי או למועד אחר כלשהו, תוך שימוש בשיעור הריבית האפקטיבי שנקבע במועד ההכרה לראשונה או קירוב שלו. אם מכשיר פיננסי נושא ריבית משתנה, הפסדי אשראי חזויים יהוונו תוך שימוש בשיעור הריבית האפקטיבי השוטף שנקבע בהתאם לסעיף 5.4.5ב.

5.5.45ב לגבי נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו, הפסדי אשראי חזויים יהוונו תוך שימוש בשיעור ריבית אפקטיבי מותאם לסיכון אשראי שנקבע במועד ההכרה לראשונה.

5.5.46ב הפסדי אשראי חזויים בגין חייבים בגין חכירה יהוונו תוך שימוש באותו שיעור היוון ששימש למדידה של חייבים בגין חכירה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 17.

5.5.47ב הפסדי אשראי חזויים בגין מחויבות למתן הלוואה יהוונו תוך שימוש בשיעור ריבית אפקטיבי או קירוב שלו, אשר ייושם בעת ההכרה בנכס הפיננסי הנובע ממחויבות למתן הלוואה. זאת מאחר שלצורך המטרה של יישום דרישות ירידת הערך, נכס פיננסי שמוכר בעקבות הניצול של מחויבות למתן הלוואה יטופל כהמשך של מחויבות זו ולא כמכשיר פיננסי חדש. לפיכך, הפסדי האשראי החזויים בגין נכס פיננסי ימדדו תוך הבאה בחשבון של סיכון אשראי ראשוני של המחויבות למתן הלוואה מהמועד שבו הישות הפכה צד למחויבות שאינה ניתנת לביטול.

5.5.48ב הפסדי אשראי חזויים בגין חוזי ערבות פיננסית או בגין מחויבויות למתן הלוואות שלגביהן לא ניתן לקבוע שיעור ריבית אפקטיבי יהוונו על ידי יישום שיעור היוון אשר משקף את הערכת השוק השוטפת לערך הזמן של הכסף ולסיכונים הספציפיים לתזרימי המזומנים, אך רק אם ובמידה שבה, הסיכונים מובאים בחשבון על ידי תיאום שיעור ההיוון ולא על ידי תיאום הפסדי המזומנים המהוונים.

מידע סביר וניתן לביסוס

5.5.49ב לצורך תקן זה, מידע סביר וניתן לביסוס הוא מידע שניתן להשגה באופן סביר במועד הדיווח ללא עלות או מאמץ מופרזים, כולל מידע לגבי אירועי עבר, תנאים שוטפים ותחזיות של תנאים כלכליים עתידיים. מידע הניתן להשגה לצורכי דיווח כספי נחשב מידע הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים.

5.5.50ב ישות אינה נדרשת לכלול תחזיות של תנאים עתידיים במהלך כל אורך החיים של מכשיר פיננסי. רמת שיקול הדעת הנדרשת על מנת לאמוד את הפסדי האשראי החזויים תלויה בזמינות של מידע מפורט. ככל שאופק התחזית גדל, הזמינות של מידע מפורט פוחתת ורמת שיקול הדעת הנדרשת על מנת לאמוד את הפסדי האשראי החזויים עולה. האומדן של הפסדי אשראי חזויים אינו דורש אומדן מפורט לתקופות שהן רחוק בעתיד - עבור תקופות כאלה, ישות יכולה לבצע אקסטרפולציה של התחזיות ממידע מפורט הניתן להשגה.

5.5.51ב ישות אינה צריכה לבצע חיפוש ממצה של מידע, אך עליה להביא בחשבון את כל המידע הסביר והניתן לביסוס אשר ניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים ושהוא רלוונטי לאומדן של הפסדי אשראי חזויים, כולל ההשפעה של פירעונות מוקדמים חזויים. המידע שנעשה בו שימוש יכול גורמים שהם ספציפיים ללווה, תנאים כלכליים כלליים והערכה הן של המגמה השוטפת של התנאים והן של המגמה החזויה של התנאים במועד הדיווח. ישות יכולה להשתמש במקורות מגוונים של נתונים, אשר

עשויים להיות הן פנימיים (ספציפיים לישות) והן חיצוניים. מקורות נתונים אפשריים כוללים ניסיון פנימי של הפסדי אשראי בעבר, דירוגים פנימיים, ניסיון הפסדי אשראי של ישויות אחרות ודירוגים, דוחות וסטטיסטיקות חיצוניים. ישויות שאין להן מקורות, או שיש להן מקורות שאינם מספיקים, של מידע ספציפי לישות יכולות להשתמש בניסיון של קבוצת עמיתים (peer group) למכשיר פיננסי בר-השוואה (או לקבוצות של מכשירים פיננסיים).

5.5.52ב מידע מהעבר הוא עוגן חשוב או בסיס למדידת הפסדי אשראי חזויים. אולם, ישות תתאים נתונים מהעבר, כמו ניסיון הפסדי אשראי, על בסיס נתונים ניתנים לצפייה שוטפים על מנת לשקף את ההשפעות של התנאים השוטפים ואת התחזיות שלה לתנאים עתידיים, אשר לא השפיעו על התקופה שעליה מבוססים נתוני העבר, ולהסיר את ההשפעות של התנאים בתקופה בעבר שאינם רלוונטיים לתזרימי המזומנים החוזיים העתידיים. במקרים אחדים, המידע הטוב ביותר שהוא סביר וניתן לביסוס עשוי להיות מידע מהעבר שלא הותאם, תלוי במהות המידע מהעבר ומתי הוא חושב, ביחס לנסיבות במועד הדיווח והמאפיינים של המכשיר הפיננסי שלגביו מבוצעת הערכה. אומדנים של שינויים בהפסדי אשראי חזויים ישקפו, ויהיו עקביים עם, שינויים בנתונים ניתנים לצפייה מתייחסים מתקופה לתקופה (כמו שינויים בשיעורי אבטלה, מחירי נכסים, מחירי סחורות יסוד, מצב תשלומים או גורמים אחרים המצביעים על הפסדי אשראי בגין מכשיר פיננסי או קבוצה של מכשירים פיננסיים ובגודל של שינויים אלה). ישות תסקור באופן סדיר את המתודולוגיה ואת ההנחות המשמשות לאמידת הפסדי אשראי חזויים על מנת להקטין הפרשים כלשהם בין אומדנים לבין ניסיון הפסדי אשראי בפועל.

5.5.53ב בעת שימוש בניסיון עבר לגבי הפסדי אשראי לצורך אמידת הפסדי אשראי חזויים, חשוב שמידע לגבי שיעורי הפסדי אשראי בעבר ייושם לקבוצות המוגדרות באופן שהוא עקבי עם הקבוצות שלגביהם שיעורי הפסדי אשראי בעבר נצפו. כתוצאה מכך, השיטה המשמשת צריכה לאפשר לכל קבוצה של נכסים פיננסיים להיות קשורה למידע לגבי ניסיון עבר של הפסדי אשראי בקבוצות של נכסים פיננסיים עם מאפייני סיכון דומים ועם נתונים ניתנים לצפייה רלוונטיים אשר משקפים את התנאים השוטפים.

5.5.54ב הפסדי אשראי חזויים משקפים את הציפיות של הישות עצמה להפסדי אשראי. אולם, בעת הבאה בחשבון של כל המידע הסביר והניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים, לצורך אמידת הפסדי אשראי חזויים, ישות תביא בחשבון גם

מידע שוק ניתן לצפייה לגבי סיכון אשראי של המכשיר הפיננסי המסוים או מכשירים פיננסיים דומים.

בטחונות

5.5.55 לצורך מדידת הפסדי אשראי חזויים, האומדן של הפסדי מזומנים חזויים ישקף את תזרימי המזומנים החזויים מבטחונות ואמצעים אחרים לחיזוק אשראי שהם חלק מהתנאים החזויים ושאינם מוכרים בנפרד על ידי הישות. האומדן של הפסדי מזומנים חזויים של מכשיר פיננסי מובטח על ידי בטחונות משקף את הסכום והעיתוי של תזרימי מזומנים שחזויים מעיקול הבטחונות בניכוי העלויות של השגת הבטחונות ומכירתן, ללא קשר אם העיקול הוא צפוי (כלומר, האומדן של תזרימי מזומנים חזויים מביא בחשבון את ההסתברות לעיקול ואת תזרימי המזומנים שינבעו מכך). כתוצאה מכך, תזרימי מזומנים כלשהם שחזויים מהמימוש של הבטחונות לאחר מועד הפירעון החוזי של החוזה יכללו בניתוח. בטחונות כלשהם שהושגו כתוצאה מעיקול אינם מוכרים כנכס שהוא נפרד מהמכשיר הפיננסי המובטח על ידי הבטחונות אלא אם כן הבטחונות מקיימים את הקריטריונים להכרה הרלוונטיים לנכס בתקן זה או בתקנים אחרים.

סיווג מחדש של נכסים פיננסיים (תת-פרק 5.6)

5.6.1ב אם ישות מסווגת מחדש נכסים פיננסיים בהתאם לסעיף 4.4.1, סעיף 5.6.1 דורש שהסיווג מחדש ייושם מכאן ולהבא החל ממועד הסיווג מחדש. הן קבוצת המדידה לפי עלות מופחתת והן קבוצת המדידה לפי שווי הוגן דרך רווח כולל אחר דורשות ששיעור הריבית האפקטיבי ייקבע במועד ההכרה לראשונה. שתי קבוצות מדידה אלה דורשות גם שדרישות ירידת הערך ייושמו באותו אופן. כתוצאה מכך, כאשר ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי בין קבוצת המדידה לפי עלות מופחתת לבין קבוצת המדידה לפי שווי הוגן דרך רווח כולל אחר:

(א) ההכרה בהכנסות ריבית לא תשתנה ולכן הישות ממשיכה להשתמש באותו שיעור ריבית אפקטיבי.

(ב) המדידה של הפסדי אשראי חזויים לא תשתנה מאחר ששתי קבוצות המדידה דורשות יישום של אותה גישה לירידת ערך. אולם, אם נכס פיננסי מסווג מחדש מקבוצת המדידה לפי שווי הוגן דרך רווח כולל אחר לקבוצת המדידה לפי עלות מופחתת, הפרשה להפסד תוכר כתיאום

לערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי החל ממועד הסיווג מחדש. אם נכס פיננסי מסווג מחדש מקבוצת המדידה לפי עלות מופחתת לקבוצת המדידה לפי שווי הוגן דרך רווח כולל אחר, ההפרשה להפסד תיגרע (ולכן לא תוכר עוד כתיאום לערך בספרים ברוטו) אך במקום זאת תוכר כסכום מירידת ערך נצבר (בסכום זהה) ברווח כולל אחר וינתן לו גילוי ממועד הסיווג מחדש.

5.6.2ב אולם, ישות אינה נדרשת להכיר בנפרד בהכנסות ריבית וברווחים או הפסדים מירידת ערך בגין נכס פיננסי שנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. כתוצאה מכך, כאשר ישות מסווגת מחדש נכס פיננסי מקבוצת המדידה לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, שיעור הריבית האפקטיבי נקבע על בסיס השווי ההוגן של הנכס במועד הסיווג מחדש. בנוסף, לצורך יישום פרק 5.5 לנכס פיננסי ממועד הסיווג מחדש, מועד הסיווג מחדש מטופל כמועד ההכרה לראשונה.

רווחים והפסדים (תת-פרק 5.7)

5.7.1ב סעיף 5.7.5 מתיר לישות לבצע בחירה שאינה ניתנת לשינוי להציג ברווח כולל אחר שינויים בשווי ההוגן של השקעה במכשיר הוני שאינה מוחזקת למסחר. בחירה זו נעשית על בסיס של כל מכשיר בנפרד (כלומר כל מניה בנפרד). סכומים שמוציגים ברווח כולל אחר לא יועברו לאחר מכן לרווח או הפסד. אולם, הישות יכולה להעביר את הרווח או ההפסד המצטבר בתוך ההון. דיבידנדים מהשקעות כאלה מוכרים ברווח או הפסד בהתאם לסעיף 5.7.6 אלא אם הדיבידנד מייצג בבירור השבה של חלק מהעלות של ההשקעה.

5.7.1א פרט למקרים בהם חל סעיף 4.1.5, סעיף 4.1.א2 דורש שנכס פיננסי ימדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר אם התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי יוצרים תזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית על יתרת הקרן שטרם נפרעה והנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא הן לגבות תזרימי מזומנים חוזיים והן למכור נכסים פיננסיים. בקבוצת מדידה זו, מוכר מידע ברווח או הפסד כאילו הנכס הפיננסי נמדד בעלות מופחתת, בעוד שהנכס הפיננסי נמדד בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן. רווחים או הפסדים, מלבד אלה שמוכרים ברווח או הפסד בהתאם לסעיפים 5.7.10-5.7.11, מוכרים ברווח כולל אחר. כאשר נכסים פיננסיים אלה נגרעים, רווחים או הפסדים מצטברים שהוכרו קודם לכן ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח או הפסד. זה משקף את הרווח או ההפסד שהיה מוכר ברווח או הפסד בעת גריעה אם הנכס הפיננסי היה נמדד בעלות מופחתת.

5.7.2ב ישות מיישמת את תקן חשבונאות בינלאומי 21 לנכסים פיננסיים ולהתחייבויות פיננסיות שהם פריטים כספיים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21 ונקובים במטבע חוץ. תקן חשבונאות בינלאומי 21 דורש שרווחים או הפסדים כלשהם משערי חליפין של מטבע חוץ בגין נכסים כספיים ובגין התחייבויות כספיות יוכרו ברווח או הפסד. חריג לכך הוא פריט כספי המיועד כמכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים (ראה סעיף 6.5.11), גידור של השקעה נטו (ראה סעיף 6.5.13) או גידור שווי הוגן של מכשיר הוני שלגביו הישות בחרה להציג את השינויים בשווי הוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 (ראה סעיף 6.5.8).

5.7.2אב לצורך הכרה ברווחים או הפסדים משערי חליפין של מטבע חוץ בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21, נכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 מטופל כנכס כספי. בהתאם לכך, נכס פיננסי כזה מטופל כנכס הנמדד בעלות מופחתת במטבע החוץ. הפרשי שער בגין העלות המופחתת מוכרים ברווח או הפסד ושינויים אחרים בעלות המופחתת מוכרים בהתאם לסעיף 5.7.10.

5.7.3ב סעיף 5.7.5 מתיר לישות לבצע בחירה שאינה ניתנת לשינוי להציג ברווח כולל אחר שינויים עוקבים בשווי ההוגן של השקעות מסוימות במכשירים הוניים. השקעה כזו אינה פריט כספי. בהתאם לכך, הרווח או ההפסד המוצגים ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 כוללים כל רכיב הפרשי שער קשור.

5.7.4ב אם קיימים יחסי גידור בין נכס כספי לא-נגזר לבין התחייבות כספית לא-נגזרת, שינויים ברכיב הפרשי שער של מכשירים פיננסיים אלה מוצגים ברווח או הפסד.

התחייבויות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד

5.7.5ב כאשר ישות מייעדת התחייבות פיננסית לשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הישות חייבת לקבוע אם הצגה ברווח כולל אחר של ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות תיצור או תגדיל חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד. חוסר הקבלה חשבונאית יוצר או יגדל אם התוצאה של הצגת ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות ברווח כולל אחר תהיה חוסר הקבלה גדול יותר ברווח או הפסד מאשר המצב בו סכומים אלה יוצגו ברווח או הפסד.

5.7.6ב על מנת לבצע קביעה זו, ישות חייבת להעריך אם היא צופה שההשפעות של השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות יקווצו ברווח או הפסד על ידי השינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי אחר הנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. ציפיה כזו

חייבת להיות מבוססת על קשר כלכלי בין המאפיינים של ההתחייבות לבין המאפיינים של המכשיר הפיננסי האחר.

5.7.7ב קביעה זו מבוצעת במועד ההכרה לראשונה ואין לבחון אותה מחדש. מטעמים מעשיים, הישות אינה צריכה להתקשר בכל הנכסים ובכל ההתחייבויות שגורמים לחוסר הקבלה חשבונאית בדיוק באותו זמן. מותר שיהיה עיכוב סביר בתנאי שעסקאות נותרות כלשהן חזויות להתרחש. ישות חייבת ליישם באופן עקבי את המתודולוגיה שלה לקביעה אם הצגה של השפעות השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות ברווח כולל אחר תיצור או תגדיל חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד. אולם, ישות יכולה להשתמש במתודולוגיות שונות כאשר קיימים יחסים כלכליים שונים בין המאפיינים של ההתחייבויות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד לבין המאפיינים של מכשירים פיננסיים אחרים. תקן דיווח כספי בינלאומי 7 דורש מישות לספק גילויים איכותיים בביאורים לדוחות הכספיים לגבי המתודולוגיה שלה לביצוע קביעה זו.

5.7.8ב אם חוסר הקבלה כזה יוצר או יגדל, הישות נדרשת להציג את כל השינויים בשווי ההוגן (כולל ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות) ברווח או הפסד. אם חוסר הקבלה כזה לא יוצר או יגדל, הישות נדרשת להציג את ההשפעות של השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות ברווח כולל אחר.

5.7.9ב סכומים שהוצגו ברווח כולל אחר לא יועברו לאחר מכן לרווח או הפסד. אולם, הישות יכולה להעביר את הרווח או הפסד המצטבר בתוך ההון.

5.7.10ב הדוגמה הבאה מתארת מצב שבו נוצר חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד אם ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות היו מוצגים ברווח כולל אחר. בנק למשכנתאות מספק הלוואות ללקוחות ומממן את הלוואות אלה על ידי מכירת אגרות חוב עם מאפיינים מקבילים (לדוגמה, סכום העומד לפירעון, פרופיל החזרים, תקופה ומטבע) בשוק. התנאים החוזיים של ההלוואה מתירים ללקוח המשכנתא לפרוע מוקדם את הלוואתו (כלומר, למלא את מחויבותו לבנק) על ידי קניית איגרת החוב המקבילה בשווי הוגן בשוק והעברתה לבנק למשכנתאות. כתוצאה מהזכות החוזית לפירעון מוקדם, אם איכות האשראי של איגרת החוב יורדת (ולכן השווי ההוגן של ההתחייבות של הבנק למשכנתאות פוחת), השווי ההוגן של נכס הלוואה של הבנק למשכנתאות פוחת גם הוא. השינוי בשווי ההוגן של הנכס משקף את הזכות החוזית של לקוח המשכנתא לפרוע מוקדם את הלוואת המשכנתא על ידי קניית איגרת החוב שבבסיס בשווי הוגן (אשר, בדוגמה זו, פחת) והעברת איגרת

החוב לבנק למשכנתאות. כתוצאה מכך, ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות (איגרת החוב) יקוזזו ברווח או הפסד על ידי השינוי המקביל בשווי ההוגן של הנכס הפיננסי (ההלוואה). אם ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות היו מוצגות ברווח כולל אחר, היה חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד. כתוצאה מכך, הבנק למשכנתאות נדרש להציג את כל השינויים בשווי ההוגן של ההתחייבות (כולל ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות) ברווח או הפסד.

5.7.11ב בדוגמה בסעיף 5.7.10, קיים קשר חוזי בין ההשפעות של השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות לבין השינויים בשווי ההוגן של הנכס הפיננסי (כלומר, כתוצאה מהזכות החוזית של לקוח המשכנתא לפרוע מוקדם את ההלוואה על ידי רכישת איגרת החוב בשווי הוגן והעברתה לבנק למשכנתאות). אולם, חוסר הקבלה חשבונאית עשויה להתרחש גם בהיעדר הקשר החוזי.

5.7.12ב לצורך יישום הדרישות בסעיפים 5.7.7 ו-5.7.8, חוסר הקבלה חשבונאית אינו נגרם רק משיטת המדידה שישות משתמשת בה לקבוע את ההשפעות של שינויים בסיכון אשראי של התחייבות. חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד ינבע רק כאשר ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות (כמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 7) חזויות להיות מקוזזות על ידי שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי אחר. חוסר הקבלה הנובע רק משיטת המדידה (כלומר, בגלל שישות אינה מבודדת שינויים בסיכון האשראי של התחייבות משינויים אחרים בשווייה ההוגן) אינו משפיע על הקביעה הנדרשת בסעיף 5.7.7 ו-5.7.8. לדוגמה, ישות יכולה שלא לבודד שינויים בסיכון האשראי של התחייבות משינויים בסיכון נזילות. אם הישות מציגה את ההשפעה המשולבת של שני הגורמים ברווח כולל אחר, חוסר הקבלה עשוי להתרחש מאחר ששינויים בסיכון נזילות עשויים להיכלל במדידת שווי הוגן של הנכסים הפיננסיים של הישות וכל השינוי בשווי ההוגן של נכסים אלה מוצג ברווח או הפסד. אולם, חוסר הקבלה כזה נגרם על ידי חוסר דיוק במדידה, ולא יחסי הקיזוז המתוארים בסעיף 5.7.6 ולכן אינו משפיע על הקביעה הנדרשת בסעיפים 5.7.7 ו-5.7.8.

המשמעות של 'סיכון אשראי' (סעיפים 5.7.7 ו-5.7.8)

5.7.13ב תקן דיווח כספי בינלאומי 7 מגדיר סיכון אשראי כ'הסיכון שצד אחד למכשיר פיננסי יגרום להפסד פיננסי אצל הצד האחר על ידי אי עמידה במחויבות'. הדרישה בסעיף 5.7.7 סעיף (א) מתייחסת לסיכון שהמנפיק לא יעמוד בביצוע של אותה התחייבות

מסוימת. היא אינה מתייחסת בהכרח לאיכות האשראי של המנפיק. לדוגמה, אם ישות מנפיקה התחייבות המובטחת בבטחונות והתחייבות שאינה מובטחת בבטחונות, שהן זהות מלבד הבדל זה, סיכון האשראי של שתי התחייבויות אלה יהיה שונה, למרות שהן הונפקו על ידי אותה ישות. סיכון האשראי על ההתחייבות המובטחת בבטחונות יהיה נמוך יותר מסיכון האשראי על ההתחייבות שאינה מובטחת בבטחונות. סיכון האשראי על ההתחייבות המובטחת בבטחונות עשוי להיות קרוב לאפס.

5.7.14ב לצורך יישום הדרישה בסעיף 5.7.7 סעיף (א), סיכון אשראי שונה מסיכון ביצוע ספציפי לנכס. סיכון ביצוע ספציפי לנכס אינו מתייחס לסיכון שישות לא תעמוד במחויבות מסוימת, אלא מתייחס לסיכון שנכס אחד או קבוצת נכסים יציגו ביצועים נמוכים (או לא יציגו ביצועים בכלל).

5.7.15ב הדוגמאות הבאות הן דוגמאות לסיכון ביצוע ספציפי לנכס:

(א) התחייבות עם מאפיין הצמדה ליחידה לפיו הסכום העומד לפירעון למשקיעים נקבע חוזית על בסיס הביצועים של נכסים מוגדרים. ההשפעה של מאפיין ההצמדה ליחידה על השווי ההוגן של ההתחייבות היא סיכון ביצוע ספציפי לנכס ולא סיכון אשראי.

(ב) התחייבות שהונפקה על ידי ישות מובנית בעלת המאפיינים הבאים. הישות מבודדת מבחינה משפטית כך שהנכסים בישות המובנית מבודדים (ring-fenced) לטובת המשקיעים שלה בלבד, גם במקרה של פשיטת רגל. הישות אינה מתקשרת בעסקאות אחרות והנכסים בישות אינם ניתנים למשכון. הסכומים עומדים לפירעון למשקיעים בישות המובנית רק אם הנכסים המבודדים מפיקים תזרימי מזומנים. לכן, שינויים בשווי ההוגן של ההתחייבות משקפים בעיקר שינויים בשווי ההוגן של הנכסים. ההשפעה של ביצועי הנכסים על השווי ההוגן של ההתחייבות היא סיכון ביצוע ספציפי לנכס, לא סיכון אשראי.

קביעת ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי

5.7.16ב לצורך יישום הדרישה בסעיף 5.7.7 סעיף (א), ישות תקבע את הסכום של שינוי בשווי ההוגן של התחייבות פיננסית הניתן לייחוס לשינויים בסיכון האשראי של התחייבות זו:

(א) כסכום השינוי בשווייה ההוגן שאינו ניתן לייחוס לשינויים בתנאי שוק שיוצרים סיכון שוק (ראה סעיפים ב-5.7.17 ו-5.7.18); או

(ב) על ידי שימוש בשיטה חלופית שהישות מאמינה שהיא מייצגת בצורה נאמנה יותר את סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות הניתן לייחוס לשינויים בסיכון האשראי שלה.

ב-5.7.17 שינויים בתנאי השוק שיוצרים סיכון שוק כוללים שינויים בשיעור ריבית עוגן, במחיר של מכשיר פיננסי של ישות אחרת, במחיר סחורת יסוד, בשער חליפין של מטבע זר או במדד מחירים או שיעורים.

ב-5.7.18 אם השינויים הרלוונטיים המשמעותיים היחידים בתנאי השוק עבור ההתחייבות הם שינויים בשיעור ריבית (עוגן) נצפה, ניתן לאמוד את הסכום בסעיף ב-5.7.16 סעיף (א) כדלקמן:

(א) ראשית, הישות מחשבת את שיעור התשואה הפנימי של ההתחייבות בתחילת התקופה תוך שימוש בשווי ההוגן של ההתחייבות ותזרימי המזומנים החוזיים של ההתחייבות בתחילת התקופה. היא מפחיתה משיעור תשואה זה את שיעור הריבית (העוגן) הנצפה בתחילת התקופה, על מנת להגיע לרכיב של שיעור התשואה הפנימי הספציפי למכשיר.

(ב) לאחר מכן, הישות מחשבת את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הקשורים להתחייבות באמצעות תזרימי המזומנים החוזיים של ההתחייבות בסוף התקופה ושיעור היוון השווה לסכום של (i) שיעור הריבית (העוגן) הנצפה בסוף התקופה וכן (ii) רכיב שיעור התשואה הפנימי הספציפי למכשיר כפי שנקבע ב- (א).

(ג) ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף התקופה לבין הסכום שנקבע ב- (ב) הוא השינוי בשווי ההוגן שאינו ניתן לייחוס לשינויים בשיעור הריבית (העוגן) הנצפה. זה הסכום שיוצג ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף ב-5.7.7 סעיף (א).

ב-5.7.19 הדוגמה בסעיף ב-5.7.18 מניחה שינויים בשווי ההוגן, הנובעים מגורמים שאינם שינויים בסיכון האשראי של המכשיר או שינויים בשיעורי הריבית (העוגן) הנצפים, אינם משמעותיים. שיטה זו לא תהיה הולמת אם שינויים בשווי ההוגן הנובעים

מגורמים אחרים הם משמעותיים. במקרים אלה, ישות נדרשת להשתמש בשיטה חלופית שמודדת בצורה נאמנה יותר את ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות (ראה סעיף 5.7.16 סעיף (ב)). לדוגמה, אם המכשיר בדוגמה כולל נגזר משובץ, יש לנטרל את השינוי בשווי הוגן של הנגזר המשובץ בקביעת הסכום שיוצג ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.7 סעיף (א).

5.7.20ב בדומה לכל מדידות שווי הוגן, שיטת המדידה של ישות לקביעת החלק של השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות שניתן לייחוס לשינויים בסיכון האשראי שלה, חייבת לבצע שימוש מירבי בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ושימוש מינימאלי בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

חשבונאות גידור (פרק 6)

מכשירים מגדרים (תת-פרק 6.2)

מכשירים כשירים

6.2.1ב לא ניתן לייעד כמכשירים מגדרים נפרדים נגזרים המשובצים בחוזים מעורבים, אך אינם מטופלים בנפרד.

6.2.2ב מכשירים הוניים של הישות עצמה אינם מהווים נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות של הישות ולכן לא ניתן לייעד אותם כמכשירים מגדרים.

6.2.3ב עבור גידורים של סיכון מטבע חוץ, רכיב הסיכון של מטבע חוץ של מכשיר פיננסי לא-נגזר נקבע בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21.

אופציות שנכתבו

6.2.4ב תקן זה אינו מגביל את הנסיבות שבהן ניתן לייעד כמכשיר מגדר נגזר שנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, למעט חלק מאופציות שנכתבו. אופציה שנכתבה אינה כשירה כמכשיר מגדר, אלא אם היא מיועדת כקיצוץ לאופציה שנרכשה, כולל אופציה שמשווצת במכשיר פיננסי אחר (לדוגמה, אופציית רכש שנכתבה המשמשת לגידור התחייבות הניתנת לפירעון לפי דרישת המנפיק).

ייעוד מכשירים מגדרים

6.2.5ב עבור גידורים מלבד גידורים של סיכון מטבע חוץ, כאשר ישות מייעדת נכס פיננסי לא-נגזר או התחייבות פיננסית לא-נגזרת,

שנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כמכשיר מגדר, היא יכולה לייעד רק מכשיר פיננסי לא-נגזר בשלמותו או חלק יחסי ממנו.

6.2.6ב ניתן לייעד מכשיר יחיד כמכשיר מגדר של יותר מסוג אחד של סיכון, בתנאי שיש יעוד ספציפי של המכשיר המגדר ושל פוזיציות הסיכון השונות כפריטים מגודרים. פריטים מגודרים אלה יכולים להיות ביחסי גידור שונים.

פריטים מגודרים (תת-פרק 6.3)

פריטים כשירים

6.3.1ב התקשרות איתנה לרכוש עסק בצירוף עסקים אינה יכולה להיות פריט מגודר, פרט לסיכון מטבע חוץ, משום שלא ניתן לזהות ולמדוד באופן ספציפי את הסיכונים האחרים המגודרים. סיכונים אחרים אלה הם סיכונים עסקיים כלליים.

6.3.2ב השקעה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני אינה יכולה להיות פריט מגודר בגידור שווי הוגן. זאת משום שלפי שיטת השווי המאזני מכירים בחלקו של המשקיע ברווח או הפסד של החברה הכלולה ברווח או הפסד, ולא בשינויים בשווייה ההוגן של ההשקעה. מסיבה דומה, השקעה בחברה בת מאוחדת אינה יכולה להיות פריט מגודר בגידור שווי הוגן. זאת משום שבמסגרת האיחוד מכירים ברווח או הפסד של החברה הבת, ולא בשינויים בשווייה ההוגן של ההשקעה ברווח או הפסד. גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ שונה, משום שהוא מהווה גידור של חשיפה למטבע חוץ, ולא גידור שווי הוגן של שינוי בשווייה של ההשקעה.

6.3.3ב סעיף 6.3.4 מתיר לישות לייעד כפריטים מגודרים חשיפות מצרפיות שהן שילוב של חשיפה ונגזר. כאשר מייעדים פריט מגודר כזה, ישות מעריכה אם החשיפה המצרפית משלבת חשיפה עם נגזר כך שהיא יוצרת חשיפה מצרפית שונה שמנוהלת כחשיפה אחת לסיכון מסוים (או סיכונים מסוימים). במקרה כזה, הישות יכולה לייעד את הפריט המגודר על בסיס החשיפה המצרפית. לדוגמה:

(א) ישות יכולה לגדר כמות נתונה של רכישות קפה שצפויות ברמה גבוהה בעוד 15 חודש כנגד סיכון מחיר (המבוסס על דולר ארה"ב) תוך שימוש בחוזים עתידיים לקפה ל- 15 חודש. ניתן לראות את השילוב של רכישות הקפה שצפויות ברמה גבוהה והחוזים העתידיים לקפה כחשיפה לסיכון מטבע חוץ בגין סכום קבוע בדולר ארה"ב בעוד 15 חודש

לצרכי ניהול סיכונים (כלומר, בדומה לכל תזרים מזומנים שלילי בסכום קבוע בדולר ארה"ב בעוד 15 חודש).

(ב) ישות יכולה לגדר סיכון מטבע חוץ לכל התקופה של חוב בריבית קבועה הנקוב במטבע חוץ לתקופה של 10 שנים. אולם, הישות דורשת חשיפה לשיעור קבוע במטבע הפעילות שלה רק לתקופה קצרה עד בינונית (נניח שנתיים) וחשיפה לשיעור משתנה במטבע הפעילות שלה ליתרת התקופה עד לפירעון. בסוף כל מרווח זמן של שנתיים (כלומר על בסיס מתגלגל של שנתיים) הישות מקבעת את החשיפה לשיעור הריבית לשנתיים הבאות (אם רמת הריבית היא כזו שהישות רוצה לקבע את שיעורי הריבית). במצב כזה, ישות יכולה להתקשר בחוזה החלפת ריבית קבועה לריבית משתנה בין מטבעות (fix-to-floating cross-currency interest rate swap) ל-10 שנים אשר מחליף את החוב במטבע חוץ בריבית קבועה לחשיפה במטבע הפעילות בריבית משתנה. בנוסף, הישות יכולה להתקשר (this is overlaid with) בחוזה החלפת ריבית לשנתיים אשר - על בסיס מטבע הפעילות - מחליף חוב בריבית משתנה לחוב בריבית קבועה. למעשה, ניתן לראות את השילוב של החוב במטבע חוץ בריבית קבועה וחוזה החלפת ריבית קבועה לריבית משתנה בין מטבעות ל-10 שנים כחשיפה של חוב במטבע הפעילות בריבית משתנה ל-10 שנים לצורכי ניהול סיכונים.

6.3.4ב כאשר ישות מייעדת את הפריט המגודר על בסיס חשיפה מצרפית, ישות שוקלת את ההשפעה המשולבת של הפריטים אשר מהווים את החשיפה המצרפית לצורך הערכת אפקטיביות הגידור ומדידת חוסר אפקטיביות הגידור. אולם, הפריטים המהווים את החשיפה המצרפית ממשיכים להיות מטופלים בנפרד. המשמעות היא, לדוגמה:

(א) נגזרים שהם חלק מחשיפה מצרפית מוכרים כנכסים נפרדים או כהתחייבויות נפרדות, הנמדדים בשווי הוגן; וכן

(ב) אם יחסי גידור מיועדים בין הפריטים המהווים את החשיפה המצרפית, הדרך שבה הנגזר נכלל כחלק מהחשיפה המצרפית חייבת להיות עקבית עם הייעוד של נגזר זה כמכשיר מגדר ברמה של החשיפה המצרפית. לדוגמה, אם ישות מוציאה את אלמנט המחר העתידי של נגזר מהייעוד שלה כמכשיר מגדר ליחסי הגידור בין פריטים המהווים חשיפה מצרפית, עליה גם להוציא את אלמנט המחר העתידי כאשר היא כוללת נגזר זה כפריט מגודר

כחלק מהחשיפה המצרפית. אחרת, החשיפה המצרפית תכלול נגזר, בשלמותו או חלק יחסי ממנו.

6.3.5ב סעיף 6.3.6 קובע כי בדוחות כספיים מאוחדים סיכון מטבע החוץ של עסקה תוך קבוצתית חזויה שצפויה ברמה גבוהה עשוי להיות כשיר כפריט מגודר בגידור תזרים מזומנים, בתנאי שהעסקה נקובה במטבע השונה ממטבע הפעילות של הישות המתקשרת באותה עסקה וסיכון מטבע החוץ ישפיע על הרווח או הפסד המאוחד. לצורך זה ישות יכולה להיות חברה אם, חברה בת, חברה כלולה, עסקה משותפת או סניף. אם סיכון מטבע החוץ של עסקה תוך קבוצתית חזויה אינו משפיע על הרווח או הפסד המאוחד, העסקה התוך קבוצתית אינה יכולה להיות כשירה כפריט מגודר. זהו בדרך כלל המצב לגבי תשלומי תמלוגים, תשלומי ריבית או דמי ניהול בין חברים באותה קבוצה, אלא אם קיימת עסקה חיצונית קשורה. אולם, כאשר סיכון מטבע החוץ של עסקה חזויה תוך קבוצתית ישפיע על הרווח או הפסד המאוחד, העסקה התוך קבוצתית יכולה להיות כשירה כפריט מגודר. דוגמה למצב זה מהוות מכירות או רכישות חזויות של מלאי בין חברים באותה קבוצה, אם קיימת מכירת מלאי לאחר מכן לצד חיצוני לקבוצה. בדומה, מכירה תוך קבוצתית חזויה של רכוש קבוע מישות בתוך הקבוצה, שיצרה את הרכוש הקבוע, לישות אחרת בתוך הקבוצה, שתשתמש ברכוש הקבוע בפעילויותיה, עשויה להשפיע על הרווח או הפסד המאוחד. לדוגמה, מצב זה יכול להתרחש כתוצאה מכך שרכוש הקבוע יופחת על ידי הישות הרוכשת והסכום שהוכר לראשונה בגין הרכוש הקבוע עשוי להשתנות אם העסקה התוך קבוצתית החזויה נקובה במטבע השונה ממטבע הפעילות של הישות הרוכשת.

6.3.6ב אם גידור עסקה חזויה תוך קבוצתית כשיר לחשבונאות גידור, רווח או הפסד כלשהו מוכר ברווח כולל אחר ומוצא מרווח כולל אחר בהתאם לסעיף 6.5.11. התקופה הרלוונטית או התקופות הרלוונטיות שבמהלכן סיכון מטבע החוץ של העסקה המגודרת משפיע על הרווח או הפסד היא או הן כאשר הוא משפיע על הרווח או הפסד המאוחד.

ייעוד של פריטים מגודרים

6.3.7ב רכיב הוא פריט מגודר שהוא פחות מהפריט בשלמותו. כתוצאה מכך, רכיב משקף רק חלק מהסיכונים של הפריט שהוא מהווה חלק ממנו או משקף את הסיכונים במידה מסוימת בלבד (לדוגמה, בעת יעוד חלק יחסי מפריט).

רכיבי סיכון

6.3.8ב על מנת להיות כשיר לייעוד כפריט מגודר, רכיב סיכון חייב להיות רכיב ניתן לזיהוי בנפרד של פריט פיננסי או פריט לא פיננסי, והשינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של הפריט הניתנים ליחוס לשינויים ברכיב סיכון זה חייבים להיות ניתנים למדידה באופן מהימן.

6.3.9ב בעת זיהוי אילו רכיבי סיכון כשירים לייעוד כפריט מגודר, ישות מעריכה רכיבי סיכון כאלה בהקשר של מבנה שוק מסוים שאליו מתייחסים הסיכון או הסיכונים ושבזו פעילות הגידור מתרחשת. קביעה כזו דורשת הערכה של העובדות והנסיבות הרלוונטיות, אשר משתנות בהתאם לסיכון ולשוק.

6.3.10ב בעת יעוד רכיבי סיכון כפריטים מגודרים, ישות מעריכה אם רכיבי הסיכון מוגדרים מפורשות בחוזה (רכיבי סיכון מוגדרים חוזית) או אם הם משתמעים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של פריט שהם מהווים חלק ממנו (רכיבי סיכון מוגדרים שאינם חוזיים). רכיבי סיכון מוגדרים שאינם חוזיים עשויים להתייחס לפריטים שהם אינם חוזה (לדוגמה, עסקאות חוזיות) או חוזים שאינם מגדירים באופן מפורש את הרכיב (לדוגמה, התקשרות איתנה שכוללת רק מחיר יחיד במקום נוסחת המחרה שמתייחסת לבסיסים שונים). לדוגמה:

(א) לישות א' יש חוזה הספקה ארוך טווח לגז טבעי שמתומחר תוך שימוש בנוסחה מוגדרת חוזית המתייחסת לסחורות יסוד גורמים אחרים (לדוגמה, gas oil, מזוט, ורכיבים אחרים כמו חיובי הובלה). ישות א' מגדרת את רכיב ה gas oil בחוזה הספקה זה תוך שימוש בחוזה אקדמה ל gas oil מאחר שרכיב ה gas oil מוגדר על ידי התנאים של חוזה ההספקה, הוא רכיב סיכון מוגדר חוזית. לכן, בגלל נוסחת המחרה, ישות א' מגיעה למסקנה שחשיפת המחיר של ה gas oil ניתנת לזיהוי בנפרד. באותו זמן, יש שוק לחוזי אקדמה ל gas oil. לכן, ישות א' מגיעה למסקנה שחשיפה למחיר של ה gas oil ניתנת למדידה באופן מהימן. כתוצאה מכך, החשיפה למחיר של ה gas oil, בחוזה ההספקה היא רכיב סיכון שכשיר לייעוד כפריט מגודר.

(ב) ישות ב' מגדרת את רכישות הקפה העתידיות שלה בהתבסס על תחזית הייצור שלה. גידור מתחיל עד 15 חודש לפני מסירה של חלק מהיקף הרכישה החוזי. ישות ב' מגדילה את ההיקף המגודר במשך הזמן (ככל שמועד

המסירה מתקרב). ישות ב' משתמשת בשני סוגים שונים של חוזים על מנת לנהל את סיכון מחיר הקפה שלה:

(i) חוזים עתידיים לקפה הנסחרים בבורסה; וכן

(ii) חוזי הספקת קפה עבור קפה ארביקה מקולומביה המועברים למתקן ייצור ספציפי. חוזים אלה מתמחרים טון קפה על בסיס מחיר חוזים עתידיים לקפה הנסחרים בבורסה בתוספת הפרש מחיר קבוע ובתוספת חיוב משתנה עבור שירותים לוגיסטיים תוך שימוש בנוסחת המחרה. חוזה הספקת הקפה הוא חוזה ביצוע שלפיו ישות ב' מקבלת משלוח ממשי של קפה.

עבור מסירות המתייחסות ליבול הנוכחי, התקשרות בחוזי הספקת קפה מאפשרת לישות ב' לקבע את הפרש המחיר בין איכות הקפה שנרכש בפועל (קפה ארביקה מקולומביה) לבין איכות קפה העוגן (benchmark) שהיא הבסיס לחוזה עתידי הנסחר בבורסה. אולם, לגבי מסירות המתייחסות ליבול הבא, חוזי הספקת הקפה עדיין אינם ניתנים להשגה, כך שלא ניתן לקבע את הפרש המחיר. ישות ב' משתמשת בחוזים עתידיים לקפה הנסחרים בבורסה על מנת לגדר את רכיב איכות העוגן של סיכון מחיר הקפה שלה לגבי מסירות המתייחסות ליבול הנוכחי כמו גם ליבול הבא. ישות ב' קובעת שהיא חשופה לשלושה סיכונים שונים: סיכון מחיר קפה המשקף את איכות העוגן, סיכון מחיר קפה המשקף את ההפרש (טווח) בין המחיר של קפה באיכות העוגן לבין קפה ארביקה המסוים מקולומביה שהישות מקבלת בפועל ועלויות לוגיסטיות משתנות. לגבי מסירות המתייחסות ליבול הנוכחי, לאחר שישות ב' התקשרה בחוזה הספקת קפה, סיכון מחיר הקפה המשקף את איכות העוגן הוא רכיב סיכון מוגדר חוזית מאחר שנוסחת ההמחרה כוללת הצמדה למחיר חוזים עתידיים לקפה הנסחרים בבורסה. ישות ב' מגיעה למסקנה שרכיב סיכון זה ניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן. לגבי מסירות המתייחסות ליבול הבא, ישות ב' טרם התקשרה בחוזים להספקת קפה כלשהם (כלומר, מסירות אלה הם עסקאות חזויות). לכן, סיכון מחיר הקפה המשקף את איכות העוגן הוא רכיב סיכון מוגדר שאינו חוזי. הניתוח של ישות ב' של מבנה השוק מביא בחשבון את האופן שבו המסירות הסופיות של הקפה המסוים שהיא מקבלת מתומחרים. לכן, על בסיס ניתוח זה של מבנה השוק, ישות ב' מגיעה למסקנה שבעסקאות החזויות מעורב גם סיכון מחיר הקפה אשר

משקף את איכות העוגן כרכיב סיכון שניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן למרות שהוא אינו מוגדר חוזית. כתוצאה מכך, ישות ב' יכולה לייעד יחסי גידור על בסיס רכיבי סיכון (בגין סיכון מחיר הקפה אשר משקף את איכות העוגן) בגין חוזי הספקת קפה כמו גם עסקאות חוזיות.

(ג) ישות ג' מגדרת חלק מרכישות דלק המטוסים העתידיות שלה על בסיס תחזית הצריכה שלה עד 24 חודש לפני מסירה ומגדילה את ההיקף שהיא מגדרת במשך הזמן. ישות ג' מגדרת חשיפה זו תוך שימוש בסוגים שונים של חוזים בהתאם לאופק הזמן של הגידור, אשר משפיע על נזילות השוק של הנגזרים. לאופקי הזמן הארוכים יותר (12-24 חודש) ישות ג' משתמשת בחוזי נפט גולמי מאחר שרק לחוזים אלה נזילות שוק מספקת. לאופקי הזמן של 6-12 חודש ישות ג' משתמשת בנגזרי gas oil מאחר שהם נזילים מספיק. לאופקי זמן של עד שישה חודשים, ישות ג' משתמשת בחוזי דלק מטוסים. הניתוח של ישות ג' של מבנה השוק עבור נפט ומוצרי נפט והערכתה לגבי העובדות והנסיבות הרלוונטיות היא כלהלן:

(i) ישות ג' פועלת באזור גיאוגרפי שבו ברנט (Brent) הוא הנפט הגולמי העוגן. נפט גולמי הוא חומר גלם עוגן אשר משפיע על המחיר של מוצרי נפט מזוקק מגוונים כתשומה הבסיסית ביותר שלהם. Gas oil הוא העוגן עבור מוצרי נפט מזוקק, אשר משמש כנקודת התייחסות תמחירית עבור תזקיקי נפט באופן כללי יותר. זה משתקף גם בסוגים של מכשירים פיננסיים נגזרים בשוקי נפט גולמי ומוצרי נפט מזוקק של הסביבה שבה פועלת ישות ג', כמו:

- חוזים עתידיים לנפט גולמי עוגן, שהם עבור נפט גולמי מסוג ברנט;
- חוזים עתידיים ל gas oil עוגן, אשר משמש כנקודת התייחסות תמחירית לתזקיקים - לדוגמה, נגזרי מרווח של דלק מטוסים מכסים את הפרש המחיר בין דלק מטוסים לבין gas oil עוגן הזה; וכן
- נגזר מרווח הפירוק (crack spread) של gas oil (כלומר, הנגזר עבור הפרש המחיר בין נפט גולמי

ל gas oil-מרווח זיקוק (refining margin), אשר ממודד ביחס לנפט גולמי מסוג ברנט.

(ii) ההמחרה של מוצרי נפט מזוקק אינו תלוי בנפט הגולמי המסוים שעובר את התהליך על ידי בית זיקוק מסוים מאחר שמוצרי נפט מזוקק (כמו gas oil או דלק מטוסים) הם מוצרים סטנדרטיים.

לכן, ישות ג' מגיעה למסקנה שסיכון המחיר של רכישות דלק המטוסים שלה כולל את רכיב סיכון מחיר נפט גולמי המבוסס על נפט גולמי מסוג ברנט ורכיב סיכון מחיר gas oil, למרות שנפט גולמי ו gas oil אינם מוגדרים בהסדר חוזי כלשהו. ישות ג' מגיעה למסקנה ששני רכיבי סיכון אלה ניתנים לזיהוי בנפרד וניתנים למדידה באופן מהימן למרות שהם אינם מוגדרים חוזית. כתוצאה מכך, ישות ג' יכולה לייעד יחסי גידור עבור רכישות חזויות של דלק מטוסים על בסיס רכיבי סיכון (עבור נפט גולמי ועבור gas oil). ניתוח זה משמעו גם שאם, לדוגמה, ישות ג' משתמשת בנגזרי נפט גולמי המבוססים על נפט גולמי מסוג West Texas Intermediate (WTI), שינויים בהפרש המחיר בין נפט גולמי מסוג ברנט לבין נפט גולמי מסוג West Texas Intermediate יגרמו לחוסר אפקטיביות הגידור.

(ד) ישות ד' מחזיקה מכשיר חוב בריבית קבועה. מכשיר זה מונפק בסביבה עם שוק שבו נערכת השוואה בין מבחר גדול של מכשירי חוב דומים לפי המרווח ביניהם לבין שיעור ריבית עוגן (לדוגמה, ליבור) ומכשירים בריבית משתנה בסביבה זו צמודים בדרך כלל לשיעור ריבית עוגן זה. חוזי החלפת ריבית משמשים לעיתים תכופות לנהל את סיכון שיעור הריבית על בסיס שיעור ריבית עוגן זה, ללא קשר למרווח בין מכשירי חוב לשיעור ריבית עוגן זה. המחיר של מכשירי חוב בריבית קבועה משתנה במישרין בתגובה לשינויים בשיעור ריבית העוגן כשהם מתרחשים. ישות ד' מגיעה למסקנה ששיעור ריבית העוגן הוא רכיב שניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן. כתוצאה מכך, ישות ד' יכולה לייעד יחסי גידור למכשיר החוב בריבית קבועה על בסיס רכיבי סיכון בגין שיעור ריבית עוגן.

6.3.11 בעת יעוד רכיב סיכון כפריט מגודר, דרישות חשבונאות הגידור מיושמות על רכיב סיכון זה באותה דרך שהן מיושמות על פריטים מגודרים אחרים שאינם רכיבי סיכון. לדוגמה, הקריטריונים המזכים מיושמים, כולל הדרישה שיחסי הגידור

חיובים לקיים את דרישות אפקטיביות הגידור, ויש חובה למדוד חוסר אפקטיביות כלשהו ולהכיר בו.

6.3.12ב ישות יכולה גם לייעד רק שינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההגון של פריט מגודר מעל או מתחת למחיר מוגדר או למשתנה אחר (סיכון חד-צדדי). הערך הפנימי של אופציה שנרכשה המהווה מכשיר מגדר (בהנחה שיש לה אותם תנאים עיקריים כמו לסיכון המיועד), אך לא ערך הזמן שלה, משקף סיכון חד צדדי בפריט מגודר. לדוגמה, ישות יכולה לייעד את ההשתנות של תוצאות תזרימי מזומנים עתידיים כתוצאה מעליית מחיר של רכישה חזויה של סחורת יסוד. במצב כזה, הישות מייעדת רק הפסדים של תזרימי מזומנים שנובעים מעליית המחיר מעבר לרמה המוגדרת. הסיכון המגודר אינו כולל את ערך הזמן של אופציה שנרכשה מאחר שערך הזמן אינו רכיב של העסקה החזויה שמשפיע על רווח או הפסד.

6.3.13ב קיימת הנחה הניתנת להפרכה שאלא אם כן סיכון אינפלציה מוגדר חוזית, סיכון זה אינו ניתן לזיהוי בנפרד ואינו ניתן למדידה באופן מהימן ולכן לא ניתן לייעד אותו כרכיב סיכון של מכשיר פיננסי. אולם, במקרים מוגבלים, זה אפשרי לזהות רכיב סיכון של סיכון אינפלציה שהוא ניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן בגלל נסיבות מסוימות של סביבת האינפלציה ושוק החוב הרלוונטי.

6.3.14ב לדוגמה, ישות מנפיקה חוב בסביבה שבה יש היקף ומבנה תנאים של אגרות חוב צמודות לאינפלציה וכתוצאה מכך שוק נזיל מספיק המאפשר מבנה תנאים של שיעור ריבית קופון ריאלי של אפס. המשמעות היא שעבור המטבע התואם, אינפלציה היא גורם רלוונטי שמובא בחשבון בנפרד על ידי שוקי חוב. בנסיבות אלה רכיב סיכון האינפלציה יכול להיקבע על ידי היוון תזרימי המזומנים של מכשיר החוב המגודר תוך שימוש במבנה התנאים של שיעור ריבית קופון ריאלי של אפס (כלומר באופן דומה לאופן שבו רכיב שיעור ריבית (נומינלית) חסר סיכון יכול להיקבע). לעומת זאת, במקרים רבים רכיב סיכון אינפלציה אינו ניתן לזיהוי בנפרד ולמדידה באופן מהימן. לדוגמה, ישות מנפיקה רק חוב הנושא שיעור ריבית נומינלית בסביבה שבה יש שוק לאגרות חוב צמודות לאינפלציה שאינו נזיל מספיק על מנת לאפשר לבנות מבנה תנאים של שיעור ריבית קופון ריאלי של אפס. במקרה זה הניתוח של מבנה השוק ושל העובדות והנסיבות אינו תומך בכך שהישות תגיע למסקנה שאינפלציה היא גורם רלוונטי שמובא בחשבון בנפרד על ידי שוקי חוב. לכן, הישות אינה יכולה להתגבר על ההנחה הניתנת להפרכה שסיכון אינפלציה שאינו מוגדר חוזית אינו ניתן לזיהוי בנפרד ולמדידה באופן מהימן. כתוצאה מכך, רכיב סיכון אינפלציה לא יהיה כשיר לייעוד

כפריט מוגדר. זה חל ללא קשר למכשיר מגדר אינפלציוני כלשהו שהישות בפועל התקשרה בו. בייחוד, הישות אינה יכולה פשוט לייחס את התנאים של המכשיר המגדר האינפלציוני הממשי על ידי תחזית התנאים שלו לחוב הנושא שיעור ריבית נומינלית.

6.3.15ב רכיב סיכון אינפלציה מוגדר חוזית של תזרימי המזומנים של איגרת חוב צמודה לאינפלציה שהוכרה (בהנחה שאין דרישה לטפל בנגזר המשובץ בנפרד) ניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן, כל עוד תזרימי מזומנים אחרים של המכשיר אינם מושפעים מרכיב סיכון האינפלציה.

רכיבים של סכום נומינלי

6.3.16ב קיימים שני סוגים של רכיבים של סכומים נומינליים שניתן לייעד כפריט המגודר ביחסי גידור: רכיב שהוא חלק יחסי מהפריט בכללותו או רכיב שכבה. סוג הרכיב משנה את תוצאת הטיפול החשבונאי. ישות תייעד את הרכיב לצרכי הטיפול החשבונאי באופן עקבי עם מטרת ניהול הסיכונים שלה.

6.3.17ב דוגמה לרכיב שהוא חלק יחסי היא 50 אחוז מתזרימי המזומנים החוזיים של הלואה.

6.3.18ב ניתן להגדיר רכיב שכבה של אוכלוסיה מוגדרת, אך פתוחה, או של סכום נומינלי מוגדר. דוגמאות כוללות:

(א) חלק מהיקף כספי של עסקה, לדוגמה, תזרימי המזומנים ממכירות הנקובות במט"ח בסך 10 יחידות מט"ח לאחר 20 יחידות מט"ח מהמכירות הראשונות במרס 201X⁴;

(ב) חלק מהיקף פיזי, לדוגמה, השכבה התחתונה, שהיא 5 מיליון מטר מעוקב של גז טבעי שמאוכסן במיקום XYZ;

(ג) חלק מהיקף פיזי או היקף עסקה אחר, לדוגמה, 100 החביות הראשונות של נפט מרכישות נפט בחודש יוני 201X או 100 MWh הראשונים של מכירות חשמל בחודש יוני 201X; או

(ד) שכבה מהסכום הנומינלי של פריט מוגדר, לדוגמה, 80 מיליון ש"ח האחרונים מ-100 מיליון ש"ח התקשרות

⁴ בתקן זה, סכומים כספיים נקובים בשקלים חדשים (ש"ח) ובמטבע חוץ (מט"ח).

איתנה, השכבה התחתונה בסך 20 מיליון ש"ח מתוך 100 מיליון ש"ח איגרת חוב בריבית קבועה או השכבה העליונה בסך 30 מיליון ש"ח מסה"כ 100 מיליון של איגרת חוב בריבית קבועה, אשר ניתן לפרוע אותה מוקדם בשווי הוגן (הסכום הנומינלי המוגדר הוא 100 מיליון ש"ח).

6.3.19ב אם רכיב שכבה מיועד בגידור שווי הוגן, ישות תגדיר אותו מסכום נומינלי מוגדר. על מנת לציית לדרישות של גידור שווי הוגן כשירים, ישות תמדוד מחדש את הפריט המוגדר בגין שינויי שווי הוגן (כלומר, תמדוד מחדש את הפריט בגין שינויי שווי הוגן הניתנים לייחוס לסיכון המוגדר). תיאום בגין גידור שווי הוגן חייב להיות מוכר ברווח או הפסד לא יאוחר מהמועד שבו הפריט נגרע. כתוצאה מכך, זה חיוני לעקוב אחר הפריט שאליו התיאום בגין גידור שווי הוגן מתייחס. עבור רכיב שכבה בגידור שווי הוגן, הדבר דורש מישות לעקוב אחר הסכום הנומינלי שממנה השכבה מוגדרת. לדוגמה, בסעיף 6.3.18ב סעיף (ד), יש חובה לעקוב אחר הסכום הנומינלי המוגדר הכולל שהוא 100 מיליון ש"ח על מנת לעקוב אחר השכבה התחתונה של 20 מיליון ש"ח או על השכבה העליונה של 30 מיליון ש"ח.

6.3.20ב רכיב שכבה אשר כולל אופציה לפירעון מוקדם אינו כשיר לייעוד כפריט מוגדר בגידור שווי הוגן אם השווי ההוגן של אופציית הפירעון המוקדם מושפע משינויים בסיכון המוגדר, אלא אם כן השכבה שיועדה כוללת את ההשפעה של אופציית הפירעון המוקדם הקשורה בעת קביעת השינוי בשווי ההוגן של הפריט המוגדר.

הקשר בין רכיבים וסך תזרימי מזומנים של פריט

6.3.21ב אם רכיב של תזרימי המזומנים של פריט פיננסי או פריט לא פיננסי מיועד כפריט מוגדר, רכיב זה חייב להיות שווה לסך תזרימי המזומנים של הפריט כולו או פחות ממנו. אולם, ניתן לייעד ולגדר את כל תזרימי המזומנים של הפריט כולו כפריט המוגדר עבור סיכון מסוים אחד בלבד (לדוגמה, רק עבור השינויים האלה שניתנים לייחוס לשינויים בליבור או במחיר של שחורת יסוד עוגן).

6.3.22ב לדוגמה, במקרה של התחייבות פיננסית ששיעור הריבית האפקטיבי שלה נמוך מהליבור, ישות אינה יכולה לייעד:

(א) רכיב של ההתחייבות השווה לריבית בגובה ליבור (בתוספת סכום הקרן במקרה של גידור שווי הוגן); וכן

(ב) רכיב שירי שלילי.

6.3.23ב אולם, במקרה של התחייבות פיננסית בריבית קבועה ששיעור הריבית האפקטיבי שלה הוא (לדוגמה) 100 נקודות בסיס פחות מהליבור, ישות יכולה לייעד כפריט המגודר את השינוי בשווי של ההתחייבות כולה (כלומר קרן וריבית בגובה ליבור פחות 100 נקודות בסיס) אשר ניתן לייחס לשינויים בליבור. אם מכשיר פיננסי בריבית קבועה מגודר בזמן כלשהו לאחר יצירתו ובינתיים שיעורי הריבית השתנו, הישות יכולה לייעד רכיב סיכון השווה לשיעור ריבית עוגן שהוא גבוה מהשיעור החוזי המשולם בגין הפריט. הישות יכולה לעשות כן בתנאי ששיעור העוגן נמוך משיעור הריבית האפקטיבי שחושב על בסיס ההנחה שהישות רכשה את המכשיר ביום שבו היא ייעדה לראשונה את הפריט המגודר. לדוגמה, נניח כי ישות יוצרת נכס פיננסי בריבית קבועה בסך 100 ש"ח שיש לו שיעור ריבית אפקטיבי של שישה אחוזים במועד שבו ריבית הליבור היא ארבעה אחוזים. הישות מתחילה לגדר נכס זה לאחר זמן מסוים כאשר ריבית הליבור עלתה לשמונה אחוזים והשווי ההוגן של הנכס ירד ל- 90 ש"ח. הישות מחשבת שאם היא היתה רוכשת את הנכס ביום שבו היא ייעדה לראשונה את סיכון שיעור ריבית ליבור המתייחס כפריט המגודר, התשואה האפקטיבית של הנכס בהתבסס על שווי ההוגן בסך 90 ש"ח באותו מועד היתה 9.5 אחוזים. מאחר שריבית הליבור נמוכה מהתשואה האפקטיבית הזו, הישות יכולה לייעד רכיב ליבור של שמונה אחוזים אשר מורכב בחלקו מתזרימי המזומנים החוזיים בגין הריבית ובחלקו מההפרש בין השווי ההוגן הנוכחי (כלומר, 90 ש"ח) לבין הסכום שהישות נדרשת לשלם בעת הפדיון (כלומר 100 ש"ח).

6.3.24ב אם התחייבות פיננסית נושאת ריבית משתנה של (לדוגמה) ליבור לשלושה חודשים בניכוי 20 נקודות בסיס (עם רצפה באפס נקודות בסיס), ישות יכולה לייעד כפריט המגודר את השינוי בתזרימי המזומנים של התחייבות כוללת זו (כלומר ליבור לשלושה חודשים בניכוי 20 נקודות בסיס - כולל הרצפה) שניתן לייחס לשינויים בליבור. לכן, כל עוד עקומת התשואה של חוזי האקדמה לשלושה חודשים של הליבור ליתרת אורך החיים של ההתחייבות אינה יורדת מתחת ל- 20 נקודות בסיס, לפריט המגודר יש את אותה השתנות של תזרימי המזומנים כמו התחייבות הנושאת ריבית של ליבור לשלושה חודשים עם מרווח אפס או מרווח חיובי. אולם, אם עקומת התשואה של חוזי האקדמה ליתרת אורך החיים של ההתחייבות (או לחלקה) יורדת מתחת ל- 20 נקודות בסיס, לפריט המגודר יש השתנות תזרימי מזומנים נמוכה יותר מהתחייבות הנושאת ריבית ליבור לשלושה חודשים עם מרווח אפס או מרווח חיובי.

6.3.25ב דוגמה דומה של פריט לא פיננסי היא סוג ספציפי של נפט גולמי משדה נפט מסוים אשר מתומחר בהתאם לנפט גולמי עוגן רלוונטי. אם ישות מוכרת נפט גולמי זה בחוזה תוך שימוש בנוסחת המחרה חוזית אשר קובעת את המחיר לחבית לפי מחיר נפט גולמי עוגן בניכוי 10 ש"ח עם רצפה של 15 ש"ח, הישות יכולה לייעד כפריט המגודר את כל השתנות תזרימי המזומנים של חוזה המכירה שניתנת לייחוס לשינוי במחיר נפט גולמי עוגן. אולם, הישות אינה יכולה לייעד רכיב השווה למלוא השינוי במחיר נפט גולמי עוגן. לכן, כל עוד המחיר העתידי (forward) (לכל משלוח) אינו יורד מתחת ל- 25 ש"ח, לפריט המגודר יש את אותה השתנות של תזרימי המזומנים כמו מכירת נפט גולמי במחיר נפט גולמי עוגן (או עם מרווח חיובי). אולם, אם המחיר העתידי במשלוח כלשהו יורד מתחת ל- 25 ש"ח, לפריט המגודר יש השתנות תזרימי מזומנים נמוכה יותר ממכירת נפט גולמי במחיר נפט גולמי עוגן (או עם מרווח חיובי).

קריטריונים המזכים בחשבונאות גידור (תת-פרק 6.4)

אפקטיביות הגידור

6.4.1ב אפקטיביות גידור היא המידה שבה שינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר מקוזזים שינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר (לדוגמה, כאשר הפריט המגודר הוא רכיב סיכון, השינוי הרלוונטי בשווי הוגן או בתזרימי מזומנים של פריט הוא השינוי שניתן לייחס לסיכון המגודר). חוסר אפקטיביות הגידור הוא המידה שבה שינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר הם גדולים יותר או קטנים יותר משינויים אלה של הפריט המגודר.

6.4.2ב בעת יעוד יחסי גידור ועל בסיס מתמשך, ישות תנתח את המקורות לחוסר אפקטיביות הגידור אשר חזויים להשפיע על יחסי הגידור במהלך תקופת הגידור. ניתוח זה (כולל עדכונים כלשהם בהתאם לסעיף 6.5.21 הנובעים מאיזון מחדש של יחסי גידור) הוא הבסיס להערכת הישות לקיום דרישות אפקטיביות הגידור.

6.4.3ב למען הסר ספק, ההשפעות של החלפת הצד שכנגד המקורי עם צד שכנגד הפועל כמסלקה וביצוע השינויים המתאימים כמתואר בסעיף 6.5.6 ישתקפו במדידה של המכשיר המגדר ולפיכך בהערכת אפקטיביות הגידור ובמידת אפקטיביות הגידור.

קשר כלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדור

6.4.4ב הדרישה שיהיה קיים קשר כלכלי משמעה שלמכשיר המגדור ולפריט המגודר יש שוויים אשר באופן רגיל נעים בכיוון מנוגד בגלל אותו סיכון, שהוא הסיכון המגודר. לכן, חייבת להיות ציפייה שהשווי של המכשיר המגדור והשווי של הפריט המגודר ישתנו באופן שיטתי בתגובה לתנודות באותו בסיס או באותם בסיסים אשר קשורים כלכלית באופן כזה שהם מגיבים באופן דומה לסיכון אשר מגודר (לדוגמה נפט גולמי מסוג ברנט ונפט גולמי מסוג West Texas Intermediate).

6.4.5ב אם הבסיסים אינם זהים אך הם קשורים כלכלית, יכולים להיות מצבים בהם השוויים של המכשיר המגדור ושל הפריט המגודר נעים באותו כיוון, לדוגמה מאחר שהפרש המכיר בין שני הבסיסים הקשורים משתנה בעוד שהבסיסים עצמם אינם נעים באופן משמעותי. מצב זה הוא עדיין עקבי עם הקשר הכלכלי בין המכשיר המגדור לבין הפריט המגודר אם השוויים של המכשיר המגדור ושל הפריט המגודר עדיין חזויים לנוע באופן רגיל בכיוון מנוגד כאשר הבסיסים נעים.

6.4.6ב ההערכה אם קיים קשר כלכלי כוללת ניתוח של התנהגות אפשרית של יחסי הגידור במהלך תקופת הגידור על מנת לוודא אם יחסי הגידור חזויים לקיים את מטרת ניהול סיכונים. קיום רק של קורלציה סטטיסטית בין שני משתנים, כשלעצמו, אינו תומך במסקנה תקפה שקיים קשר כלכלי.

ההשפעה של סיכון אשראי

6.4.7ב מאחר שמודל חשבונאות גידור מבוסס על הרעיון הכללי של קיזוז בין רווחים והפסדים בגין המכשיר המגדור והפריט המגודר, אפקטיביות הגידור נקבעת לא רק על ידי הקשר הכלכלי בין שני פריטים אלה (כלומר השינויים בבסיסים שלהם), אלא גם על ידי ההשפעה של סיכון האשראי על השווי הן של המכשיר המגדור והן של הפריט המגודר. ההשפעה של סיכון אשראי משמעה שגם אם קיים קשר כלכלי בין המכשיר המגדור לבין הפריט המגודר, הרמה של קיזוז עשויה להיות בלתי סדירה. זה יכול לנבוע משינוי בסיכון האשראי של המכשיר המגדור או של הפריט המגודר שהוא בגודל כזה שסיכון האשראי הוא דומיננטי יותר משינויי השווי אשר נובעים מהקשר הכלכלי (כלומר ההשפעה של השינויים בבסיסים). רמה בסדר גודל כזה שגורמת לדומיננטיות היא רמה שתוצאתה עשויה להיות הפסד (או רווח) מסיכון אשראי שמונעת את ההשפעה של שינויים בבסיסים על השווי של המכשיר המגדור או הפריט המגודר, גם אם שינויים אלה היו משמעותיים. מנגד, אם במהלך תקופה מסוימת קיים

שינוי קטן בבסיסים, העובדה שאפילו שינויים קטנים בסיכון האשראי המתייחס משנים את השווי של המכשיר המגדר או הפריט המגודר יכולים להשפיע על השווי יותר מהבסיסים, אינה יוצרת דומיננטיות.

6.4.8ב דוגמה לסיכון אשראי שהוא דומיננטי ביחסי גידור היא כאשר ישות מגדרת חשיפה לסיכון מחיר סחורת יסוד תוך שימוש בנגזר שאינו מובטח בבטחונות. אם הצד שכנגד לנגזר זה חווה התדרדרות חמורה באיתנות האשראי שלו, ההשפעה של השינויים באיתנות האשראי של הצד שכנגד יכולה לגבור על ההשפעה של השינויים במחיר סחורת יסוד על השווי ההוגן של המכשיר המגדר, בעוד שינויים בשווי של הפריט המגודר תלויים במידה רבה בשינויי מחיר סחורת היסוד.

יחס הגידור

6.4.9ב בהתאם לדרישות אפקטיביות הגידור, יחס הגידור של יחסי גידור חייב להיות יחס זהה לזה הנובע מהכמות של הפריט המגודר שהישות מגדרת בפועל והכמות של המכשיר המגדר שהישות משתמשת בה בפועל לגדר כמות זו של הפריט המגודר. לכן, אם ישות מגדרת פחות מ-100 אחוז מהחשיפה בגין פריט, לדוגמה 85 אחוז, עליה לייעד את יחסי הגידור תוך שימוש ביחס גידור שהוא זהה לזה הנובע מ-85 אחוז מהחשיפה והכמות של המכשיר המגדר שהישות משתמשת בפועל לגדר את אותם 85 אחוז. באופן דומה, אם לדוגמה, ישות מגדרת חשיפה תוך שימוש בסכום הנומינלי של 40 יחידות של מכשיר פיננסי, עליה לייעד את יחסי הגידור תוך שימוש ביחס גידור שהוא זהה לזה הנובע מאותה כמות של 40 יחידות (כלומר לישות אסור להשתמש ביחס גידור המבוסס על כמות גדולה יותר של יחידות שהיא עשויה להחזיק בסך הכל או כמות קטנה יותר של יחידות) והכמות של הפריט המגודר שהיא מגדרת בפועל עם אותן 40 יחידות.

6.4.10ב אולם, הייעוד של יחסי הגידור תוך שימוש באותו יחס גידור כמו היחס הנובע מהכמויות של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר שהישות משתמשת בפועל לא ישקף חוסר איזון בין המשקלים של הפריט המגודר והמכשיר המגדר אשר יגרמו בעקבות כך לחוסר אפקטיביות הגידור (ללא קשר אם מוכר או לא) אשר עשוי לגרום לתוצאה חשבונאית שלא תהיה עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור. לכן, לצורך יעוד יחסי גידור, ישות חייבת להתאים את יחס הגידור הנובע מהכמויות של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר שהישות משתמשת בפועל, אם תיאום כזה דרוש כדי למנוע חוסר איזון כזה.

6.4.11ב דוגמאות לשיקולים רלוונטיים בהערכה אם תוצאה חשבונאית אינה עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור הן :

(א) אם יחס הגידור שיועד נקבע על מנת למנוע הכרה בחוסר אפקטיביות הגידור בגין גידורי תזרים מזומנים, או להשיג תיאומי גידור שווי הוגן עבור יותר פריטים מגודרים במטרה להגדיל את השימוש בחשבונאות שווי הוגן, אך ללא קיזוז שינויי שווי הוגן של המכשיר המגדר ; וכן

(ב) אם קיימת סיבה מסחרית למשקלים מסוימים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר, למרות שזה יוצר חוסר אפקטיביות של הגידור. לדוגמה, ישות מתקשרת ומייעדת כמות של המכשיר המגדר שהיא אינה הכמות שהיא קבעה כגידור הטוב ביותר של הפריט המגודר, מאחר שההיקף התקני של מכשירים מגדרים אינו מאפשר להתקשר בכמות המדויקת של המכשיר המגדר ('בעיית גודל'). דוגמה לכך היא ישות שמגדרת 100 טון של רכישות קפה עם חוזים עתידיים סטנדרטיים לרכישת קפה בכמות חוזית של 37,500 ליברה. הישות יכולה להשתמש רק בחמישה או בשישה חוזים (שווי ערך ל- 85 ו-102.1 טון, בהתאמה) כדי לגדר את היקף הרכישה של 100 טון. במקרה כזה, הישות מייעדת את יחסי הגידור תוך שימוש ביחס גידור הנובע ממספר החוזים העתידיים לקפה שהיא משתמשת בפועל, מאחר שהתוצאה של חוסר אפקטיביות הנובעת מחוסר הקבלה במשקלים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר לא תביא לתוצאה חשבונאית שאינה עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור.

תדירות הערכה אם דרישות אפקטיביות הגידור מתקיימות

6.4.12ב ישות תעריך במועד יצירת כל יחסי גידור ועל בסיס מתמשך אם יחסי הגידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור. לכל הפחות, ישות תבצע הערכה על בסיס מתמשך במועד המוקדם מבין כל מועד דיווח או בעת שינוי משמעותי בנסיבות המשפיע על דרישות אפקטיביות הגידור. ההערכה מתייחסת לתחזיות לגבי אפקטיביות הגידור ולפיכך ההערכה היא צופה פני עתיד בלבד.

שיטות להערכה אם דרישות אפקטיביות הגידור מתקיימות

6.4.13ב תקן זה אינו קובע שיטה להערכה אם יחסי גידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור. אולם, ישות תשתמש בשיטה

שכוללת את המאפיינים הרלוונטיים של יחסי הגידור כולל המקורות לחוסר אפקטיביות. בהתאם לגורמים אלה, השיטה יכולה להיות הערכה איכותית או כמותית.

6.4.14ב לדוגמה, כאשר התנאים העיקריים (כמו סכום נומינלי, מועד פירעון והבסיס) של המכשיר המגדר ושל הפריט המגודר תואמים או שהם תואמים בקירוב (closely aligned), יהיה זה אפשרי עבור הישות להגיע למסקנה על בסיס הערכה איכותית של תנאים עיקריים אלה שלמכשיר המגדר ולפריט המגודר יש שוויים אשר באופן רגיל ינועו בכיוונים מנוגדים בגלל אותו סיכון ולכן שקיים קשר כלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר (ראה סעיפים 6.4.4ב-6.4.6ב).

6.4.15ב העובדה שנגזר הוא בתוך הכסף או מחוץ לכסף כאשר הוא מיועד כמכשיר המגדר אין משמעה, בפני עצמה, שהערכה איכותית אינה נאותה. הדבר תלוי בנסיבות אם חוסר אפקטיביות הגידור הנובע מעובדה זו הוא בגודל כזה שהערכה איכותית לא תכלול אותו במדיה מספקת.

6.4.16ב מנגד, אם התנאים העיקריים של המכשיר המגדר והפריט המגודר אינם תואמים בקירוב, קיימת רמה גדולה יותר של אי-ודאות לגבי היקף הקיזוז. כתוצאה מכך, קשה יותר לחזות את אפקטיביות הגידור במהלך תקופת יחסי הגידור. במצב כזה, יהיה זה אפשרי לישות להגיע למסקנה רק על בסיס הערכה כמותית שקיים קשר כלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר (ראה סעיפים 6.4.4ב-6.4.6ב). במצבים אחרים, הערכה כמותית עשויה להידרש על מנת להעריך אם יחס הגידור שנעשה בו שימוש לייעוד יחסי הגידור מקיים את דרישות אפקטיביות הגידור (ראה סעיפים 6.4.9ב-6.4.11ב). הישות יכולה להשתמש באותן שיטות או בשיטות שונות עבור שתי מטרות שונות אלה.

6.4.17ב אם מתרחשים שינויים בנסיבות אשר משפיעים על אפקטיביות הגידור, ייתכן שישות תצטרך לשנות את השיטה להערכה אם יחסי הגידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור על מנת להבטיח שהמאפיינים הרלוונטיים של יחסי הגידור, כולל המקורות לחוסר אפקטיביות, עדיין נכללים בהערכה.

6.4.18ב ניהול סיכונים של ישות הוא המקור העיקרי למידע על מנת לבצע הערכה אם יחסי גידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור. המשמעות היא שהמידע (או הניתוח) של ההנהלה המשמש לצורכי קבלת החלטות יכול לשמש כבסיס להערכה אם יחסי גידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור.

6.4.19ב התייעוד של יחסי גידור של ישות כולל את האופן שבו הישות מעריכה את דרישות אפקטיביות הגידור, כולל השיטה או השיטות המשמשות להערכה זו. התייעוד של יחסי גידור יעודכן בגין שינויים כלשהם לשיטות (ראה סעיף 6.4.17).

הטיפול החשבונאי ביחסי גידור כשירים (תת-פרק 6.5)

6.5.1ב דוגמה לגידור שווי הוגן הוא גידור של חשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשיר חוב בריבית קבועה כתוצאה משינויים בשיעורי ריבית. המנפיק או המחזיק יכולים להתקשר בגידור כזה.

6.5.2ב המטרה של גידור תזרים מזומנים היא לדחות את הרווח או ההפסד על המכשיר המגדר לתקופה או לתקופות שבהן תזרימי המזומנים העתידיים החזויים שמגודרים משפיעים על רווח או הפסד. דוגמה לגידור תזרים מזומנים היא השימוש בחוזה החלפה על מנת לשנות חוב בריבית משתנה (בין אם החוב נמדד בעלות מופחתת ובין אם החוב נמדד בשווי הוגן) לחוב בריבית קבועה (כלומר, גידור עסקה עתידית כאשר תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים הם תשלומי הריבית העתידיים). מנגד, רכישה חזויה של מכשיר הונני, אשר לאחר רכישתו יטופל בשווי הוגן דרך רווח או הפסד היא דוגמה לפריט שלא יכול להיות פריט מגודר בגידור תזרים מזומנים, מאחר שלא ניתן לסווג מחדש באופן נאות רווח או הפסד כלשהו בגין המכשיר המגדר, אשר יידחה, לרווח או הפסד במהלך תקופה שבה יושג קיזוז. מאותה סיבה, רכישה חזויה של מכשיר הונני אשר לאחר רכישתו יטופל בשווי הוגן כשהשינויים בשווי ההוגן יוצגו ברווח כולל אחר גם לא יכולה להיות פריט מגודר בגידור תזרים מזומנים.

6.5.3ב גידור התקשרות איתנה (לדוגמה, גידור השינוי במחיר הדלק המתייחס להתקשרות חוזית, שלא הוכרה, על ידי רשות ציבורית להספקת חשמל לרכוש דלק במחיר קבוע) מהווה גידור של חשיפה לשינוי בשווי הוגן. לפיכך, גידור כזה הוא גידור שווי הוגן. אולם, בהתאם לסעיף 6.5.4, ניתן לחלופין לטפל בגידור סיכון מטבע חוץ של התקשרות איתנה כגידור תזרים מזומנים.

מדידת חוסר אפקטיביות

6.5.4ב בעת מדידת חוסר אפקטיביות, ישות תתחשב בערך הזמן של הכסף. כתוצאה מכך, הישות קובעת את השווי של הפריט המגודר על בסיס ערך נוכחי ולכן השינוי בשווי של הפריט המגודר כולל גם את ההשפעה של ערך הזמן של הכסף.

6.5.5ב על מנת לחשב את השינוי בשווי של הפריט המגודר לצורך מדידת חוסר אפקטיביות, ישות יכולה להשתמש בנגזר שיש לו תנאים התואמים את התנאים העיקריים של הפריט המגודר (בדרך כלל מכונה 'נגזר היפותטי') וכן, לדוגמה עבור גידור של עסקה חוזיה, הנגזר יכול תוך שימוש ברמת המחיר (או השיעור) המגודר. לדוגמה, אם הגידור היה לסיכון דו-צדדי ברמת השוק הנוכחית, הנגזר ההיפותטי ייצג חוזה אקדמה היפותטי שמכיל לשווי אפס במועד הייעוד של יחסי הגידור. אם הגידור היה לדוגמה לסיכון חד-צדדי, הנגזר ההיפותטי ייצג את הערך הפנימי של אופציה היפותטית שבמועד הייעוד של יחסי הגידור היא בתוך הכסף אם רמת המחיר המגודרת היא רמת השוק הנוכחית, או מחוץ לכסף אם רמת המחיר המגודרת היא מעל (או, עבור גידור של פוזיציה ארוכה (long position), מתחת) לרמת השוק הנוכחית. שימוש בנגזר היפותטי היא דרך אפשרית אחת לחישוב השינוי בשווי של הפריט המגודר. הנגזר ההיפותטי משכפל את הפריט המגודר ולכן התוצאה שלו היא התוצאה שהייתה מתקבלת אילו השינוי בשווי היה נקבע בגישה אחרת. לכן, שימוש ב'נגזר היפותטי' אינו מהווה שיטה בזכות עצמה אלא אמצעי מתמטי אשר יכול רק לשמש כדי לחשב את השווי של הפריט המגודר. כתוצאה מכך, לא ניתן להשתמש ב'נגזר היפותטי' כדי לכלול מאפיינים בשווי של הפריט המגודר שקיימים רק במכשיר המגדר (אך לא בפריט המגודר). דוגמה היא חוב הנקוב במטבע חוץ (ללא קשר אם הוא חוב בריבית קבועה או בריבית משתנה). בעת שימוש בנגזר היפותטי על מנת לחשב את השינוי בשווי של חוב כזה או הערך הנוכחי של השינוי המצטבר בתזרימי המזומנים שלו, הנגזר ההיפותטי לא יכול פשוט לגלם חיוב בגין החלפת מטבעות שונים למרות שנגזרים בפועל שבהם מוחלפים מטבעות שונים עשויים לכלול חיוב כזה (לדוגמה, חוזי החלפת ריבית בין מטבעות שונים).

6.5.6ב השינוי בשווי של הפריט המגודר שנקבע תוך שימוש בנגזר היפותטי יכול לשמש גם לצורך הערכה אם יחסי גידור מקיימים את דרישות אפקטיביות הגידור.

איזון מחדש של יחסי הגידור ושינויים ליחס הגידור

6.5.7ב המונח איזון מחדש מתייחס לתיאומים שבוצעו לכמויות שיועדו של הפריט המגודר או של המכשיר המגדר של יחסי גידור שכבר קיימים לצורך שמירה על יחס גידור שמציית לדרישות אפקטיביות הגידור. שינויים לכמויות שיועדו של פריט מגודר או של מכשיר מגדר למטרה אחרת אינם מהווים איזון מחדש למטרות תקן זה.

6.5.8ב איזון מחדש מטופל כהמשך של יחסי גידור בהתאם לסעיפים 6.5.21ב-6.5.9ב. בעת איזון מחדש, חוסר אפקטיביות הגידור של יחסי הגידור נקבע ומוכר מייד לפני תיאום יחסי הגידור.

6.5.9ב תיאום יחס הגידור מאפשר לישות להגיב לשינויים ביחסים שבין המכשיר המגדר והפריט המגודר אשר נובעים מהבסיסים שלהם או ממשתני סיכון. לדוגמה, יחסי גידור, שבהם למכשיר המגדר ולפריט המגודר יש בסיסים שונים אבל קשורים, משתנים בתגובה לשינוי ביחסים בין שני הבסיסים (לדוגמה, מחירים, שיעורים או מדדים שונים אך קשורים). לכן, איזון מחדש מאפשר המשך יחסי גידור במצבים שבהם היחסים בין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר משתנים באופן שניתן לפצות עליו על ידי תיאום יחס הגידור.

6.5.10ב לדוגמה, ישות מגדרת חשיפה למטבע חוץ א' תוך שימוש בנגזר מטבע המתייחס למטבע חוץ ב' ומטבעות החוץ א' ו-ב' מקובעים (כלומר שערי החליפין שלהם נשמרים בתוך רצועה או בשער חליפין שנקבע על ידי בנק מרכזי או רשות אחרת). אילו שערי החליפין בין מטבע חוץ א' לבין מטבע חוץ ב' היו משתנים (כלומר היתה נקבעת רצועה חדשה או שער חליפין אחר), איזון מחדש של יחסי הגידור על מנת לשקף את שער החליפין החדש יבטיח שיחסי הגידור ימשיכו לקיים את דרישת אפקטיביות הגידור עבור יחס הגידור בנסיבות החדשות. בניגוד לכך, אם היה כשל בנגזר מטבע, שינוי יחס הגידור לא יכול היה להבטיח שיחסי הגידור ימשיכו לקיים את דרישת אפקטיביות הגידור. לכן, איזון מחדש אינו מסייע להמשך יחסי הגידור במצבים בהם היחסים בין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר משתנים באופן שלא ניתן לפצות עליו על ידי תיאום יחס הגידור.

6.5.11ב לא כל שינוי במידת הקיזוז בין השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר לבין אלה בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר מהווים שינוי ביחסים בין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר. ישות מנתחת את המקורות לחוסר אפקטיביות הגידור שהיא ציפתה שישפיעו על יחסי הגידור במהלך יחסי הגידור ומעריכה אם שינויים במידת הקיזוז הם:

(א) תנודות סביב יחס הגידור, אשר נותר תקף (כלומר ממשך לשקף באופן נאות את היחסים שבין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר); או

(ב) סימן שיחס הגידור אינו משקף עוד באופן נאות את היחסים שבין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר.

ישות מבצעת הערכה זו של יחס הגידור עבור דרישת אפקטיביות הגידור, כלומר על מנת להבטיח שיחסי הגידור אינם משקפים חוסר איזון בין המשקלים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר אשר ייצור חוסר אפקטיביות של הגידור (ללא קשר אם מוכר או לא מוכר) שעשוי לגרום לתוצאה חשבונאית שתהיה לא עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור. לכן, הערכה זו דורשת שיקול דעת.

6.5.12ב לא ניתן לצמצם תנודה סביב יחס גידור קבוע (ולכן את חוסר אפקטיביות הגידור המתייחס) על ידי תיאום יחס הגידור בתגובה לכל תוצאה אפשרית. לכן, בנסיבות כאלה, השינוי במידת הקיזוז הוא נושא של מדידת חוסר אפקטיביות הגידור והכרה בו, אך אינו דורש איזון מחדש.

6.5.13ב בניגוד לכך, אם שינויים במידת הקיזוז מצביעים על כך שהתנודה היא סביב יחס גידור שונה מיחס הגידור שמשמש כעת עבור יחסי גידור אלה, או שקיימת מגמה המתרחקת מיחס גידור זה, ניתן לצמצם את חוסר אפקטיביות הגידור על ידי תיאום יחס הגידור, בעוד השארת אותו יחס גידור יגביר את חוסר אפקטיביות הגידור. לכן, בנסיבות כאלה ישות חייבת להעריך אם יחסי הגידור משקפים חוסר איזון בין המשקלים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר אשר ייצור חוסר אפקטיביות של הגידור (ללא קשר אם מוכר או לא) שעשוי לגרום לתוצאה חשבונאית שתהיה לא עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור. אם יחס הגידור מתואם, הדבר משפיע גם על מדידת חוסר אפקטיביות הגידור ועל ההכרה בו, מאחר שבעת איזון מחדש, קיימת חובה לקבוע את חוסר אפקטיביות הגידור של יחסי הגידור ולהכיר בו מיד לפני תיאום יחסי הגידור בהתאם לסעיף 6.5.8ב.

6.5.14ב איזון מחדש משמעו, שלצרכי חשבונאות גידור, לאחר ההתחלה של יחסי גידור ישות מתאימה את הכמויות של המכשיר המגדר או של הפריט המגודר בתגובה לשינויים בנסיבות אשר משפיעים על יחס הגידור של יחסי הגידור. באופן רגיל, תיאום זה צריך לשקף תיאומים לכמויות של המכשיר המגדר ושל הפריט המגודר שהיא משתמשת בהם בפועל. אולם, ישות חייבת להתאים את יחס הגידור הנובע מהכמויות של הפריט המגודר או של המכשיר המגדר שהיא משתמשת בהם בפועל אם:

(א) יחס הגידור הנובע משינויים בכמויות של המכשיר המגדר או של הפריט המגודר שהישות משתמשת בהם בפועל ישקף חוסר איזון אשר ייצור חוסר אפקטיביות של הגידור שעשוי

לגרום לתוצאה חשבונאית שתהיה לא עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור; או

(ב) ישות תשאיר כמויות של המכשיר המגדר ושל הפריט המגודר שהיא משתמשת בהם בפועל וכתוצאה מכך יחס הגידור, בנסיבות החדשות, ישקף חוסר איזון אשר ייצור חוסר אפקטיביות של הגידור שעשוי לגרום לתוצאה חשבונאית שתהיה לא עקבית עם המטרה של חשבונאות גידור (כלומר, אסור לישות ליצור חוסר איזון על ידי הימנעות מתיאום של יחס הגידור).

ב6.5.15 איזון מחדש אינו מיושם אם מטרת ניהול הסיכונים ליחסי הגידור השתנתה. במקום זאת, חשבונאות גידור עבור יחסי גידור אלה תופסק (למרות שישות יכולה לייעד יחסי גידור חדשים אשר בהם מעורב המכשיר המגדר או הפריט המגודר של יחסי הגידור הקודמים כמתואר בסעיף ב6.5.28).

ב6.5.16 אם מבוצע איזון מחדש של יחסי גידור, התיאום ליחס הגידור יכול להתבצע בדרכים שונות:

(א) ניתן להגדיל את המשקל של הפריט המגודר (וכתוצאה מכך להקטין את המשקל של המכשיר המגדר) על ידי:

(i) הגדלת היקף הפריט המגודר; או

(ii) הקטנת היקף המכשיר המגדר.

(ב) ניתן להגדיל את המשקל של המכשיר המגדר (וכתוצאה מכך להקטין את המשקל של הפריט המגודר) על ידי:

(i) הגדלת היקף המכשיר המגדר; או

(ii) הקטנת היקף הפריט המגודר.

שינויים בהיקף מתייחסים לכמויות שהם חלק מיחסי הגידור. לכן, הקטנת ההיקפים אין משמעה בהכרח שהפריטים או העסקאות אינם קיימים עוד או שהן לא חזויות להתרחש, אלא שהם לא חלק מיחסי הגידור. לדוגמה, התוצאה של הקטנת ההיקף של המכשיר המגדר יכולה להיות שהישות ממשיכה להחזיק נגזר, אבל רק חלקו נותר מכשיר מגדר של יחסי הגידור. מצב כזה יכול להתרחש אם ניתן לבצע את האיזון מחדש רק על ידי הקטנת ההיקף של המכשיר המגדר ביחסי הגידור, אך הישות

ממשיכה להחזיק את ההיקף שאינו דרוש עוד. במקרה כזה, החלק שאינו מיועד של הנגזר יטופל בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (אלא אם כן, הוא יועד כמכשיר מגדר ביחסי גידור (אחרים)).

6.5.17ב תיאום יחס הגידור על ידי הגדלת היקף הפריט המגודר אינו משפיע על האופן שבו השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר נמדדים. גם המדידה של השינויים בשווי הפריט המגודר המתייחסים להיקף שיועד קודם לכן איננה מושפעת. אולם, מהמועד של האיזון מחדש, השינויים בשווי של הפריט המגודר כוללים גם את השינוי בשווי של ההיקף הנוסף של הפריט המגודר. שינויים אלה נמדדים החל מהמועד של האיזון מחדש ובהתייחס למועד זה במקום מהמועד שבו יועדו יחסי הגידור. לדוגמה, אם ישות גידרה במקור היקף של 100 טון של סחורת יסוד במחיר עתידי של 80 ש"ח (המחיר העתידי במועד יצירת יחסי הגידור) והוסיפה היקף של 10 טון בעת איזון מחדש כאשר המחיר העתידי היה 90 ש"ח, הפריט המגודר לאחר האיזון מחדש מורכב משתי שכבות: 100 טון שגודרו ב- 80 ש"ח ו-10 טון שגודרו ב- 90 ש"ח.

6.5.18ב תיאום יחס הגידור על ידי הקטנת היקף המכשיר המגדר אינו משפיע על האופן שבו השינויים בשווי הפריט המגודר נמדדים. גם המדידה של השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר המתייחסים להיקף שממשיך להיות מיועד איננה מושפעת. אולם, מהמועד של האיזון מחדש, ההיקף של המכשיר המגדר שהוקטן אינו מהווה עוד חלק מיחסי הגידור. לדוגמה, אם ישות גידרה במקור את סיכון המחיר של סחורת יסוד תוך שימוש בנגזר בהיקף של 100 טון כמכשיר המגדר והקטינה היקף זה ב-10 טון בעת איזון מחדש, סכום נומינלי של 90 טון של היקף המכשיר המגדר יישאר (ראה סעיף 6.5.16ב לגבי התוצאות של היקף הנגזר (כלומר 10 טון) שאינו מהווה עוד חלק מיחסי הגידור).

6.5.19ב תיאום יחס הגידור על ידי הגדלת היקף המכשיר המגדר אינו משפיע על האופן שבו השינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר נמדדים. גם המדידה של השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר המתייחסים להיקף שיועד קודם לכן איננה מושפעת. אולם, מהמועד של האיזון מחדש, השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר כוללים גם את השינויים בשווי של ההיקף הנוסף של המכשיר המגדר. שינויים אלה נמדדים החל מהמועד של האיזון מחדש ובהתייחס למועד זה במקום מהמועד שבו יועדו יחסי הגידור. לדוגמה, אם ישות גידרה במקור את סיכון המחיר של סחורת יסוד תוך שימוש בנגזר בהיקף של 100 טון כמכשיר המגדר והגדילה היקף זה ב-10 טון בעת איזון מחדש,

המכשיר המגדר לאחר האיזון מחדש יורכב מנגזר בהיקף כולל של 110 טון. השינוי בשווי ההוגן של המכשיר המגדר הוא סך השינוי בשווי ההוגן של הנגזרים המהווים את סך ההיקף של 110 טון. לנגזרים אלה יכולים להיות (וצפוי שיהיו) תנאים עיקריים שונים, כמו השיעור העתידי שלהם, מאחר שההתקשרות בהם התבצעה בנקודות זמן שונות (כולל האפשרות של יעוד נגזרים ליחסי גידור לאחר ההכרה לראשונה בהם).

6.5.20ב תיאום יחס הגידור על ידי הקטנת היקף הפריט המגודר אינו משפיע על האופן שבו השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר נמדדים. גם המדידה של השינויים בשווי של הפריט המגודר המתייחסים להיקף שממשיך להיות מיועד איננה מושפעת. אולם, מהמועד של האיזון מחדש, ההיקף של הפריט המגודר שהוקטן אינו מהווה עוד חלק מיחסי הגידור. לדוגמה, אם ישות גידרה במקור היקף של 100 טון של סחורת יסוד במחיר עתידי של 80 ש"ח והקטינה היקף זה ב-10 טון בעת איזון מחדש, הפריט המגודר לאחר האיזון מחדש יהיה 90 טון שגודרו ב-80 ש"ח. 10 טון של הפריט המגודר שאינם מהווים עוד חלק מיחסי הגידור יטופלו בהתאם לדרישות לגבי הפסקת חשבונאות גידור (ראה סעיפים 6.5.6-6.5.7 וסעיפים 6.5.22-6.5.28ב).

6.5.21ב בעת איזון מחדש של יחסי גידור, ישות תעדכן את הניתוח שלה לגבי המקורות לחוסר אפקטיביות הגידור אשר חזויים להשפיע על יחסי הגידור במהלך (יתרת) תקופת הגידור (ראה סעיף 6.4.2ב). התייעוד של יחסי הגידור יעודכן בהתאם.

הפסקת חשבונאות גידור

6.5.22ב הפסקה של חשבונאות גידור מיושמת מכאן ולהבא מהמועד שבו הקריטריונים המזכים אינם מתקיימים עוד.

6.5.23ב ישות לא תבטל את הייעוד ובשל כך תפסיק יחסי גידור אשר :

(א) עדיין מקיימים את מטרת ניהול הסיכונים שעל בסיסה יחסי הגידור היו כשירים לחשבונאות גידור (כלומר הישות עדיין שואפת לאותה מטרת ניהול הסיכונים); וכן

(ב) ממשיכים לקיים את כל הקריטריונים האחרים המזכים (לאחר הבאה בחשבון של איזון מחדש כלשהו של יחסי הגידור, כאשר מתאים).

6.5.24ב לצרכי תקן זה, יש להבחין בין אסטרטגיית ניהול הסיכונים של ישות לבין מטרת ניהול הסיכונים שלה. אסטרטגיית ניהול הסיכונים נקבעת ברמה הגבוהה ביותר שבה הישות קובעת את

1727

האופן שבו היא מנהלת את הסיכון שלה. אסטרטגיות ניהול סיכונים באופן רגיל מזהות את הסיכונים שלהם חשופה הישות וקובעות את האופן שבו הישות מגיבה אליהם. אסטרטגיית ניהול סיכונים היא בתוקף לתקופה ארוכה יותר ויכולה לכלול גמישות מסוימת על מנת להגיב לשינויים בנסיבות אשר מתרחשים כאשר האסטרטגיה בתוקף (לדוגמה, שיעור ריבית שונה או רמות מחיר שונות של סחורת יסוד, אשר כתוצאה מהם מידת הגידור שונה). אסטרטגיית ניהול סיכונים נקבעת באופן רגיל במסמך כללי אשר מחלחל לדרגים נמוכים יותר בישות באמצעות מדיניות הכוללת הנחיות ספציפיות יותר. בניגוד לכך, מטרת ניהול סיכונים עבור יחסי גידור מיושמת ברמה של יחסי גידור מסוימים. היא מתייחסת לאופן שבו מכשיר מגדר מסוים שיועד משמש לגידור של חשיפה מסוימת אשר יועדה כפריט המגודר. לכן, באסטרטגיית ניהול סיכונים יכולים להיות מעורבים יחסי גידור שונים רבים שמטרות ניהול הסיכונים שלהם מתייחסות להוצאה לפועל של אסטרטגיית ניהול הסיכונים. לדוגמה:

(א) לישות אסטרטגיה של ניהול החשיפה שלה לשיעור ריבית על מימון באמצעות חוב אשר קובעת תחומים לישות כולה עבור השילוב של מימון בריבית משתנה ובריבית קבועה. האסטרטגיה היא לשמור על חוב בשיעור של בין 20 אחוז לבין 40 אחוז בריבית קבועה. הישות מחליטה מעת לעת כיצד להוציא לפועל אסטרטגיה זו (כלומר איפה למקם את עצמה בטווח שבין 20 אחוז לבין 40 אחוז חשיפה לשיעור ריבית קבוע) בהתאם לרמת שיעורי הריבית. אם שיעורי הריבית נמוכים, הישות מקבעת את הריבית עבור יותר חוב מאשר כאשר שיעורי הריבית גבוהים. החוב של הישות הוא בסך 100 ש"ח בריבית משתנה שמתוכו הישות מחליפה 30 ש"ח לחשיפה לשיעור קבוע. הישות מנצלת את שיעורי הריבית הנמוכים כדי להנפיק חוב נוסף בסך 50 ש"ח כדי לממן השקעה גדולה, אשר הישות מבצעת על ידי הנפקת איגרת חוב בריבית קבועה. לאור שיעורי הריבית הנמוכים, הישות מחליטה לקבוע את חשיפת שיעור הריבית הקבועה שלה על 40 אחוז מסך החוב על ידי הקטנה בסך 20 ש"ח של הגידור שביצעה קודם לכן על החשיפה לריבית המשתנה שלה, וכתוצאה מכך החשיפה לשיעור ריבית קבוע מסתכמת בסך 60 ש"ח. במצב זה אסטרטגיית ניהול הסיכונים בעצמה נותרת ללא שינוי. אולם, בניגוד לכך ההוצאה לפועל של האסטרטגיה על ידי הישות השתנתה והמשמעות היא שעבור 20 ש"ח של חשיפה לשיעור משתנה אשר גודרה קודם לכן, מטרת ניהול הסיכונים השתנתה (כלומר ברמת יחסי הגידור). כתוצאה מכך, במצב זה

קיימת חובה להפסיק את חשבונאות הגידור עבור 20 ש"ח של חשיפה לשיעור משתנה אשר גודרה קודם לכן. ניתן לבצע זאת על ידי הקטנת פוזיציית חוזי ההחלפה בסכום נומינלי של 20 ש"ח, אבל בהתאם לנסיבות, ישות יכולה להשאיר את היקף חוזי ההחלפה ולהשתמש, לדוגמה, בחוזי ההחלפה לגידור חשיפה אחרת או שחוזי ההחלפה יהפכו חלק מהתיק למסחר. בניגוד לכך, אם ישות במקום זאת החליפה חלק מהחוב בריבית קבועה החדש שלה לחשיפה לשיעור משתנה, הישות תהיה חייבת להמשיך בחשבונאות גידור לחשיפה לשיעור משתנה שגודרה קודם לכן.

(ב) חלק מהחשיפות נובעות מפוזיציות אשר משתנות לעיתים תכופות, לדוגמה, סיכון שיעור הריבית של תיק פתוח של מכשירי חוב. התוספת של מכשירי חוב חדשים והגרעה של מכשירי חוב משנות באופן מתמשך חשיפה זו (כלומר, מצב זה שונה מסגירה חד-צדדית של פוזיציה בעת פרעונה). זהו תהליך דינמי שבו הן החשיפה והן מכשירי החוב המשמשים לניהול החשיפה אינם נותרים זהים במשך זמן רב. כתוצאה מכך, ישות עם חשיפה כזו מתאימה לעיתים תכופות את המכשירים המגדרים המשמשים לניהול סיכון שיעור ריבית כשהחשיפה משתנה. לדוגמה, מכשירי חוב שיתרת התקופה עד למועד פרעונם היא 24 חודש מיועדים כפריט המגודר בגין סיכון שיעור ריבית ל- 24 חודש. אותו תהליך מיושם לקבוצות בעלות טווחי זמן אחרים או תקופות לפירעון אחרות. לאחר תקופה קצרה של זמן, הישות מפסיקה את כל יחסי הגידור שיועדו קודם לכן לתקופות לפירעון, אחדים מהם או את חלקם, ומייעדת יחסי גידור חדשים לתקופות לפירעון על בסיס גודלם והמכשירים המגדרים שקיימים באותו זמן. הפסקת חשבונאות גידור במצב זה משקפת שיחסי גידור אלה נבנים בדרך כזו שהישות מסתכלת על מכשיר מגדר חדש ועל פריט מגודר חדש במקום המכשיר המגדר והפריט המגודר שיועדו קודם לכן. אסטרטגיית ניהול הסיכונים נשארת זהה, אך אין מטרת ניהול סיכונים שנמשכת עבור יחסי הגידור שיועדו קודם לכן, ולכן יחסי גידור אלה לא קיימים עוד. במצב זה, הפסקת חשבונאות גידור מיושמת במידה שבה מטרת ניהול הסיכונים השתנתה. זה תלוי במצב של ישות ויכול, לדוגמה, להשפיע על כל יחסי הגידור לתקופה לפירעון, רק על אחדים מהם או רק על חלק מיחסי הגידור.

(ג) לישות יש אסטרטגיית ניהול סיכונים שלפיה היא מנהלת את סיכון מטבע חוץ של מכירות חזויות והחייבים הנובעים

מכך. במסגרת אסטרטגיה זו, הישות מנהלת את סיכון מטבע חוץ כיחסי גידור מסוימים רק עד לנקודת ההכרה בחייבים. לאחר מכן, הישות אינה מנהלת עוד את סיכון מטבע חוץ על הבסיס של יחסי גידור מסוימים אלה. במקום זאת, הישות מנהלת יחד את סיכון מטבע חוץ הנובע מחייבים, מזכאים ומנגזרים (שאינם מתייחסים לעסקאות חזויות שעדיין תלויות ועומדות) הנקובים באותו מטבע חוץ. לצרכי חשבונאות, זה פועל כגידור 'טבעי' מאחר שהרווחים וההפסדים מסיכון מטבע חוץ של כל הפריטים האלה מוכרים באופן מיידי ברווח או הפסד. כתוצאה מכך, לצרכי חשבונאות, אם יחסי הגידור מיועדים לתקופה עד למועד התשלום, חייבים להפסיק אותם בעת ההכרה בחייבים, מאחר שמטרת ניהול סיכונים של יחסי הגידור המקוריים לא חלה עוד. סיכון מטבע חוץ מנוהל כעת במסגרת אותה אסטרטגיה, אבל על בסיס שונה. מנגד, אם לישות היתה מטרת ניהול סיכונים שונה והיא היתה מנהלת את סיכון מטבע חוץ כיחסי גידור יחידים מתמשכים במיוחד עבור סכום המכירות החזויות הזה והחייב שנובע מכך עד למועד הסילוק, חשבונאות גידור היתה נמשכת עד לאותו מועד.

ב6.5.25 הפסקה של חשבונאות גידור עשויה להשפיע על:

(א) יחסי גידור בשלמותם; או

(ב) חלק מיחסי הגידור (המשמעות היא שחשבונאות גידור ממשיכה עבור שארית יחסי הגידור).

ב6.5.26 יחסי גידור מופסקים בשלמותם כאשר, יחסי הגידור במלואם מפסיקים לקיים את הקריטריונים המזכים. לדוגמה:

(א) יחסי הגידור אינם מקיימים עוד את מטרת ניהול הסיכונים שלפיה הם היו זכאים לחשבונאות גידור (כלומר, הישות אינה שואפת עוד למטרת ניהול סיכונים זו);

(ב) המכשיר המגדר או המכשירים המגדרים נמכרו או חוסלו (ביחס למלוא ההיקף שהיה חלק מיחסי הגידור); או

(ג) לא קיים עוד קשר כלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר או שהשפעה של סיכון אשראי מתחילה להיות דומיננטית בשינויי השווי הנובעים מקשר כלכלי זה.

ב6.5.27 חלק מיחסי גידור מופסק (וחשבונאות גידור נמשכת עבור שארית יחסי הגידור) כאשר רק חלק מיחסי הגידור מפסיק לקיים את הקריטריונים המזכים. לדוגמה:

(א) בעת איזון מחדש של יחסי גידור, ניתן לתאם את יחס הגידור בדרך כזו שחלק מההיקף של הפריט המגודר אינו מהווה עוד חלק מיחסי הגידור (ראה סעיף 6.5.20); לכן, חשבונאות גידור מופסקת רק עבור ההיקף של הפריט המגודר שאינו מהווה עוד חלק מיחסי הגידור; או

(ב) כאשר ההתרחשות של חלק מההיקף של הפריט המגודר שהוא עסקה חזויה (או רכיב של עסקה חזויה) אינו עוד צפוי ברמה גבוהה, חשבונאות גידור מופסקת רק עבור ההיקף של הפריט המגודר שההתרחשות שלו אינה עוד צפויה ברמה גבוהה. אולם, אם לישות יש עבר של גידורים שיועדו של עסקאות חזויות שלאחר מכן נקבע לגביהן שהעסקאות החזויות אינן חזויות עוד להתרחש, היכולת של הישות לחזות עסקאות חזויות במדויק מוטלת בספק בעת חיזוי עסקאות חזויות דומות. זה משפיע על ההערכה אם עסקאות חזויות דומות צפויות ברמה גבוהה (ראה סעיף 6.3.3) ולכן אם הן כשירות כפריטים מגודרים.

ב6.5.28 ישות יכולה לייעד יחסי גידור חדשים שבהם מעורב מכשיר מגדר או פריט מגודר מיחסי גידור קודמים שחשבונאות גידור הופסקה עבורם (בחלקה או במלואה). זה אינו מהווה המשך של יחסי גידור, אלא התחלה מחדש. לדוגמה:

(א) במכשיר מגדר חלה התדרדרות אשראי חמורה שהישות מחליפה אותו במכשיר מגדר חדש. המשמעות היא שיחסי הגידור המקוריים לא הצליחו להשיג את מטרת ניהול סיכונים ולכן הם הופסקו במלואם. המכשיר המגדר החדש מיועד כגידור של אותה חשיפה שגודרה קודם לכן ויוצר יחסי גידור חדשים. לכן, השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר נמדדים ממועד הייעוד של יחסי הגידור החדשים ובהתייחס למועד זה במקום הממועד שבו יועדו יחסי הגידור המקוריים.

(ב) יחסי גידור מופסקים לפני תום תקופתם. המכשיר המגדר ביחסי גידור אלה יכול להיות מיועד כמכשיר המגדר ביחסי גידור אחרים (לדוגמה, בעת תיאום יחס הגידור בעת איזון מחדש על ידי הגדלת ההיקף של המכשיר המגדר או בעת יעד יחסי גידור חדשים לגמרי).

הטיפול החשבונאי בערך הזמן של אופציות

6.5.29ב אופציה יכולה להיחשב כמתייחסת לתקופת זמן מאחר שערך הזמן שלה מייצג חיוב עבור הספקת הגנה למחזיק באופציה לאורך תקופה של זמן. אולם, ההיבט הרלוונטי לצורך הערכה אם אופציה מגדרת פריט מגודר המהווה עסקה או פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן הוא המאפיינים של פריט מגודר זה, כולל האופן והעיתוי שבו הפריט המגודר משפיע על רווח או הפסד. לכן, ישות תעריך את סוג הפריט המגודר (ראה סעיף 6.5.15 סעיף (א)) על בסיס מהותו של הפריט המגודר (ללא קשר אם יחסי הגידור הם גידור תזרים מזומנים או גידור שווי הוגן):

(א) ערך הזמן של אופציה מתייחס לפריט מגודר המהווה עסקה אם המהות של הפריט המגודר היא עסקה שלגביה לערך הזמן יש מאפיין של העלויות של אותה עסקה. דוגמה לכך היא כאשר ערך הזמן של אופציה מתייחס לפריט מגודר שכתוצאה ממנו מוכר פריט שהמדידה לראשונה שלו כוללת עלויות עסקה (לדוגמה, ישות מגדרת רכישת סחורת יסוד, בין אם כעסקה חזויה או כהתקשרות איתנה, כנגד סיכון מחיר של סחורת היסוד וכוללת את עלויות העסקה במדידה לראשונה של המלאי). כתוצאה מהכללת ערך הזמן של האופציה במדידה לראשונה של פריט מגודר מסוים, ערך הזמן משפיע על רווח או הפסד באותו זמן כמו הפריט המגודר. באופן דומה, ישות אשר מגדרת מכירה של סחורת יסוד, בין אם כעסקה חזויה או כהתקשרות איתנה, תכלול את ערך הזמן של האופציה כחלק מהעלות המתייחסת למכירה זו (לכן, ערך הזמן יוכר ברווח או הפסד באותה תקופה כמו ההכנסות מהמכירה שגודרה).

(ב) ערך הזמן של אופציה מתייחס לפריט מגודר המתייחס לתקופת זמן אם המהות של הפריט המגודר היא כזו שלערך הזמן יש מאפיין של עלות להשגת הגנה כנגד סיכון לאורך תקופה מסוימת של זמן (אך התוצאה של הפריט המגודר אינה עסקה שבה מעורב המושג של עלות עסקה בהתאם ל- (א)). לדוגמה, אם מלאי של סחורת יסוד מגודר כנגד ירידה בשווי ההוגן לשישה חודשים תוך שימוש באופציית סחורת יסוד עם אורך חיים מקביל, ערך הזמן של האופציה יוקצה לרווח או הפסד (כלומר יופחת על בסיס שיטתי ורציונאלי) לאורך תקופת ששת החודשים הזו. דוגמה אחרת היא גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ אשר מגודרת ל- 18 חודש תוך שימוש באופציית שערי חליפין של מטבע חוץ (foreign exchange option), אשר

כתוצאה ממנו תהיה הקצאה של ערך הזמן של האופציה לאורך התקופה של 18 חודש אלה.

6.5.30b המאפיינים של הפריט המגודר, כולל האופן והעיתוי שבו הפריט המגודר משפיע על רווח או הפסד, משפיע גם על התקופה שלאורכה ערך הזמן של אופציה, אשר מגדרת פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן, מופחת, שהיא עקבית לתקופה שלאורכה הערך הפנימי של האופציה יכול להשפיע על רווח או הפסד בהתאם לחשבונאות גידור. לדוגמה, אם אופציית שיעור ריבית (תקרה) משמשת לספק הגנה כנגד עליות בהוצאת ריבית על איגרת חוב בריבית משתנה, ערך הזמן של אופציית תקרה זו מופחת לרווח או הפסד לאורך אותה תקופה שבה ערך פנימי כלשהו של אופציית התקרה ישפיע על רווח או הפסד:

(א) אם התקרה מגדרת עליות בשיעורי הריבית לשלוש השנים הראשונות מתוך סך אורך החיים של איגרת החוב בריבית משתנה של חמש שנים, ערך הזמן של אופציית התקרה מופחת לאורך שלוש השנים הראשונות; או

(ב) אם התקרה היא אופציה שתחילתה הינה עתידית (forward start option) אשר מגדרת עליות בשיעורי הריבית בשנה השנייה והשלישית מתוך סך אורך החיים של איגרת החוב בריבית משתנה לחמש שנים, ערך הזמן של התקרה מופחת במהלך השנה השנייה והשלישית.

6.5.31b הטיפול החשבונאי בערך הזמן של אופציות בהתאם לסעיף 6.5.15 חל גם על שילוב של אופציה שנרכשה ואופציה שנכתבה (כשאחת מהן היא אופציית מכר והשנייה היא אופציית רכש) שבמועד הייעוד כמכשיר מגדר יש להן ערך זמן נטו בסכום אפס (בדרך כלל נקרא "רצועה בעלות אפס"). במקרה זה ישות תכיר בשינויים כלשהם בערך הזמן ברווח כולל אחר, למרות שהשינוי המצטבר בערך הזמן לאורך כל תקופת יחסי הגידור הוא אפס. לכן, אם ערך הזמן של האופציה מתייחס ל:

(א) פריט מגודר המהווה עסקה, הסכום של ערך הזמן בסוף יחסי הגידור אשר מתאים את הפריט המגודר או שמסווג מחדש לרווח או הפסד (ראה סעיף 6.5.15 סעיף (ב)) יהיה אפס.

(ב) פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן, הוצאת ההפחתה המתייחסת לערך הזמן היא אפס.

6.5.32 ב הטיפול החשבונאי בערך הזמן של אופציות בהתאם לסעיף 6.5.15 חל רק במידה שבה ערך הזמן מתייחס לפריט המגודר (ערך זמן תואם). ערך הזמן של אופציה מתייחס לפריט המגודר אם התנאים העיקריים של האופציה (כמו הסכום הנומינלי, אורך החיים והבסיס) תואמים את הפריט המגודר. לכן, אם התנאים העיקריים של האופציה ושל הפריט המגודר אינם תואמים באופן מלא, ישות תקבע את ערך הזמן התואם, כלומר כמה מתוך ערך הזמן שנכלל בפרמיה (ערך הזמן בפועל) מתייחס לפריט המגודר (ולפיכך יש לטפל בו בהתאם לסעיף 6.5.15). ישות קובעת את ערך הזמן התואם תוך שימוש בהערכת שווי של האופציה שיש לה תנאים עיקריים שתואמים בצורה מושלמת את הפריט המגודר.

6.5.33 ב אם ערך הזמן בפועל וערך הזמן התואם שונים, ישות תקבע את הסכום שמצטבר ברכיב נפרד של ההון בהתאם לסעיף 6.5.15 כלהלן:

(א) אם, במועד יצירת יחסי הגידור, ערך הזמן בפועל גבוה יותר מערך הזמן התואם, הישות:

(i) תקבע את הסכום שמצטבר ברכיב נפרד של ההון על בסיס ערך הזמן התואם; וכן

(ii) תטפל בהפרשים בשינויי השווי ההוגן בין שני ערכי הזמן ברווח או הפסד.

(ב) אם, במועד יצירת יחסי הגידור, ערך הזמן בפועל נמוך יותר מערך הזמן התואם, הישות תקבע את הסכום שמצטבר ברכיב נפרד של ההון תוך התייחסות לנמוך מבין השינוי המצטבר בשווי ההוגן של:

(i) ערך הזמן בפועל; לבין

(ii) ערך הזמן התואם.

שארית כלשהי של השינוי בשווי ההוגן של ערך הזמן בפועל תוכר ברווח או הפסד.

הטיפול החשבונאי באלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה ומרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס של מכשירים פיננסיים

6.5.34ב חוזה אקדמה יכול להיחשב כמתייחס לתקופת זמן מאחר שאלמנט המחיר העתידי שלו מייצג חיובים עבור תקופה של זמן (שזו המגמה שלשמה הוא נקבע). אולם, ההיבט הרלוונטי לצורך הערכה אם מכשיר מגדר מגדר פריט מגודר המהווה עסקה או פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן הוא המאפיינים של פריט מגודר זה, כולל האופן והעיתוי שבו הפריט המגודר משפיע על רווח או הפסד. לכן, ישות תעריך את הסוג של פריט מגודר (ראה סעיפים 6.5.16 ו-6.5.15 סעיף (א)) על בסיס מהותו של הפריט המגודר (ללא קשר אם יחסי הגידור הם גידור תזרים מזומנים או גידור שווי הוגן):

(א) אלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה מתייחס לפריט מגודר המהווה עסקה אם המהות של הפריט המגודר היא עסקה שלגביה לאלמנט המחיר העתידי יש מאפיין של העלויות של אותה עסקה. דוגמה לכך היא כאשר אלמנט המחיר העתידי מתייחס לפריט מגודר שכתוצאה ממנו מוכר פריט שהמדידה לראשונה שלו כוללת עלויות עסקה (לדוגמה, ישות מגדרת רכישת מלאי הנקובה במטבע חוץ, בין אם זו עסקה חזויה או התקשרות איתנה, כנגד סיכון מטבע חוץ וכוללת את עלויות העסקה במדידה לראשונה של המלאי). כתוצאה מהכללת אלמנט המחיר העתידי במדידה לראשונה של פריט מגודר מסוים, אלמנט המחיר העתידי משפיע על רווח או הפסד באותו זמן כמו הפריט המגודר. באופן דומה, ישות אשר מגדרת מכירה של סחורת יסוד הנקובה במטבע חוץ כנגד סיכון מטבע חוץ, בין אם זו עסקה חזויה או התקשרות איתנה, תכלול את אלמנט המחיר העתידי כחלק מהעלות המתייחסת למכירה זו (לכן, אלמנט המחיר העתידי יוכר ברווח או הפסד באותה תקופה כמו ההכנסות מהמכירה שגודרה).

(ב) אלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה מתייחס לפריט מגודר המתייחס לתקופת זמן אם המהות של הפריט המגודר היא כזו שלא אלמנט המחיר העתידי יש מאפיין של עלות להשגת הגנה כנגד סיכון לאורך תקופה מסוימת של זמן (אך התוצאה של הפריט המגודר אינה עסקה שבה מעורב המושג של עלות עסקה בהתאם ל- (א)). לדוגמה, אם מלאי של סחורת יסוד מגודר כנגד שינויים בשווי ההוגן לשישה חודשים תוך שימוש בחוזה אקדמה לסחורת יסוד עם אורך חיים מקביל, אלמנט המחיר העתידי של חוזה

האקדמה יוקצה לרווח או הפסד (כלומר יופחת על בסיס שיטתי ורציונאלי) לאורך תקופת ששת החודשים הזו. דוגמה אחרת היא גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ אשר מגודרת ל- 18 חודש תוך שימוש בחוזה אקדמה לשערי חליפין של מטבע חוץ (foreign exchange forward contract), אשר כתוצאה ממנו תהיה הקצאה של אלמנט המחיר העתידי של חוזה האקדמה לאורך התקופה של 18 חודש אלה.

6.5.35ב המאפיינים של הפריט המגודר, כולל האופן והעיתוי שבו הפריט המגודר משפיע על רווח או הפסד, משפיעים גם על התקופה שלאורכה אלמנט המחיר העתידי של חוזה האקדמה, אשר מגדר פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן, מופחת, שהיא התקופה שלאורכה מתייחס אלמנט המחיר העתידי. לדוגמה, אם חוזה אקדמה מגדר את החשיפה להשתנות בשיעורי הריבית שלושה חודשים לתקופה של שלושה חודשים אשר מתחילה לאחר שישה חודשים, אלמנט המחיר העתידי מופחת במהלך התקופה שנמשכת בין החודש השביעי לחודש התשיעי.

6.5.36ב הטיפול החשבונאי באלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה בהתאם לסעיף 6.5.16 חל גם אם, במועד שבו חוזה האקדמה יועד כמכשיר מגדר, אלמנט המחיר העתידי הוא אפס. במקרה זה ישות תכיר בשינויי שווי הוגן כלשהם הניתנים לייחוס לאלמנט המחיר העתידי ברווח כולל אחר, למרות שהשינוי המצטבר בשווי ההוגן שניתן לייחוס לאלמנט המחיר העתידי לאורך כל תקופת יחסי הגידור הוא אפס. לכן, אם אלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה מתייחס ל:

(א) פריט מגודר המהווה עסקה, הסכום ביחס לאלמנט המחיר העתידי בסוף יחסי הגידור אשר מתאים את הפריט המגודר או שמסווג מחדש לרווח או הפסד (ראה סעיפים 6.5.15 סעיף (ב) ו-6.5.16) יהיה אפס.

(ב) פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן, הוצאת ההפחתה המתייחסת לאלמנט המחיר העתידי היא אפס.

6.5.37ב הטיפול החשבונאי באלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה בהתאם לסעיף 6.5.16 חל רק במידה שבה אלמנט המחיר העתידי מתייחס לפריט המגודר (אלמנט מחיר עתידי תואם). אלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה מתייחס לפריט המגודר אם התנאים העיקריים של חוזה האקדמה (כמו הסכום הנומינלי, אורך החיים והבסיס) תואמים את הפריט המגודר. לכן, אם התנאים העיקריים של חוזה האקדמה ושל הפריט

המגודר אינם תואמים באופן מלא, ישות תקבע את אלמנט המחיר העתידי שנקבע בחוזה האקדמה (אלמנט המחיר העתידי בפועל) מתייחס לפריט המגודר (ולפיכך יש לטפל בו בהתאם לסעיף 6.5.16). ישות קובעת את אלמנט המחיר העתידי התואם תוך שימוש בהערכת שווי של חוזה האקדמה שיש לו תנאים עיקריים שתואמים בצורה מושלמת את הפריט המגודר.

ב6.5.38 אם אלמנט המחיר העתידי בפועל ואלמנט המחיר העתידי התואם שונים, ישות תקבע את הסכום שמצטבר ברכיב נפרד של ההון בהתאם לסעיף 6.5.16 כלהלן:

(א) אם, במועד יצירת יחסי הגידור, הערך המוחלט של אלמנט המחיר העתידי בפועל גבוה יותר מזה של אלמנט המחיר העתידי התואם, הישות:

(i) תקבע את הסכום שמצטבר ברכיב נפרד של ההון על בסיס אלמנט המחיר העתידי התואם; וכן

(ii) תטפל בהפרשים בשינויי השווי ההוגן בין שני האלמנטים של המחיר העתידי ברווח או הפסד.

(ב) אם, במועד יצירת יחסי הגידור, הערך המוחלט של אלמנט המחיר העתידי בפועל נמוך יותר מזה של אלמנט המחיר העתידי התואם, הישות תקבע את הסכום שמצטבר ברכיב נפרד של ההון תוך התייחסות לנמוך מבין השינוי המצטבר בשווי ההוגן של:

(i) הערך המוחלט של אלמנט המחיר העתידי בפועל; לבין

(ii) הערך המוחלט של אלמנט המחיר העתידי התואם.

שארית כלשהי של השינוי בשווי ההוגן של אלמנט המחיר העתידי בפועל תוכר ברווח או הפסד.

ב6.5.39 כאשר ישות מפרידה את מרווח מטבע חוץ במועד הבסיס ממכשיר פיננסי ומוציאה אותו מהייעוד של המכשיר הפיננסי הזה כמכשיר מגדר (ראה סעיף 6.2.4 סעיף (ב)), הנחיות היישום בסעיפים 6.5.34-6.5.38 מיושמות על מרווח מטבע חוץ במועד הבסיס באותו אופן שהן מיושמות על אלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה.

גידור של קבוצה של פריטים (תת-פרק 6.6)

גידור של פוזיציה נטו

זכאות לחשבונאות גידור וייעוד של פוזיציה נטו

6.6.1ב פוזיציה נטו כשירה לחשבונאות גידור רק אם ישות מגדרת על בסיס נטו לצרכי ניהול סיכונים. אם ישות מגדרת בדרך זו, זה עניין של עובדה (לא רק של טענה או תיעוד). לכן, ישות אינה יכולה ליישם חשבונאות גידור על בסיס נטו רק על מנת להשיג תוצאה חשבונאית מסוימת אם זה לא ישקף את גישת ניהול הסיכונים שלה. גידור של פוזיציה נטו חייב להיות חלק מאסטרטגיה מבוססת של ניהול סיכונים. באופן רגיל, אסטרטגיה זו תאושר על ידי אנשי מפתח בהנהלה כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור.

6.6.2ב לדוגמה, לישות א' שמטבע הפעילות שלה הוא המטבע המקומי (ש"ח), יש התקשרות איתנה לשלם 150,000 יחידות מטבע חוץ להוצאות פרסום בעוד תשעה חודשים והתקשרות איתנה למכור מוצרים גמורים בסך 150,000 יחידות מטבע חוץ בעוד 15 חודש. ישות א' מתקשרת בנגזר מטבע חוץ אשר יסולק בעוד תשעה חודשים לפיו הישות תקבל 100 יחידות מטבע חוץ ותשלם 70 ש"ח. לישות א' אין חשיפות אחרות למטבע חוץ. ישות א' אינה מנהלת את סיכון מטבע חוץ על בסיס נטו. לכן, ישות א' אינה יכולה ליישם חשבונאות גידור ליחסי הגידור שבין נגזר מטבע חוץ לבין הפוזיציה נטו של 100 יחידות מטבע חוץ (המורכבת מ-150,000 יחידות מטבע חוץ של ההתקשרות האיתנה לרכישה - כלומר שירותי הפרסום - ומ-149,900 יחידות מטבע חוץ (מתוך ה-150,000 יחידות מטבע חוץ) של ההתקשרות האיתנה למכירה) לתקופה של תשעה חודשים.

6.6.3ב אם ישות א' היתה מנהלת את סיכון מטבע חוץ על בסיס נטו ולא היתה מתקשרת בנגזר מטבע חוץ (מאחר שהוא מגדיל את החשיפה לסיכון מטבע חוץ שלה במקום לצמצם אותה), אז הישות היתה בפוזיציה מגודרת באופן טבעי לתקופה של תשעה חודשים. באופן רגיל, פוזיציה מגודרת זו לא היתה משתקפת בדוחות הכספיים מאחר שהעסקאות מוכרות בתקופות דיווח שונות בעתיד. הפוזיציה נטו בסכום אפס תהיה כשירה לחשבונאות גידור רק אם התנאים בסעיף 6.6.6 מתקיימים.

6.6.4ב כאשר קבוצה של פריטים שמהווה פוזיציה נטו מיועדת כפריט מגודר, ישות תייעד את הקבוצה הכוללת של פריטים אשר כוללת את הפריטים אשר יכולים ליצור את הפוזיציה נטו. ישות אינה רשאית לייעד סכום מופשט לא ספציפי של הפוזיציה נטו.

לדוגמה, לישות יש קבוצה של התקשרויות איתנות למכירה בעוד תשעה חודשים ב- 100 יחידות מטבע חוץ וקבוצה של התקשרויות איתנות לרכישה בעוד 18 חודש ב- 120 יחידות מטבע חוץ. הישות אינה רשאית ליעד סכום מופשט של 20 יחידות מטבע חוץ מתוך הפוזיציה נטו. במקום זאת, היא חייבת ליעד סכום ברוטו של רכישות וסכום ברוטו של מכירות שיחד יוצרים את הפוזיציה נטו המגודרת. ישות תיעד פוזיציות ברוטו אשר יוצרות את הפוזיציה נטו כך שהישות תוכל לציית לדרישות של הטיפול החשבונאי ביחסי גידור כשירים.

יישום של דרישות אפקטיביות הגידור לגידור של פוזיציה נטו

6.6.5ב כאשר ישות קובעת אם דרישות אפקטיביות הגידור בסעיף 6.4.1 סעיף (ג) מתקיימות כאשר היא מגדרת פוזיציה נטו, עליה לשקול את השינויים בשווי של הפריטים בפוזיציה נטו שיש להם השפעה דומה לאלה של המכשיר המגדר יחד עם שינוי השווי ההוגן של המכשיר המגדר. לדוגמה, לישות יש קבוצה של התקשרויות איתנות לרכישה בעוד תשעה חודשים ב- 100 יחידות מטבע חוץ וקבוצה של התקשרויות איתנות למכירה בעוד 18 חודש ב- 120 יחידות מטבע חוץ. הישות מגדרת את סיכון מטבע חוץ של הפוזיציה נטו של 20 יחידות מטבע חוץ באמצעות חוזה אקדמה למטבע חוץ של 20 יחידות מטבע חוץ. בעת קביעה אם דרישות אפקטיביות הגידור בסעיף 6.4.1 סעיף (ג) מתקיימות, הישות תשקול את היחסים בין:

(א) שינוי השווי ההוגן של חוזה האקדמה למטבע חוץ יחד עם השינויים בשווי של ההתקשרויות האיתנות למכירה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ; וכן

(ב) השינויים בשווי של ההתקשרויות האיתנות לרכישה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ.

6.6.6ב באופן דומה, אם בדוגמה בסעיף 6.6.5ב לישות היתה פוזיציה נטו בסכום אפס, הישות היתה שוקלת את היחסים בין שינויים בשווי של ההתקשרויות האיתנות למכירה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ לבין השינויים בשווי של ההתקשרויות האיתנות לרכישה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ בעת קביעה אם דרישות אפקטיביות הגידור בסעיף 6.4.1 סעיף (ג) מתקיימות.

גידורי תזרים מזומנים שמהווים פוזיציה נטו

6.6.7ב כאשר ישות מגדרת קבוצה של פריטים עם פוזיציות סיכון מקזזות (כלומר פוזיציה נטו), הזכאות לחשבונאות גידור תלויה

בסוג הגידור. אם הגידור הוא גידור שווי הוגן, אז הפוזיציה נטו עשויה להיות כשירה כפריט המגודר. אם, לעומת זאת, הגידור הוא גידור תזרים מזומנים, אז הפוזיציה נטו יכולה להיות כשירה כפריט המגודר רק אם הגידור הוא של סיכון מטבע חוץ והיעוד של פוזיציה נטו זו מגדיר את תקופת הדיווח שבה חזויות להשפיע על רווח או הפסד עסקאות חזויות, ומגדיר גם את מהות והיקף העסקאות.

6.6.8ב לדוגמה, לישות יש פוזיציה נטו שמורכבת משכבה תחתונה של מכירות בסך 100 יחידות מטבע חוץ ושכבה תחתונה של רכישות בסך 150 יחידות מטבע חוץ. הן המכירות והן הרכישות נקובות באותו מטבע חוץ. על מנת לפרט באופן מספיק את הייעוד של הפוזיציה נטו המגודרת, הישות מפרטת בתיעוד המקורי של יחסי הגידור שהמכירות יכולות להיות של מוצר א' או של מוצר ב' והרכישות יכולות להיות של מכונות מסוג א', מכונות מסוג ב' וחומר גלם א'. הישות גם מפרטת את היקפי העסקאות לפי מהותן. הישות מתעדת שהשכבה התחתונה (Bottom layer) של מכירות (100 יחידות מטבע חוץ) מורכבת מהיקף מכירות חזויות ראשונות של מוצר א' בסך 70 יחידות מטבע חוץ ומהיקף מכירות חזויות ראשונות של מוצר ב' בסך של 30 יחידות מטבע חוץ. אם היקפי מכירות אלה חזויות להשפיע על רווח או הפסד בתקופות דיווח שונות, הישות היתה כוללת זאת בתיעוד, לדוגמה, מכירות ראשונות של מוצר א' בסך של 70 יחידות מטבע חוץ אשר חזויות להשפיע על רווח או הפסד בתקופת הדיווח הראשונה ומכירות ראשונות של מוצר ב' בסך של 30 יחידות מטבע חוץ שחזויות להשפיע על רווח או הפסד בתקופת הדיווח השנייה. הישות מתעדת גם שהשכבה התחתונה של הרכישות (150 יחידות מטבע חוץ) מורכבת מהרכישות הראשונות של מכונות מסוג א' בסך של 60 יחידות מטבע חוץ, מהרכישות הראשונות של מכונות מסוג ב' בסך של 40 יחידות מטבע חוץ ומרכישות ראשונות של חומר גלם א' בסך של 50 יחידות מטבע חוץ. אם היקפי רכישות אלה חזויות להשפיע על רווח או הפסד בתקופות דיווח שונות, הישות היתה כוללת בתיעוד פיצול של היקפי רכישות לפי תקופות הדיווח שבהן הן חזויות להשפיע על רווח או הפסד (בדומה לאופן שהיא מתעדת את היקפי המכירות). לדוגמה, העסקה החזויה תפורט כ:

(א) הרכישות הראשונות של מכונות מסוג א' בסך של 60 יחידות מטבע חוץ אשר חזויות להשפיע על רווח או הפסד מתקופת הדיווח השלישית לאורך עשר תקופות הדיווח הבאות;

(ב) הרכישות הראשונות של מכוונות מסוג ב' בסך של 40 יחידות מטבע חוץ אשר חזויות להשפיע על רווח או הפסד מתקופת הדיווח הרביעית לאורך 20 תקופות הדיווח הבאות; וכן

(ג) הרכישות הראשונות של חומר גלם א' בסך של 50 יחידות מטבע חוץ אשר חזויות להתקבל בתקופת הדיווח השלישית ולהימכר, כלומר להשפיע על רווח או הפסד בתקופת דיווח זו ובתקופת הדיווח שלאחריה.

פירוט המהות של היקפי העסקאות החזויות יכלול היבטים כמו תבנית הפחת עבור פריטים של רכוש קבוע מאותו סוג, אם המהות של פריטים אלה היא כזו שתבנית הפחת עשויה להשתנות בהתאם לאופן שבו הישות משתמשת בפריטים אלה. לדוגמה, אם הישות משתמשת בפריטים של מכוונות מסוג א' בשני תהליכי ייצור שונים וכתוצאה מכך יש הפחתה בקו ישר לאורך עשר תקופות דיווח והפחתה לפי שיטת יחידות תפוקה, בהתאמה, התייעוד שלה של היקפי הרכישות החזויות של מכוונות מסוג א' יפצל היקף זה לפי תבניות הפחת שיחולו.

6.6.9ב עבור גידור תזרים מזומנים של פוזיציה נטו, הסכומים שנקבעו בהתאם לסעיף 6.5.11 יכללו את השינויים בשווי של הפריטים בפוזיציה נטו שיש להם השפעה דומה לאלה של המכשיר המגדר יחד עם שינוי השווי ההוגן של המכשיר המגדר. אולם, השינויים בשווי של הפריטים בפוזיציה נטו שיש להם השפעה דומה לאלה של המכשיר המגדר מוכרים רק כאשר העסקאות שהם קשורים אליהן מוכרות, כגון כאשר מכירה חזויה מוכרת כהכנסות. לדוגמה, לישות יש קבוצה של מכירות חזויות שצפויות ברמה גבוהה בעוד תשעה חודשים בסך של 100 יחידות מטבע חוץ וקבוצה של רכישות חזויות שצפויות ברמה גבוהה בעוד 18 חודש בסך של 120 יחידות מטבע חוץ. הישות מגדרת את סיכון מטבע חוץ של הפוזיציה נטו בסך 20 יחידות מטבע חוץ תוך שימוש בחוזה אקדמה למטבע חוץ בסך 20 יחידות מטבע חוץ. בעת קביעת הסכומים שמוכרים בקרן גידור תזרים מזומנים בהתאם לסעיפים 6.5.11 (א) וסעיף (ב), הישות משווה את:

(א) שינוי השווי ההוגן של חוזה אקדמה למטבע חוץ יחד עם השינויים בשווי של המכירות החזויות שצפויות ברמה גבוהה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ; ל-

(ב) שינויים בשווי של הרכישות החזויות שצפויות ברמה גבוהה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ.

אולם, הישות מכירה רק בסכומים המתייחסים לחוזה אקדמה למטבע חוץ עד שהעסקאות של המכירות החזויות הצפויות ברמה גבוהה מוכרות בדוחות הכספיים, ובזמן הזה הרווחים או ההפסדים בגין עסקאות חזויות אלה מוכרים (כלומר השינוי בשווי שניתן לייחוס לשינוי בשער החליפין של מטבע חוץ בין היעוד של יחסי הגידור לבין ההכרה בהכנסות).

6.6.10ב באופן דומה, אם בדוגמה לישות היתה פוזיציה נטו בסכום אפס, הישות היתה משווה את השינויים בשווי של המכירות החזויות שצפויות ברמה גבוהה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ לשינויים בשווי של הרכישות החזויות שצפויות ברמה גבוהה המתייחסים לסיכון מטבע חוץ. אולם, סכומים אלה מוכרים רק כאשר העסקאות החזויות המתייחסות מוכרות בדוחות הכספיים.

שכבות של קבוצות של פריטים שיועדו כפריט המגודר

6.6.11ב מאותן סיבות המצוינות בסעיף 6.3.19, יעוד רכיבי שכבה של קבוצות של פריטים קיימים דורש זיהוי ספציפי של הסכום הנומינלי של הקבוצה של פריטים שממנה רכיב השכבה המגודר מוגדר.

6.6.12ב יחסי גידור יכולים לכלול שכבות מקבוצות שונות אחדות של פריטים. לדוגמה, בגידור של פוזיציה נטו של קבוצה של נכסים וקבוצה של התחייבויות, יחסי הגידור יכולים להיות מורכבים משילוב של רכיב שכבה של קבוצה של נכסים ורכיב שכבה של קבוצה של התחייבויות.

הצגה של רווחים או הפסדים בגין מכשיר מגדר

6.6.13ב אם פריטים מגודרים יחד כקבוצה בגידור תזרים מזומנים, הם עשויים להשפיע על סעיפים שונים בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר. ההצגה של רווחים או הפסדים מגידור בדוח זה תלויה בקבוצה של הפריטים.

6.6.14ב אם לקבוצה של פריטים אין פוזיציות סיכון מקוזזות כלשהן (לדוגמה, קבוצה של הוצאות במטבע חוץ אשר משפיעות על סעיפים שונים בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר אשר מגודרת כנגד סיכון מטבע חוץ) אז רווחים או הפסדים בגין המכשיר המגדר אשר מסווגים מחדש יוקצו לסעיפים שמושפעים מהפריטים המגודרים. הקצאה זו תבוצע על בסיס שיטתי ורציונאלי וכתוצאה מההקצאה לא יבוצע גילום של הרווחים או ההפסדים נטו הנובעים ממכשיר מגדר אחד.

6.6.15ב אם לקבוצה של פריטים יש פוזיציות סיכון מקוזות (לדוגמה, קבוצה של מכירות והוצאות הנקובות במטבע חוץ שגודרו יחד כנגד סיכון מטבע חוץ) אז ישות תציג את הרווחים או ההפסדים מהגידור בסעיף נפרד בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר. ננית, לדוגמה, גידור של סיכון מטבע חוץ של פוזיציה נטו של מכירות בסך 100 יחידות מטבע חוץ והוצאות בסך 80 יחידות מטבע חוץ באמצעות חוזה האקדמה למטבע חוץ בסך 20 יחידות. הרווח או ההפסד בגין חוזה האקדמה למטבע חוץ אשר מסווג מחדש מקרן גידור תזרים מזומנים לרווח או הפסד (כאשר הפוזיציה נטו משפיעה על רווח או הפסד) יוצג בסעיף נפרד מהמכירות וההוצאות שגודרו. מעבר לכך, אם המכירות מתרחשות בתקופה מוקדמת יותר מאשר ההוצאות, ההכנסות ממכירות עדיין נמדדות לפי שער חליפין מיידי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21. הרווח או ההפסד מהגידור המתייחס מוצג בסעיף נפרד, כך שהרווח או ההפסד משקף את ההשפעה של גידור הפוזיציה נטו עם תיאום מקביל לקרן גידור תזרים מזומנים. כאשר ההוצאות שגודרו משפיעות על רווח או הפסד בתקופה מאוחרת יותר, הרווח או ההפסד מהגידור שהוכרו קודם לכן בקרן גידור תזרים מזומנים בגין המכירות מסווגים מחדש לרווח או הפסד ומוצגים בסעיף נפרד מהסעיפים שבהם כלולות ההוצאות שגודרו, אשר נמדדות לפי שער החליפין המיידי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21.

6.6.16ב עבור סוגים אחדים של גידורי שווי הוגן, המטרה של הגידור אינה בעיקרה לקזז את השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר אלא במקום זאת לשנות את תזרימי המזומנים של הפריט המגודר. לדוגמה, ישות מגדרת את סיכון שווי הוגן של שיעור ריבית של מכשיר חוב בריבית קבועה באמצעות חוזה החלפת שיעור ריבית. מטרת הגידור של הישות היא להמיר את תזרימי המזומנים של ריבית קבועה לתזרימי מזומנים של ריבית משתנה. המטרה משתקפת בטיפול החשבונאי ביחסי הגידור על ידי צבירת הריבית נטו שנצברה בגין חוזה החלפת שיעור ריבית ברווח או הפסד. במקרה של גידור פוזיציה נטו (לדוגמה, פוזיציה נטו של נכס בריבית קבועה והתחייבות בריבית קבועה), הריבית נטו שנצברה חייבת להיות מוצגת בסעיף נפרד בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר. זאת על מנת למנוע גילום של הרווחים או ההפסדים נטו של מכשיר בודד לסכומים ברוטו שמתקזזים ולהכיר בהם בסעיפים שונים (לדוגמה, זה מונע גילום של תקבול ריבית נטו בגין חוזה החלפת ריבית יחיד להכנסות ריבית ברוטו והוצאות ריבית ברוטו).

מועד תחילה והוראות מעבר (פרק 7)

הוראות מעבר (תת-פרק 7.2)

נכסים פיננסיים מוחזקים למסחר

7.2.1ב במועד היישום לראשונה של תקן זה, ישות חייבת לקבוע אם המטרה של המודל העסקי של הישות לניהול חלק כלשהו מנכסיה הפיננסיים מקיימת את התנאי בסעיף 4.1.2 סעיף (א) או את התנאי בסעיף 4.1.2א סעיף (א) או אם הנכס הפיננסי כשיר לבחירה בסעיף 5.7.5. למטרה זו, ישות תקבע אם נכסים פיננסיים מקיימים את ההגדרה של מוחזק למסחר כאילו הישות רכשה את הנכסים במועד היישום לראשונה.

ירידת ערך

7.2.2ב בעת המעבר, ישות צריכה לחפש קירוב של סיכון האשראי במועד ההכרה לראשונה על ידי הבאה בחשבון של כל המידע הסביר והניתן לביסוס אשר ניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים. ישות אינה נדרשת לבצע חיפוש ממצה של מידע בעת קביעה, במועד היישום לראשונה, אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה. אם ישות אינה יכולה לבצע קביעה זו ללא עלות או מאמץ מופרזים, סעיף 7.2.20 חל.

7.2.3ב על מנת לקבוע את ההפרשה להפסד בגין מכשירים פיננסיים שהוכרו לראשונה (או מחויבויות למתן הלוואות או חוזי ערבות פיננסית שבהם הישות הפכה צד לחוזה) קודם למועד היישום לראשונה, במועד המעבר ועד לגריעה של פריטים אלה, ישות מביאה בחשבון מידע שהוא רלוונטי בקביעה או בביצוע קירוב לסיכון האשראי במועד ההכרה לראשונה. על מנת לקבוע או לבצע קירוב של סיכון האשראי הראשוני, ישות עשויה להביא בחשבון מידע פנימי וחיצוני, כולל מידע לגבי תיק, בהתאם לסעיפים 5.5.1ב-5.5.6ב.

7.2.4ב ישות שיש לה מידע מועט מהעבר, עשויה להשתמש במידע מדיווחים וסטטיסטיקות פנימיים (אשר ייתכן שהופק בעת קבלת החלטה אם להשיק מוצר חדש), מידע לגבי מוצרים דומים או ניסיון של קבוצת עמיתים (peer group) למכשירים פיננסיים בני-השוואה, אם רלוונטי.

הגדרות (נספח א')

נגזרים

1. בא. דוגמאות אופייניות לנגזרים הן עסקאות עתידיות וחוזי אקדמה, חוזי החלפה וחוזי אופציה. לנגזר יש בדרך כלל סכום רעיוני (notional amount), שהוא סכום מטבע, מספר מניות, מספר יחידות משקל או נפח או יחידות אחרות שהוגדרו בחוזה. אולם, מכשיר נגזר אינו דורש מהמחזיק או מהכותב להשקיע או לקבל את הסכום הרעיוני בעת ההתקשרות בחוזה. לחלופין, נגזר יכול לדרוש תשלום קבוע או תשלום סכום, שיכול להשתנות (אך לא באופן יחסי לשינוי בבסיס) כתוצאה מאירוע עתידי מסוים, שאינו קשור לסכום הרעיוני. לדוגמה, חוזה יכול לדרוש תשלום קבוע של 1,000 ש"ח אם ריבית ליבור לששה חודשים עולה ב-100 נקודות בסיס. חוזה כזה הוא נגזר למרות שסכום רעיוני אינו מוגדר.
2. בא. ההגדרה של נגזר בתקן זה כוללת חוזים שמסולקים ברוטו על ידי מסירת פריט הבסיס (לדוגמה, חוזה אקדמה לרכוש מכשיר חוב בריבית קבועה). לישות יכול להיות חוזה לרכוש או למכור פריט לא פיננסי שניתן לסילוק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים (לדוגמה, חוזה לרכוש או למכור סחורת יסוד במחיר קבוע במועד עתידי). חוזה כזה נמצא בתחולת תקן זה, אלא אם ההתקשרות בו היתה לשם מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות והוא ממשיך להיות מוחזק למטרות אלה. אולם, תקן זה חל על חוזים כאלה שהם בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות אם הישות מבצעת יעוד בהתאם לסעיף 2.5 (ראה סעיפים 2.4-2.7).
3. בא. אחד מהמאפיינים שמגדירים נגזר הוא שנגזר דורש השקעה ראשונית נטו הקטנה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק. חוזה אופציה מקיים הגדרה זו משום שהפרמיה היא קטנה מההשקעה שהייתה נדרשת על מנת לקבל את מכשיר הבסיס הפיננסי אליו קשורה האופציה. חוזה החלפת מטבעות, הדורש החלפה ראשונית של מטבעות שונים בעלי שווי הוגן זהה, מקיים את ההגדרה משום שההשקעה הראשונית נטו שווה לאפס.
4. בא. רכישה או מכירה בדרך רגילה גורמים להיווצרות מחויבות למחיר קבוע בין מועד קשירת העסקה לבין מועד סליקת העסקה, אשר מקיימת את ההגדרה של נגזר. אולם, בגלל התקופה הקצרה של המחויבות היא אינה מוכרת כמכשיר פיננסי

נגזר. לחלופין, תקן זה מספק טיפול חשבונאי מיוחד לחוזים בדרך רגילה כאלה (ראה סעיפים 3.1.2 ו-3.1.3ב-3.1.6ב).

5.בא ההגדרה של נגזר מתייחסת למשתנים לא פיננסיים שאינם ספציפיים לצד לחוזה. זה כולל מדד נזקי רעידות אדמה באזור מסוים ומדד טמפרטורה בעיר מסוימת. משתנים לא פיננסיים הספציפיים לצד לחוזה כוללים את ההתרחשות או את אי ההתרחשות של שריפה שגורמת לנזקים לנכס של צד לחוזה או הורסת אותו. שינוי בשווי ההוגן של נכס לא פיננסי הוא ספציפי לבעלים אם השווי ההוגן משקף לא רק שינויים במחירי שוק של נכסים כאלה (משתנה פיננסי), אלא גם משקף את המצב של הנכס הלא פיננסי הספציפי שמוחזק (משתנה לא פיננסי). לדוגמה, אם ערבות לערך שייר של רכב מסוים חושפת את הערב לסיכון של שינויים במצב הפיזי של הרכב, השינוי בערך השייר הזה הוא ספציפי לבעלים של הרכב.

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר

6.בא מסחר, בדרך כלל, משקף קניות ומכירות פעילות ותדירות, ומשתמשים בדרך כלל במכשירים פיננסיים, המוחזקים למסחר, להפקת רווח מתנודות מחיר בטווח הקצר או ממרווחי סחר.

7.בא התחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר כוללות:

- (א) התחייבויות נגזרות שאינן מטופלות כמכשירים מגדרים;
- (ב) מחויבויות למסירת נכסים פיננסיים שהושאלו על ידי מוכר בחסר (משמע, ישות המוכרת נכס פיננסי שהיא שאלה ואינו עדיין בבעלותה);
- (ג) התחייבויות פיננסיות שהתהוו בכוונה לרכוש אותן חזרה בטווח הקרוב (לדוגמה, מכשיר חוב מצוטט שהמנפיק יכול לרכוש חזרה בטווח הקרוב, בהתאם לשינויים בשווי ההוגן); וכן
- (ד) התחייבויות פיננסיות שהן חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזוהים, שמנוהלים יחד ושלגביהם קיימת ראייה לדפוס פעילות עדכני להפקת רווח בטווח הקצר.
- 8.בא העובדה שהתחייבות משמשת למימון פעילויות מסחר אינה, כשלעצמה, הופכת התחייבות זו למוחזקת למסחר.

נספח ג

תיקונים לתקנים אחרים

למעט מקרים בהם צוין אחרת, ישות תיישם את התיקונים שבנספח זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם ביולי 2014. תיקונים אלה כוללים עם תוספות את התיקונים שפורסמו בנספח ג לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 בשנת 2009, בשנת 2010 ובשנת 2013. התיקונים בנספח זה כוללים גם את התיקונים שנעשו על ידי תקנים שפורסמו לפני תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2014), גם אם מועד התחילה המחייב של תקנים אחרים עדיין לא חל במועד שבו תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2014) פורסם. בפרט, התיקונים בנספח זה כוללים את התיקונים שבוצעו על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות.

תקן דיווח כספי בינלאומי 1 אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים

1ג. סעיף 29 מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיפים 39ב, 39 ו-39כא מבוטלים וסעיפים 29א ו-39כה מתווספים כלהלן:

29. לישות מותר לייעד נכס פיננסי שהוכר קודם לכן כנכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד לפי סעיף 19ד. הישות תיתן גילוי לשווי ההוגן של נכסים פיננסיים שיועדו כאמור במועד הייעוד ולסיווג ולערך בספרים שלהם בדוחות הכספיים הקודמים.

29א. לישות מותר לייעד התחייבות פיננסית שהוכרה קודם לכן כהתחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד לפי סעיף 19ד. הישות תיתן גילוי לשווי ההוגן של התחייבויות פיננסיות שיועדו כאמור במועד הייעוד ולסיווג ולערך בספרים שלהן בדוחות הכספיים הקודמים.

39ב. [בוטל]

39ז. [בוטל]

39כא. [בוטל]

39כה. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 29, 1ב-1, 6ד, 1ד, 14ד, 15ד, 19ד ו-20ד, ביטל את סעיפים 39ב, 39ז ו-39כא והוסיף את סעיפים 29א, 8ב-8ז, 9, 9דא-19דג, 33ד, 1ה ו-2ה. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

2ג. בנספח ב, סעיפים 11-62 מתוקנים כך שייקראו כלהלן וכותרת וסעיפים 88-182, וכותרת וסעיף 9 מתווספים:

11. ישות תיישם את החריגים הבאים:

(א) גריעת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (סעיפים 21 ו-31);

(ב) חשבונאות גידור (סעיפים 4-6);

(ג) זכויות שאינן מקנות שליטה (סעיף 7);

(ד) סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים (סעיפים 8-18);

(ה) ירידת ערך של נכסים פיננסיים (סעיפים 18-28);

(ו) נגזרים משובצים (סעיף 9); וכן

(ז) הלוואות ממשלה (סעיפים 10-12).

גריעת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

21. למעט כמתאפשר על פי סעיף 31, מאמץ לראשונה צריך ליישם את דרישות הגריעה בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכאן ולהבא לגבי עסקאות שהתרחשו במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים או לאחר מכן. לדוגמה, אם מאמץ לראשונה גרע נכסים פיננסיים שאינם מהווים נגזר או התחייבויות פיננסיות שאינן מהוות נגזר לפי כללי חשבונאות מקובלים קודמים שלו כתוצאה מעסקה שהתרחשה לפני מועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, הוא לא יכיר בנכסים ובהתחייבויות אלה לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (אלא אם הם כשירים להכרה כתוצאה מעסקה או אירוע מאוחרים יותר).

22. למרות סעיף 21, ישות יכולה ליישם את דרישות הגריעה בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 למפרע ממועד שהישות תבחר, ובלבד שהמידע, הדרוש כדי ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי נכסים פיננסיים ולגבי התחייבויות פיננסיות שנגרעו כתוצאה מעסקאות בעבר, הושג בעת הטיפול החשבונאי הראשוני בעסקאות אלה.

חשבונאות גידור

4b. כפי שנדרש על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 9, במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, ישות צריכה:

(א) למדוד את כל הנגזרים בשווי הוגן; וכן

(ב) לבטל את כל ההפסדים והרווחים הנדחים הנובעים מנגזרים, שדווחו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים קודמים כאילו הם היו נכסים או התחייבויות.

5b. ישות לא תשקף בדוח יתרות הפתיחה על המצב הכספי שלה לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים יחסי גידור מסוג שאינו כשיר לחשבונאות הגידור בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (לדוגמה, יחסי גידור רבים שבהם המכשיר המגדר הוא אופציה שנכתבה שעומדת בפני עצמה או אופציה שנכתבה נטו; או שבהם הפריט המגודר הוא פוזיציה נטו בגידור תזרים מזומנים לסיכון אחר מאשר סיכון מטבע חוץ). אולם, אם ישות ייעדה פוזיציה נטו כפריט המגודר בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים קודמים, היא יכולה לייעד פריט יחיד מתוך אותה פוזיציה נטו כפריט מגודר בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים או לייעד פוזיציה נטו אם היא מקיימת את הדרישות בסעיף 6.6.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, בתנאי שהיא מבצעת זאת לא יאוחר ממועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

6b. אם, לפני מועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, ישות יעדה עסקה כגידור, אך הגידור אינו מקיים את התנאים לחשבונאות גידור בתקן דיווח כספי בינלאומי 9, הישות תיישם סעיפים 6.5.6 ו-6.5.7 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 כדי להפסיק חשבונאות גידור. אין לייעד למפרע עסקאות, שנקשרו לפני מועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, כגידורים.

סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

8b. ישות תעריך אם נכס פיננסי מקיים את התנאים בסעיף 4.1.2 או את התנאים בסעיף 4.1.2א לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 בהתבסס על העובדות והנסיבות הקיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

8א. אם אין זה מעשי להעריך מרכיב מתוקן של ערך הזמן של הכסף בהתאם לסעיפים ב9.1.4-4.1.12 בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 על בסיס העובדות והנסיבות שקיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, ישות תעריך את המאפיינים של תזרים המזומנים החוזי של נכס פיננסי זה על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים מבלי להביא בחשבון את הדרישות המתייחסות לתיקון של המרכיב של ערך הזמן של הכסף בסעיפים ב9.1.4-4.1.12 בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. (במקרה כזה, הישות תיישם גם את סעיף 42.4 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 אך הפניות ל"סעיף 7.2.4 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9" ייקראו כהפניות לסעיף זה והפניות ל"הכרה לראשונה של הנכס הפיננסי" ייקראו כהפניות ל"במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים".)

8ב. אם אין זה מעשי להעריך אם השווי ההוגן של מאפיין פירעון מוקדם אינו משמעותי בהתאם לסעיף 4.1.12 סעיף (ג) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 על בסיס העובדות והנסיבות שקיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, ישות תעריך את המאפיינים של תזרים המזומנים החוזי של נכס פיננסי זה על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים מבלי להביא בחשבון את החריג לגבי מאפייני פירעון מוקדם בסעיף 4.1.12 בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. (במקרה כזה, הישות תיישם גם את סעיף 42.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 אך הפניות ל"סעיף 7.2.5 של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ייקראו כהפניות לסעיף זה והפניות ל"הכרה לראשונה של הנכס הפיננסי" ייקראו כהפניות ל"במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים".)

8ג. אם אין זה מעשי (כפי שהוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8) לישות ליישם למפרע את שיטת הריבית האפקטיבית בתקן דיווח כספי בינלאומי 9, השווי ההוגן של הנכס הפיננסי או של ההתחייבות הפיננסית במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים יהיה הערך בספרים ברוטו החדש של נכס פיננסי זה או העלות המופחתת החדשה של התחייבות פיננסית זו במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

ירידת ערך של נכסים פיננסיים

8ד. ישות תיישם את דרישות ירידת הערך בתת-פרק 5.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 למפרע בכפוף לסעיפים 7.2.15 ו-7.2.20 של אותו תקן.

8ה. במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, ישות תשתמש במידע סביר וניתן לביסוס הניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים על מנת לקבוע את סיכון האשראי במועד שבו מכשירים פיננסיים הוכרו לראשונה (או לגבי מחויבויות למתן הלוואות וחוזי ערבות פיננסית במועד שבו הישות הפכה לצד למחויבויות שאינה ניתנת לביטול בהתאם לסעיף 5.5.6 בתקן דיווח כספי בינלאומי 9) ותשווה סיכון זה לסיכון האשראי במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים (ראה גם סעיפים 7.2.2ב-7.2.3ב לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

18ה. בעת קביעה אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה, ישות יכולה ליישם:

(א) את הדרישות בסעיפים 5.5.10 ו- 5.5.22ב-5.5.24ב לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ב) את ההנחה הניתנת להפרכה בסעיף 5.5.11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי תשלומים חוזיים הנמצאים בפיגור של יותר מ- 30 יום, אם ישות תיישם את דרישות ירידת הערך על ידי זיהוי עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה עבור מכשירים פיננסיים אלה על בסיס מידע לגבי תשלומים בפיגור.

18ז. אם, במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, קביעה אם חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה לראשונה של מכשיר פיננסי תדרוש עלות או מאמץ מופרזים, ישות תכיר בהפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בכל מועד דיווח עד שמכשיר פיננסי זה נגרע (אלא אם מכשיר פיננסי זה הוא בעל סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח, ובמקרה כזה סעיף 8(א) מיושם).

נגזרים משובצים

9ב. מאמץ לראשונה יעריך אם נדרשת הפרדתו של נגזר משובץ מהחווה המארח וטיפול בו כנגזר בהתאם לתנאים שהיו קיימים במועד המאוחר מבין המועד שבו הוא הפך לראשונה צד לחווה לבין המועד שבו נדרשת הערכה מחדש לפי סעיף 4.3.11ב לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

ג. בנספח ד, סעיפים 1, 14, 15, 19 ו-20 והכותרת מעל ד19 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים ד19א-19ג מתווספים ולאחר סעיף 32ד, מתווספים כותרת וסעיף 33ד.

17. ישות עשויה לבחור באחת, או יותר, מההקלות הבאות:

(א) ...

(י) ייעוד של מכשירים פיננסיים שהוכרו לפני כן (סעיפים 19ד-19ג);

(יא) ...

(יח) הסדרים משותפים (סעיף 31ד);

(יט) עלויות חישוב בשלב ההפקה של מכרה עילי (סעיף 32ד);

(כ) ייעוד של חוזים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי (סעיף 33ד).

ישות לא תיישם הקלות אלה בדרך ההיקש לפריטים אחרים.

14ד. כאשר ישות מכינה דוחות כספיים נפרדים, תקן חשבונאות בינלאומי 27 דורש מהישות לטפל בהשקעותיה בחברות בנות, בעסקאות משותפות ובחברות כלולות באחת מהדרכים הבאות:

(א) על פי עלות; או

(ב) בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

15ד. אם מאמץ לראשונה מודד השקעה כזו בעלות בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 27, עליו למדוד השקעה זו באחד מהסכומים הבאים בדוח יתרות הפתיחה על המצב הכספי הנפרד שלו לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים:

(א) עלות שנקבעה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 27; או

(ב) עלות נחשבת. העלות הנחשבת של השקעה כזו תהיה:

(i) שוויה ההוגן במועד המעבר של הישות לתקני דיווח כספי בינלאומיים בדוחות הכספיים הנפרדים שלה; או

(ii) ערכה בספרים על פי כללי חשבונאות מקובלים קודמים באותו מועד.

מאמץ לראשונה יכול לבחור בין אפשרות (i) לבין אפשרות (ii) למדידת השקעתו בכל חברה בת, עסקה משותפת או חברה כלולה שהוא בוחר למדוד תוך שימוש בעלות נחשבת.

ייעוד של מכשירים פיננסיים שהוכרו קודם לכן

19ד. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מתיר לייעד התחייבות פיננסית (ובלבד שהיא מקיימת קריטריונים מסוימים) כהתחייבות פיננסית הנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. למרות דרישה זו, ישות רשאית לייעד, במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, התחייבות פיננסית כלשהי כהתחייבות פיננסית הנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, ובלבד שההתחייבות מקיימת את הקריטריונים בסעיף 4.2.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 במועד זה.

19דא. ישות רשאית לייעד נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.1.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 על בסיס העובדות והנסיבות הקיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

19דב. ישות רשאית לייעד השקעה במכשיר הוני לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 על בסיס העובדות והנסיבות הקיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

19דג. לגבי התחייבות פיננסית שיועדה כהתחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, ישות תקבע אם הטיפול בסעיף 5.7.7 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ייצור חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד על בסיס העובדות והנסיבות הקיימות במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

מדידת שווי הוגן של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות במועד ההכרה לראשונה

20ד. למרות הדרישות של סעיפים 7 ו-9, ישות יכולה ליישם את הדרישות בסעיף 5.1א.2 בסעיף (ב) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכאן ולהבא לגבי עסקאות שההתקשרות בהם

הייתה במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים או לאחרי.

ייעוד של חוזים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי

33ד. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מתיר לייעד חוזים אחדים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי במועד ההתקשרות בהם כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ראה סעיף 2.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9). למרות דרישה זו, לישות מותר לייעד, במועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים, חוזים אשר קיימים כבר באותו מועד כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אך רק אם הם מקיימים את הדרישות בסעיף 2.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 באותו מועד והישות מייעדת את כל החוזים הדומים.

4ג. בנספח ה, כותרת וסעיפים ה1 ו-ה2 מתוספים:

הקלה מהדרישה להציג מחדש מידע השוואתי בגין תקן דיווח כספי בינלאומי 9

1ה. אם תקופת הדיווח הראשונה של ישות לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים מתחילה לפני ה- 1 בינואר 2019 והישות מיישמת את הגרסה השלמה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (שפורסם בשנת 2014), המידע ההשוואתי בדוחות הכספיים הראשונים של הישות לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים אינו צריך לציית לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 *מכשירים פיננסיים: גילויים* או לגרסה השלמה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (שפורסם בשנת 2014), במידה והגילויים הנדרשים על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 7 מתייחסים לפריטים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9. עבור ישויות כאלה, ההתייחסויות ל"מועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים" משמעותן לצורך תקן דיווח כספי בינלאומי 7 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2014) בלבד היא, תחילת תקופת הדיווח הראשונה לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים.

2ה. ישות שבוחרת להציג מידע השוואתי שאינו מציית לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 ולגרסה השלמה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (שפורסם בשנת 2014) בשנה הראשונה למעבר שלה, נדרשת:

(א) ליישם את הדרישות של כללי החשבונאות המקובלים הקודמים שלה במקום הדרישות של תקן דיווח כספי

בינלאומי 9 למידע השוואתי לגבי פריטים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ב) לתת גילוי לעובדה זו יחד עם הבסיס ששימש להכנת מידע זה.

(ג) לטפל בכל תיאום בין הדוח על המצב הכספי במועד הדיווח של תקופת ההשוואה (דהיינו, הדוח על המצב הכספי אשר כולל מידע השוואתי בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים קודמים) לבין הדוח על המצב הכספי בתחילת תקופת הדיווח הראשונה לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (כלומר, התקופה הראשונה שכוללת מידע המציית לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 ולגרסה השלמה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (שפורסם בשנת 2014)) כנובע משינוי מדיניות חשבונאית ולתת את הגילויים הנדרשים בסעיפים 28(א)-(ה) ו-28(ו)(i) לתקן חשבונאות בינלאומי 8. סעיף 28(ו)(i) חל רק על סכומים שהוצגו בדוח על המצב הכספי במועד הדיווח של תקופת ההשוואה.

(ד) ליישם את סעיף 17(ג) לתקן חשבונאות בינלאומי 1 כדי לספק גילויים נוספים כאשר ציות לדרישות ספציפיות בתקני דיווח כספי בינלאומיים אינו מספיק כדי לאפשר למשתמשים להבין את ההשפעה של עסקאות מסוימות, אירועים ומצבים אחרים מסוימים על הדוח על המצב הכספי ועל תוצאות הפעילות של הישות.

תקן דיווח כספי בינלאומי 2 תשלום מבוסס מניות

5ג. סעיף 6 מתוקן כך שייקרא כלהלן וסעיף 63 מתווסף.

6. תקן זה אינו חל על עסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים על-פי חוזה שהוא בתחולת סעיפים 8-10 לתקן חשבונאות בינלאומי 32 *מכשירים פיננסיים: הצגה* (כפי שעודכן בשנת 2003) [הערת שוליים הושמטה] או סעיפים 2.4-2.7 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים*.

63ג. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 6. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים

6ג. סעיפים 16, 42, 53, 56 ו-58 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 64א, 64ד ו-64ח מבוטלים וסעיף 64ג מתווסף.

16. במקרים מסוימים, תקני דיווח כספי בינלאומיים קובעים טיפול חשבונאי שונה בהתאם לאופן שבו ישות מסווגת או מייעדת נכס או התחייבות ספציפיים. דוגמאות לסיווגים או לייעודים שהרוכש יבצע בהתחשב בתנאים הרלוונטיים שקיימים במועד הרכישה כוללות את הדוגמאות הבאות, אך אינן מוגבלות לדוגמאות אלה:

(א) סיווג של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מסוימים כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד או בעלות מופחתת, או כנכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים;

(ב) ייעוד של מכשיר נגזר כמכשיר מגדר בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ג) הערכה אם יש להפריד נגזר משובץ מחוזה מארח בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (שהיא נושא של "סיווג" כפי שתקן זה משתמש במונח זה).

42. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, הרוכש ימדוד מחדש את הזכות ההונית שהוא החזיק לפני כן בנרכש בשווי ההוגן שלה במועד הרכישה, ויכיר ברווח או בהפסד שנוצר כתוצאה מכך, אם נוצר, ברווח או הפסד או ברווח כולל אחר, לפי העניין. בתקופות דיווח קודמות, יתכן שהרוכש הכיר בשינויים בערך של הזכות ההונית שלו בנרכש ברווח כולל אחר. במצב זה, הסכום שהוכר ברווח כולל אחר יוכר לפי אותו בסיס כפי שהיה נדרש אם הרוכש היה מממש במישרין את הזכות ההונית שהחזיק לפני כן.

53. עלויות הקשורות לרכישה הן עלויות שמתהוות לרוכש כדי לבצע צירוף עסקים. עלויות אלה כוללות עמלות למתווכים (finders fees); עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, עמלות חשבונאיות, עמלות הערכת שווי, ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ; עלויות הנהלה כלליות, כולל עלויות החזקת מחלקת רכישות פנימית; ועלויות רישום והנפקת ניירות ערך המהווים חוב וניירות ערך הוניים. הרוכש יטפל בעלויות הקשורות לרכישה

כהוצאות בתקופות שבהן העלויות מתהוות והשירותים מתקבלים, למעט חריג אחד. העלויות להנפקת ניירות ערך המהווים חוב וניירות ערך הוניים יוכרו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 32 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9.

56. לאחר ההכרה לראשונה, ועד למועד שבו ההתחייבות מסולקת, מבוטלת או פוקעת, הרוכש ימדוד התחייבות תלויה שהוכרה בצירוף עסקים לפי הסכום הגבוה מבין:

(א) הסכום שהיה מוכר בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 37; לבין

(ב) הסכום שהוכר לראשונה, בניכוי, כאשר מתאים, הסכום המצטבר של הכנסה שהוכרה בהתאם לעקרונות של תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות.

דרישה זו אינה חלה על חוזים שמטופלים לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

58. שינויים מסוימים בשווי ההוגן של תמורה מותנית שהרוכש מכיר בהם לאחר מועד הרכישה עשויים להיגרם כתוצאה ממידע נוסף שהרוכש השיג לאחר מועד זה לגבי עובדות ונסיבות שהיו קיימות במועד הרכישה. שינויים כאלה הם תיאומי תקופת מדידה בהתאם לסעיפים 45-49. אולם, שינויים שנוצרו כתוצאה מאירועים שהתרחשו לאחר מועד הרכישה, כגון עמידה ביעד רווחים, הגעה למחיר מניה מוגדר, או הגעה לאבן דרך בפרוייקט מחקר ופיתוח, אינם תיאומי תקופת מדידה. הרוכש יטפל בשינויים בשווי ההוגן של תמורה מותנית, שאינם תיאומי תקופת מדידה, בדרך הבאה:

(א)

(ב) תמורה מותנית אחרת אשר:

(i) בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 תימדד בשווי הוגן בכל מועד דיווח ושינויים בשווי ההוגן יוכרו ברווח או הפסד בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ii) אינה בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 תימדד בשווי הוגן בכל מועד דיווח ושינויים בשווי ההוגן יוכרו ברווח או הפסד.

64א. [בוטל]

64ד. [בוטל]

64ח. [בוטל]

64יב. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 16, 42, 53, 56, 58 ו-41 וביטל את סעיפים 64א, 64ד ו-64ח. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

7ג. בנספח ב, סעיף 41 מתוקן כך שייקרא כלהלן:

41ב. הרוכש לא יכיר בהפרשה נפרדת לירידת שווי במועד הרכישה בגין נכסים שנרכשו בצירוף עסקים שנמדדים בשווי ההוגן שלהם למועד הרכישה, מפני שההשפעות של אי-הודאות לגבי תזרימי מזומנים עתידיים נכללות במדידה של השווי ההוגן. לדוגמה, משום שתקן זה דורש מהרוכש למדוד חייבים שנרכשו, כולל הלוואות, בערכי השווי ההוגן שלהם למועד הרכישה במסגרת הטיפול החשבונאי בצירוף עסקים, הרוכש לא מכיר בהפרשה נפרדת לירידת שווי בגין תזרימי המזומנים החוזיים שנחשבים באותו מועד כסכומים שאינם ניתנים לגבייה או בהפרשה להפסד בגין הפסדי אשראי חוזיים.

תקן דיווח כספי בינלאומי 4 חוזי ביטוח

8ג. [לא רלוונטי]

9ג. סעיפים 3, 4, 7, 8, 12, 34, 35 ו-45 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 41ג, 41ד ו-141 מבוטלים וסעיף 41ח מתווסף:

3. תקן זה אינו מתייחס להיבטים אחרים של טיפול חשבונאי על ידי מבטחים, כמו טיפול חשבונאי בנכסים פיננסיים המוחזקים על ידי מבטחים ובהתחייבויות פיננסיות שהונפקו על ידי מבטחים (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה, תקן דיווח כספי בינלאומי 7 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים), למעט האמור בהוראות המעבר בסעיף 45.

4. ישות לא תיישם תקן זה לגבי:

(א) ...

(ד) חוזי ערבות פיננסית, אלא אם כן המנפיק הצהיר מפורשות קודם לכן שהוא מתייחס לחוזים אלה כחוזי ביטוח ויישם חשבונאות המתייחסת לחוזי ביטוח, ובמקרה זה המנפיק יכול לבחור ליישם את תקן חשבונאות בינלאומי 32, תקן דיווח כספי בינלאומי 7 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 או את תקן זה לחוזי ערבות פיננסית כאלה. המנפיק יכול לבצע את הבחירה לכל חוזה בנפרד, אך הבחירה לגבי כל חוזה אינה ניתנת לשינוי.

(ה) ...

7. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש כי ישות תפריד נגזרים משובצים אחדים מהחוזה המארח שלהם, תמדוד אותם בשווי הוגן ותכלול שינויים בשווי ההוגן שלהם ברווח או הפסד. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 חל על נגזרים המשובצים בחוזה ביטוח אלא אם הנגזר המשובץ הוא בעצמו חוזה ביטוח.

8. כחריג לדרישות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9, מבטח אינו צריך להפריד, ולמדוד בשווי הוגן, אופציה של בעל פוליסה לפיה הוא יכול לפדות חוזה ביטוח תמורת סכום קבוע (או תמורת סכום המבוסס על סכום קבוע ושיעור ריבית), גם אם מחיר המימוש שונה מהערך בספרים של ההתחייבות הביטוחית המארכת. אולם, הדרישות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 חלות על אופציית מכר או על אופציה לפדיון מוקדם (cash surrender option) שמשוּבצות בחוזה ביטוח, אם ערך הפדיון משתנה בתגובה לשינוי במשתנה פיננסי (כמו מחיר או מדד של הון או סחורת יסוד (commodity)), או בתגובה לשינוי במשתנה לא פיננסי שאינו ייחודי לצד לחוזה. בנוסף, דרישות אלה חלות גם אם היכולת של המחזיק לממש אופציית מכר או אופציה לפדיון מוקדם מופעלת על ידי שינוי במשתנה כזה (לדוגמה, אופציית מכר שניתנת למימוש אם מדד מניות מגיע לרמה מוגדרת).

12. על מנת להפריד חוזה, מבטח צריך:

(א) ליישם תקן זה לגבי רכיב הביטוח.

(ב) ליישם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי רכיב הפיקדון.

34. חוזי ביטוח אחדים כוללים מאפיין השתתפות לפי שיקול דעת כמו גם *מרכיב מובטח*. המנפיק של חוזה זה:

(א) ...

(ד) צריך, אם החוזה כולל נגזר משובץ שנמצא בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9, ליישם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי נגזר משובץ זה.

(ה) ...

מאפייני השתתפות לפי שיקול דעת במכשירים פיננסיים

35. הדרישות בסעיף 34 חלות גם על מכשיר פיננסי שכולל מאפיין השתתפות לפי שיקול דעת. בנוסף:

(א) אם המנפיק מסווג את כל מאפיין ההשתתפות לפי שיקול דעת כהתחייבות, עליו ליישם את בדיקת השלמות המספקת של ההתחייבות שבסעיפים 15-19 לגבי החוזה במלואו (כלומר, גם לגבי המרכיב המובטח וגם לגבי מאפיין ההשתתפות לפי שיקול דעת). המנפיק אינו צריך לקבוע את הסכום שהיה מתקבל כתוצאה מיישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי המרכיב המובטח.

(ב) אם המנפיק מסווג חלק ממאפיין זה או את המאפיין במלואו כרכיב הוני נפרד, ההתחייבות שהוכרה בגין החוזה במלואו לא תהיה נמוכה מהסכום שהיה מתקבל כתוצאה מיישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי המרכיב המובטח. הסכום יכלול את הערך הפנימי של אופציה לפדות את החוזה, אך אינו צריך לכלול את ערך הזמן שלה, אם סעיף 9 פוטר אופציה זו ממדידה בשווי הוגן. המנפיק אינו צריך לתת גילוי לסכום שהיה מתקבל כתוצאה מיישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי המרכיב המובטח, וגם אינו צריך להציג בנפרד סכום זה. בנוסף, המנפיק אינו צריך לקבוע סכום זה אם סך ההתחייבות שהוכרה היא גבוהה יותר באופן ברור.

(ג) ...

ג.41. [בוטל]

ד.41. [בוטל]

ו.41. [בוטל]

ח.41. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 3, 4, 7, 8, 12, 34, 35, 45, נספח א' וסעיפים 18-20 וביטל את סעיפים 41, 41 ד' ו-141. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

45. למרות סעיף 4.4.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, כאשר מבטח משנה את המדיניות החשבונאית שלו לגבי התחייבויות ביטוחיות, הוא רשאי, אך לא נדרש, לסווג מחדש חלק מנכסים פיננסיים שלו או את כל הנכסים הפיננסיים שלו כך שהם ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. סיווג מחדש זה מותר אם מבטח משנה מדיניות חשבונאית כאשר הוא מיישם תקן זה לראשונה ואם הוא מבצע שינוי מדיניות מאוחר יותר שמותר לפי סעיף 22. הסיווג מחדש מהווה שינוי של מדיניות חשבונאית וחל תקן חשבונאות בינלאומי 8.

10ג. בנספח א' המונח המוגדר 'רכיב פיקדון' מתוקן כך שייקרא כלהלן:

<p>רכיב חוזי שאינו מטופל כנגזר לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 9 והיה בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 אילו הוא היה מכשיר נפרד.</p>	<p>רכיב פיקדון (deposit component)</p>
---	--

11ג. בנספח ב', סעיפים 18-20 מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

18ג. להלן מובאות דוגמאות לחוזים שהם חוזי ביטוח, אם ההעברה של סיכון ביטוחי היא משמעותית:

(א) ...

(ז) ביטוח אשראי שמבטיח ביצוע תשלומים מוגדרים כדי לפצות את המחזיק בגין הפסד שהתהווה לו משום שחייב מוגדר נכשל בביצוע תשלום במועדו לפי התנאים המקוריים או המתוקנים של מכשיר חוב. לחוזים אלה יכולות להיות צורות משפטיות שונות, כמו ערבות, סוגים אחדים של מכתבי אשראי, חוזה נגזר כשל אשראי או חוזה ביטוח. אולם, למרות

שחוזים אלה מקיימים את ההגדרה של חוזה ביטוח, הם מקיימים גם את ההגדרה של חוזה ערבות פיננסית בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 והם בתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 32 [הערת שוליים הושמטה] ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 ולא בתחולת תקן זה (ראה סעיף 4(ד) לתקן). אולם, אם מנפיק של חוזי ערבות פיננסית הצהיר מפורשות קודם לכן שהוא מתייחס לחוזים אלה כחוזי ביטוח, והשתמש בטיפול החשבונאי החל על חוזי ביטוח, המנפיק יכול לבחור ליישם את תקן חשבונאות בינלאומי 32 [הערת שוליים הושמטה] ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 או את תקן זה לחוזי ערבות פיננסית כאלה.

... (ח)

19. להלן מובאות דוגמאות לפריטים שאינם חוזי ביטוח:

... (א)

(ה) נגזרים שחושפים צד אחד לסיכון פיננסי, אבל לא לסיכון ביטוחי, משום שהם דורשים מאותו צד לבצע תשלומים המבוססים רק על שינויים במשתנה מוגדר אחד או יותר, כמו: שיעור ריבית, מחיר מכשיר פיננסי, מחיר סחורת יסוד, שער חליפין של מטבע חוץ, מדד מחירים או שיעורים, דירוג אשראי או מדד אשראי או משתנה אחר, בתנאי שבמקרה של משתנה לא פיננסי המשתנה אינו ייחודי לצד לחוזה (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 9).

(ו) ערבות הקשורה לאשראי (או מכתב אשראי, חוזה נגזר כשל אשראי או חוזה ביטוח אשראי) שדורש תשלומים גם אם למחזיק לא התהווה הפסד כתוצאה מכישלון של החייב לבצע תשלומים במועדם (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 9).

... (ז)

20. אם החוזים המתוארים בסעיף 19 יוצרים נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות, חוזים אלה הם בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9. זה אומר, בין השאר, שהצדדים לחוזה משתמשים במה שלעיתים נקרא חשבונאות פיקדון (deposit accounting), שכוללת את הפעולות הבאות:

... (א)

תקן דיווח כספי בינלאומי 5 נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

12ג. סעיף 5 מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיפים 144 ו-144 מבוטלים וסעיף 144 מתווסף:

5. הוראות המדידה של תקן זה [הערת שוליים הושמטה] אינן חלות על הנכסים המפורטים להלן, אשר מטופלים על ידי תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים המפורטים, בין כנכסים בודדים ובין כחלק מקבוצת מימוש:

(א) ...

(ג) נכסים פיננסיים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים.

(ד) ...

144. [בוטל]

144. [בוטל]

144א. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 5 וביטל את סעיפים 144 ו-144. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים

13ג. במסגרת, ההתייחסות ל"נספחים א-ד" מתוקנת ל"נספחים א-ג". סעיפים 2-5, 8-11, 14, 20, 28-30, 34, 36 ו-42-42ה מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 12, 12א, 16, 22-24, 37, 44ה, 144-44ח, 44י, 44יט-44כג, ו-44כה מבוטלים ומספר כותרות וסעיפים 5א, 10א, 11א, 11ב, 12ב-12ד, 16א, 20א, 21א-21ד, 22א-22ג, 23א-23ז, 24א-24ז, 35א-35יד, 42ט-42יט, 44כו ו-44כז מתווספים.

2. העקרונות בתקן זה משלימים את העקרונות להכרה, מדידה והצגה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בתקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה ובתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים.

תחולה

3. תקן זה ייושם על ידי כל הישויות לכל הסוגים של מכשירים פיננסיים, למעט:

(א) אותן זכויות בחברות בנות, בחברות כלולות או בעסקאות משותפות אשר מטופלות בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 10 *דוחות כספיים מאוחדים*, תקן חשבונאות בינלאומי 27 *דוחות כספיים נפרדים* או תקן חשבונאות בינלאומי 28 *השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות*. אולם, במקרים מסוימים, תקן דיווח כספי בינלאומי 10, תקן חשבונאות בינלאומי 27 או תקן חשבונאות בינלאומי 28 דורשים או מתירים לישות לטפל בזכויות בחברה בת, חברה כלולה או עסקה משותפת תוך שימוש בתקן דיווח כספי בינלאומי 9; במקרים אלה, ישויות יישמו את דרישות תקן זה ולגבי אותן זכויות הנמדדות בשווי הוגן, את הדרישות של תקן דיווח כספי בינלאומי 13 *מדדת שווי הוגן*. ישויות יישמו תקן זה גם לכל הנגזרים הקשורים לזכויות בחברות בנות, חברות כלולות או עסקאות משותפות, אלא אם הנגזרים מקיימים את הגדרת מכשיר הוני בתקן חשבונאות בינלאומי 32.

... (ב)

(ד) חוזי ביטוח כהגדרתם בתקן דיווח כספי בינלאומי 4 *חוזי ביטוח*. אולם, תקן זה חל על נגזרים המשובצים בחוזי ביטוח, אם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש מהישות לטפל בהם בנפרד. זאת ועוד, מנפיק יישם תקן זה לגבי *חוזי ערבות פיננסית*, אם המנפיק מיישם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 להכרה ולמדידה של החוזים, אך תיישם תקן דיווח כספי בינלאומי 4 אם המנפיק בוחר, בהתאם לסעיף 4(ד) לתקן דיווח כספי בינלאומי 4 ליישם תקן דיווח כספי בינלאומי 4 להכרה ולמדידה של חוזים אלה.

(ה) מכשירים פיננסיים, חוזים ומחויבויות בעסקאות תשלום מבוסס מניות שתקן דיווח כספי בינלאומי 2 *תשלום מבוסס מניות* חל עליהם, למעט שתקן זה חל על חוזים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

... (ו)

4. תקן זה חל על מכשירים פיננסיים שהוכרו ועל מכשירים פיננסיים שלא הוכרו. מכשירים פיננסיים שהוכרו כוללים נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9. מכשירים פיננסיים שלא הוכרו כוללים מכשירים פיננסיים מסוימים, שלמרות שאינם בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9, הם בתחולת תקן זה.

5. תקן זה ייושם לגבי חוזים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

5א. דרישות הגילוי לגבי סיכון אשראי בסעיפים 35א-35כ"ד חלות על אותן זכויות שתקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות קובע שהן מטופלות בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לצורך ההכרה ברווחים או בהפסדים מירידת ערך. כל הפניה לנכסים פיננסיים או למכשירים פיננסיים בסעיפים אלה תכלול זכויות אלה, אלא אם כן צוין אחרת.

8. יש לתת גילוי לערכים בספרים של כל אחת מהקבוצות הבאות, כהגדרתן בתקן דיווח כספי בינלאומי 9, בדוח על המצב הכספי או בביאורים:

(א) נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כאשר יש להציג בנפרד (i) נכסים פיננסיים שיועדו ככאלה בעת ההכרה לראשונה או לאחר מכן בהתאם לסעיף 6.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 וכן (ii) נכסים פיננסיים שמדידתם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד מחויבת בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ב)-(ד) [בוטל]

(ה) התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כאשר יש להציג בנפרד (i) התחייבויות פיננסיות שיועדו ככאלה בעת ההכרה לראשונה או לאחר מכן בהתאם לסעיף 6.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 וכן (ii) התחייבויות פיננסיות המקיימות את ההגדרה של מוחזקות למסחר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ו) נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת.

(ז) התחייבויות פיננסיות הנמדדות בעלות מופחתת.

(ח) נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, כאשר יש להציג בנפרד (i) נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן (ii) השקעות במכשירים הוניים שיועדו ככאלה בעת ההכרה לראשונה בהתאם לסעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

9. אם הישות ייעדה נכס פיננסי (או קבוצה של נכסים פיננסיים) כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ואילולא כן הנכס הפיננסי היה נמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר או בעלות מופחתת, עליה לתת גילוי:

(א) לחשיפה המירבית לסיכון אשראי (ראה סעיף 36(א)) של הנכס הפיננסי (או קבוצה של נכסים פיננסיים) בסוף תקופת הדיווח.

(ב) לסכום שבו נגזרי אשראי קשורים כלשהם או מכשירים דומים מצמצמים את אותה חשיפה מירבית לסיכון אשראי (ראה סעיף 36(ב)).

(ג) לסכום השינוי, במהלך התקופה ובמצטבר, בשווי ההוגן של הנכס הפיננסי (או קבוצה של נכסים פיננסיים) שניתן לייחס לשינויים בסיכון האשראי של הנכס הפיננסי שנקבע:

... (i)

(ד) לסכום השינוי בשווי ההוגן של נגזרי אשראי קשורים כלשהם או מכשירים דומים, שהתרחש במהלך התקופה ובמצטבר, מאז שהנכס הפיננסי יועד.

10. אם הישות ייעדה התחייבות פיננסית כשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.2.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 והיא נדרשת להציג את ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של התחייבות זו ברווח כולל אחר (ראה סעיף 5.7.7 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), עליה לתת גילוי:

(א) לסכום השינוי, במצטבר, בשווי ההוגן של התחייבות הפיננסית, שניתן לייחס, לשינויים בסיכון האשראי של

אותה ההתחייבות (ראה סעיפים 5.7.13-5.7.20) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 להנחיות לקביעת ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות).

(ב) להפרש בין ערכה בספרים של ההתחייבות הפיננסית לבין הסכום שהישות תידרש לשלם בהתאם לחוזה במועד הפירעון למחזיק במחויבות.

(ג) העברות כלשהן של הרווח או ההפסד המצטבר בתוך ההון במהלך התקופה כולל הסיבה להעברות כאלה.

(ד) אם התחייבות נגרעת במהלך התקופה, הסכום (אם קיים) שהוצג ברווח כולל אחר ושימוש בעת הגריעה.

10א. אם ישות ייעדה התחייבות פיננסית לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 4.2.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 והיא נדרשת להציג את כל השינויים בשווי ההוגן של התחייבות זו (כולל ההשפעות של שינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות) ברווח או הפסד (ראה סעיפים 5.7.7 ו-5.7.8 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), עליה לתת גילוי:

(א) לסכום השינוי, במהלך התקופה ובמצטבר, בשווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית שניתן לייחס לשינויים בסיכון האשראי של התחייבות זו (ראה סעיפים 5.7.13-5.7.20 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 להנחיות לקביעת השפעות השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות); וכן

(ב) להפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות הפיננסית לבין הסכום שהישות תידרש חוזית לשלם במועד הפירעון למחזיק של המחויבות.

11. הישות תיתן גם גילוי:

(א) לתיאור מפורט של השיטות ששימשו על מנת לציית לדרישות בסעיף 9(ג), 10(א) ו-10א(א) ובסעיף 5.7.7 סעיף (א) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, כולל הסבר מדוע השיטה היא מתאימה.

(ב) אם הישות מאמינה כי הגילוי, שהיא נתנה בדוח על המצב הכספי או בביאורים, על מנת לציית לדרישות בסעיפים 9(ג), 10(א) או 10א(א) או בסעיף 5.7.7 סעיף

(א) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, אינו מציג נאמנה את השינוי בשוויים ההוגן של הנכס הפיננסי או ההתחייבות הפיננסית, שניתן לייחס לשינוי בסיכון האשראי שלהם, יש לתת גילוי לסיבות שהביאו למסקנה זו והגורמים הרלוונטיים לדעתה.

(ג) תיאור מפורט של המתודולוגיה או מתודולוגיות ששימשו לקבוע אם הצגת השפעות השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות ברווח כולל אחר תיצור או תגדיל חוסר הקבלה חשבונאית ברווח או הפסד (ראה סעיפים 5.7.7 ו-5.7.8 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9). אם ישות נדרשת להציג את השפעות השינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות ברווח או הפסד (ראה סעיף 5.7.8 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), הגילוי חייב לכלול תיאור מפורט של הקשר הכלכלי המתואר בסעיף 5.7.6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

השקעות במכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

11.א. אם ישות ייעדה השקעות במכשירים הוניים למדידה בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, כפי שמתיר סעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, עליה לתת גילוי:

(א) אילו השקעות במכשירים הוניים יועדו למדידה בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

(ב) לסיבות לשימוש בחלופת הצגה זו.

(ג) לשווי ההוגן של כל השקעה כזו בסוף תקופת הדיווח.

(ד) לדיבידנדים שהוכרו במהלך התקופה, תוך הצגה בנפרד של דיבידנדים המתייחסים להשקעות שנגרעו במהלך תקופת הדיווח ואלה המתייחסים להשקעות שמוחזקות בסוף תקופת הדיווח.

(ה) להעברות כלשהן של הרווח או הפסד המצטבר בתוך ההון במהלך התקופה, כולל הסיבה להעברות אלה.

11.ב. אם ישות גרעה במהלך תקופת הדיווח השקעות במכשירים הוניים שנמדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, עליה לתת גילוי:

(א) לסיבות למימוש ההשקעות.

(ב) לשווי ההוגן של המכשירים במועד הגריעה.

(ג) לרווח או ההפסד המצטבר במימוש.

12-12.א. [בוטלו]

12.ב. ישות תיתן גילוי אם, בתקופת הדיווח השוטפת או בתקופת דיווח קודמת, היא סיווגה מחדש נכסים פיננסיים כלשהם בהתאם לסעיף 4.4.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. לכל אירוע כזה, ישות תיתן גילוי:

(א) למועד הסיווג מחדש.

(ב) להסבר מפורט של השינוי במודל העסקי ותיאור איכותי של השפעתו על הדוחות הכספיים של הישות.

(ג) לסכום שסווג מחדש לכל קבוצה ומכל קבוצה.

12.ג. לכל תקופת דיווח שלאחר הסיווג מחדש ועד לגריעה, ישות תיתן גילוי לגבי נכסים שסווגו מחדש מקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד כך שהם נמדדים בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.4.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9:

(א) לשיעור הריבית האפקטיבית שנקבע במועד הסיווג מחדש; וכן

(ב) הכנסות הריבית שהוכרו.

12.ד. אם, מאז מועד הדיווח השנתי האחרון שלה, ישות סיווגה מחדש נכסים פיננסיים מקבוצת שווי הוגן דרך רווח כולל אחר כך שהם נמדדים בעלות מופחתת או מקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד כך שהם נמדדים בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר עליה לתת גילוי:

(א) השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים בסוף תקופת הדיווח; וכן

(ב) הרווח או ההפסד משינויי השווי ההוגן שהיה מוכר ברווח או הפסד או ברווח כולל אחר במהלך תקופת הדיווח אם הנכסים הפיננסיים לא היו מסווגים מחדש.

14. ישות תיתן גילוי :

(א) לערך בספרים של נכסים פיננסיים שהיא שיעבדה כבטחונות להתחייבויות או להתחייבויות תלויות, לרבות סכומים שהיא סיווגה מחדש בהתאם לסעיף 3.2.23 סעיף (א) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ; וכן

(ב) לתנאים המתייחסים לשעבודים שלה.

16. [בוטל]

16א. הערך בספרים של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 אינו מוקטן על ידי הפרשה להפסד וישות לא תציג את ההפרשה להפסד בנפרד בדוח על המצב הכספי כהקטנה של הערך בספרים של הנכס הפיננסי. אולם, ישות תיתן גילוי להפרשה להפסד בביאורים לדוחות הכספיים.

20. ישות תיתן גילוי לפריטים הבאים של הכנסה, הוצאה, רווחים או הפסדים בדוח על הרווח הכולל או בביאורים :

(א) רווחים נטו או הפסדים נטו בגין :

(i) נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, תוך הצגה בנפרד של רווחים או הפסדים נטו בגין נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות שיועדו ככאלה בעת ההכרה לראשונה או לאחר מכן בהתאם לסעיף 6.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ובגין נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות שקיימת חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (לדוגמה התחייבויות פיננסיות שמקיימות את ההגדרה של מוחזק למסחר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9). לגבי התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד, ישות תציג בנפרד את הסכום של רווח או הפסד שהוכר ברווח כולל אחר והסכום שהוכר ברווח או הפסד.

(ii)-(iv) [בוטלו]

(v) התחייבויות פיננסיות הנמדדות בעלות מופחתת.

(vi) נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת.

(vii) השקעות במכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(viii) נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, תוך הצגה בנפרד של הסכום של רווח או הפסד שהוכר ברווח כולל אחר במהלך התקופה ושל הסכום שסווג מחדש בעת הגריעה מרווח כולל אחר מצטבר לרווח או הפסד לתקופה.

(ב) סך הכנסת ריבית וסך הוצאת ריבית (המחושבות באמצעות שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית) לגבי נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת או הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (תוך הצגת סכומים אלה בנפרד); או התחייבויות פיננסיות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד;

(ג) הכנסות והוצאות מעמלות (למעט סכומים הנכללים בקביעת שיעור הריבית האפקטיבית) הנובעות:

(i) מנכסים פיננסיים ומהתחייבויות פיננסיות שאינן בשווי הוגן דרך רווח או הפסד; וכן

(ii) מפעילויות נאמנות (trust and other fiduciary activities) שבאות לידי ביטוי בהחזקה או בהשקעה של נכסים לטובת יחידים, נאמנויות, תוכניות הטבה לאחר פרישה ומוסדות אחרים;

(ד) [בוטל]

(ה) [בוטל]

א20. ישות תיתן גילוי לניתוח של הרווח או ההפסד שהוכר בדוח על הרווח הכולל שנבע מגריעה של נכסים פיננסיים שנמדדו בעלות מופחתת, תוך הצגה בנפרד של רווחים או הפסדים שנבעו מגריעה של נכסים פיננסיים אלה. גילוי זה יכלול את הסיבות לגריעת נכסים פיננסיים אלה.

חשבונאות גידור

21א. ישות תיישם את דרישות הגילוי בסעיפים 21ב-24 לגבי אותן חשיפות לסיכון שהישות מגדרת ושלגביהן הישות בחרה ליישם חשבונאות גידור. גילויים בגין חשבונאות גידור יספקו מידע לגבי:

(א) אסטרטגיית ניהול סיכונים של הישות וכיצד האסטרטגיה מיושמת לניהול סיכונים;

(ב) האופן שבו פעילויות הגידור של הישות עשויות להשפיע על הסכום, העיתוי ואי-הודאות של תזרימי המזומנים העתידיים שלה; וכן

(ג) ההשפעה שהיתה לחשבונאות גידור על הדוח על המצב הכספי, על הדוח על הרווח הכולל ועל הדוח על השינויים בהון של הישות.

21ב. ישות תציג את הגילויים הדרושים בביאור יחיד או בחלק נפרד של דוחותיה הכספיים. אולם, ישות אינה צריכה לשכפל מידע שהיא כבר הציגה במקום אחר, בתנאי שהמידע נכלל על ידי הפניה מהדוחות הכספיים לדוח אחר, כגון דוח ההנהלה או דוח סיכונים, שהוא ניתן להשגה על ידי משתמשים בדוחות הכספיים באותם תנאים כמו הדוחות הכספיים ובאותו זמן. ללא הכללת המידע על ידי הפניה, הדוחות הכספיים אינם שלמים.

21ג. כאשר סעיפים 22א-24 דורשים מהישות להפריד לפי קבוצת סיכון את המידע שניתן לו גילוי, הישות תקבע כל קבוצת סיכון על בסיס חשיפות הסיכון שהישות החליטה לגדר ושלגביהם מיושמת חשבונאות גידור. ישות תקבע קבוצות סיכון באופן עקבי לכל הגילויים בדבר חשבונאות גידור.

21ד. על מנת לקיים את המטרות בסעיף 21א, ישות תקבע (למעט אם צוין אחרת להלן) עד כמה לפרט את הגילוי, כמה דגש לשים על היבטים שונים של דרישות הגילוי, הרמה ההולמת של צירוף או פיצול, ואם משתמשים בדוחות הכספיים צריכים הסברים נוספים על מנת להעריך את המידע הכמותי שניתן לו גילוי. אולם, ישות תשתמש באותה רמה של צירוף או פיצול שבה היא משתמשת לדרישות גילוי של מידע קשור בתקן זה ובתקן דיווח כספי בינלאומי 13 מזדית שווי הוגן.

אסטרטגיית ניהול סיכונים

22. [בוטל]

22א. ישות תסביר את אסטרטגיית ניהול הסיכונים שלה עבור כל קבוצת סיכון של חשיפות סיכון שהישות החליטה לגדר ושלגביהם מיושמת חשבונאות גידור. הסבר זה צריך לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך (לדוגמה):

(א) האופן שבו כל סיכון נוצר.

(ב) האופן שבו הישות מנהלת כל סיכון; ההסבר כולל האם הישות מגדרת פריט בשלמותו לכל הסיכונים או מגדרת רכיב סיכון (או רכיבי סיכון) של פריט ומדוע.

(ג) המידה של חשיפות סיכון שהישות מנהלת.

22ב. על מנת לקיים את הדרישות בסעיף 22א, המידע צריך לכלול (אך לא מוגבל לכך) תיאור של:

(א) המכשירים המגדרים שמשמשים (והאופן שבו הם משמשים) לגדר חשיפות סיכון;

(ב) האופן שבו הישות קובעת את הקשר הכלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר לצורך הערכת אפקטיביות הגידור; וכן

(ג) האופן שבו הישות קובעת את יחס הגידור ומהם המקורות לחוסר אפקטיביות הגידור.

22ג. כאשר ישות מייעדת רכיב סיכון ספציפי כפריט מגודר (ראה סעיף 6.3.7 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9) עליה לספק, בנוסף לגילויים הנדרשים בסעיפים 22א ו-22ב, מידע איכותי או כמותי לגבי:

(א) האופן שבו הישות קבעה את רכיב הסיכון שהיא ייעדה כפריט מגודר (כולל תיאור של מהות היחסים בין רכיב הסיכון לבין הפריט בכללותו); וכן

(ב) האופן שבו רכיב הסיכון מתייחס לפריט בשלמותו (לדוגמה, בהתאם לניסיון העבר, רכיב הסיכון שיועד כיסה בממוצע 80 אחוז מהשינויים בשווי ההוגן של הפריט בכללותו).

הסכום, העיתוי ואי-הודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

23. [בוטל]

23א. למעט הפטור בסעיף 23ג, ישות תיתן גילוי למידע כמותי לפי קבוצות סיכון על מנת לאפשר למשתמשים בדוחותיה הכספיים להעריך את התנאים של המכשירים המגדרים והאופן שבו הם משפיעים על הסכום, העיתוי ואי-הודאות של תזרימי מזומנים עתידיים של הישות.

23ב. על מנת לקיים את הדרישה בסעיף 23א, ישות תספק פיצול אשר ייתן גילוי כלהלן:

(א) פרופיל של העיתוי של הסכום הנומינלי של המכשיר המגדר; וכן

(ב) אם רלוונטי, המחיר או השיעור הממוצע (לדוגמה מחיר מימוש (strike price) או מחיר עתידי וכו') של המכשיר המגדר.

23ג. במצבים בהם ישות מאתחלת לעיתים תכופות (כלומר מפסיקה ומתחילה מחדש) יחסי גידור מאחר שהן המכשיר המגדר והן הפריט המגודר משתנים לעיתים תכופות (כלומר הישות משתמשת בתהליך דינמי שבו הן החשיפה והן המכשירים המגדרים המשמשים לניהול חשיפה זו אינם נותרים זהים במשך זמן רב - כמו בדוגמה בסעיף 6.5.24 סעיף (ב) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9) הישות:

(א) פטורה מהספקת הגילויים הנדרשים על ידי סעיפים 23א ו-23ב.

(ב) תיתן גילוי:

(i) למידע לגבי אסטרטגיית ניהול הסיכונים האולטימטיבית (Ultimative) בהקשר ליחסי גידור אלה;

(ii) תיאור האופן שבו אסטרטגיית ניהול הסיכונים משתקפת בשימוש בחשבונאות גידור ובייעוד של יחסי גידור מסוימים אלה; וכן

(iii) אינדיקציה לתדירות שבה יחסי גידור מופסקים ומתחילים מחדש כחלק מתהליך הישות בהקשר ליחסי גידור אלה.

23.ד. ישות תיתן גילוי לפי קבוצות סיכון לתיאור של המקורות לחוסר אפקטיביות הגידור אשר חזויים להשפיע על יחסי הגידור במהלך תקופת הגידור.

23.ה. אם מקורות אחרים לחוסר אפקטיביות הגידור מתגלים ביחסי גידור, ישות תיתן גילוי למקורות אלה לפי קבוצות סיכון ותסביר את חוסר אפקטיביות הגידור הנובע מהם.

23.ו. לגבי גידורי תזרים מזומנים, ישות תיתן גילוי לתיאור של עסקה חזויה כלשהי שלגביה נעשה שימוש בחשבונאות גידור בתקופה הקודמת, אך שאינה חזויה עוד להתרחש.

ההשפעות של חשבונאות גידור על המצב הכספי ותוצאות הפעולות

24. [בוטל]

24.א. ישות תיתן גילוי, בפורמט של טבלה, לסכומים הבאים המתייחסים לפריטים שיועדו כמכשירים מגדרים בנפרד לפי קבוצות סיכון לכל סוג של גידור (גידור שווי הוגן, גידור תזרים מזומנים או גידור השקעה נטו בפעילות חוץ):

(א) הערך בספרים של המכשירים המגדרים (נכסים פיננסיים בנפרד מהתחייבויות פיננסיות);

(ב) הסעיף בדוח על המצב הכספי שכולל את המכשיר המגדר;

(ג) השינוי בשווי ההוגן של המכשיר המגדר ששימש כבסיס להכרה בחוסר אפקטיביות הגידור לתקופה; וכן

(ד) הסכומים הנומינליים (כולל כמויות כמו טון או מטר מעוקב) של המכשירים המגדרים.

24.ב. ישות תיתן גילוי, בפורמט של טבלה, לסכומים הבאים המתייחסים לפריטים מגודרים בנפרד לפי קבוצות סיכון עבור סוגי הגידורים כלהלן:

(א) לגבי גידורי שווי הוגן:

- (i) הערך בספרים של הפריט המגודר שהוכר בדוח על המצב הכספי (תוך הצגה של נכסים בנפרד מהתחייבויות);
- (ii) הסכום המצטבר של תיאומי גידור שווי הוגן בגין הפריט המגודר שנכללו בערך בספרים של הפריט המגודר שהוכר בדוח על המצב הכספי (תוך הצגת נכסים בנפרד מהתחייבויות);
- (iii) הסעיף בדוח על המצב הכספי אשר כולל את הפריט המגודר;
- (iv) השינוי בשווי של הפריט המגודר ששימש כבסיס להכרה בחוסר אפקטיביות הגידור לתקופה; וכן
- (v) הסכום המצטבר של תיאומי גידור שווי הוגן שנותר בדוח על המצב הכספי בגין פריטים מגודרים כלשהם שנפסק התיאום שלהם בגין רווחים והפסדים מגידור בהתאם לסעיף 6.5.10 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.
- (ב) לגבי גידורי תזרים מזומנים ולגבי גידורים של השקעה נטו בפעילות חוץ:
- (i) השינוי בשווי של הפריט המגודר ששימש כבסיס להכרה בחוסר אפקטיביות הגידור לתקופה (כלומר, עבור גידורי תזרים מזומנים השינוי בשווי ששימש לקבוע את חוסר האפקטיביות שהוכר בהתאם לסעיף 6.5.11 סעיף (ג) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9);
- (ii) היתרות בקרן גידור תזרים מזומנים ובקרן תרגום מטבע חוץ עבור גידורים נמשכים המטופלים בהתאם לסעיפים 6.5.11 ו-6.5.13 סעיף (א) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן
- (iii) היתרות שנתרו בקרן גידור תזרים מזומנים ובקרן תרגום מטבע חוץ מיחסי גידור כלשהם שבגינם לא מיושמת עוד חשבונאות גידור.
- ג.24 ישות תיתן גילוי, בפורמט של טבלה, לסכומים הבאים בנפרד לפי קבוצות סיכון עבור סוגי גידורים כלהלן:
- (א) לגבי גידורי שווי הוגן:

- (i) חוסר אפקטיביות הגידור - כלומר ההפרש בין רווחים או הפסדים מגידור בגין המכשיר המגדר ובגין הפריט המגודר - שהוכר ברווח או הפסד (או ברווח כולל אחר לגבי גידורים של מכשיר הוני שלגביו בחרה הישות להציג את השינויים בשווי ההוגן ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9); וכן
- (ii) הסעיף בדוח על הרווח הכולל שכולל את חוסר האפקטיביות שהוכר.
- (ב) לגבי גידורי תזרים מזומנים ולגבי גידורים של השקעה נטו בפעילות חוץ:
- (i) רווחים או הפסדים מגידור בתקופת הדיווח אשר הוכרו ברווח כולל אחר;
- (ii) חוסר אפקטיביות הגידור שהוכר ברווח או הפסד;
- (iii) הסעיף בדוח על הרווח הכולל שכולל את חוסר האפקטיביות שהוכר;
- (iv) הסכום שסווג מחדש מקרן גידור תזרים מזומנים או מקרן תרגום מטבע חוץ לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1) (תוך הבחנה בין סכומים שלגביהם חשבונאות גידור שימשה קודם לכן, אך שתזרימי המזומנים העתידיים שגודרו אינם חזויים עוד להתרחש לבין סכומים שהועברו מאחר שהפריט המגודר השפיע על רווח או הפסד);
- (v) הסעיף בדוח על הרווח הכולל אשר כולל את התיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1); וכן
- (vi) עבור גידורים של פוזיציות נטו, רווחים או הפסדים מגידור שהוכרו בסעיף נפרד בדוח על הרווח הכולל (ראה סעיף 6.6.4 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

24. כאשר ההיקף של יחסי גידור שבגינם חל הפטור בסעיף 23ג

אינו מייצג היקפים נורמליים במהלך התקופה (כלומר ההיקף במועד הדיווח אינו משקף את ההיקפים במהלך

התקופה) ישות תיתן גילוי לעובדה זו ולסיבה שהיא מאמינה שההיקפים אינם מייצגים.

24ה. ישות תספק התאמה לכל רכיב של הון וניתוח של רווח כולל אחר בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 1 אשר במשותף:

(א) מבחינה, לכל הפחות, בין הסכומים אשר מתייחסים לגילויים בסעיף 24ג(ב)(i) ו- (ב)(iv) כמו גם בין הסכומים המטופלים בהתאם לסעיף 6.5.11 סעיפים (ד)(i) ו- (ד)(iii) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9;

(ב) מבחינה בין הסכומים הקשורים לערך הזמן של אופציות אשר מגדרות פריט מגודר המהווה עסקה לבין הסכומים הקשורים לערך הזמן של אופציות אשר מגדרות פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן, כאשר הישות מטפלת בערך הזמן של האופציות בהתאם לסעיף 6.5.15 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ג) מבחינה בין הסכומים הקשורים לאלמנטים של המחיר העתידי של חוזי אקדמה ומרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס של מכשירים פיננסיים אשר מגדרים פריט מגודר המהווה עסקה לבין הסכומים הקשורים לאלמנטים של המחיר העתידי של חוזי אקדמה ומרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס של מכשירים פיננסיים אשר מגדרים פריט מגודר המתייחס לתקופת זמן, כאשר הישות מטפלת בסכומים אלה בהתאם לסעיף 6.5.16 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

24ו. ישות תיתן גילוי למידע הדרוש בסעיף 24ה בנפרד לפי קבוצות סיכון. ניתן לספק פיצול זה לפי סיכון בביאורים לדוחות הכספיים.

אפשרות לייעד חשיפת אשראי כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

24ז. אם ישות ייעדה מכשיר פיננסי, או חלק יחסי ממנו, כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד מאחר שהיא משתמשת בנגזר אשראי לנהל את סיכון האשראי של מכשיר פיננסי זה, עליה לתת גילוי:

(א) עבור נגזרי אשראי אשר שימשו לנהל את סיכון האשראי של מכשירים פיננסיים שיועדו כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 6.7.1

לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, התאמה של כל סכום נומינלי ושל השווי ההוגן בתחילת התקופה ובסופה;

(ב) הרווח או ההפסד שהוכרו ברווח או הפסד בעת יעוד המכשיר הפיננסי, או חלק יחסי ממנו, כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 6.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ג) בעת הפסקה של מדידת מכשיר פיננסי, או חלק יחסי ממנו, בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי שהפך לערך בספרים החדש שלו בהתאם לסעיף 6.7.4 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 והסכום הנומינלי או סכום הקרן המתייחס (למעט הספקת מידע השוואתי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 1, ישות אינה צריכה להמשיך גילוי זה בתקופות עוקבות).

28. במקרים אחדים, ישות אינה מכירה ברווח או הפסד במועד ההכרה לראשונה של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית מאחר שהשווי הוגן אינו נתמך על ידי מחיר מצוטט בשוק פעיל עבור נכס זהה או התחייבות זהה (כלומר נתון רמה 1) ואינו מבוסס על טכניקת הערכה שמשמשת רק בנתונים משווקים שניתנים לצפייה (ראה סעיף ב2א.1.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9). במקרים כאלה, הישות תיתן גילוי לפי קבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות:

(א) למדיניות החשבונאית שלה להכרה ברווח או הפסד של ההפרש בין השווי ההוגן במועד ההכרה לראשונה לבין מחיר העסקה על מנת לשקף שינוי בגורמים (כולל זמן) שמשותפים בשוק היו מביאים בחשבון בעת המחרת הנכס או ההתחייבות (ראה סעיף ב2א.1.5 סעיף (ב) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

(ב) להפרש המצרפי שעדיין לא הוכר ברווח או הפסד נכון לתחילת התקופה ובסופה ולהתאמה של שינויים ביתרת הפרש זה.

(ג) מדוע הישות הגיעה למסקנה שמחיר העסקה אינו מהווה את הראיה הטובה ביותר לשווי הוגן, כולל תיאור של הראיה שתומכת בשווי ההוגן.

29. גילויים לשווי הוגן אינם נדרשים:

(א) ...

(ב) [בוטל]

(ג) ...

30. במצב המפורט בסעיף 29(ג), ישות תיתן גילוי למידע שיעזור למשתמשים בדוחות הכספיים לקבל החלטות עצמאיות לגבי ההיקף של הפרשים אפשריים בין הערך בספרים של אותם חוזים לבין שוויים ההוגן, כולל:

(א) ...

34. לגבי כל סוג של סיכון הנובע ממכשירים פיננסיים, ישות תיתן גילוי:

(א) ...

(ב) לגילויים הנדרשים לפי סעיפים 35א-42, במידה שלא סופקו בהתאם ל-35א).

(ג) ...

סיכון אשראי

תחולה ומטרות

35א. ישות תיישם את דרישות הגילוי בסעיפים 135-135א2 למכשירים פיננסיים שעליהם חלות דרישות ירידת הערך בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. אולם:

(א) לגבי לקוחות, נכסים בגין חוזה וחייבים בגין חכירה, סעיף 35א(א) חל על פריטים אלה שבגינם מוכרים הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בהתאם לסעיף 5.5.15 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, אם התנאים של נכסים פיננסיים אלה תוקנו לאחר שהם היו בפיגור של יותר מ-30 יום; וכן

(ב) סעיף 35א(ב) אינו חל על חייבים בגין חכירה.

35ב. גילויים בגין סיכון האשראי הניתנים בהתאם לסעיפים 135-135א2 יאפשרו למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את ההשפעה של סיכון אשראי על הסכום, העיתוי ואי-הודאות של תזרימי מזומנים עתידיים. על מנת להשיג מטרה זו, גילויים בגין סיכון אשראי יספקו:

(א) מידע על נוהגי ניהול סיכון האשראי של ישות וכיצד הם מתייחסים להכרה ולמדידה של הפסדי אשראי חזויים, כולל השיטות, ההנחות והמידע המשמשים על מנת למדוד הפסדי אשראי חזויים ;

(ב) מידע כמותי ואיכותי אשר מאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הסכומים בדוחות הכספיים הנובעים מהפסדי אשראי חזויים, כולל שינויים בסכום של הפסדי האשראי החזויים והסיבות לשינויים אלה ; וכן

(ג) מידע לגבי חשיפתה של ישות לסיכון אשראי (כלומר סיכון האשראי הגלום בנכסים הפיננסיים של ישות ומחויבויות למתן אשראי) כולל ריכוזי סיכון אשראי משמעותיים.

35ג. ישות אינה צריכה לשכפל מידע שהיא כבר הציגה במקום אחר, בתנאי שהמידע נכלל על ידי הפניה מהדוחות הכספיים לדוח אחר, כגון דוח ההנהלה או דוח סיכונים, שהוא ניתן להשגה על ידי משתמשים בדוחות הכספיים באותם תנאים כמו הדוחות הכספיים ובאותו זמן. ללא הכללת המידע על ידי הפניה, הדוחות הכספיים אינם שלמים.

35ד. על מנת לקיים את המטרות בסעיף 35ב, ישות תשקול (למעט אם צוין אחרת) עד כמה לפרט את הגילוי, כמה דגש לשים על היבטים שונים של דרישות הגילוי, הרמה ההולמת של צירוף או פיצול, ואם משתמשים בדוחות הכספיים צריכים הסברים נוספים על מנת להעריך את המידע הכמותי שניתן לו גילוי.

35ה. אם הגילויים המסופקים בהתאם לסעיפים 35א-35ד אינם מספיקים על מנת לקיים את המטרות בסעיף 35ב, ישות תיתן גילוי למידע נוסף שהוא נחוץ על מנת לקיים מטרות אלה.

נוהגי ניהול סיכון אשראי

35ו. ישות תסביר את נוהגי ניהול סיכון האשראי שלה וכיצד הם מתייחסים להכרה ולמדידה של הפסדי אשראי חזויים. על מנת לקיים מטרה זו ישות תיתן גילוי למידע שיאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין ולהעריך את :

(א) האופן שבו ישות קבעה אם סיכון האשראי של מכשירים פיננסיים עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה, כולל אם וכיצד:

(i) מכשירים פיננסיים נחשבים כבעלי סיכון אשראי נמוך בהתאם לסעיף 5.5.10 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, כולל הקבוצות של המכשירים הפיננסיים עליהם הוא חל; וכן

(ii) ההנחה בסעיף 5.5.11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, שהיו עליות משמעותיות בסיכון אשראי ממועד ההכרה לראשונה כאשר נכסים פיננסיים נמצאים בפיגור של יותר מ- 30 יום, הופרכה;

(ב) ההגדרות של ישות לכשל, כולל הסיבות לבחירת הגדרות אלה;

(ג) האופן שבו קובצו המכשירים, אם הפסדי אשראי חזויים נמדדו על בסיס קבוצתי;

(ד) האופן שבו ישות קבעה כי נכסים פיננסיים הם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי;

(ה) מדיניות המחיקה של ישות, כולל הסימנים לכך שאין ציפייה סבירה להשבה ומידע אודות המדיניות לגבי נכסים פיננסיים שנמחקו אך עדיין כפופים לפעילות אכיפה; וכן

(ו) האופן שבו יושמו הדרישות בסעיף 5.5.12 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי התיקון של תזרימי מזומנים חזויים של נכסים פיננסיים, כולל האופן שבו ישות:

(i) קובעת אם סיכון האשראי של נכס פיננסי שתוקן, כאשר ההפרשה להפסד נמדדה בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר, השתפר במידה שבה ההפרשה להפסד חוזרת להימדד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש בהתאם לסעיף 5.5.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ii) עוקבת אחר המידה שבה ההפרשה להפסד של נכסים פיננסיים המקיימים את הקריטריונים בסעיף (i) נמדדת מחדש לאחר מכן בסכום השווה

להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר
בהתאם לסעיף 5.5.3 לתקן דיווח כספי בינלאומי
9.

35. ישות תסביר את הנתונים, ההנחות ואת טכניקות האמידה
ששימשו ליישום הדרישות בתת-פרק 5.5 לתקן דיווח כספי
בינלאומי 9. למטרה זו ישות תיתן גילוי:

(א) לבסיס של הנתונים וההנחות וטכניקות האמידה
ששימשו:

(i) למדידת הפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש
והפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר;

(ii) לקביעה אם סיכון האשראי של מכשירים
פיננסיים עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה
לראשונה; וכן

(iii) לקביעה אם נכס פיננסי הוא נכס פיננסי פגום
עקב סיכון אשראי.

(ב) לאופן שבו מידע צופה פני עתיד נכלל בקביעה של
הפסדי אשראי חזויים, כולל השימוש במידע מקור-
כלכלי; וכן

(ג) לשינויים בטכניקות האמידה או בהנחות
המשמעותיות שנעשו במהלך תקופת הדיווח והסיבות
לשינויים אלה.

מידע כמותי ואיכותי לגבי סכומים הנובעים מהפסדי אשראי חזויים

35. בכדי להסביר את השינויים בהפרשה להפסד ואת הסיבות
לשינויים אלה, ישות תספק, לפי קבוצות של מכשירים
פיננסיים, התאמה בין יתרת הפתיחה לבין יתרת הסגירה
של ההפרשה להפסד, בטבלה, תוך הצגה בנפרד של
השינויים במהלך התקופה עבור:

(א) ההפרשה להפסד שנמדדה בסכום השווה להפסדי
האשראי החזויים בתקופת 12 חודש;

(ב) ההפרשה להפסד שנמדדה בסכום השווה להפסדי
האשראי החזויים לאורך כל חיי המכשיר עבור:

(i) מכשירים פיננסיים שלגביהם סיכון האשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה אך שאינם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי;

(ii) נכסים פיננסיים שהם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי במועד הדיווח (אך שאינם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו); וכן

(iii) לקוחות, נכסים בגין חוזה או חייבים בגין חכירה שלגביהם ההפרשות להפסדים נמדדות בהתאם לסעיף 5.5.15 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ג) נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו. בנוסף להתאמה, ישות תיתן גילוי לסכום הכולל של הפסדי אשראי חזויים לא מהוונים במועד ההכרה לראשונה של נכסים פיננסיים שהוכרו לראשונה במהלך תקופת הדיווח.

ט.35. בכדי לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את השינויים בהפרשה להפסד שניתן להם גילוי בהתאם לסעיף 35ח, ישות תספק הסבר על האופן שבו שינויים משמעותיים בערך בספרים ברוטו של מכשירים פיננסיים במהלך התקופה תרמו לשינויים בהפרשה להפסד. המידע יסופק בנפרד לגבי מכשירים פיננסיים המייצגים את ההפרשה להפסד כמפורט בסעיף 35ח(א)-(ג) ויכלול מידע כמותי ואיכותי רלוונטי. דוגמאות לשינויים בערך בספרים ברוטו של מכשירים פיננסיים שתרמו לשינויים בהפרשה להפסד עשויים לכלול:

(א) שינויים כתוצאה ממכשירים פיננסיים שנוצרו או שנרכשו במהלך תקופת הדיווח;

(ב) התיקון של תזרימי מזומנים חזויים של נכסים פיננסיים שתוצאתו אינה גריעה של נכסים פיננסיים אלה בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9;

(ג) שינויים כתוצאה ממכשירים פיננסיים שנגרעו (כולל אלה שנמחקו) במהלך תקופת הדיווח; וכן

(ד) שינויים הנובעים מאופן מדידת ההפרשה להפסד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12

חודש או להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חי המכשיר.

35. בכדי לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות ואת ההשפעה של תיקונים של תזרימי מזומנים חזויים של נכסים פיננסיים שתוצאתם אינה גריעה ואת ההשפעה של תיקונים כאלה על המדידה של הפסדי אשראי חזויים, ישות תיתן גילוי:

(א) לעלות המופחתת לפני התיקון ולרווח או להפסד נטו מהתיקון שהוכר בגין נכסים פיננסיים שלגביהם תזרימי המזומנים החזויים תוקנו במהלך תקופת הדיווח כאשר ההפרשה להפסד בגינם נמדדה בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חי המכשיר; וכן

(ב) לערך בספרים ברוטו בסוף תקופת הדיווח של נכסים פיננסיים שתוקנו ממועד ההכרה לראשונה כאשר ההפרשה להפסד בגינם נמדדה בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חי המכשיר ושלגביהם ההפרשה להפסד השתנתה במהלך תקופת הדיווח לסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש.

35א. בכדי לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את ההשפעה של בטחונות ושל אמצעים אחרים לחיזוק אשראי על הסכומים הנובעים מהפסדי אשראי חזויים, ישות תיתן גילוי, לפי קבוצות של מכשירים פיננסיים:

(א) לסכום המייצג באופן הטוב ביותר את החשיפה המירבית שלה לסיכון אשראי בסוף תקופת הדיווח מבלי להביא בחשבון בטחונות כלשהם המוחזקים או אמצעים אחרים לחיזוק אשראי כלשהם (לדוגמה הסכמי התחשבות נטו שאינם כשירים לקיזוז בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 32).

(ב) לתיאור מילולי של בטחונות המוחזקים כביטחון ושל אמצעים אחרים לחיזוק אשראי, כולל:

(i) תיאור של המהות ושל האיכות של הבטחונות המוחזקים;

(ii) הסבר של שינויים משמעותיים כלשהם באיכות של בטחונות אלה או של אמצעים לחיזוק אשראי

אלה כתוצאה מהידרדרות או משינויים במדיניות הבטחונות של הישות במהלך תקופת הדיווח; וכן

(iii) מידע לגבי מכשירים פיננסיים שלגביהם ישות לא הכירה בהפרשה להפסד עקב הבטחונות.

(ג) למידע כמותי לגבי הבטחונות המוחזקים כביטחון ולגבי אמצעים אחרים לחיזוק אשראי (לדוגמה, כימות המידה שבה בטחונות ואמצעים אחרים לחיזוק אשראי מצמצמים סיכון אשראי) עבור נכסים פיננסיים שהם פגומים עקב סיכון אשראי במועד הדיווח.

35. ישות תיתן גילוי לסכום החוזי שטרם נפרע של נכסים פיננסיים שנמחקו במהלך תקופת הדיווח ועדיין כפופים לפעילות אכיפה.

חשיפה לסיכון אשראי

35.ג. בכדי לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את החשיפה לסיכון אשראי של ישות ולהבין את ריכוזי סיכון האשראי המשמעותיים שלה, ישות תיתן גילוי, לפי דמות דירוג סיכון אשראי, לערך בספרים ברוטו של נכסים פיננסיים ולחשיפה לסיכון אשראי של מחויבות למתן הלוואות ושל חוזי ערבות פיננסית. מידע זה יסופק בנפרד עבור מכשירים פיננסיים:

(א) שלגביהם ההפרשה להפסד נמדדת בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים בתקופת 12 חודש;

(ב) שלגביהם ההפרשה להפסד נמדדת בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר ושהם:

(i) מכשירים פיננסיים שלגביהם סיכון האשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה אך הם אינם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי;

(ii) נכסים פיננסיים שהם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי במועד הדיווח (אך הם אינם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו); וכן

(iii) לקוחות, נכסים בגין חוזה או חייבים בגין חכירה שלגביהם ההפרשות להפסדים נמדדות בהתאם לסעיף 5.5.15 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ג) שהם נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו.

35.ד. עבור לקוחות, נכסים בגין חוזה וחייבים בגין חכירה שלגביהם ישות מיישמת את סעיף 5.5.15 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, המידע המסופק בהתאם לסעיף 35 עשוי להיות מבוסס על מטריצת הפרשות (provision matrix) (ראה סעיף 5.5.35 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

36. עבור כל המכשירים הפיננסיים שבתחולת תקן זה, אך שלגביהם דרישות ירידת הערך בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 אינן מיושמות, ישות תיתן גילוי, לפי קבוצות של מכשירים פיננסיים:

(א) לסכום המייצג באופן הטוב ביותר את החשיפה המירבית שלה לסיכון אשראי בסוף תקופת הדיווח מבלי להביא בחשבון בטחונות כלשהם המוחזקים או אמצעים אחרים לחיזוק אשראי כלשהם (לדוגמה הסכמי התחשבות נטו שאינם כשירים לקיזוז בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 32); גילוי זה אינו נדרש עבור מכשירים פיננסיים שערכם בספרים מייצג באופן הטוב ביותר את החשיפה המירבית לסיכון אשראי.

(ב) לתיאור של בטחונות המוחזקים כביטחון ושל אמצעים אחרים לחיזוק אשראי, והשפעתם הכספית (לדוגמה כימות המידה שבה בטחונות ואמצעים אחרים לחיזוק אשראי מצמצמים סיכון אשראי) בהקשר של הסכום שמייצג באופן הטוב ביותר את החשיפה המירבית לסיכון אשראי (בין אם ניתן לו גילוי בהתאם ל- (א) ובין אם הוא מיוצג על ידי הערך בספרים של המכשיר הפיננסי).

(ג) [בוטל]

(ד) ...

37. [בוטל]

42.ג. לצורך יישום דרישות הגילוי בסעיפים 42-ה-42, לישות קיימת מעורבות נמשכת בנכס פיננסי שהועבר אם, כחלק מההעברה, הישות מותירה בידיה זכויות חוזיות או מחויבויות חוזיות כלשהן הטבועות בנכס הפיננסי שהועבר או משיגה זכויות חוזיות או מחויבויות חוזיות חדשות כלשהן המתייחסות לנכס הפיננסי שהועבר. לצורך יישום דרישות הגילוי בסעיפים 42-ה-42, המקרים הבאים אינם מהווים מעורבות נמשכת:

(א) ...

(ג) הסדר לפיו ישות מותירה בידיה את הזכויות החוזיות לקבל את תזרימי המזומנים של נכס פיננסי אך נוטלת על עצמה מחויבות חוזית לשלם את תזרימי המזומנים לישות אחת או יותר והתנאים שבסעיף 3.2.5 סעיפים (א)-(ג) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מתקיימים.

נכסים פיננסיים שהועברו, שאינם נגרעים בשלמותם

742. ייתכן שישות העבירה נכסים פיננסיים בדרך כזו שכל הנכסים הפיננסיים שהועברו, או חלקם, אינם כשירים לגריעה. על מנת לקיים את המטרות המפורטות בסעיף 42ב(א), הישות תיתן גילוי בכל מועד דיווח לגבי כל קבוצה של נכסים פיננסיים שהועברו שאינם נגרעים בשלמותם:

(א) ...

(ו) כאשר הישות ממשיכה להכיר בנכסים בהתאם למידת המעורבות הנמשכת שלה (ראה סעיפים 3.2.6 סעיף (ג)(ii) ו-3.2.16 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), הערך בספרים הכולל של הנכסים המקוריים לפני ההעברה, הערך בספרים של הנכסים שהישות ממשיכה להכיר והערך בספרים של ההתחייבויות הקשורות.

נכסים פיננסיים שהועברו ואשר נגרעים בשלמותם

42.ה. על מנת לקיים את המטרות המפורטות בסעיף 42ב(ב), כאשר ישות גורעת בשלמותם נכסים פיננסיים שהועברו (ראה סעיף 3.2.6 סעיף (א) ו-(ג)(i) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9) אך יש לה מעורבות נמשכת בהם, הישות תיתן

גילוי, לפחות, לכל סוג של מעורבות נמשכת בכל מועד דיווח:

(א) ...

יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9

42.ט. בתקופת הדיווח הכוללת את מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9, הישות תיתן גילוי למידע הבא לכל קבוצה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות נכון למועד היישום לראשונה:

(א) קבוצת המדידה המקורית והערך בספרים המקורי כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 או בהתאם לגרסה הקודמת של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (אם בגישה שנבחרה על ידי הישות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מעורב יותר ממועד יישום לראשונה אחד עבור דרישות שונות);

(ב) קבוצת המדידה החדשה והערך בספרים החדש כפי שנקבע בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9;

(ג) הסכום של נכסים פיננסיים כלשהם ושל התחייבויות פיננסיות כלשהן בדוח על המצב הכספי שיועדו בעבר כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אך אינם מיועדים כך יותר, תוך הבחנה בין אלה שתקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש מישות לסווג מחדש ואלה שישות בוחרת לסווג מחדש במועד היישום לראשונה.

בהתאם לסעיף 7.2.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, בהתאם לגישה שנבחרה על ידי הישות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9, המעבר יכול לערב יותר ממועד יישום לראשונה אחד. לכן, התוצאה של סעיף זה עשויה להיות גילוי ביותר ממועד יישום לראשונה אחד. ישות תציג גילויים כמותיים אלה בפורמט של טבלה אלא אם פורמט אחר מתאים יותר.

42.י. בתקופת הדיווח הכוללת את מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9, ישות תיתן גילוי למידע איכותי כדי לאפשר למשתמשים להבין:

(א) האופן שבו הישות יישמה את דרישות הסיווג בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לנכסים פיננסיים אלה

שסיווגם השתנה כתוצאה מיישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ב) הסיבות לכל יעוד או הפסקת יעוד של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד במועד היישום לראשונה.

בהתאם לסעיף 7.2.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, בהתאם לגישה שנבחרה על ידי הישות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי 9, המעבר יכול לערב יותר ממועד יישום לראשונה אחד. לכן התוצאה של סעיף זה עשויה להיות גילוי ביותר ממועד יישום לראשונה אחד.

42א. בתקופת הדיווח שבה ישות מיישמת לראשונה את דרישות הסיווג והמדידה לנכסים פיננסיים בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (כלומר כאשר הישות עוברת מתקן חשבונאות בינלאומי 39 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לנכסים פיננסיים), עליה להציג את הגילויים המפורטים בסעיפים 42יב-42טו לתקן זה כנדרש בסעיף 7.2.15 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

42יב. כאשר נדרש על ידי סעיף 42א, ישות תיתן גילוי לשינויים בסיווגים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות נכון למועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9, תוך הצגה בנפרד של:

(א) השינויים בערכים בספרים על בסיס קבוצות המדידה שלהם בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 (כלומר, לא כתוצאה משינוי במאפיין המדידה במעבר לתקן דיווח כספי בינלאומי 9); וכן

(ב) השינויים בערכים בספרים הנובעים משינוי במאפיין המדידה במעבר לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

אין צורך במתן הגילויים בסעיף זה לאחר תקופת הדיווח השנתית שבה הישות מיישמת לראשונה את דרישות הסיווג והמדידה לנכסים פיננסיים בתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

42ג. כאשר נדרש על ידי סעיף 42א, ישות תיתן גילוי לפרטים הבאים לגבי נכסים פיננסיים ולגבי התחייבויות פיננסיות שסווגו מחדש כך שהם נמדדים בעלות מופחתת וכן, במקרה של נכסים פיננסיים, שסווגו מחדש מקבוצת שווי הוגן דרך

רווח או הפסד כך שהם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, כתוצאה מהמעבר לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 :

(א) השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים או ההתחייבויות הפיננסיות בסוף תקופת הדיווח; וכן

(ב) הרווח או ההפסד משינויי השווי ההוגן שהיו מוכרים ברווח או הפסד או ברווח כולל אחר במהלך תקופת הדיווח אם הנכסים הפיננסיים או ההתחייבויות הפיננסיות לא היו מסווגים מחדש.

אין צורך במתן הגילויים בסעיף זה לאחר תקופת הדיווח השנתית שבה הישות מיישמת לראשונה את דרישות הסיווג והמדידה לנכסים פיננסיים בתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

42.ד. כאשר נדרש על ידי סעיף 42א, ישות תיתן גילוי לפרטים הבאים לגבי נכסים פיננסיים ולגבי התחייבויות פיננסיות שסווגו מחדש מקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד כתוצאה מהמעבר לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 :

(א) שיעור הריבית האפקטיבי שנקבע במועד היישום לראשונה; וכן

(ב) הכנסות הריבית או הוצאות הריבית שהוכרו.

אם ישות מטפלת בשווי ההוגן של נכס פיננסי או התחייבות פיננסית כערך בספרים ברוטו החדש במועד היישום לראשונה (ראה סעיף 7.2.11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), הגילויים בסעיף זה יינתנו לכל תקופת דיווח עד לגריעה. אחרת, אין צורך במתן הגילויים בסעיף זה לאחר תקופת הדיווח השנתית שבה הישות מיישמת לראשונה את דרישות הסיווג והמדידה לנכסים פיננסיים בתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

42.טו. כאשר ישות מציגה את הגילויים המפורטים בסעיפים 42א-42ד, גילויים אלה והגילויים בסעיף 25 של תקן זה חייבים לאפשר התאמה בין :

(א) קבוצות המדידה המוצגות בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 ולתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ב) הקבוצה של מכשירים פיננסיים

נכון למועד היישום לראשונה.

42טו. במועד היישום לראשונה של תת-פרק 5.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, ישות נדרשת לתת גילוי למידע שיאפשר את ההתאמה בין יתרות הסגירה של ההפרשות לירידת ערך בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 וההפרשות בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 37 לבין יתרות הפתיחה של ההפרשות להפסדים שנקבעו בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. לגבי נכסים פיננסיים, גילוי זה יסופק לפי קבוצות המדידה המתייחסות של הנכסים הפיננסיים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, ויצג בנפרד את ההשפעה של השינויים בקבוצת המדידה על ההפרשה להפסד באותו מועד.

42ז. בתקופת הדיווח הכוללת את מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9, ישות אינה נדרשת לתת גילוי לסכומי הסעיפים שהיו מדווחים בהתאם לדרישות הסיווג והמדידה (אשר כוללות את הדרישות המתייחסות למדידת עלות מופחתת של נכסים פיננסיים ולירידת ערך בתת-פרק 5.4 ו-5.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9) של:

(א) תקן דיווח כספי בינלאומי 9 עבור תקופות קודמות; וכך

(ב) תקן חשבונאות בינלאומי 39 עבור התקופה הנוכחית.

42ח. בהתאם לסעיף 7.2.4 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, אם אין זה מעשי (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8) במועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 לישות להעריך מרכיב מתוקן של ערך הזמן של כסף בהתאם לסעיפים ב9.1.4-4.1.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי, ישות תעריך את המאפיינים של תזרים המזומנים החוזי של נכס פיננסי זה על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי מבלי להביא בחשבון את הדרישות המתייחסות לתיקון של המרכיב של ערך הזמן של הכסף בסעיפים ב9.1.4-4.1.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. ישות תיתן גילוי לערך בספרים במועד הדיווח של הנכסים הפיננסיים שהמאפיינים של תזרים המזומנים החוזי שלהם הוערכו על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי מבלי להביא בחשבון את הדרישות המתייחסות לתיקון של המרכיב של ערך הזמן של הכסף בסעיפים ב9.1.4-4.1.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 עד שנכסים פיננסיים אלה נגרעים.

42ט. בהתאם לסעיף 7.2.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, אם אין זה מעשי (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 8) במועד היישום לראשונה לישות להעריך אם השווי ההוגן של מאפיין פירעון מוקדם היה לא משמעותי בהתאם לסעיפים 4.1.12 ב סעיף (ג) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי, ישות תעריך את המאפיינים של תזרים המזומנים החוזי של נכס פיננסי זה על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות בעת ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי מבלי להביא בחשבון את החריג לגבי מאפיין פירעון מוקדם בסעיף 4.1.12 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. ישות תיתן גילוי לערך בספרים במועד הדיווח של הנכסים הפיננסיים שהמאפיינים של תזרים המזומנים החוזי שלהם הוערכו על בסיס העובדות והנסיבות שהיו קיימות במועד ההכרה לראשונה של הנכס הפיננסי מבלי להביא בחשבון את החריג לגבי מאפיין פירעון מוקדם בסעיף 4.1.12 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 עד שנכסים פיננסיים אלה נגרעים.

מועד תחילה והוראות מעבר

44ה. [בוטל]

44ו. [בוטל]

44ח-44י. [בוטל]

44יד. [בוטל]

44יט-44כג. [בוטל]

44כה. [בוטל]

44כז. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 2-5, 8-11, 14, 20, 28-30, 34, 36, 42-44ה, נספח א' ואת סעיפים 1, 5, 9, 10, ב 22 ו-27, ביטל את סעיפים 12, 12א, 16, 22-24, 37, 44ה, 44ו, 44ח-44י, 44יד, 44יט-44כג, 44כה, 4ב ונספח ד' והוסיף את סעיפים 5א, 10א, 11א, 11ב, 12ב-12ד, 16א, 20א, 21א-21ד, 22א-22ג, 23א-23ו, 24א-24ז, 35א-35יד, 42ט-42יט, 44כז ו- 48א-48ב. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9. אין צורך ליישם תיקונים אלה למידע השוואתי המסופק לגבי תקופות לפני מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

44כז. בהתאם לסעיף 7.1.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, לתקופות דיווח שנתיות הקודמות ליום 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם מוקדם רק את הדרישות להצגה של רווחים והפסדים בגין התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בסעיפים 5.7.1 סעיף (ג), 5.7.7-5.7.9, 7.2.14 ו- 5.7.5-5.7.20 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מבלי ליישם את הדרישות האחרות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. אם ישות בוחרת ליישם רק את סעיפים אלה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9, עליה לתת גילוי לעובדה זו ולספק על בסיס מתמשך את הגילויים המתייחסים המפורטים בסעיפים 10-11 לתקן זה (כפי שתוקן על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (2010)).

14ג. בנספח א המונח 'רמות דירוג סיכון אשראי' נוסף, המונח 'בפיגור' מבוטל והסעיף האחרון מתוקן כך שייקרא כלהלן:

<p>דירוג של סיכון אשראי המבוסס על הסיכון להתרחשות כשל במכשיר הפיננסי.</p>	<p>רמות דירוג סיכון אשראי (credit risk rating grades)</p>
---	--

המונחים הבאים מוגדרים בסעיף 11 לתקן חשבונאות בינלאומי 32, בסעיף 9 לתקן חשבונאות בינלאומי 39, בנספח א' לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 או בנספח א' לתקן דיווח כספי בינלאומי 13 ומשמשים בתקן זה באותה משמעות שהוגדרה בתקן חשבונאות בינלאומי 32, בתקן חשבונאות בינלאומי 39, בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ובתקן דיווח כספי בינלאומי 13.

- עלות מופחתת של נכס פיננסי או התחייבות פיננסית (amortised cost of a financial asset or financial liability)
- נכס בגין חוזה (contract asset)
- נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי (credit-impaired financial assets)
- גריעה (derecognition)
- נגזר (derivative)
- דיבידנדים (dividends)
- שיטת הריבית האפקטיבית (effective interest method)

- מכשיר הוני (equity instrument)
- הפסדי אשראי חזויים (expected credit losses)
- שווי הוגן (fair value)
- נכס פיננסי (financial asset)
- חוזה ערבות פיננסית (financial guarantee contract)
- מכשיר פיננסי (financial instrument)
- התחייבות פיננסית (financial liability)
- התחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (financial liability at fair value through profit or loss)
- עסקה חזויה (forecast transaction)
- ערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי (gross carrying amount of a financial asset)
- מכשיר מגדר (hedging instrument)
- מוחזק למסחר (held for trading)
- רווחים או הפסדים מירידת ערך (impairment gains or losses)
- הפרשה להפסד (loss allowance)
- בפיגור (past due)
- נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי, שנרכשו או שנוצרו (purchased or originated credit-impaired financial assets)
- מועד סיווג מחדש (reclassification date)
- רכישה או מכירה בדרך רגילה (regular way purchase or sale)

15ג. בנספח ב, סעיפים ב1, ב5, ב9, ב10, ב22 ו-ב27 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, הכותרת מעל סעיף 4 וסעיף 4 מבוטלים והכותרת מעל סעיף 8א וסעיפים 8א-ב8 מתווספים:

1.1. סעיף 6 דורש מישות לקבץ מכשירים פיננסיים לקבוצות ההולמות את מהות המידע שניתן לו גילוי ושמביאות בחשבון את המאפיינים של מכשירים פיננסיים אלה. הקבוצות המתוארות בסעיף 6 נקבעות על ידי הישות ולכן הן נבדלות מקבוצות של מכשירים פיננסיים המוגדרות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (שקובע את האופן בו מכשירים פיננסיים נמדדים והיכן מוכרים שינויים בשווי הוגן).

1.4. [בוטל]

1.5. סעיף 21 דורש לתת גילוי לבסיס (או לבסיסי) המדידה ששימש (ששימשו) בהכנת הדוחות הכספיים ומדיניות חשבונאית נוספת ששימשה, שהיא רלוונטית להבנת הדוחות הכספיים. לגבי מכשירים פיננסיים, גילויים כאלה עשויים לכלול:

(א) לגבי התחייבויות פיננסיות שיועדו כשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

(i) מהות ההתחייבויות הפיננסיות שהישות ייעדה כשווי הוגן דרך רווח או הפסד;

(ii) הקריטריונים לייעוד התחייבויות פיננסיות כאלה בעת הכרה לראשונה; וכן

(iii) האופן בו הישות קיימה את התנאים בסעיף 4.2.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לגבי יעוד כזה.

(אא) לגבי נכסים פיננסיים שיועדו למדידה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

(i) מהות הנכסים הפיננסיים שהישות ייעדה למדידה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד; וכן

(ii) האופן בו הישות קיימה את הקריטריונים בסעיף 4.1.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, לגבי יעוד כזה.

(ב) [בוטל]

(ג) האם רכישות ומכירות בדרך רגילה של נכסים פיננסיים מטופלות לפי מועד קשירת העסקה או לפי מועד סליקת העסקה (ראה סעיף 3.1.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

(ד) [בוטל]

(ה) ...

(ו) [בוטל]

(ז) [בוטל]

נוהגי ניהול סיכון אשראי (סעיפים 135-135א)

8א. סעיף 135(ב) דורש גילוי של מידע לגבי האופן שבו ישות הגדירה כשל לגבי מכשירים פיננסיים שונים ולגבי הסיבות לבחירת הגדרות אלה. בהתאם לסעיף 5.5.9 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, יש לבסס את הקביעה אם יש להכיר בהפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר על העלייה בסיכון להתרחשות כשל ממועד ההכרה לראשונה. מידע לגבי ההגדרות של הישות לכשל אשר יסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את האופן שבו ישות יישמה את הדרישות לגבי הפסדי אשראי חזויים בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 עשוי לכלול:

(א) הגורמים האיכותיים והכמותיים שהובאו בחשבון בהגדרת כשל;

(ב) האם הגדרות שונות יושמו לסוגים שונים של מכשירים פיננסיים; וכן

(ג) הנחות לגבי שיעור השיבה לביצועים (כלומר מספר הנכסים הפיננסיים שחוזרים למעמד של מבצעים) אחרי שהתרחש כשל בנכס הפיננסי.

8ב. על מנת לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים בהערכת מדיניות הארגון מחדש ומדיניות התיקונים של ישות, סעיף 135(ו)(i) דורש גילוי של מידע לגבי האופן שבו ישות עוקבת אחר המידה שבה ההפרשה להפסד של נכסים פיננסיים שניתן בגינה גילוי בעבר בהתאם לסעיף 135(ו)(i) נמדדת לאחר מכן בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר בהתאם לסעיף 5.5.3 לתקן דיווח כספי

בינלאומי 9. מידע כמותי שיסייע למשתמשים בהבנת העלייה העוקבת בסיכון האשראי של נכסים פיננסיים שתוקנו עשוי לכלול מידע לגבי נכסים פיננסיים שתוקנו המקיימים את הקריטריונים בסעיף 35ו(i) שלגביהם ההפרשה להפסד חזרה להימדד בסכום השווה להפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר (כלומר שיעור התדרדרות).

81ג. סעיף 35ז(א) דורש גילוי של מידע לגבי הבסיס של הנתונים וההנחות ושל טכניקות האמידה ששימשו ליישום דרישות ירידת הערך בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. ההנחות והנתונים של הישות ששימשו למדידת הפסדי אשראי חזויים או לקביעת המידה של העלייה בסיכון אשראי ממועד ההכרה לראשונה עשויים לכלול מידע שהושג ממידע פנימי מהעבר או מדוחות דירוג והנחות לגבי אורך החיים החזוי של מכשירים פיננסיים ולגבי העיתוי של המכירה של בטחונות.

שינויים בהפרשה להפסד (סעיף 35ח)

81ד. בהתאם לסעיף 35ח, ישות נדרשת להסביר את הסיבות לשינויים בהפרשה להפסד במהלך התקופה. בנוסף להתאמה בין יתרת הפתיחה לבין יתרת הסגירה של ההפרשה להפסד, ייתכן שיהיה זה הכרחי לספק הסבר מילולי של השינויים. הסבר מילולי זה עשוי לכלול ניתוח של הסיבות לשינויים בהפרשה להפסד במהלך התקופה, כולל:

(א) הרכב התיק;

(ב) היקף המכשירים הפיננסיים שנרכשו או שנוצרו; וכן

(ג) החומרה של הפסדי האשראי החזויים.

81ה. לגבי מחויבויות למתן הלוואות ולגבי חוזי ערבות פיננסית, ההפרשה להפסד מוכרת כהפרשה (provision). על הישות לתת גילוי למידע לגבי השינויים בהפרשה להפסד של נכסים פיננסיים בנפרד מהמידע לגבי השינויים בהפרשה להפסד של מחויבויות למתן הלוואות ושל חוזי ערבות פיננסית. אולם, אם מכשיר פיננסי כולל הן הלוואה (כלומר נכס פיננסי) והן רכיב מחויבות שטרם נוצלה (כלומר מחויבות למתן הלוואה) והישות אינה יכולה לזהות באופן נפרד את הפסדי האשראי החזויים על רכיב המחויבות למתן הלוואה מהפסדי האשראי החזויים על רכיב הנכס הפיננסי, הפסדי האשראי החזויים על המחויבות למתן הלוואה יוכרו יחד

עם ההפרשה להפסד של הנכס הפיננסי. במידה שבה הפסדי האשראי החזויים המשולבים עולים על הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי, הפסדי האשראי החזויים יוכרו כהפרשה (provision).

בטחונות (סעיף 35א)

18. סעיף 35א דורש גילוי של מידע אשר יאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את ההשפעה של בטחונות ואמצעים אחרים לחיזוק אשראי על הסכום של הפסדי אשראי חזויים. ישות אינה נדרשת לתת גילוי למידע בנוגע לשווי ההגון של בטחונות ושל אמצעים אחרים לחיזוק אשראי וגם אינה נדרשת לכמת את הערך המדויק של הבטחונות שנכללו בחישוב של הפסדי אשראי חזויים (כלומר ההפסד בהינתן כשל).

18. תיאור מילולי של בטחונות וההשפעה שלהם על סכומים של הפסדי אשראי חזויים עשויים לכלול מידע לגבי:

(א) הסוגים העיקריים של בטחונות המוחזקים כביטחון ושל אמצעים אחרים לחיזוק אשראי (דוגמאות לאמצעים אחרים לחיזוק כוללות ערבויות, נגזרי אשראי והסכמים להתחשבנות נטו שאינם כשירים לקיזוז בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 32);

(ב) היקף הבטחונות המוחזקים והאמצעים האחרים לחיזוק אשראי ומשמעותיותם במונחים של ההפרשה להפסד;

(ג) המדיניות והתהליכים להערכה ולניהול בטחונות ואמצעים אחרים לחיזוק אשראי;

(ד) הסוגים העיקריים של הצדדים שכנגד לבטחונות ולאמצעים האחרים לחיזוק אשראי ואיכות האשראי שלהם; וכן

(ה) מידע לגבי ריכוזי סיכון בבטחונות ובאמצעים האחרים לחיזוק אשראי.

חשיפה לסיכון אשראי (סעיפים 35א-35ד)

18. סעיף 35ג דורש גילוי של מידע לגבי חשיפה לסיכון אשראי של ישות וריכוזי סיכון אשראי משמעותיים במועד הדיווח. ריכוז של סיכון אשראי קיים כאשר מספר צדדים שכנגד ממוקמים באזור גיאוגרפי או עוסקים בפעילויות דומות ויש

להם מאפיינים כלכליים דומים אשר יגרמו ליכולת שלהם לקיים מחויבויות חוזיות להיות מושפעת באופן דומה משינויים בתנאים כלכליים או בתנאים אחרים. ישות צריכה לספק מידע שיאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין אם קיימים קבוצות או תיקים של מכשירים פיננסיים עם מאפיינים מסוימים שיכולים להשפיע על חלק גדול מקבוצה זו של מכשירים פיננסיים כגון ריכוז של סיכונים מסוימים. זה יכול לכלול, לדוגמה, ריכוזים של הקבוצות בהתאם ליחס הלוואה לשווי, ריכוזים גיאוגרפיים, ריכוזים ענפיים או ריכוזים לפי סוג מנפיק.

8ט. המספר של רמות דירוג סיכון אשראי ששימשו לגילוי המידע בהתאם לסעיף 35 יגיה עקבי עם המספר שהישות מדווחת לאנשי מפתח בהנהלה למטרות ניהול סיכון אשראי. אם מידע לגבי תשלומים בפיגור הוא המידע היחיד הספציפי ללווה אשר ניתן להשגה וישות משתמשת במידע לגבי תשלומים בפיגור על מנת להעריך אם סיכון אשראי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה בהתאם לסעיף 5.5.11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, ישות תספק ניתוח לפי מצב תשלומים בפיגור עבור נכסים פיננסיים אלה.

8י. כאשר ישות מדדה הפסדי אשראי חזויים על בסיס קבוצתי, ייתכן שהישות לא תוכל להקצות את הערך בספרים ברוטו של נכסים פיננסיים בודדים או את החשיפה לסיכון אשראי של מחויבויות למתן הלוואה ושל חוזי ערבות פיננסית לרמות דירוג סיכון האשראי שלגביהן הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר מוכרים. במקרה כזה, ישות צריכה ליישם את הדרישה בסעיף 35 לגבי מכשירים פיננסיים כאלה שניתן להקצותם במישרין לרמות דירוג סיכון אשראי ולתת גילוי בנפרד לערך בספרים ברוטו של מכשירים פיננסיים שלגביהם הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר נמדדו על בסיס קבוצתי.

9ב. סעיפים 35(א) ו-36(א) דורשים מתן גילוי לסכום המייצג באופן הטוב ביותר את החשיפה המירבית של הישות לסיכון אשראי. לגבי נכס פיננסי, זהו בדרך כלל הערך בספרים ברוטו, בניכוי:

(א) ...

(ב) הפרשה להפסד כלשהי שהוכרה בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

10ב. פעילויות שיוצרות סיכון אשראי והחשיפה המירבית הקשורה לסיכון אשראי כוללות, אך אינן מוגבלות לפעילויות הבאות:

(א) מתן הלוואות ללקוחות והפקדת פיקדונות אצל ישויות אחרות. במקרים אלה, החשיפה המירבית לסיכון אשראי מהווה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים המתייחסים.

(ב) ...

22ב. סיכון שיעור ריבית נובע ממכשירים פיננסיים נושאי ריבית שהוכרו בדוח על המצב הכספי (לדוגמה, מכשירי חוב שנרכשו או שהונפקו) וממכשירים פיננסיים מסוימים שלא הוכרו בדוח על המצב הכספי (לדוגמה, מחויבויות מסוימות למתן הלוואה).

27ב. בהתאם לסעיף 40(א), ניתן גילוי בנפרד לרגישות הרווח או הפסד (שנובעת, לדוגמה, ממכשירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד) ולרגישות של רווח כולל אחר (שנובעת, לדוגמה, מהשקעות במכשירים הוניים שהשינוי בשווי ההוגן שלהם מוצג ברווח כולל אחר).

16ג. נספח ד' מבוטל.

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (שפורסם בנובמבר 2009)

17ג. סעיף 8.1.1 מתוקן כך שייקרא כלהלן:

8.1.1 תקן דיווח כספי בינלאומי 9 כפי שפורסם ביולי 2014 החליף את תקן זה. ישות תיישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 כפי שפורסם ביולי 2014 לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או לאחרייו. אולם, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם תקן זה אם, ורק אם, מועד היישום לראשונה של הישות הוא לפני ה- 1 בפברואר 2015. אם ישות בוחרת ליישם תקן זה, עליה לתת גילוי לעובדה זו ובאותו מועד ליישם את התיקונים בנספח ג'.

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (שפורסם באוקטובר 2010)

18ג. סעיפים 7.1.1 ו-7.3.2 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, וסעיף 7.1.א1 מתוסף:

7.1.1 תקן דיווח כספי בינלאומי 9 כפי שפורסם ביולי 2014 החליף את תקן זה. ישות תיישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 כפי שפורסם ביולי 2014 לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או לאחריו. אולם, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם תקן זה אם, ורק אם, מועד היישום הראשונה של הישות הוא לפני ה- 1 בפברואר 2015. אם ישות בוחרת ליישם תקן זה, והיא עדיין לא יישמה את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2009, עליה ליישם את כל הדרישות של תקן זה באותו מועד (אך ראה גם סעיפים 7.1.א1 ו-7.3.2). אם ישות מיישמת תקן זה, עליה לתת גילוי לעובדה זו ובאותו מועד ליישם את התיקונים בנספח ג'.

7.1.א1 למרות הדרישות בסעיף 7.1.1, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם את הדרישות להצגה של רווחים והפסדים בגין התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בסעיפים 5.7.1 סעיף (ג), 5.7.7-5.7.9, 7.2.13 ו- 5.7.5 בסעיף 5.7.20 מבלי ליישם את הדרישות האחרות בתקן זה. אם ישות בוחרת ליישם רק את סעיפים אלה, עליה לתת גילוי לעובדה זו ולספק על בסיס מתמשך את הגילויים המתייחסים המפורטים בסעיפים 10-11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 (כפי שתוקן על ידי תקן זה).

7.3.2 תקן זה מחליף את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2009. אולם, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2009 אם, ורק אם, מועד היישום הראשונה של הישות הוא לפני ה- 1 בפברואר 2015.

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (חשבונאות גידור ותיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 ולתקן חשבונאות בינלאומי 39)

19ג. סעיפים 7.1.1, 7.1.2 ו-7.3.2 מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

7.1.1 תקן דיווח כספי בינלאומי 9 כפי שפורסם ביולי 2014 החליף את תקן זה. ישות תיישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 כפי שפורסם ביולי 2014 לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או לאחריו. אולם, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם תקן זה אם, ורק אם, מועד היישום לראשונה של הישות הוא לפני ה- 1 בפברואר 2015. אם ישות בוחרת ליישם תקן זה, עליה ליישם את כל הדרישות של תקן זה באותו מועד (אך ראה גם סעיפים 7.1.2 ו-7.2.16). אם ישות מיישמת תקן זה, עליה לתת גילוי לעובדה זו ובאותו מועד ליישם את התיקונים בנספח ג'.

7.1.2 למרות הדרישות בסעיף 7.1.1, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם את הדרישות להצגה של רווחים והפסדים בגין התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד בסעיפים 5.7.1 סעיף (ג), 5.7.7-5.7.9, 7.2.13 ו- 5.7.5 בסעיפים 5.7.20 מבלי ליישם את הדרישות האחרות בתקן זה. אם ישות בוחרת ליישם רק את סעיפים אלה, עליה לתת גילוי לעובדה זו ולספק על בסיס מתמשך את הגילויים המתאימים המפורטים בסעיפים 10-11 לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 (כפי שתוקן על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 9, שפורסם באוקטובר 2010).

7.3.2 תקן זה מחליף את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2009 ואת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2010. אולם, לגבי תקופות שנתיות המתחילות לפני ה- 1 בינואר 2018, ישות יכולה לבחור ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2009 או את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 שפורסם בשנת 2010, ורק אם, מועד היישום לראשונה של הישות הוא לפני ה- 1 בפברואר 2015.

תקן דיווח כספי בינלאומי 13 מדידת שווי הוגן

20ג. סעיף 52 מתוקן כך שייקרא כלהלן:

52. החרג בסעיף 48 חל רק על נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות וחוזים אחרים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים* (או תקן חשבונאות בינלאומי 39 *מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה*, אם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 טרם אומץ). ההתייחסויות לנכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בסעיפים 48-51 ו- 53-56 ייקראו כאילו הן מתייחסות לכל החוזים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9, ומטופלים בהתאם לתקן דיווח 1803

כספי בינלאומי 9 (או תקן חשבונאות בינלאומי 39, אם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 טרם אומץ), ללא קשר אם חוזים אלה מקיימים את ההגדרות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות בתקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: *הצגה*.

21ג. בנספח ג', סעיף 5ג מתווסף:

5ג. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 52. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 1 הצגת דוחות כספיים

22ג. בסעיף 7, ההגדרה של "רווח כולל אחר" וסעיפים 68, 71, 82, 83, 93, 95, 96 ו-106 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 139ה, 139ז ו-139ט מבוטלים וסעיף 139טו מתווסף:

7. להלן מונחים המשמשים בתקן זה ומשמעותם:

...

רווח כולל אחר (*Other comprehensive income*) מורכב מפריטי הכנסות והוצאות (כולל תיאומים בגין סיווג מחדש) שאינם מוכרים ברווח או הפסד, בהתאם לטיפול שנדרש או מותר בתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים.

הרכיבים של רווח כולל אחר כוללים:

(א) ...

(ד) רווחים והפסדים מהשקעות במכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים*;

(דא) רווחים והפסדים מנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

(ה) החלק האפקטיבי של רווחים והפסדים בגין מכשירים מגדרים בגידור תזרים מזומנים והרווחים והפסדים בגין מכשירים מגדרים אשר מגדרים השקעות במכשירים הוניים הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח כולל

אחר בהתאם לסעיף 5.7.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי
9 (ראה פרק 6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9);

(ו) לגבי התחייבויות מסוימות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הסכום של השינוי בשווי ההוגן שניתן לייחס לשינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות (ראה סעיף 5.7.7 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9);

(ז) שינויים בשווי של ערך הזמן של אופציות כאשר ישות מפרידה את הערך הפנימי ואת ערך הזמן של אופציה ומייצגת כמכשיר המגדר רק את השינויים בערך הפנימי (ראה פרק 6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9);

(ח) שינויים בשווי של אלמנטים של המחיר העתידי של חוזי אקדמה כאשר ישות מפרידה את אלמנט המחיר העתידי ואלמנט המחיר המידי של חוזה אקדמה ומייצגת כמכשיר המגדר רק את השינויים באלמנט המחיר המידי, והשינויים בשווי של מרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס של מכשיר פיננסי כאשר הישות מוציאה אותם מהיעוד של מכשיר פיננסי זה כמכשיר המגדר (ראה פרק 6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

...

68. המחזור התפעולי של ישות הוא הזמן שחולף בין הרכישה של נכסים לצורך עיבוד לבין המימוש שלהם למזומנים או לשווי מזומנים. כאשר לא ניתן לזהות בבירור את המחזור התפעולי הרגיל של הישות, קיימת הנחה שהוא 12 חודש. נכסים שוטפים כוללים נכסים (כגון מלאי ולקוחות) שנמכרים, נצרכים או ממומשים כחלק מהמחזור התפעולי הרגיל גם כאשר לא חזוי שהם ימומשו בתוך 12 חודש לאחר תקופת הדיווח. נכסים שוטפים כוללים גם נכסים שמוחזקים בעיקר לצורך מסחר (דוגמאות כוללות מספר נכסים פיננסיים שמקיימים את ההגדרה של מוחזק למסחר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9) וגם את החלק השוטף של נכסים פיננסיים לא שוטפים.

71. התחייבויות שוטפות אחרות אינן מסולקות כחלק מהמחזור התפעולי הרגיל, אבל מועד הסילוק שלהן יחול במהלך 12 חודש לאחר תקופת הדיווח, או שהן מוחזקות בעיקר לצורך מסחר. דוגמאות הן מספר התחייבויות פיננסיות שמקיימות את ההגדרה של מוחזק למסחר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9, משיכות יתר בבנק, והחלק השוטף של התחייבויות פיננסיות לא שוטפות, דיבידנדים לשלם, זכאים בגין מסים על הכנסה וזכאים אחרים שאינם ספקים. התחייבויות

פיננסיות, שמספקות מימון לזמן ארוך (כלומר אינן חלק מההון החוזר שבו נעשה שימוש במחזור התפעולי הרגיל של הישות) ושמועד הסילוק שלהן לא יחול במהלך 12 חודש לאחר תקופת הדיווח, הן התחייבויות לא שוטפות, בכפוף לאמור בסעיפים 74 ו-75.

82. בנוסף לפריטים הנדרשים על ידי תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים, החלק של רווח או הפסד או הדוח על רווח או הפסד יכלול סעיפים שמציגים את הסכומים הבאים לתקופה:

(א) הכנסות, תוך הצגה בנפרד של הכנסות ריבית שחושבו תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית;

(אא) רווחים והפסדים הנובעים מגריעה של נכסים פיננסיים שנמדדו בעלות מופחתת;

(ב) עלויות מימון;

(בא) הפסדים מירידת ערך (כולל ביטולים של הפסדים או רווחים מירידת ערך) שנקבעו בהתאם לסעיף 5.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9;

(ג) חלק ברווח או הפסד של חברות כלולות ושל עסקאות משותפות שמטופלות תוך שימוש בשיטת השווי המאזני;

(גא) אם נכס פיננסי מסווג מחדש מקבוצת המדידה של עלות מופחתת כך שהוא נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, רווח או הפסד כלשהם הנובעים מההפרש בין העלות המופחתת הקודמת של הנכס הפיננסי לבין שווי ההוגן במועד הסיווג מחדש (כפי שהוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9);

(גב) אם הנכס הפיננסי מסווג מחדש מקבוצת המדידה של שווי הוגן דרך רווח כולל אחר, כך שהוא נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, רווח או הפסד מצטברים כלשהם שהוכרו קודם לכן ברווח כולל אחר אשר סווג מחדש לרווח או הפסד;

(ד) ...

93. תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים מפרטים אם ומתי סכומים שהוכרו קודם לכן ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח או הפסד. סיווגים מחדש אלה מכונים בתקן זה תיאומים בגין סיווג מחדש. תיאום בגין סיווג מחדש נכלל יחד עם הרכיב הקשור של רווח כולל אחר בתקופה שבה התיאום מסווג מחדש לרווח או הפסד. יתכן שסכומים אלה הוכרו בתקופה השוטפת או בתקופות קודמות ברווח כולל אחר כרווחים שלא מומשו. רווחים שלא מומשו אלה ינוכו מרווח כולל אחר בתקופה שבה הרווחים שמומשו מסווגים מחדש לרווח או הפסד, כדי להימנע מהכללה כפולה שלהם בסך הכל רווח כולל.

95. תיאומים בגין סיווג מחדש נוצרים, לדוגמה, בעת מימוש של פעילות חוץ (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 21), וכאשר תזרימי מזומנים חזויים מגודרים משפיעים על רווח או הפסד (ראה סעיף 6.5.11 סעיף (ד) לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 בהקשר לגידורי תזרים מזומנים).

96. תיאומים בגין סיווג מחדש לא נוצרים בשל שינויים בקרן הערכה מחדש המוכרים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 16 או תקן חשבונאות בינלאומי 38 או בשל מדידות מחדש של תוכניות להטבה מוגדרת שמוכרות בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19. רכיבים אלה מוכרים ברווח כולל אחר ואינם מסווגים מחדש לרווח או הפסד בתקופות עוקבות. שינויים בקרן הערכה מחדש עשויים להיות מועברים לעודפים בתקופות עוקבות בעת השימוש בנכס או כאשר הוא נגרע (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 16 ותקן חשבונאות בינלאומי 38). בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, תיאומים בגין סיווג מחדש לא נוצרים אם כתוצאה מגידור תזרים מזומנים או מהטיפול החשבונאי בערך הזמן של אופציה (או אלמנט המחיר העתידי של חוזה אקדמה או מרווחי מטבע חוץ במועד הבסיס של מכשיר פיננסי) סכומים מועברים מקרן גידור תזרים מזומנים או מרכיב נפרד בהון, בהתאמה, ונכללים ישירות בעלות הראשונית או בערך בספרים אחר של נכס או התחייבות. סכומים אלה מועברים ישירות לנכסים או להתחייבויות.

106. ישות תציג דוח על השינויים בהון כנדרש בהתאם לסעיף 10. הדוח על השינויים בהון כולל את המידע הבא:

(א) ...

(ג) [בוטל]

(ד) לכל רכיב של ההון, התאמה בין הערך בספרים בתחילת התקופה לבין הערך בספרים בסופה, תוך גילוי נפרד (לכל הפחות) לכל שינוי כתוצאה מ:

(i) רווח או הפסד;

(ii) רווח כולל אחר; וכן

(iii) עסקאות עם בעלים מכוח מעמדם כבעלים, תוך הצגה בנפרד של השקעות של הבעלים וחלוקות לבעלים וכן שינויים בזכויות הבעלות בחברות בנות שתוצאתם אינה איבוד שליטה.

123. ההנהלה מפעילה שיקולי דעת שונים בתהליך היישום של המדיניות החשבונאית של הישות, בנוסף לאלה שכרוכים באומדנים, שעשויים להשפיע בצורה משמעותית על הסכומים שבהם היא מכירה בדוחות הכספיים. לדוגמה, ההנהלה מפעילה שיקולי דעת כדי לקבוע:

(א) [בוטל]

(ב) העיתוי שבו הועברו לישויות אחרות, באופן מהותי כל הסיכונים המשמעותיים וכל ההטבות המשמעותיות הנובעים מבעלות על נכסים פיננסיים ונכסי חכירה;

(ג) אם, מכירות מסוימות של סחורות הן, במהות, הסדרי מימון ולפיכך אינן גורמות להכנסות; וכן

(ד) אם התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

139ה. [בוטל]

139ז. [בוטל]

139יג. [בוטל]

139טו. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 7, 68, 71, 82, 93, 95, 96, 106 ו-123 וביטל את סעיפים 139ה, 139ז ו-139יג. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 2 מלאי

ג23. סעיף 2 מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיפים 40א, 40ב ו-40ד מבוטלים וסעיף 40 מתוסף:

2. תקן זה חל על כל סוגי המלאי, למעט:

(א) [בוטל]

(ב) מכשירים פיננסיים (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים); וכן

(ג) ...

40א. [בוטל]

40ב. [בוטל]

40ד. [בוטל]

140. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 2 וביטל את סעיפים 40א, 40ב ו-40ד. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

ג24. סעיף 53 מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיפים 54א, 54ב ו-54ד מבוטלים וסעיף 54 מתוסף:

53. אין להשתמש במידע שנחשף בתקופה הנוכחית והשלכתו לגבי תקופה קודמת (hindsight) כאשר מיושמת מדיניות חשבונאית חדשה לתקופה קודמת או מתוקנים סכומים של תקופה קודמת, לגבי הנחות לגבי כוונות ההנהלה בתקופה קודמת או אומדן של הסכומים שהוכרו, שנמדדו או שניתן להם גילוי בתקופה קודמת. לדוגמה, כאשר ישות מתקנת טעות בתקופה קודמת בחישוב התחייבותה לתשלום דמי מחלה לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד, הישות מתעלמת ממידע, שנעשה ניתן להשגה לאחר שהדוחות הכספיים לאותה תקופה קודמת אושרו לפרסום, לגבי מגיפת שפעת חמורה ולא רגילה שהתרחשה

במהלך התקופה הבאה. העובדה שאומדנים מהותיים נדרשים, לעיתים קרובות, בעת תיקון מידע השוואתי המוצג לתקופות קודמות, אינה מונעת תיאום מהימן או תיקון מהימן של המידע השוואתי.

א.54. [בוטל]

ב.54. [בוטל]

ד.54. [בוטל]

ה.54. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 53 וביטל את סעיפים 54א, 54ב ו-54ד. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 10 אירועים לאחר תקופת הדיווח

25ג. סעיף 9 מתוקן כך שייקרא כלהלן וסעיף 23 מתווסף:

9. להלן דוגמאות לאירועים מחייבי תיאום לאחר תקופת הדיווח שבגינם נדרשת הישות לבצע תיאום לסכומים שהוכרו בדוחותיה הכספיים, או להכיר בפריטים שלא הוכרו קודם לכן:

(א) ...

(ב) קבלת מידע לאחר תקופת הדיווח המצביע על כך שנכס נפגם בסוף תקופת הדיווח, או על הצורך בהתאמתו של סכום שהוכר קודם לכן כהפסד מירידת ערך הנכס. לדוגמה:

(i) פשיטת רגל של לקוח המתרחשת לאחר תקופת הדיווח בדרך כלל מאשרת שהלקוח היה פגום עקב סיכון אשראי בסוף תקופת הדיווח;

...

23ב. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 9. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 12 מסים על הכנסה

26ג. סעיף 20 מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיפים 96, 97 ו-98 מבוטלים וסעיף 198 מתווסף. במסגרת, ההתייחסות ל"סעיפים 1-95" מתוקנת ל"סעיפים 1-99".

20. תקני דיווח כספי בינלאומיים מתירים או דורשים שנכסים מסוימים יוצגו בשווי הוגן או ישוערכו (ראה לדוגמה, תקן חשבונאות בינלאומי 16 *רכוש קבוע*, תקן חשבונאות בינלאומי 38 *נכסים בלתי מוחשיים*, תקן חשבונאות בינלאומי 40 *נדל"ן להשקעה* ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים*). בחלק מתחומי השיפוט, ההערכה מחדש או הצגה מחדש אחרת של נכס לשווי הוגן משפיעה על ההכנסה החייבת (הפסד לצורך מס) של התקופה השוטפת. כתוצאה מכך, בסיס המס של הנכס מותאם ולא נוצר הפרש זמני. בתחומי שיפוט אחרים, ההערכה מחדש או ההצגה מחדש של נכס אינה משפיעה על ההכנסה החייבת בתקופה של ההערכה מחדש או ההצגה מחדש, ולפיכך בסיס המס של הנכס אינו מותאם. אף על פי כן, התוצאה של ההשבה העתידית של הערך בספרים תהיה זרימה חייבת במס של הטבות כלכליות לישות והסכום שיהיה ניתן לניכוי לצורכי מס יהיה שונה מסכום הטבות כלכליות אלה. ההפרש בין הערך בספרים של נכס משוערך לבין בסיס המס שלו הוא הפרש זמני שבגינו תיווצר התחייבות מסים נדחים או יוצר נכס מסים נדחים. זאת, גם כאשר:

(א) ...

96. [בוטל]

97. [בוטל]

198. [בוטל]

198. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 20 וביטל את סעיפים 96, 97 ו-98. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 20 הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי

ג27. במסגרת, ההתייחסות ל"סעיפים 1-47" מתוקנת ל"סעיפים 1-48".
סעיף 10א מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיפים 44 ו-47 מבוטלים
וסעיף 48 מתווסף:

10א. ההטבה מהלוואת ממשלה בשיעור ריבית נמוך מריבית השוק מטופלת כמענק ממשלתי. ההלוואה תוכר ותימדד בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים*. ההטבה של שיעור הריבית הנמוך מריבית השוק תימדד כהפרש שבין הערך בספרים הראשוני של ההלוואה כפי שנקבע בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לבין התמורה שהתקבלה. ההטבה מטופלת בהתאם לתקן זה. הישות נדרשת לשקול את התנאים והמחויבויות שהתקיימו או שעליה לקיימם בעת זיהוי העלויות שההטבה של ההלוואה מיועדת לפצות.

44. [בוטל]

47. [בוטל]

48. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 10א וביטל את סעיפים 44 ו-47. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 21 השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

ג28. [לא רלוונטי]

ג29. סעיפים 3, 4, 5, 27 ו-52 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 60ג, 60ה ו-60ט מבוטלים וסעיף 60י מתווסף:

3. יש ליישם תקן חשבונאות זה: [הערת שוליים הושמטה]

(א) בטיפול החשבונאי בעסקאות וביתרות במטבעות חוץ, למעט הטיפול בעסקאות וביתרות בנגזרים שהם בתחולתו של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים*;

(ב) ...

4. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 חל על סוגים רבים של נגזרים במטבע חוץ, ובהתאם לכך, הם הוצאו מתחולתו של תקן זה. אולם, נגזרים במטבע חוץ, שאינם בתחולתו של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (לדוגמה, נגזרים מסוימים במטבע חוץ המשובצים בחוזים אחרים) הם בתחולת תקן זה. בנוסף לכך, תקן זה מיושם כאשר ישות מתרגמת סכומים המתייחסים לנגזרים ממטבע הפעילות שלה למטבע ההצגה.

5. תקן זה אינו חל על חשבונאות גידור של פריטים במטבע חוץ, כולל גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 חל על חשבונאות גידור.

27. כפי שצוין בסעיף 3(א) וסעיף 5, תקן דיווח כספי בינלאומי 9 חל על חשבונאות גידור של פריטים במטבע חוץ. יישום חשבונאות גידור דורש מישות לטפל בהפרשי שער מסוימים באופן שונה מהטיפול בהפרשי שער שנדרש על ידי תקן זה. לדוגמה, תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש שהפרשי שער בגין פריטים כספיים, אשר כשירים כמכשירים מגדרים בגידור תזרים מזומנים, יוכרו לראשונה ברווח כולל אחר במידה שהגידור הוא אפקטיבי.

52. על ישות לתת גילוי לגבי :

(א) סכום הפרשי השער שהוכרו ברווח או הפסד, למעט הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9; וכן

(ב) ...

ג.60. [בוטל]

ה.60. [בוטל]

ט.60. [בוטל]

י.60. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 3, 4, 5, 27 ו-52 וביטל את סעיפים 60, 60 ו-60ט. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 23 עלויות אשראי

ג30. סעיף 6 מתוקן כך שייקרא כלהלן וסעיף 29 מתוסף:

6. עלויות אשראי עשויות לכלול:

(א) הוצאות ריבית שחושבו תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתואר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9;

(ב) ...

29. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 6. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 28 השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות

31. סעיפים 40-42 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, וסעיפים 41-א41 ו-45 מתוספים:

40. לאחר יישום שיטת השווי המאזני, כולל הכרה בהפסדים של החברה הכלולה או העסקה המשותפת בהתאם לסעיף 38, הישות מיישמת את סעיפים 41-א41 כדי לקבוע אם קיימת ראייה אובייקטיבית כלשהי שהשקעתה נטו בחברה הכלולה או בעסקה המשותפת הינה פגומה.

41. הישות מיישמת את דרישות ירידת הערך בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 לזכויותיה האחרות בחברה הכלולה או בעסקה המשותפת שהן בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ושאינן מהוות חלק מההשקעה נטו.

41.א. ההשקעה נטו בחברה כלולה או בעסקה משותפת הינה פגומה והפסדים מירידת ערך מתהווים אם, ורק אם, קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך כתוצאה מאירוע אחד, או יותר, שהתרחשו לאחר ההכרה לראשונה בהשקעה נטו ("אירוע הפסד") ולאירוע הפסד זה (או לאירועי הפסד אלה) יש השפעה על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מההשקעה נטו שניתן לאמוד אותה באופן מהימן. ייתכן שאין זה אפשרי לזהות אירוע יחיד ומבודד שגרם לירידת ערך. במקום זאת, ההשפעה המשולבת של מספר אירועים עשויה הייתה לגרום לירידת הערך. הפסדים החזויים כתוצאה מאירועים עתידיים, ללא קשר לרמת הסבירות

שלהם, אינם מוכרים. ראייה אובייקטיבית שההשקעה נטו היא פגומה כוללת נתונים ניתנים לצפייה, שהובאו לתשומת ליבה של הישות לגבי אירועי ההפסד הבאים :

(א) קושי פיננסי משמעותי של החברה הכלולה או העסקה המשותפת ;

(ב) הפרה של חוזה, כמו אי עמידה בתנאים (default) או פיגור בתשלום על ידי החברה הכלולה או העסקה המשותפת ;

(ג) הישות, מסיבות כלכליות או משפטיות המתייחסות לקושי פיננסי של החברה הכלולה או של העסקה המשותפת שלה, העניקה לחברה הכלולה או לעסקה המשותפת ויתור, שהישות לא הייתה שוקלת בנסיבות אחרות ;

(ד) הסבירות שהחברה הכלולה או העסקה המשותפת יכנסו להליך פשיטת רגל או לארגון מחדש פיננסי אחר הופכת לצפויה ; או

(ה) היעלמות שוק פעיל להשקעה נטו עקב קשיים פיננסיים של החברה הכלולה או העסקה המשותפת.

41. ההיעלמות של שוק פעיל, מאחר שהמכשירים ההוניים או המכשירים הפיננסיים של החברה הכלולה או של העסקה המשותפת אינם נסחרים עוד בציבור, אינה מהווה ראייה לירידת ערך. הורדת דירוג אשראי של חברה כלולה או של עסקה משותפת או ירידה בשווי ההוגן של החברה הכלולה או העסקה המשותפת, אינן מהוות, כשלעצמן, ראיות לירידת ערך, למרות שהן יכולות להוות ראיות לירידת ערך בעת בחינתן עם מידע אחר הניתן להשגה.

41. בנוסף לסוגי האירועים בסעיף 41א, ראייה אובייקטיבית לירידת ערך של ההשקעה נטו במכשירים ההוניים של החברה הכלולה או העסקה המשותפת כוללת מידע לגבי שינויים משמעותיים בעלי השפעה שלילית שהתרחשו בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק שבהם פועלים החברה הכלולה או העסקה המשותפת, ומעידים כי ייתכן שהעלות של ההשקעה במכשיר ההוני לא תושב. ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן של השקעה במכשיר הוני מתחת לעלותה מהווה גם היא ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

42. כיוון שמוניטין, אשר מהווה חלק מהערך בספרים של ההשקעה נטו בחברה כלולה או בעסקה משותפת, אינו מוכר בנפרד, אין לבדוק ירידת ערך של המוניטין בנפרד על ידי יישום הדרישות לבדיקת ירידת ערך מוניטין בתקן חשבונאות בינלאומי 36 *ירידת ערך נכסים*. במקום זאת, הערך בספרים הכולל של ההשקעה נבדק לירידת ערך בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36 כנכס בודד, על ידי השוואת הסכום בר-ההשבה של ההשקעה (הגבוה מבין שווי שימוש לבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה) לערכה בספרים, בכל עת בה יישום של סעיפים 41-א-41 מצביע על כך שיייתכן שההשקעה נטו היא פגומה. הפסד מירידת ערך שהוכר בנסיבות אלה אינו מוקצה לנכס כלשהו, כולל מוניטין, שמהווה חלק מהערך בספרים של ההשקעה נטו בחברה הכלולה או בעסקה המשותפת. לפיכך, כל ביטול של הפסד מירידת ערך מוכר בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36 במידה שהסכום בר-ההשבה של ההשקעה נטו עלה לאחר מכן. בקביעת שווי השימוש של ההשקעה נטו, ישות אומדת:

(א) את חלקה בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה או על ידי העסקה המשותפת, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה או של העסקה המשותפת והתמורה ממימושה הסופי של ההשקעה; או

(ב) את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו מההשקעה ומהמימוש הסופי.

שימוש בהנחות מתאימות, יביא לתוצאה זהה בשתי השיטות.

45. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 40-42 והוסיף את סעיפים 41-א-41. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה

32ג. [לא רלוונטי]

ג33. סעיפים 3, 4, 8, 12, 23, 31, 42 ו-96 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 197, 97 ו-97טז מבוטלים וסעיף 97 ייח מתוסף:

3. הכללים בתקן זה משלימים את הכללים להכרה ולמדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 *מכשירים פיננסיים*, ואת גילוי המידע לגביהם בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 *מכשירים פיננסיים: גילויים*.

תחולה

4. תקן זה ייושם על ידי כל הישויות לכל הסוגים של מכשירים פיננסיים, למעט:

(א) אותן זכויות בחברות בנות, בחברות כלולות או בעסקאות משותפות אשר מטופלות בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 10 *דוחות כספיים מאוחדים*, תקן חשבונאות בינלאומי 27 *דוחות כספיים נפרדים* או תקן חשבונאות בינלאומי 28 *השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות*. אולם, במקרים מסוימים, תקן דיווח כספי בינלאומי 10, תקן חשבונאות בינלאומי 27 או תקן חשבונאות בינלאומי 28 דורשים או מתירים לישות לטפל בזכויות בחברה בת, בחברה כלולה או בעסקה משותפת תוך שימוש בתקן דיווח כספי בינלאומי 9; במקרים אלו, ישויות יישמו את דרישות תקן זה. ישויות יישמו תקן זה גם לכל הנגזרים הקשורים לזכויות בחברות בנות, חברות כלולות או עסקאות משותפות.

(ב) ...

(ד) חוזה ביטוח כהגדרתם בתקן דיווח כספי בינלאומי 4 *חוזה ביטוח*. עם זאת, תקן זה חל על נגזרים המשובצים בחוזה ביטוח, אם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש מהישות לטפל בהם בנפרד. יתר על כן, מנפיק יישם תקן זה לגבי חוזה ערבות פיננסית, אם המנפיק מיישם תקן דיווח כספי בינלאומי 9 להכרה ולמדידה של החוזים, אך יישם תקן דיווח כספי בינלאומי 4, אם המנפיק בוחר, בהתאם לסעיף 4(ד) לתקן דיווח כספי בינלאומי 4, ליישם תקן דיווח כספי בינלאומי 4 להכרה ולמדידה של חוזים אלה.

(ה) מכשירים פיננסיים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 4, מאחר והם כוללים מאפיין השתתפות

לפי שיקול דעת. המנפיק של מכשירים אלו פטור מיישום סעיפים 15-32 וסעיפים 25 - 35 לתקן זה בנוגע להבחנה בין התחייבויות פיננסיות לבין מכשירים הוניים. עם זאת, על מכשירים אלו חלות כל שאר הדרישות של תקן זה. יתרה מכך, התקן חל על נגזרים המשובצים במכשירים אלו (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 9).

(ו) ...

8. תקן זה ייושם לגבי חוזים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי, שניתנים לסילוק נטו במזומן או באמצעות מכשיר פיננסי אחר, או על ידי החלפת מכשירים פיננסיים, כאילו היו חוזים אלה מכשירים פיננסיים, למעט חוזים אשר ההתקשרות בהם הייתה לשם קבלה או מסירה של הפריט הלא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש הצפויים של הישות והם ממשיכים להיות מוחזקים למטרות אלה. אולם, תקן זה ייושם לאותם חוזים אשר ישות יעדה כנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לסעיף 2.5 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 **מכשירים פיננסיים**.

12. המונחים הבאים מוגדרים בנספח א לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 או בסעיף 9 לתקן חשבונאות בינלאומי 39 **מכשירים פיננסיים**: הכרה ומדידה ומשמשים בתקן זה בהתאם למשמעותם בתקן חשבונאות בינלאומי 39 ובתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

- עלות מופחתת של נכס פיננסי או התחייבות פיננסית (Amortized cost of a financial asset or financial liability)
- גריעה (derecognition)
- נגזר (derivative)
- שיטת הריבית האפקטיבית (effective interest method)
- חוזה ערבות פיננסית (financial guarantee contract)
- התחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (financial liability at fair value through profit or loss)
- התקשרות איתנה (firm commitment)

- עסקה חזויה (forecast transaction)
- אפקטיביות גידור (hedge effectiveness)
- פריט מגודר (hedged item)
- מכשיר מגדר (hedging instrument)
- מוחזק למסחר (held for trading)
- רכישה או מכירה בדרך רגילה (regular way) (purchase or sale)
- עלויות עסקה (transaction costs).

23. למעט הנסיבות המתוארות בסעיפים 16א ו-16ב או בסעיפים 16ג ו-16ד, חוזה הכולל מחויבות של ישות לרכוש את מכשיריה ההונניים תמורת מזומן או נכס פיננסי אחר יוצר התחייבות פיננסית בגובה הערך הנוכחי של סכום הפדיון (redemption amount) (לדוגמה, בגובה הערך הנוכחי של מחיר הרכישה העתידית חזרה, מחיר המימוש של אופציה או סכום פדיון אחר). האמור לעיל תקף גם אם החוזה עצמו הוא מכשיר הוני. דוגמה אחת לכך היא מחויבות של ישות הנובעת מחוזה אקדמה לרכישת מכשיריה ההונניים תמורת מזומן. ההתחייבות הפיננסית מוכרת לראשונה בערך הנוכחי של סכום הפדיון ומסווגת מחדש מההון. לאחר מכן, ההתחייבות הפיננסית נמדדת בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. אם החוזה פוקע ללא מסירה, הערך בספרים של ההתחייבות הפיננסית מסווג מחדש להון. המחויבות החוזית של ישות לרכוש את מכשיריה ההונניים יוצרת התחייבות פיננסית בגובה הערך הנוכחי של סכום הפדיון, גם אם המחויבות לרכישה מותנית בכך שהצד שכנגד יממש את זכות הפדיון שלו (לדוגמה, אופציית מכר שנכתבה, אשר מעניקה לצד שכנגד את הזכות למכור לישות את מכשיריה ההונניים של הישות במחיר קבוע).

31. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דן במדידה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות. מכשירים הונניים הם מכשירים המעידים על זכות שייר בנכסי הישות לאחר ניכוי כל התחייבויותיה. לפיכך, כאשר הערך בספרים הראשוני של מכשיר פיננסי מורכב מיוחס לרכיב ההוני ולרכיב ההתחייבותי, לרכיב ההוני מיוחס הסכום השיורי לאחר ניכוי הסכום שנקבע בנפרד עבור רכיב ההתחייבות, משוויו ההוגן של המכשיר בכללותו. הערך של מאפיינים נגזרים כלשהם (כגון אופציית רכש), המשובצים במכשיר הפיננסי

המורכב, מלבד הרכיב ההוני (כגון אופציית המרה להון הערכים בספרים המיוחסים לרכיב ההתחייבות ולרכיב ההוני בעת ההכרה לראשונה שווה תמיד לשווי ההוגן שהיה מיוחס למכשיר בכללותו. לא נוצר רווח או הפסד בשל ההכרה לראשונה הנפרדת של רכיבי המכשיר.

42. נכס פיננסי והתחייבות פיננסית יקוזזו והסכום נטו יוצג בדוח על המצב הכספי כאשר, ורק כאשר, לישות:

(א) ...

בטיפול החשבונאי בהעברת נכס פיננסי, שאינו כשיר לגריעה, הישות לא תקזז את הנכס המועבר וההתחייבות המיוחסת (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 9, סעיף 3.2.22).

196. סיווג מכשירים בהתאם לחריג זה יוגבל לטיפול החשבונאי במכשיר כזה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 1, לתקן חשבונאות בינלאומי 32, לתקן חשבונאות בינלאומי 39, לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 ולתקן דיווח כספי בינלאומי 9. המכשיר לא ייחשב כמכשיר הוני בהנחיות אחרות, לדוגמה תקן דיווח כספי בינלאומי 2.

197. [בוטל]

197ח. [בוטל]

197טז. [בוטל]

197יח. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 3, 4, 8, 12, 23, 31, 42, 96 ואת סעיפים 2א ו-30א להנחיות יישום וביטל את סעיפים 197, 97ח ו-197טז. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

34ג. בנספח (הנחיות יישום), סעיפים 2א ו-30א מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

2א. התקן אינו עוסק בהכרה או במדידה של מכשירים פיננסיים. דרישות לגבי הכרה ומדידה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות מפורטות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

30א. סעיף 28 חל רק על מנפיקים של מכשירים פיננסיים מורכבים לא-נגזרים. סעיף 28 אינו דן במכשירים פיננסיים מורכבים מנקודת מבט של המחזיקים. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דן בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים שהם מכשירים מורכבים מנקודת המבט של המחזיקים.

תקן חשבונאות בינלאומי 33 רווח למניה

ג35. סעיף 34 מתוקן כך שייקרא כלהלן וסעיף 74 מתווסף:

34. לאחר שהמניות הרגילות הפוטנציאליות מומרות למניות רגילות, הפריטים, שזוהו בסעיפים 33(א)-(ג), אינם קיימים עוד. במקום זאת, המניות הרגילות החדשות זכאיות להשתתף ברווח או הפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם. לכן, רווח או הפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם, המחושב בהתאם לסעיף 12, מותאם בגין הפריטים שזוהו בסעיפים 33(א)-(ג) ובגין מיסים מתייחסים כלשהם. ההוצאות המתייחסות למניות רגילות פוטנציאליות כוללות עלויות עסקה וניכיון המטופלים בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 9).

74ה. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 34. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 36 ירידת ערך נכסים

ג36. סעיפים 2, 4 ו-5 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 140, 140ז ו-140יא מבוטלים וסעיף 140יג מתווסף:

2. תקן זה ייושם לטיפול החשבונאי בירידת ערך של כל הנכסים, למעט:

(א) ...

(ה) נכסים פיננסיים שהם בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים;

(ו) ...

4. תקן זה חל על נכסים פיננסיים המסווגים כ:

(א) חברות בנות, כהגדרתן בתקן דיווח כספי בינלאומי 10
דוחות כספיים מאוחדים ;

(ב) חברות כלולות, כהגדרתן בתקן חשבונאות בינלאומי
28 *השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות* ;
וכן

(ג) עסקאות משותפות, כהגדרתן בתקן דיווח כספי
בינלאומי 11 *הסדרים משותפים*.

לגבי ירידת ערך של נכסים פיננסיים אחרים, ראה תקן
דיווח כספי בינלאומי 9.

5. תקן זה אינו מיושם על נכסים פיננסיים, בתחולת תקן דיווח
כספי בינלאומי 9, נדל"ן להשקעה שנמדד בשווי הוגן
בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 40 או נכסים ביולוגיים,
הקשורים לפעילות חקלאית, אשר נמדדים בשווי הוגן
בניכוי עלויות למכירה, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי
41. אולם, תקן זה מיושם על נכסים המוצגים בסכום
שהוערך מחדש (דהיינו, שווי הוגן במועד השיערוך בניכוי
פחת שנצבר כלשהו לאחר מכן והפסדים מירידת ערך
שנצברו לאחר מכן) בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים
אחרים כגון מודל הערכה מחדש בתקן חשבונאות בינלאומי
16 *רכוש קבוע* ובתקן חשבונאות בינלאומי 38 *נכסים בלתי
מוחשיים*. ההפרש היחידי בין שווי הוגן של נכס לבין שווי
ההוגן בניכוי עלויות מימוש הוא העלויות התוספתיות
הישירות שניתן לייחס למימוש של הנכס.

(א) ...

140. [בוטל]

140. [בוטל]

140יא. [בוטל]

140יג. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן
את סעיפים 2, 4 ו-5 וביטל את סעיפים 140, 140ז ו-140יא.
ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן
דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 37 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים

ג37. במסגרת, ההתייחסות ל"סעיפים 1-99" מתוקנת ל"סעיפים 1-101". סעיף 2 מתוקן כך שייקרא כלהלן, סעיף 97 ו-98 מבוטלים וסעיף 101 מתווסף:

2. תקן זה אינו חל על מכשירים פיננסיים (כולל ערבויות), אשר נמצאים בתחולתו של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים.

97. [בוטל]

98. [בוטל]

101. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 2 וביטל את סעיפים 97 ו-98. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה

ג38. [לא רלוונטי]

ג39. הכותרת מעל סעיף 1 וסעיף 1 מבוטלים.

ג40. סעיף 2 מתוקן כך שייקרא כלהלן וסעיפים 2א ו-4-7 מבוטלים:

2. תקן זה ייושם על ידי כל הישויות לכל הסוגים של מכשירים פיננסיים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, ובמידה ש:

(א) תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מתיר ליישם את דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה; וכן

(ב) המכשיר הפיננסי הוא חלק מיחסי גידור, אשר כשיר לחשבונאות גידור בהתאם לתקן זה.

2א. [בוטל]

4-7. [בוטלו]

ג41. סעיפים 8 ו-9 מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

8. המונחים שהוגדרו בתקן דיווח כספי בינלאומי 13, בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ובתקן חשבונאות בינלאומי 32 משמשים בתקן זה באותה משמעות שהוגדרה בנספח א לתקן דיווח כספי בינלאומי 13, בנספח א לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ובסעיף 11 לתקן חשבונאות בינלאומי 32. תקן דיווח כספי בינלאומי 13, תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ותקן חשבונאות בינלאומי 32 מגדירים את המונחים הבאים:

- עלות מופחתת של נכס פיננסי או התחייבות (amortised cost of a financial asset) (or financial liability)
- גריעה (derecognition)
- נגזר (derivative)
- שיטת ריבית אפקטיבית (effective interest method)
- שיעור ריבית אפקטיבי (effective interest rate)
- מכשיר הוני (equity instrument)
- שווי הוגן (fair value)
- נכס פיננסי (financial asset)
- מכשיר פיננסי (financial instrument)
- התחייבות פיננסית (financial liability)

ומספקים הנחיות ליישום הגדרות אלה.

בסעיף 9, ההגדרה של 'נגזר', ההגדרות של 'ארבע קבוצות של מכשירים פיננסיים', ההגדרה של 'חוזה ערבות פיננסית' ו'הגדרות המתייחסות להכרה ומדידה' מבוטלות.

ג42. הכותרות וסעיפים 10-70 וסעיף 79 מבוטלים.

ג4. סעיפים 71, 88-90 ו-96 מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

71. אם ישות מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 והישות לא בחרה כמדיניותה החשבונאית להמשיך ליישם את דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה (ראה סעיף 7.2.21 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), עליה ליישם את דרישות חשבונאות הגידור בפרק 6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. אולם, עבור גידור שווי הוגן של חשיפה לשיעור ריבית של חלק של תיק של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות, ישות יכולה, בהתאם לסעיף 6.1.3 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, ליישם את דרישות חשבונאות הגידור בתקן זה במקום הדרישות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. במקרה כזה, על הישות ליישם גם את הדרישות הספציפיות לחשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק (ראה סעיפים 81א, 89א וסעיפים 114א-132א).

88. יחסי גידור כשירים לחשבונאות גידור בהתאם לסעיפים 89-102 אס, ורק אס, כל התנאים הבאים מתקיימים.

(א) ...

(ד) אפקטיביות הגידור ניתנת למדידה באופן מהימן, כלומר השווי ההוגן או תזרימי המזומנים של הפריט המגודר, שניתן לייחס לסיכון המגודר, והשווי ההוגן של המכשיר המגודר ניתנים למדידה באופן מהימן.

(ה) ...

גידורי שווי הוגן

89. אם גידור שווי הוגן מקיים את התנאים בסעיף 88 במהלך התקופה, יש לטפל בו כלהלן:

(א) ...

(ב) הרווח או ההפסד בגין הפריט המגודר, שניתן לייחס לסיכון המגודר, יתאים את ערכו בספרים של הפריט המגודר ויוכר ברווח או הפסד. טיפול זה חל כאשר הפריט המגודר, אלמלא הגידור, נמדד בעלות. הכרה ברווח או בהפסד, שניתן לייחס לסיכון המגודר, ברווח או הפסד מיושמת אם הפריט המגודר הוא נכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

90. אם רק סיכונים ספציפיים, שניתן לייחס לפריט מגודר מגודרים, שינויים שהוכרו בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שאינם קשורים לסיכון המגודר, מוכרים כמפורט בסעיף 5.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

96. ליתר פירוט, גידור תזרים מזומנים מטופל כדלהלן:

(א) ...

(ג) אם אסטרטגיה מתועדת של ניהול סיכונים של ישות לגבי יחסי גידור מסוימים מחריגה מהערכת אפקטיביות הגידור רכיב ספציפי של הרווח או ההפסד או של תזרימי המזומנים המתייחסים בגין המכשיר המגדר (ראה סעיפים 74, 75 ו-88(א)), הרכיב המוחרג של הרווח או ההפסד מוכר בהתאם לסעיף 5.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

ג44. סעיפים 103, 103א, 103ב, 103ד, 103ו, 103ח-103י, 103יב-103טז, 103יט, 107-105א ו-108ה-108ו מבוטלים וסעיף 103כא מתווסף:

103ב. [בוטל]

103ג. תקן חשבונאות בינלאומי 1 (כפי שעודכן בשנת 2007) תיקן את המינוחים, אשר משמשים בכל תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. בנוסף, תקן חשבונאות בינלאומי 1 תיקן את סעיפים 95(א), 97, 98, 100, 102, 108, ו-99א. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחרי. אם ישות מיישמת את תקן חשבונאות בינלאומי 1 (מעודכן 2007) לתקופה מוקדמת יותר, תיקונים אלה ייושמו לתקופה מוקדמת זו.

103ד. [בוטל]

103ו. [בוטל]

103ח-103י. [בוטלו]

103יא. שיפורים לתקני דיווח כספי בינלאומיים שפורסם באפריל 2009, תיקן את סעיפים 2(ז), 97, ו-100. ישות תיישם את התיקונים לסעיפים אלה באופן של מכאן ולהבא לכל החוזים שטרם פקעו לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2010 או לאחרי. יישום מוקדם מותר. אם ישות

מיישמת את התיקונים לתקופה מוקדמת יותר, עליה לתת גילוי לעובדה זו.

103-יב-103טז. [בוטלו]

103יט. [בוטל]

103כא. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 2, 8, 9, 71, 88-90, 96, 95א, 114א, 118א ואת הכותרות שמעל א133 וביטל את סעיפים 1, 4-7, 70-10, 79, 103ב, 103ד, 103ו, 103ח-103י, 103-יב-103טז, 103יט, 105-107א, 108ה-108ו, 108א-1א ו-96א. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

104. תקן זה ייושם למפרע, למעט האמור בסעיף 108. יתרת הפתיחה של העודפים לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת וכל סכומי ההשוואה האחרים, יותאמו כאילו תקן זה יושם מאז ומעולם, אלא אם הצגה מחדש של המידע אינה מעשית. אם הצגה מחדש אינה מעשית, הישות תיתן גילוי לעובדה זו ותציין את התקופות שלגביהן המידע הוצג מחדש.

105-107א. [בוטלו]

108ג. סעיפים 73 ו-8א תוקנו על ידי שיפורים לתקני דיווח כספי בינלאומיים שפורסם במאי 2008. סעיף 80 תוקן במסגרת שיפורים לתקני דיווח כספי בינלאומיים שפורסם באפריל 2009. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחריה. יישום מוקדם של כל התיקונים מותר. אם ישות מיישמת את התיקונים לתקופה מוקדמת יותר, עליה לתת גילוי לעובדה זו.

108ה-108ו. [בוטלו]

45ג. בנספח א, כותרות וסעיפים א-1א-93 וסעיף א96 בוטלו.

46ג. בנספח א', סעיפים א95, א114 ו-א118 מתוקנים כך שייקראו כלהלן והערות השוליים הראשונה בסעיף א118(ב) מבוטלת:

95א. ניתן לייעד נכס פיננסי הנמדד בעלות מופחתת כמכשיר מגדר בגידור סיכון מטבע חוץ.

114א. לגבי גידור שווי הוגן של סיכון שיעור ריבית המיוחס לתיק של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות, ישות תקיים את הדרישות של תקן זה אם היא מצטיינת לנהלים המפורטים בסעיפים (א)-(ט) ובסעיפים א115-א132 להלן.

(א) כחלק מתהליך ניהול הסיכונים שלה, הישות מזהה תיק של פריטים, שאת סיכון שיעור הריבית שלהם היא רוצה לגדר. התיק יכול להיות מורכב רק מנכסים, רק מהתחייבויות או גם מנכסים וגם מהתחייבויות. הישות יכולה לזהות שני תיקים או יותר, ובמקרה כזה היא צריכה ליישם את ההנחיות שלהלן לכל תיק בנפרד.

... (ב)

118א. כדוגמה ליעוד המפורט בסעיף 114א(ג), אם בתקופת קביעת מחיר מחדש מסוימת ישות מעריכה שיש לה נכסים בריבית קבועה בסך 100 ש"ח והתחייבויות בריבית קבועה בסך 80 ש"ח ומחליטה לגדר את כל הפוזיציה נטו בסך 20 ש"ח, היא מייעדת כפריט המגודר נכסים בסכום של 20 ש"ח (חלק מהנכסים). הייעוד מבוטא כ"סכום של מטבע" (לדוגמה, סכום של דולרים, אירו, לירות סטרלינג או רנדים) ולא כנכסים בודדים. כתוצאה מכך כל הנכסים (או ההתחייבויות) שמהם נגזר הסכום המגודר - כלומר, כל 100 ש"ח של נכסים בדוגמה לעיל - חייבים להיות:

... (א)

(ב) פריטים שהיו יכולים להיות כשירים לחשבונאות גידור שווי הוגן, אילו הם היו מיועדים כמגודרים כל אחד בנפרד. בפרט, משום שתקן דיווח כספי בינלאומי 13 קובע כי השווי ההוגן של התחייבות פיננסית עם מאפיין דרישה (כמו פיקדונות לפי דרישה וסוגים מסוימים של פיקדונות קצובים) אינו נמוך מהסכום שישולם בעת דרישה, מהוון מהיום הראשון שבו ניתן לדרוש לשלם את אותו הסכום, פריט כזה אינו יכול להיות כשיר לחשבונאות גידור שווי הוגן לתקופה כלשהי שמעבר לתקופה הקצרה ביותר שבה המחזיק יכול לדרוש תשלום. בדוגמה לעיל, הפוזיציה המגודרת היא סכום של נכסים. לכן, התחייבויות כאלה אינן חלק מהפריט המגודר שיועד, אך משמשות את הישות על מנת לקבוע את סכום הנכסים שמיועד כמגודר. אם הפוזיציה שהישות רוצה לגדר הייתה סכום התחייבויות, הסכום, שמייצג את הפריט המגודר

שיועד, חייב להיגזר מהתחייבויות בריבית קבועה שאינן התחייבויות שהישות יכולה להידרש לשלם בתקופה מוקדמת יותר, והשיעור באחוזים, המשמש להערכת אפקטיביות גידור בהתאם לסעיף 126א(ב), יחושב כאחוז מהתחייבויות אחרות אלה. לדוגמה, נניח כי ישות מעריכה שבתקופת קביעת מחיר מחדש מסוימת יש לה התחייבויות בריבית קבועה בסך של 100 ש"ח, הכוללות 40 ש"ח של פיקדונות לפי דרישה וסך של 60 ש"ח של התחייבויות ללא מאפיין דרישה, וכן 70 ש"ח של נכסים בריבית קבועה. אם הישות מחליטה לגדר את כל הפוזיציה נטו בסך של 30 ש"ח, היא מייעדת כפריט המגודר התחייבויות בסך של 30 ש"ח או אחוז של התחייבויות ללא מאפיין דרישה.

ג47. בנספח א', הכותרת מעל סעיף א133, מתוקנת כך שתיקרא כלהלן:

הוראות מעבר (סעיפים 103-108א)

פרשנות מספר 2 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 2) מניות החברים באגודות שיתופיות ומכשירים דומים

ג48. במסגרת, ההתייחסות ל'סעיפים 1-18' מתוקנת ל- 'סעיפים 1-19'. מתחת לכותרת 'הפניות', ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מבוטלת והפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת. סעיפים 15 ו-18 מבוטלים וסעיף 19 מתווסף:

15. [בוטל]

18. [בוטל]

19. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 8א ו-10א וביטל את סעיפים 15 ו-18. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

ג49. בנספח, סעיפים 8א ו-10א מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

8א. מניות החברים העודפות על האיסור על הפדיון הן התחייבויות פיננסיות. הישות שהיא אגודה שיתופית מודדת את ההתחייבות הפיננסית הזו בשווי הוגן בעת ההכרה לראשונה. לאור העובדה שהמניות האלה ניתנות לפדיון לפי דרישה, הישות שהיא אגודה שיתופית מודדת את השווי

ההוגן של התחייבויות פיננסיות אלו בהתאם לסעיף 47 לתקן דיווח כספי בינלאומי 13 שקובע: 'השווי ההוגן של התחייבות פיננסית עם מאפיין דרישה (לדוגמה, פיקדון לפי דרישה) אינו נמוך מהסכום שישולם בעת הדרישה...'. לפיכך, הישות שהיא אגודה שיתופית מסווגת כהתחייבויות פיננסיות את הסכום המרבי שנדרש לשלמו לפי דרישה בהתאם לתנאי הפדיון.

10א. בעקבות השינוי במסמך ההתאגדות שלה, יתכן שהישות היא אגודה שיתופית תידרש לפדות לכל היותר 25 אחוזים ממניותיה הקיימות במחזור, או סכום מרבי של 50,000 מניות לפי 20 ש"ח כל אחת. בהתאם לכך, ביום 1 בינואר 20X3, הישות שהיא אגודה שיתופית מסווגת כהתחייבויות פיננסיות סכום של 1,000,000 ש"ח, שהוא הסכום המרבי שנדרש לשלם לפי דרישה בהתאם לתנאי הפדיון, כפי שנקבע בהתאם לסעיף 47 לתקן דיווח כספי בינלאומי 13. לפיכך האגודה מעבירה ביום 1 בינואר 20X3 סכום של 200,000 ש"ח מההון להתחייבויות פיננסיות, ונותר סכום של 2,000,000 ש"ח המסווג כהון. בדוגמה זו האגודה לא מכירה ברווח או בהפסד בגין ההעברה.

פרשנות מספר 5 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 5) זכויות בקרן למימון מחויבויות לפירוק, לשחזור ולשיקום סביבתי

50ג. מתחת לכותרת 'הפניות', ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מבוטלת והפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת. סעיף 5 מתוקן, כך שייקרא כלהלן, סעיפים 14א ו-14ג מבוטלים וסעיף 14ד מתווסף:

5. זכות שייר בקרן המשתרעת מעבר לזכות לשיפוי, כגון זכות חוזית לחלוקות מהמועד שבו הושלם הפירוק כולו, או בעת סגירת הקרן, עשויה להיות מכשיר הוני שנמצא בתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ואינה בתחולת פרשנות זו.

14א. [בוטל]

14ג. [בוטל]

14ד. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 5 וביטל את סעיפים 14א ו-14ג. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

פרשנות מספר 10 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 10) דיווח כספי לתקופת ביניים וירידת ערך

51ג. במסגרת, ההתייחסות ל'סעיפים 1-13' מתוקנת ל- 'סעיפים 1-14'. מתחת לכותרת 'הפניות', ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מבוטלת והפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת. סעיפים 1, 2, 7 ו-8 מתוקנים, כך שייקראו כלהלן, סעיפים 5, 6, 11-13 מבוטלים, וסעיף 14 מתווסף:

1. ישות נדרשת לבחון בסוף כל תקופת דיווח ירידת ערך של מוניטין, ואם נדרש, להכיר בהפסד מירידת ערך במועד זה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36. אולם, יתכן שבתקופת דיווח עוקבת, התנאים השתנו כך שההפסד מירידת הערך היה קטן או שלא היה בו צורך אם בחינת ירידת הערך היתה נעשית רק במועד הזה. פרשנות זו מספקת הנחיות שמבהירות אם אי פעם ראוי לבטל הפסדים כאלו מירידת ערך.

2. הפרשנות מטפלת בקשר הגומלין (interaction) שבין דרישות תקן חשבונאות בינלאומי 34 לבין ההכרה בהפסדים מירידת ערך של מוניטין בתקן חשבונאות בינלאומי 36, ובהשפעה של קשר גומלין זה על דוחות כספיים עוקבים, שנתיים וביניים.

5. [בוטל]

6. [בוטל]

7. פרשנות זו דנה בסוגיה הבאה:

אם ישות צריכה לבטל הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופת ביניים בגין מוניטין, במצב שבו, אילו בחינת ירידת ערך היתה מבוצעת רק בסוף תקופת דיווח עוקבת, לא היה מוכר הפסד, או שהיה מוכר הפסד קטן יותר.

עמדה מוסכמת

8. ישות לא תבטל הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופת ביניים קודמת בקשר למוניטין.

11-13. [בוטלו]

14. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 1, 2, 7 ו-8 וביטל את סעיפים 5, 6, 11-13. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

פרשנות מספר 12 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 12) הסדרי זיכיון למתן שירות

52ג. מתחת לכותרת 'הפניות', ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מבוטלת והפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת. סעיפים 23-25 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 28א-28ג מבוטלים וסעיף 28ה מתווסף:

23. תקן חשבונאות בינלאומי 32 ותקני דיווח כספי בינלאומיים 7 ו-9 חלים על הנכס הפיננסי שהוכר בהתאם לסעיפים 16 ו-18.

24. הסכום המגיע (due) מהמעניק, או לפי הוראת המעניק, מטופל בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 כנמדד ב:

(א) עלות מופחתת;

(ב) שווי הוגן דרך רווח כולל אחר; או

(ג) שווי הוגן דרך רווח או הפסד.

25. אם הסכום המגיע מהמעניק נמדד בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש להכיר ברווח או הפסד בריבית המחושבת לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

28א-28ג. [בוטלו]

28ה. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 23-25 וביטל את סעיפים 28א-28ג. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

פרשנות מספר 16 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 16) גידורים של השקעה נטו בפעילות חוץ

53ג. הפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת מתחת לכותרת 'הפניות'.

54ג. סעיפים 3, 5-7, 14 ו-16 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיף 18א מבוטל וסעיף 18 מתווסף:

3. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש יעוד של פריט מגודר כשיר ושל מכשירים מגדרים כשירים ביחסי חשבונאות גידור. אם קיימים יחסי גידור מיועדים, במקרה של גידור השקעה נטו, הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגדר שנקבע שהוא גידור אפקטיבי של ההשקעה נטו מוכר ברווח כולל אחר ונכלל עם הפרשי השער של מטבע חוץ הנובעים מתרגום התוצאות והמצב הכספי של פעילות החוץ.

5. תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מתיר לישות לייעד מכשיר פיננסי נגזר או מכשיר פיננסי שאינו נגזר (או שילוב של מכשירים פיננסיים נגזרים ולא-נגזרים) כמכשירים מגדרים של סיכון מטבע חוץ. פרשנות זו מספקת הנחיות לגבי המיקום, בתוך קבוצה, שבו ניתן להחזיק במכשירים מגדרים שמגדרים השקעה נטו בפעילות חוץ, כדי שהם יהיו כשירים לחשבונאות גידור.

6. תקן חשבונאות בינלאומי 21 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורשים שסכומים מצטברים, שהוכרו ברווח כולל אחר, הקשורים הן להפרשי שער של מטבע חוץ שנבעו מתרגום התוצאות והמצב הכספי של פעילות חוץ והן לרווח או ההפסד בגין המכשיר המגדר, שנקבע שהוא גידור אפקטיבי של ההשקעה נטו, יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד, כתיאום בגין סיווג מחדש, במועד שבו החברה האם מממשת את פעילות החוץ. פרשנות זו מספקת הנחיות לגבי הדרך שבה ישות צריכה לקבוע את הסכומים שישווגו מחדש מההון לרווח או הפסד בגין המכשיר המגדר ובגין הפריט המגודר.

7. פרשנות זו חלה על ישות, שמגדרת את סיכון מטבע חוץ הנובע מהשקעותיה נטו בפעילויות חוץ, ומעוניינת שהגידור יהיה כשיר לחשבונאות גידור בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. לצורך הנוחות, פרשנות זו מתייחסת לישות כזו כאל החברה האם, ואל הדוחות הכספיים שבהם נכללים הנכסים נטו של פעילויות חוץ כאל דוחות כספיים מאוחדים. כל ההתייחסויות לחברה האם חלות בצורה זהה על ישות שיש לה השקעה נטו בפעילות חוץ שהיא עסקה משותפת, חברה כלולה, או סניף.

14. ניתן לייעד מכשיר נגזר או מכשיר שאינו נגזר (או שילוב של מכשירים נגזרים ושל מכשירים שאינם נגזרים) כמכשיר מגדר בגידור של השקעה נטו בפעילות חוץ. ניתן להחזיק את

המכשיר המגדר (המכשירים המגדרים) בישות כלשהי או בישויות כלשהן בקבוצה, כל עוד מתקיימות דרישות הייעוד, התייעוד והאפקטיביות, של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 סעיף 6.4.1 המתייחסות לגידור השקעה נטו. בפרט, אסטרטגיית הגידור של הקבוצה צריכה להיות מתועדת בבירור, בשל האפשרות לייעודים שונים ברמות שונות בקבוצה.

16. כאשר פעילות חוץ שגודרה ממומשת, הסכום שישווג מחדש לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש מקרן תרגום מטבע חוץ בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם, בגין המכשיר המגדר, הוא הסכום שתקן דיווח כספי בינלאומי 9 סעיף 6.5.14 דורש לזהות אותו. סכום זה הוא הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שנקבע שהוא גידור אפקטיבי.

18א. [בוטל]

18ב. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 3, 5-7, 14, 16, 1א ו-8א וביטל את סעיף 18א. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

55ג. בנספח, סעיפים 1א ו-8א מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

1א. נספח זה ממחיש את היישום של הפרשנות תוך שימוש במבנה הקבוצה המוצג להלן. בכל המקרים תיבדק האפקטיביות של יחסי הגידור המתוארים בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, למרות שנספח זה אינו דן בבדיקה זו. "החברה האם", שהיא החברה האם הסופית, מציגה את הדוחות הכספיים המאוחדים שלה במטבע הפעילות שלה, שהוא האירו. כל אחת מהחברות הבנות היא בבעלות מלאה. ההשקעה נטו של החברה האם בסך 500 מיליון ליש"ט בחברה בת ב' (מטבע פעילות ליש"ט) כוללת סכום, שהינו שווה ערך ל- 159 מיליון ליש"ט, של השקעה נטו בסך 300 מיליון דולר ארה"ב של חברה בת ב' בחברה בת ג' (מטבע פעילות דולר ארה"ב - להלן "דולר"). במלים אחרות, הנכסים נטו של חברה בת ב' מלבד השקעתה בחברה בת ג' הם 341 מיליון ליש"ט.

8א. כאשר חברה בת ג' ממומשת, הסכומים שמשווגים מחדש לרווח או הפסד בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם מקרן תרגום מטבע החוץ שלה הם:

- (א) בהתייחס לאשראי החיצוני בחברה בת א' בסך 300 מיליון דולר, הסכום שתקן דיווח כספי בינלאומי 9 דורש לזהותו, כלומר השינוי הכולל בשווי המתייחס לסיכון מטבע חוץ, שהוכר ברווח כולל אחר כחלק האפקטיבי של הגידור; וכן
- (ב) ...

פרשנות מספר 19 של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC 19) סילוק התחייבויות פיננסיות באמצעות מכשירים הוניים

56ג. במסגרת, ההתייחסות ליסעיפים 16-1 מתוקנת ל- 'סעיפים 17-1'. מתחת לכותרת 'הפניות', ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מבוטלת והפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת. סעיפים 4, 5, 7, 9 ו-10 מתוקנים כך שייקראו כלהלן, סעיפים 14 ו-16 מבוטלים וסעיף 17 מתווסף:

4. פרשנות זו דנה בסוגיות הבאות:

- (א) האם מכשירים הוניים של ישות שהונפקו כדי לסלק חלק מהתחייבות פיננסית, או את כולה, מהווים "תמורה ששולמה" בהתאם לסעיף 3.3.3 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9?

(ב) ...

עמדה מוסכמת

5. ההנפקה של מכשירים הוניים של ישות למלווה כדי לסלק חלק מהתחייבות פיננסית, או את כולה, היא תמורה ששולמה בהתאם לסעיף 3.3.3 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. ישות תסיר התחייבות פיננסית (או חלק מהתחייבות פיננסית) מהדוח על המצב הכספי שלה כאשר ורק כאשר, ההתחייבות סולקה בהתאם לסעיף 3.3.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

7. אם השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהונפקו אינו ניתן למדידה באופן מהימן אזי המכשירים ההוניים ימדדו בשווי המשקף את השווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית שסולקה. במדידת השווי ההוגן של התחייבות פיננסית שסולקה, אשר כוללת מאפיין דרישה (לדוגמה, פיקדון עם דרישה), סעיף 47 לתקן דיווח כספי בינלאומי 13 אינו מיושם.

9. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות הפיננסית (או חלק מההתחייבות הפיננסית) שסולקה, לבין התמורה ששולמה, יוכר ברווח או הפסד, בהתאם לסעיף 3.3.3 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. המכשירים ההונניים שהונפקו יוכרו לראשונה וימדדו במועד שבו ההתחייבות הפיננסית (או חלק מהתחייבות זו) מסולקת.
10. כאשר רק חלק מההתחייבות הפיננסית מסולקת, התמורה תוקצה בהתאם לסעיף 8. התמורה שהוקצתה להתחייבות שנותרה תהווה חלק מההערכה, אם התנאים של ההתחייבות שנותרה תוקנו באופן מהותי. אם ההתחייבות שנותרה תוקנה באופן מהותי, הישות תטפל בתיקון כסילוק של ההתחייבות המקורית ותכיר בהתחייבות חדשה כפי שנדרש בסעיף 3.3.2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.
14. [בוטל]
16. [בוטל]
17. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 4, 5, 7, 9 ו-10 וביטל את סעיפים 14 ו-16. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

פרשנות מספר 27 של הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC 27) הערכת המהות של עסקאות אשר ערוכות במתכונת המשפטית של חכירה

57ג. מתחת לכותרת 'הפניות', ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מבוטלת והפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים מתווספת. סעיף 7 והחלק שמתחתיו 'מועד תחילה' מתוקנים כך שייקראו כלהלן:

7. מחויבויות אחרות בגין הסדר, כולל ערבויות כלשהן שניתנו ומחויבויות כלשהן שמתהוות בעת סיום מוקדם של ההסדר, יטופלו לפי תקן חשבונאות בינלאומי 37, לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 4 או לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 9, בהתאם לתנאים.

מועד תחילה

פרשנות זו תיכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2001. שינויים במדיניות חשבונאית יטופלו בהתאם לדרישות תקן חשבונאות בינלאומי 8.

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 תיקן את סעיף 7. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.